

รายงานการศึกษาความร่วมมือ ระหว่างรัฐกับภาคเอกชน

ในการพัฒนาการศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

รายงานการศึกษาความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชน
ในการพัฒนาการศึกษาตามกฎหมาย
และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

๓๗๙.๑๒ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ส ๖๙๑ ร รายงานการศึกษาความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนา
การศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

กรุงเทพฯ : สกศ., ๒๕๖๔

หน้า ๒๐๔ หน้า

ISBN : 978-616-564-111-1

๑. ความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษา

รายงานการศึกษาความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนา
การศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

สิ่งพิมพ์ สกศ.   อันดับที่ ๓๐/๒๕๖๔

ISBN   978-616-564-111-1

พิมพ์ครั้งที่ ๑   ๒๕๖๔

จำนวนพิมพ์   ๑,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์เผยแพร่โดย   สำนักงานพัฒนากฎหมายการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๙๙/๒๐ ถนนสุขุโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์ : ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๓๔๔

โทรสาร : ๐ ๒๒๔๓ ๒๗๗๕

Website : www.onec.go.th

พิมพ์ที่   บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี จำกัด

๑๙/๒๕ หมู่ ๘ ถนนเต็มรัก-หนองกวางเขน

ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๑๐

โทรศัพท์ : ๐ ๒๑๕๐ ๙๖๗๖-๘

โทรสาร : ๐ ๒๑๕๐ ๙๖๗๙

E-mail : 21centuryprint@gmail.com

Website : www.21century.co.th

คำนำ

สองทศวรรษหลังการปฏิรูปการศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ สังคมไทยเห็นว่าคุณภาพการศึกษาไทยตกอยู่ในภาวะวิกฤติของปัญหาที่มีความรุนแรง สลับซับซ้อน และฝังลึกในระบบที่ยากต่อการแก้ไข และมีความเหลื่อมล้ำในโอกาสทางการศึกษาอย่างมาก สถานศึกษาชั้นนำที่มีคุณภาพการศึกษามีจำนวนไม่มากนัก ส่งผลให้สมรรถนะขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับภูมิภาคเดียวกัน ในส่วนของการศึกษาของเอกชนยังไม่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสนับสนุนการศึกษาจากภาคเอกชนยังไม่มีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความร่วมมือทำให้การบูรณาการความร่วมมือด้วยประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษาไทยทุกระดับ ซึ่งการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีสมรรถนะสูงเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในเวทีโลกเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายไทยแลนด์ ๔.๐

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะหน่วยนโยบายการศึกษาของชาติ ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาการจัดการศึกษา จึงดำเนินการศึกษาความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอขอบคุณ ดร.ไกรยส ภัทราวาท และผู้เกี่ยวข้อง ที่ให้ความร่วมมือให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และทุ่มเทกำลังในการศึกษาเพื่อการพัฒนาการศึกษาเป็นไปตามแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

ท้ายที่สุดนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องและนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ทั้งในส่วนนโยบาย การดำเนินการ และการขับเคลื่อนเพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาต่อไป

(นายอำนาจ วิชยานุวัตติ)

เลขาธิการสภาการศึกษา

บทสรุปผู้บริหาร

การจัดการศึกษาในปัจจุบันยังพบว่าคุณภาพผู้เรียนยังไม่บรรลุได้ตามเป้าหมายที่กำหนด และเมื่อเทียบกับระดับนานาชาติ เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ขาดการบูรณาการจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วน และพบว่าการจัดการศึกษาและการสนับสนุนการศึกษาของเอกชนยังมีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการและแรงจูงใจในการสนับสนุนการศึกษา การดำเนินการยังไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จึงควรมีการศึกษาสภาพการดำเนินการและปัญหาอุปสรรคของการจัดการศึกษาของแต่ละภาคส่วน จำเป็นต้องสนับสนุนส่งเสริมให้ภาคเอกชนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ รัฐจำเป็นต้องศึกษาหารูปแบบหรือกลไกการจัดการศึกษาขององค์กรที่มีประสิทธิภาพมาสนับสนุนหรือบูรณาการร่วมกัน การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อค้นหาแนวทางความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาระหว่างรัฐกับภาคเอกชนเพื่อปฏิรูปการศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จัดทำข้อเสนอความร่วมมือและการสนับสนุนส่งเสริมการใช้ทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของเอกชนและสถานศึกษา และจัดทำข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษา ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้านี้ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายเพื่อการศึกษาและแหล่งของข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาในองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารองค์กรเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ บุคลากรด้านการศึกษา ด้านกฎหมาย ด้านการมีส่วนร่วม องค์กรภาคเอกชน ดำเนินการศึกษาข้อมูลจากโรงเรียนของรัฐ/เอกชน รวมทั้งศึกษาจากต่างประเทศที่มีลักษณะการจัดการศึกษาหรือการสนับสนุนจากภาคเอกชนด้านการศึกษาได้มีประสิทธิภาพ

รายงานผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายรูปแบบที่เกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ดำเนินการศึกษาโครงสร้างการบริหารจัดการการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และการศึกษาเอกชน สถานศึกษาในสังกัด การใช้ทรัพยากรร่วมกัน การบูรณาการความร่วมมือ และรูปแบบความร่วมมือด้านการศึกษา ระหว่างรัฐและภาคเอกชนในต่างประเทศ การสืบค้น รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการสนับสนุนและการจัดการศึกษาขององค์กรต่าง ๆ ตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ สภาพปัญหาที่ผ่านมาและประสิทธิภาพในการดำเนินการเพื่อกำหนดเครื่องมือและเกณฑ์ในการศึกษา ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนรายงาน และข้อมูลกฎหมายการศึกษาไทย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพบริบท นโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับเอกชน สภาพปัญหาในพื้นที่ของภาคเอกชน ในการสนับสนุนส่งเสริมและการจัดการศึกษา การศึกษาข้อมูลจากข้อคิดเห็นของนักปราชญ์ นักคิด ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษา กฎหมาย เอกชน การมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางความร่วมมือ การสนับสนุนส่งเสริมระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ข้อเสนอความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของเอกชนและสถานศึกษา ข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และ

แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาก่อนที่เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษา ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนรายงาน และข้อมูลกฎหมายการศึกษาไทย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลจากนักปราชญ์ นักคิด ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ และข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาในพื้นที่ ตลอดจนศึกษาข้อเสนอจากการประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างผู้ดำเนินการศึกษา นักวิชาการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารองค์กรเอกชน ผู้เกี่ยวข้องทั้งระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และระดับสถานศึกษา เพื่อรับฟังความคิดเห็น วิพากษ์ ให้ข้อคิดเห็นในการศึกษาและเป็นไปตามเป้าหมายการดำเนินงาน

ผลการศึกษาว่าการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้แก่ประชาชนในระดับนานาชาติพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วสัดส่วนประชากรวัยเรียนที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอยู่ที่ราวร้อยละ ๑๐ - ๔๐ และร้อยละ ๒๐ - ๖๐ ตามลำดับ กระบวนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในระบบการศึกษาไทยอยู่ในระดับใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของโลกที่ราวร้อยละ ๒๐ พบว่าระบบการศึกษาไทยเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับมาตรฐานเมื่อเทียบกับนานาชาติ แต่บทบาทของภาคเอกชนในระบบการศึกษาไทยก็ยังมีโอกาสขยายตัวอีกมากในอนาคต

ผลการศึกษาพบว่าแนวโน้มและต้นแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคเอกชนในระบบการศึกษาต่าง ๆ ในระดับนานาชาติที่ประสบความสำเร็จ และแนวทางการส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนในการจัดการศึกษาในระบบการศึกษาไทยในอนาคต มีข้อเสนอ ดังนี้

๑. ต้นแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการจัดการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในระดับนานาชาติ ๓ รูปแบบ

๑.๑ การร่วมจัดการศึกษาโดยรับเงินอุดหนุนจากภาครัฐบางส่วน (Subsidies)

การสนับสนุนเงินอุดหนุนให้แก่สถานศึกษา และหน่วยจัดการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบการศึกษาเอกชน สนับสนุนภาครัฐจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มเป้าหมายทั้งในและนอกระบบการศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายผู้ด้อยโอกาสที่สถานศึกษาและหน่วยจัดการเรียนรู้ภาครัฐอาจเข้าไม่ถึงในบางพื้นที่ เป็นมาตรการที่แพร่หลายมากที่สุดมาตรการหนึ่งในการดึงภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยพบว่าความแตกต่างของการสนับสนุนเงินอุดหนุนในการจัดการศึกษาของแต่ละประเทศขึ้นอยู่กับระดับการอุดหนุนของงบประมาณภาครัฐ เมื่อเทียบกับต้นทุนการจัดการศึกษาจริง ระดับการกำกับดูแลของภาครัฐเพื่อแลกกับการสนับสนุนงบประมาณดังกล่าว รวมทั้งการกำหนดกลุ่มเป้าหมายของการสนับสนุนนี้เฉพาะเจาะจงเพื่อการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

๑.๒ โรงเรียนในกำกับของรัฐ (Contract School)

โมเดลโรงเรียนในกำกับของรัฐ เป็นหนึ่งในรูปแบบที่เกิดขึ้นมาไม่นาน แต่เป็นโมเดลการปฏิรูปเชิงระบบของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการจัดการศึกษาที่ได้รับการขยายผล และศึกษาถึงมากที่สุดรูปแบบหนึ่งใน ๑ - ๒ ทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีโมเดล Charter School และ Academy School ของสหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร เป็น ๒ รูปแบบหลักที่ได้รับการศึกษาและนำไปทดลองดำเนินการในหลายประเทศ โดยองค์ประกอบสำคัญของโรงเรียนในกำกับของรัฐ คือ รัฐเป็นผู้ว่าจ้างเอกชนในการบริหารจัดการสถานศึกษาในนามของภาครัฐ

โดยมีการบริหารจัดการอย่างเป็นอิสระ ภายใต้การกำกับดูแลที่ผลสัมฤทธิ์ในการจัดการศึกษาต่อผู้เรียน ผลการวิจัย
จึงยังไม่ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนว่าเป็นรูปแบบที่ได้ผลจริง และคุ้มค่าในการดำเนินการในวงกว้าง

๑.๓ คุปองการศึกษา (Voucher)

คุปองการศึกษาเป็นแนวคิดที่มีการพูดถึงในประเทศไทยมายาวนานกว่า ๒ - ๓ ทศวรรษแล้ว และเคยถูก
บรรจุอยู่ในแนวนโยบายด้านการศึกษาของหลายรัฐบาล แต่ก็ยังไม่เคยเกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในระบบการศึกษาไทย
หลักการสำคัญของแนวคิดคุปองการศึกษา คือ การที่รัฐบาลให้อิสระแก่ประชาชนผู้ปกครองอย่างเต็มที่ในการเลือก
โรงเรียนที่เหมาะสมกับบุตรหลานของตนเอง ไม่ว่าจะเป็โรงเรียนรัฐ ท้องถิ่น หรือเอกชน โดยเมื่อเลือกแล้ว รัฐบาล
ก็จะส่งเงินงบประมาณตามไปที่โรงเรียนให้ ประหนึ่งว่ารัฐบาลให้คุปองการศึกษาแก่ครอบครัวในการเลือกโรงเรียน
ที่ดีที่สุดสำหรับลูกหลาน โรงเรียนที่ได้รับเลือกก็สามารถรวบรวมเอาคุปองไปเบิกเงินจากรัฐบาลเพื่อนำมาจัดการศึกษา
ระบบการศึกษาที่เป็นต้นกำเนิดของรูปแบบการจัดการคุปองการศึกษา คือ ประเทศเนเธอร์แลนด์ ซึ่งเริ่มใช้ระบบนี้มาตั้งแต่
ค.ศ. ๑๙๑๗ ซึ่งสะท้อนถึงวัฒนธรรมความเชื่อและศาสนาที่แตกต่างกันหลากหลาย รัฐจึงให้อิสระในการเลือกโรงเรียน
ที่สอดคล้องกับความเชื่อและวัฒนธรรมที่หลากหลายผ่านระบบคุปองการศึกษา

๒. แนวทางความร่วมมือ การสนับสนุนส่งเสริม ระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษา และการจัดการศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา, ๒๕๖๓) ได้กำหนดให้หน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภาครัฐเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนจากทุกภาคส่วนได้มีบทบาทในการจัดการศึกษา
เพื่อสนับสนุนให้กระบวนการปฏิรูปการศึกษาเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๔ วรรคสามที่ระบุไว้
อย่างชัดเจนให้รัฐต้องดำเนินการจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน
ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยกำหนดให้มีการกำหนดรายละเอียดเอาไว้ในกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้ง
แผนการศึกษาแห่งชาติ

เนื่องด้วยร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ ที่คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาได้ยกร่างไว้
เมื่อปี ๒๕๖๒ ยังคงอยู่ในระหว่างขั้นตอนการจัดทำกฎหมายอยู่ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่มีการประกาศ
ใช้ในเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ จึงเป็นแผนที่กำหนดแนวทางการสนับสนุนส่งเสริมระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนา
การศึกษาและการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๔ วรรคสาม ซึ่งมีการประกาศใช้เป็นแผนแรก
และกำหนดให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการ และ
การจัดทำงบประมาณประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ รวมทั้งในการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานในกรอบการทำงาน
ภายใต้งบประมาณปี ๒๕๖๔ ผ่านกลไกขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง
(ปยป.) ในแต่ละกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

โดยแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งประกอบด้วย ๕ กิจกรรมปฏิรูป ได้ระบุแนวทางการเปิดโอกาส
ให้ภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐอย่างน้อย ๓ แนวทาง

- (๑) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การสนับสนุนการพัฒนากระบวนหลักประกันโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา
ตั้งแต่ระดับปฐมวัยด้วยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน

(๒) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การยกระดับกระบวนการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคี

(๓) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การสนับสนุนการพัฒนา Digital Learning Platform และ ระบบ Credit Bank ร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

๓. แนวทางขยายผลความร่วมมือและการสนับสนุนส่งเสริมการใช้ทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของเอกชนและสถานศึกษา

ในช่วงเวลา ๕ ปีที่ผ่านมาถือเป็นหนึ่งในช่วงเวลาที่เกิดนวัตกรรมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการร่วมจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นความร่วมมือที่แตกต่างจากรูปแบบที่ได้มีการสรุปเอาไว้ข้างต้นที่ภาคเอกชนเป็นผู้เปิดสถานศึกษาเพื่อจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนโดยตรง แต่เป็นกระบวนการของภาคเอกชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนกระบวนการจัดการศึกษาทั้งที่เป็นกระบวนการถ่ายทอดนวัตกรรม และกระบวนการบริหารองค์กร ไปจนถึงการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษาที่ทันสมัย และการส่งบุคลากรในองค์กรเอกชนมาร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนกับครูและบุคลากรทางการเรียนการสอนในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เช่น

โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School) เป็นโครงการที่ตั้งขึ้นเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาตามนโยบาย Thailand ๔.๐ ถือเป็นนวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษา ที่ให้ความสำคัญอิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ทั้งในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยสร้างความรับผิดชอบต่อผู้เรียนด้วยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน สนับสนุนทรัพยากรที่เหมาะสมและจำเป็น ซึ่งได้มีการดำเนินการมาแล้ว ๒ รุ่น ตั้งแต่ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ในสถานศึกษาทั่วประเทศ จำนวน ๕๐ แห่ง จาก ๓๔ จังหวัด ร่วมกับหน่วยงานภาคเอกชนจำนวน ๑๒ หน่วยงาน จนถึงภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ มีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มเติม จำนวน ๘๔ แห่ง มีผู้สนับสนุน ๒๗ หน่วยงาน รวมทั้ง ๒ รุ่น มีโรงเรียนในโครงการ ๑๓๔ แห่ง จาก ๕๔ จังหวัดทั่วประเทศ

โครงการสานพลังประชารัฐ ด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำ เป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยในปัจจุบันมีสถานศึกษาเข้าร่วมกว่า ๕,๐๐๐ แห่ง ครอบคลุม ๒๒๕ เขตพื้นที่ การศึกษาทั่วประเทศ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อร่วมขับเคลื่อนและยกระดับมาตรฐานการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำให้มีสัมฤทธิ์ และมีส่วนสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ พัฒนาคุณภาพคน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสร้างเยาวชน ที่สามารถดึงศักยภาพของตนเองออกมาให้เป็นที่ “คนดี และ คนเก่ง”

CONNEXT ED หรือ โครงการผู้นำเพื่อการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน (Leadership Program for Sustainable Education) เป็นหนึ่งในกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการสานพลังประชารัฐ ด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำ โดยบริษัทเอกชนชั้นนำของประเทศ ๑๒ บริษัท มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันพัฒนาและสร้างเครือข่ายผู้นำรุ่นใหม่ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาและยกระดับการศึกษาไทยอย่างยั่งยืน บทบาทความร่วมมือระหว่าง ๑๒ บริษัท โดยแต่ละแห่งคัดเลือกบุคลากรคุณภาพภายในองค์กรของตน มาทำหน้าที่ “School Partner” เพื่อมาร่วมผลักดันยุทธศาสตร์ไปสู่โรงเรียนประชารัฐ ผ่านกระบวนการลงพื้นที่ปฏิบัติงานจริง (Action Learning) เพื่อร่วมศึกษาบริบทและจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนร่วมกับผู้บริหารโรงเรียน ส่วนผู้บริหารระดับสูงจากแต่ละองค์กร ร่วมสนับสนุนในฐานะ “School Counselor” ทำหน้าที่ให้คำแนะนำและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนอย่างยั่งยืน

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมร่วมกับตัวแทนผู้บริหารภาคเอกชนที่มีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าว พบว่า แนวทางการสนับสนุนการขยายผลความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนข้างต้นให้มีความยั่งยืน ประกอบด้วย ๓ ปัจจัย ดังต่อไปนี้

- ก. ความต่อเนื่องของนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและภาครัฐในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างรอยต่อของรัฐบาลใหม่ และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการคนใหม่ เพื่อให้ผู้นำภาคเอกชนมีความมั่นใจในการทำงานร่วมกับภาครัฐอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
- ข. มาตรการทางภาษีในการสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมให้ภาคเอกชนร่วมลงทุนกับภาครัฐในการสนับสนุนการจัดการศึกษา เช่น มาตรการส่งเสริมแรงจูงใจในการลดหย่อนภาษีมากกว่า ๒ เท่า เป็นต้น
- ค. ความร่วมมือของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการในการสนับสนุนข้อมูลและแนวทางการทำงานที่ยั่งยืนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน หลายครั้งที่ผู้บริหาร และครูในสถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งและขาดการส่งมอบงานกันอย่างต่อเนื่อง ทำให้กระบวนการทำงานในโครงการร่วมกับภาคเอกชนขาดความต่อเนื่องและความร่วมมือในการสนับสนุนข้อมูล และการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมความร่วมมือในระยะยาว รวมทั้งการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

๔. ตัวอย่างแนวทางการส่งเสริมความร่วมมือของภาคเอกชนในการส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษา : กรณีศึกษากองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาเป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๔ ที่ต้องการให้มีการจัดตั้งกลไกสนับสนุนการปฏิรูปความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่มีความเป็นอิสระและมุ่งเน้นการกระตุ้นและระดมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น และภาคเอกชนในการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาด้วยองค์ความรู้และกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ที่ผ่านมา กสศ. ได้มีการพัฒนานวัตกรรมการระดมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการสนับสนุนการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ได้รับความสนใจจากสังคมในวงกว้าง ๒ โครงการ ได้แก่ โครงการ Equity Partnership และ โครงการก้าวเพื่อน้อง

ก. โครงการ Equity Partnership

โครงการพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา หรือ Equity Partnership เป็นหนึ่งในตัวอย่างภารกิจของ กสศ. ที่มุ่งสร้างกลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อสนับสนุนทรัพยากรองค์ความรู้ และการมีส่วนร่วมจากสังคม เพื่อสร้างเสริมความเสมอภาคทางการศึกษาที่ยั่งยืน แม้ปัจจุบัน กสศ. จะสนับสนุนทุนเสมอภาคปีละ ๓,๐๐๐ บาทให้แก่เด็กเรียนยากจนพิเศษทั่วประเทศมากกว่า ๗๐๐,๐๐๐ คน เพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายให้แก่ครัวเรือนที่มีรายได้น้อย แต่หนึ่งในวัตถุประสงค์สำคัญของโครงการทุนเสมอภาคที่ส่งเสริมให้ทุกโรงเรียนเกือบ ๓๐,๐๐๐ แห่งทั่วประเทศใช้งบประมาณส่วนนี้ในการลงทุนพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้นักเรียนยากจนพิเศษสามารถนำไปเป็นต้นทุนเพื่อต่อยอดภายหลังสำเร็จการศึกษา และบ่มเพาะทักษะและคุณลักษณะที่สำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ เช่น ทักษะความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม การตลาด และการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อขายของออนไลน์ โดย กสศ. ได้เชื่อมโยงให้สถานศึกษาในชนบท ๑๑ แห่งจาก ๙ จังหวัด

ดังแสดงในแผนภาพที่ ๕.๒ ได้มีโอกาสทำงานร่วมกับสถานศึกษานานาชาติชั้นนำ ๔ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนนานาชาติ Shrewsbury, Bangkok Patana, Bangkok Prep และ Harrow และบริษัท JD Central อีคอมเมิร์ซชั้นนำของประเทศไทย ให้นำเอาความเชี่ยวชาญและทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่มาใช้ เพื่อร่วมกันสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนไทยในพื้นที่ห่างไกล โดยเปิดพื้นที่ให้พี่นักเรียนจากโรงเรียนนานาชาติได้พบกับน้องนักเรียนในต่างจังหวัด และได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน จนสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในชุมชนออกวางจำหน่ายในแพลตฟอร์มออนไลน์ของ JD Central ได้ ไม่เพียงแต่นักเรียนจากต่างจังหวัดได้เรียนรู้ทักษะการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การสร้างแบรนด์ และการวางกลยุทธ์ทางการตลาด นักเรียนจากในเมืองหลวงก็ได้เรียนรู้เรื่องของศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตท้องถิ่นของไทย ซึ่งหลายคนยังไม่มีโอกาสได้สัมผัสด้วยเช่นกัน เห็นได้ว่าทั้งสองฝั่งต่างเป็นผู้ให้โอกาสและได้รับโอกาสในการเรียนรู้ไปด้วยกัน

ข. โครงการ “ก้าวเพื่อน้อง เวอร์ชวลรัน”

หนึ่งในรูปแบบการส่งเสริมการระดมทุนจากภาคเอกชนที่องค์กรการศึกษาต่าง ๆ ล้วนใช้สนับสนุนการดำเนินการ คือ การประสานงานกับผู้นำทางความคิด และต้นแบบ (Role Model) ของสังคมที่มีความตั้งใจในการทำมาหากินเพื่อสังคม และมีความต้องการที่จะเห็นการศึกษาไทย รวมทั้งเด็กและเยาวชนไทยมีโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคมากขึ้นในอนาคต กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาจึงใช้เวลาราว ๒ ปี ในการเฟ้นหาองค์กรและผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สนใจร่วมงานกับ กสศ. เพื่อสนับสนุนการระดมทุนในระดับประเทศเพื่อสนับสนุนความเสมอภาคทางการศึกษาให้แก่เด็กเยาวชนไทยผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสที่ได้รับความเดือดร้อนจากภาวะเศรษฐกิจ สังคม และมีความเสี่ยงในการหลุดจากระบบการศึกษา ให้มีโอกาสได้รับการศึกษาต่อจนสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือสูงกว่า จนมาพบกับคุณอาทิตย์ราห์ คงมาลัย (ตูน บอดี้สแลม) และมูลนิธิก้าวคนละก้าวที่สนใจจะสนับสนุนความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาของเด็กเยาวชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส ผ่านการระดมทุนจากภาคประชาชน และองค์กรเอกชนทั่วประเทศ

กสศ. จึงได้ดำเนินโครงการรณรงค์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางสังคม “ก้าวเพื่อน้อง” ร่วมกับมูลนิธิก้าวคนละก้าว ซึ่งเป็นมูลนิธิที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในการสนับสนุนการระดมทุนเพื่อซื้ออุปกรณ์สนับสนุนโรงพยาบาลทั่วประเทศที่ขาดแคลนอุปกรณ์ในการรักษาคนไข้ ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากผู้บริจาคทั่วประเทศ รวมทั้งมีผลทำให้คนไทยจำนวนมากหันมาดูแลสุขภาพตนเองด้วยการวิ่งร่วมกับโครงการ และหลังจากโครงการสิ้นสุดลงแล้ว

๕. ข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และแผนปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษา

จากการศึกษาความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษาตามกฎหมายการศึกษาและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาทั้งหมดที่กล่าวมาพบว่า เนื่องจากการจัดการศึกษาและการสนับสนุนการศึกษาจากภาคเอกชนนั้น มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดไว้ชัดเจนรวมทั้งยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และนโยบายรัฐบาลที่ให้ความสำคัญ ในการนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อันเป็นกฎหมายการศึกษาชาติก็ได้กำหนดหลักการในเรื่องนี้ไว้ ประเด็นความร่วมมือในการจัดการศึกษา และการสนับสนุนการศึกษาจากภาคเอกชนมีกฎหมายหลักที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะในการบังคับใช้ที่ผ่านมา คือ พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่กลับพบว่ายังมีบางส่วนของที่บังคับใช้แล้วยังไม่

สอดคล้องกับสภาวะการณ์ในปัจจุบันและส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง จึงควรมีการจัดทำกฎหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการและควบคุมติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด สำคัญ ของร่างกฎหมายอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประกอบด้วย

- (๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ
  - (๒) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา เลขาธิการสภาการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือ แรงงาน ประธานกรรมการหอการค้าแห่งประเทศไทย และประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง
  - (๓) กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้แทนสมาคมเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชนสองคน
  - (๔) กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ได้รับคัดเลือกจากผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ทางการศึกษา ฝ่ายละหนึ่งคน
  - (๕) กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิสี่คน ในจำนวนนั้นจะต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับคนพิการหนึ่งคน
- ให้เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเป็นกรรมการและเลขานุการ

๒. ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน การพัฒนาและสนับสนุนโรงเรียน ครู ผู้สอน และบุคลากร ทางการศึกษาต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ
- (๒) กำหนดนโยบายด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมตามภารกิจของการจัด การศึกษาเอกชนแต่ละระดับ และประเภท
- (๓) กำกับดูแลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- (๔) กำหนดมาตรฐานและแผนพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเอกชน
- (๕) กำหนดมาตรการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และจัดสรรงบประมาณแก่โรงเรียน ครู ผู้สอน และบุคลากร ทางการศึกษาให้ทัดเทียมและเสมอภาคกับโรงเรียนของรัฐและให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ
- (๖) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการให้วิทยฐานะแก่ผู้อำนวยการ ผู้บริหารและครู รวมทั้งการอนุมัติ วิทยฐานะ ตามที่คณะอนุกรรมการเฉพาะเรื่องเสนอ
- (๗) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพครูโดยไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ สำหรับ ครูชาวต่างประเทศของโรงเรียนในระบบประเภทนานาชาติและครูผู้สอนวิชาชีพเฉพาะของโรงเรียนในระบบประเภท อาชีวศึกษา และเสนอให้คุรุสภาอนุญาตให้สามารถประกอบวิชาชีพครูโดยไม่ต้องมีใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วย สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา
- (๘) ออกระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาเอกสารหลักฐานของโรงเรียน
- (๙) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๑๐) ออกระเบียบเกี่ยวกับการวินิจฉัยการร้องทุกข์และการคุ้มครองการทำงาน

- (๑๑) ออกระเบียบเกี่ยวกับการยื่นอุทธรณ์ การรับอุทธรณ์ วิธีพิจารณาอุทธรณ์ และกำหนดเวลาพิจารณาอุทธรณ์
- (๑๒) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
- (๑๓) ปฏิบัติงานอื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๓. ให้มีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดีและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานและลูกจ้าง และรับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบงานธุรการ และสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ
- (๒) เสนอแนะนโยบายยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาเอกชนต่อคณะกรรมการ
- (๓) ส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ การประกันคุณภาพ การวิจัย และพัฒนา เพื่อประกันคุณภาพการศึกษาเอกชน
- (๔) รับผิดชอบการดำเนินการเกี่ยวกับกองทุน
- (๕) ดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาเอกชนตามมาตรการที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๑๓ (๔)
- (๖) เป็นศูนย์ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูลและทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชน ตลอดจนติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาเอกชน
- (๗) เสนอหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพครูโดยไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพต่อคณะกรรมการตามข้อ ๑๔ (๘) ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับคุณสมบัติที่คุรุสภากำหนดและเป็นไปตามบริบทและมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนในระบบประเภทนานาชาติและประเภทอาชีวศึกษา
- (๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

๔. ตราสารจัดตั้งสถานศึกษาเอกชน อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) วัตถุประสงค์
  - (๒) ชื่อ ประเภท ระดับ ของโรงเรียนในระบบ
  - (๓) รายละเอียดเกี่ยวกับที่ดิน ที่ตั้ง และแผนผังแสดงบริเวณและอาคารของโรงเรียนในระบบ
  - (๔) เงินทุนและทรัพย์สินที่ใช้ในการจัดตั้ง
  - (๕) รายการอื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้และที่กำหนดในกฎกระทรวง
- ผู้อนุญาตจะต้องพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ยื่นคำขอ ผู้รับใบอนุญาตจะเปลี่ยนแปลงรายการตามวรรคหนึ่งไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาตการขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

๕. ผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบที่เป็นบุคคลธรรมดา ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี

- (๔) มีความประพฤติเรียบร้อยไม่บกพร่องในศีลธรรมอันดี
- (๕) เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๖) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๗) ไม่เคยถูกออกจากราชการโดยมีความผิด เว้นแต่ได้ถูกออกจากราชการมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบ
- (๘) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน เว้นแต่ได้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบ
- (๙) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๑๐) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกและได้พ้นโทษมาแล้วไม่ถึงห้าปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

๖. คณะกรรมการบริหารของโรงเรียนในระบบมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ออกระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียนในระบบ
- (๒) ให้ความเห็นชอบนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในระบบ
- (๓) ให้คำแนะนำการบริหารและการจัดการโรงเรียนในระบบด้านบุคลากร แผนงาน งบประมาณ วิชาการ กิจกรรม นักเรียน อาคารสถานที่ และความสัมพันธ์กับชุมชน
- (๔) กำกับดูแลให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนในระบบ
- (๕) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ
- (๖) ให้ความเห็นชอบการกู้ยืมเงินครั้งเดียวหรือหลายครั้งรวมกันเกินร้อยละยี่สิบห้าของมูลค่าของทรัพย์สินที่โรงเรียนในระบบมีอยู่ขณะนั้น

ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารไม่ให้ความเห็นชอบการกู้ยืมเงิน คณะกรรมการต้องเสนอทางเลือกที่ปฏิบัติได้ให้แก่โรงเรียนในระบบด้วย เว้นแต่คณะกรรมการจะเห็นว่าการกู้ยืมเงินนั้นมิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของการดำเนินกิจการโรงเรียนในระบบ

- (๗) ให้ความเห็นชอบการกำหนดค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่นของโรงเรียนในระบบ
- (๘) ให้ความเห็นชอบรายงานประจำปี งบการเงินประจำปี และการแต่งตั้งผู้สอบบัญชี
- (๙) พิจารณาคำร้องทุกข์ของครู ผู้ปกครองและนักเรียน
- (๑๐) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร

๗. ผู้อำนวยการมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

- (๑) ดูแลรับผิดชอบงานด้านวิชาการของโรงเรียนในระบบ
- (๒) แต่งตั้งและถอดถอน ครู บุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนในระบบตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารกำหนด
- (๓) ควบคุมปกครองครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนของโรงเรียนในระบบ
- (๔) จัดทำทะเบียนครู บุคลากรทางการศึกษา เจ้าหน้าที่ นักเรียน และเอกสารอื่นที่เกี่ยวกับการให้การศึกษาตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
- (๕) จัดทำหลักฐานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นอันเกี่ยวกับวิชาการตามระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ รวมทั้งตราสารจัดตั้ง นโยบาย ระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียน และหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ

๘. ผู้รับใบอนุญาตแต่งตั้งผู้จัดการคนหนึ่ง มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

- (๑) ดูแลรับผิดชอบงานด้านงบประมาณของโรงเรียนในระบบ
- (๒) ดูแลรับผิดชอบการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนในระบบ
- (๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นอันเกี่ยวกับการบริหารงานตามตราสารจัดตั้ง นโยบาย ระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียนในระบบ และหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ

๙. การอุดหนุนและส่งเสริมโรงเรียนในระบบนอกเหนือจากเงินอุดหนุน ตามที่คณะกรรมการเสนอแนะ โดยเฉพาะในเรื่อง ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดครูและบุคลากรทางการศึกษาพร้อมทั้งค่าตอบแทนบุคลากรดังกล่าวไว้ในกรณีขาดแคลนหรือในกรณีมุ่งเน้นวิชาการด้านใดด้านหนึ่ง
- (๒) จัดครูและบุคลากรทางการศึกษาพร้อมทั้งค่าตอบแทนครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์การศึกษา สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา สำหรับนักเรียนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ
- (๓) ลดหย่อนหรือยกเว้นอากรขาเข้าสินค้าประเภทครุภัณฑ์และอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร
- (๔) ลดหย่อนหรือยกเว้นเงินภาษีเงินได้ของผู้รับใบอนุญาต ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากร
- (๕) ลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือภาษีอื่นใดในทำนองเดียวกัน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด
- (๖) การจัดเก็บค่าสาธารณูปโภค อันประกอบด้วย ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ให้เรียกเก็บในอัตราเดียวกับโรงเรียนของรัฐ
- (๗) สนับสนุนการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างทั่วถึงโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือเสียค่าใช้จ่ายในอัตราเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ
- (๘) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนเอกชนกับสถาบันการศึกษาของรัฐ หรือสถานประกอบการ

การอุดหนุนและส่งเสริมของรัฐต้องคำนึงถึงหลักความเสมอภาคระหว่างโรงเรียนรัฐกับโรงเรียนเอกชนเพื่อร่วมกันพัฒนาการศึกษาชาติ

๑๐. ให้มีกองทุนส่งเสริมโรงเรียนเอกชนขึ้นในกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนสำหรับการให้กู้ยืมเงินแก่โรงเรียนเอกชน

กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) เงินที่โอนมาจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อวิทยาคารสงเคราะห์สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภาคใต้ ในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนเพื่อวิทยาคารสงเคราะห์สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๓๒

(๒) เงินที่โอนมาจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาการศึกษาโรงเรียนเอกชนในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาการศึกษาโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๕

- (๓) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นรายปี
- (๔) เงินค่าธรรมเนียม ค่าบริการ และเงินค่าปรับเนื่องจากผิดนัดชำระหนี้กู้ยืม
- (๕) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้บริจาคให้กองทุน
- (๖) ดอกผลและผลประโยชน์ที่เกิดจากกองทุน
- (๗) เงินและทรัพย์สินอื่นที่ตกเป็นของกองทุน

เงินของกองทุนไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

๑๑. ให้มีกองทุนสงเคราะห์เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อสงเคราะห์ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยรวมถึง

- (๑) การจ่ายเป็นเงินทุนเลี้ยงชีพให้แก่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา
- (๒) การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์แก่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา
- (๓) การส่งเสริมการออมทรัพย์ของผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา
- (๔) การจ่ายเงินสวัสดิการสงเคราะห์

กองทุนสงเคราะห์ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและรายได้ของกองทุนสงเคราะห์ไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

๑๒. ให้มีคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ ประกอบด้วย

- (๑) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ
  - (๒) เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และผู้แทนกระทรวงการคลังเป็นกรรมการ
  - (๓) ผู้แทนสมาคมเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชน ผู้แทนฝ่ายผู้อำนวยการ ผู้แทนฝ่ายครูและบุคลากรทางการศึกษาฝ่ายละหนึ่งคนซึ่งได้รับคัดเลือกตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด เป็นกรรมการ
  - (๔) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสามคน ซึ่งมีความรู้ด้านการเงิน การคลัง การบริหารกองทุนหรือกฎหมายที่คัดเลือกโดยที่ประชุมร่วมกันระหว่างประธานกรรมการและกรรมการตาม (๒) และ (๓) เป็นกรรมการ
- ให้ผู้อำนวยการกองทุนสงเคราะห์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

๑๓. ให้คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดนโยบาย ออกระเบียบ และข้อบังคับในการบริหารกิจการของกองทุนสงเคราะห์ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้
- (๒) กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการลงทุนของกองทุนสงเคราะห์รวมตลอดทั้งการให้สถาบันการเงินนำเงินของกองทุนสงเคราะห์ไปลงทุนและหาประโยชน์โดยวิธีอื่น ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง
- (๓) กำกับดูแลการจัดการกองทุนสงเคราะห์
- (๔) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินสวัสดิการสงเคราะห์
- (๕) อนุมัติงบประมาณรายจ่ายของกองทุนสงเคราะห์

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับ เก็บรักษา และจ่ายเงินของกองทุนสงเคราะห์

(๗) กำหนดระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของพนักงานและลูกจ้างตลอดจนการกำหนดเงินเดือน และเงินอื่น รวมถึงการสงเคราะห์และสวัสดิการ

(๘) แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์มอบหมาย

(๙) ปฏิบัติงานอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนสงเคราะห์

๑๔. ให้คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย ออกระเบียบ และข้อบังคับในการบริหารกิจการของกองทุนสงเคราะห์ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

(๒) กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการลงทุนของกองทุนสงเคราะห์รวมทั้งการให้สถาบันการเงินนำเงินของกองทุนสงเคราะห์ไปลงทุนและหาประโยชน์โดยวิธีอื่น ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๓) กำกับดูแลการจัดการกองทุนสงเคราะห์

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินสวัสดิการสงเคราะห์

(๕) อนุมัติงบประมาณรายจ่ายของกองทุนสงเคราะห์

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับ เก็บรักษา และจ่ายเงินของกองทุนสงเคราะห์

(๗) กำหนดระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของพนักงานและลูกจ้างตลอดจนการกำหนดเงินเดือน และเงินอื่น รวมถึงการสงเคราะห์และสวัสดิการ

(๘) แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์มอบหมาย

(๙) ปฏิบัติงานอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนสงเคราะห์

๑๕. ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ ในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และประธานกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาในกรุงเทพมหานครคนหนึ่งซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แต่งตั้งผู้แทนสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเอกชนจำนวนสามคน เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการสถานศึกษาของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร เป็นเลขานุการคนหนึ่งและผู้ช่วยเลขานุการคนหนึ่ง

ในจังหวัดอื่นแต่ละจังหวัดนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานอัยการจังหวัด ประธานกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนั้นคนหนึ่ง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง และผู้แทนคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดจำนวนสามคนเป็นกรรมการ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาของรัฐในจังหวัดนั้นเป็นเลขานุการคนหนึ่ง และผู้ช่วยเลขานุการคนหนึ่ง เว้นแต่ในจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมอบอำนาจให้เป็นผู้อนุญาต ให้จังหวัดนั้นมีปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการมอบหมายเป็นประธานกรรมการ และให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งประธานกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด และผู้แทนสมาคมโรงเรียนเอกชนจังหวัดจำนวนสามคนเป็นกรรมการ และแต่งตั้งผู้อำนวยการสถานศึกษาของรัฐในจังหวัดนั้นเป็นเลขานุการคนหนึ่งและผู้ช่วยเลขานุการ

สารบัญ

คำนำ	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก
สารบัญ	ข
	๗

บทที่ ๑ บทนำ

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๒. วัตถุประสงค์	๑๐
๓. กลุ่มเป้าหมาย	๑๑
๔. ขอบเขตของการศึกษา	๑๑
๕. คำถามเพื่อการศึกษา	๑๒
๖. คำนิยาม	๑๒
๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๑๔

บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. แนวคิด ทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม	๑๕
๒. แนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการศึกษา	๒๒
๓. การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา	๒๗
๔. ยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา	๓๑
๕. รัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา	๔๗
๖. สภาพการจัดโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ	๖๖
๗. กรณีตัวอย่างการจัดการศึกษาของต่างประเทศ	๘๓

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการศึกษา

๑. ศึกษาและสังเคราะห์กฎหมาย/เอกสาร	๘๕
๒. ศึกษาและสังเคราะห์งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการจัดการศึกษา และการสนับสนุนการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ	๘๖
๓. สังเคราะห์และสรุปผลที่ได้จากการดำเนินการเพื่อใช้ในการกำหนดกรอบ/ขอบเขตการศึกษา	๘๘

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๔. การดำเนินการ	๘๘
๕. กำหนดขอบเขตและรายละเอียดการเก็บข้อมูล	๘๙
๖. การวิเคราะห์ข้อมูล	๙๑
๗. สรุปผลการศึกษา	๙๑

บทที่ ๔ ผลการศึกษา

๑. ผลการวิเคราะห์กฎหมาย	๙๓
๒. ผลการดำเนินการของกระทรวงศึกษาธิการ	๙๖
๓. ผลการศึกษาจากกลุ่มเป้าหมาย	๙๘
๔. ข้อเสนอแนะจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๑๑๒

บทที่ ๕ ข้อเสนอ

๑. สรุปผลการศึกษา	๑๓๓
๒. ข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมาย	๑๔๔
๓. ข้อเสนอของผู้ศึกษา	๑๗๔

สารบัญญภาพ

	หน้า	
แผนภาพที่ ๑	โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ	๖๗
แผนภาพที่ ๒	โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา	๖๘
แผนภาพที่ ๓	โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	๖๙
แผนภาพที่ ๔	โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย	๗๒
แผนภาพที่ ๕	โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา	๗๓
แผนภาพที่ ๖	โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	๗๕
แผนภาพที่ ๗	โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	๗๗
แผนภาพที่ ๘	ข้อเสนอระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษา	๙๒
แผนภาพที่ ๙	สัดส่วนการจัดการศึกษาของภาคเอกชนระดับประถมศึกษาและ อุดมศึกษาปีการศึกษา ๒๕๕๘	๑๓๓
แผนภาพที่ ๑๐	โครงการพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา	๑๓๔
แผนภาพที่ ๑๑	โครงการพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา	๑๔๑
แผนภาพที่ ๑๒	โครงการ “ก้าวเพื่อน้อง เวอร์ชวลรัน”	๑๔๓

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ ผลการศึกษาจากเอกสาร	๙๘
ตารางที่ ๒ ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	๑๐๓
ตารางที่ ๓ ผลการศึกษาจากการสนทนากลุ่ม	๑๐๖
ตารางที่ ๔ กรอบแนวคิดนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในระบบการศึกษา	๑๗๕

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นเป้าหมายหลักสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้บรรลุตามเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา โดยเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การปฏิรูปการศึกษาประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการศึกษามีปัจจัยสำคัญหลายประการที่จะต้องคำนึงถึงโดยเฉพาะการสร้างความร่วมมือร่วมใจในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริงของภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ชุมชนรวมทั้งการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ รัฐจะต้องดำเนินการกำหนดโครงสร้างการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารและจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและคล่องตัวเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดทำกฎหมายให้มีความยืดหยุ่นในการสนับสนุนภาคท้องถิ่น เอกชน ชุมชน สามารถจัดการศึกษาได้ตามเป้าหมาย คือ คุณภาพการศึกษา ปัจจุบันได้กำหนดไว้ในกฎหมายรวมทั้งยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาเพื่อให้ภาคส่วนต่าง ๆ นอกจากรัฐสามารถจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเน้นการกระจายอำนาจ การบูรณาการความร่วมมือ การส่งเสริมทรัพยากร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ กำหนดไว้ว่า “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าว มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ซึ่งการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ การดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาหรือให้ประชาชนได้รับการศึกษา รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน และให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาและเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุนหรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษี รวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุน

เป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว” ในส่วนของยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดไว้คือ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมที่มีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ท้องถิ่นมาร่วมขับเคลื่อนการศึกษา ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ที่กำหนดให้มีการส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาก็ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการปฏิรูป ๔ ด้าน กล่าวคือ ๑) ยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษารอบคลุมผลลัพธ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติที่ถูกต้อง และรู้จักดูแลสุขภาพ เพื่อการจัดการในเรื่องการดำรงชีวิตของตนเองและการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๔ วรรค ๔ ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่ต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ครูมีจิตวิญญาณของความเป็นครู หลักสูตรและกระบวนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น หลากหลาย ถูกต้อง ทันสมัย ทันเวลา และมุ่งเน้นการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมทางสังคมที่ถูกต้อง สถานศึกษาและระบบสนับสนุนที่ตอบสนองต่อความต้องการของการจัดการศึกษา ตลอดจนทรัพยากรด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ ได้แก่ งบประมาณและเทคโนโลยี ๒) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาโดยการสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยีที่สนับสนุนการเรียนรู้ โอกาสในการได้รับทางเลือกในการศึกษาและการเรียนรู้ พัฒนาที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน โอกาสในการได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพตามความถนัดของผู้เรียนทั้งในและนอกระบบการศึกษา รวมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ๓) มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ หมายถึง การสร้างสมรรถนะและคุณลักษณะของผู้เรียนที่มีศักยภาพสูง มีความเป็นผู้นำ ริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ และการผลิตนักวิจัยและนักเทคโนโลยีชั้นแนวหน้าให้สามารถต่อยอดงานวิจัยที่สามารถตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ การสร้างความร่วมมือและเชื่อมต่อกับสถาบันวิจัยอื่น ๆ ทั่วโลก สอดคล้องกับทิศทางการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของประเทศ อีกทั้งสถาบันการศึกษาของไทยและระบบการศึกษาไทยต้องได้รับการยอมรับว่า เทียบเคียงได้กับประเทศชั้นนำอื่น ๆ ๔) ปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาล โดยเฉพาะการส่งเสริมและสร้างสมดุลของความคุ้มค่า ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ คุณธรรมและจริยธรรม

แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาได้กำหนดแผนงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นไว้ ๗ เรื่อง โดยมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการศึกษากล่าวคือ เรื่องที่ ๑ การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้ โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่และกฎหมายลำดับรอง ประเด็น การสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน เพื่อการจัดการศึกษา สำหรับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้เพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาในลักษณะที่เป็นภาพรวม โดยจะมีเรื่องการพัฒนาคุณภาพองค์กร และการส่งเสริมความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาการศึกษาด้วยซึ่งกำหนดไว้ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษา และการบริหารจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุเป้าหมาย จึงกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาไว้ ดังนี้ ๑) ปรับชื่อและเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารจัดการ โดยมุ่งปฏิรูป องค์กรเพื่อหลอมรวมภารกิจและบุคลากร เช่น ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการต่างประเทศ ด้านเทคโนโลยี

ด้านกฎหมาย ฯลฯ ที่สามารถลดการใช้ทรัพยากรทั้บซ้อน เพิ่มประสิทธิภาพและความเป็นเอกภาพ รวมทั้งการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยทั้งการบริหารงานและการจัดการศึกษารองรับความเป็นรัฐบาลดิจิทัล ๒) ปรับรื้อและเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารทรัพยากร โดยมุ่งปฏิรูปกระบวนการวางแผนงาน โครงการแบบร่วมมือและบูรณาการที่สามารถตอบโจทย์ของสังคมและเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งกระบวนการจัดทำงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ และใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า ส่งผลให้ภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และนานาชาติ เชื่อมันและร่วมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษามากยิ่งขึ้น ๓) ปรับรื้อและเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารจัดการและพัฒนากำลังคนของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมุ่งบริหารจัดการอัตรากำลังให้สอดคล้องกับการปฏิรูปองค์การ รวมทั้งพัฒนา สมรรถนะและความรู้ความสามารถของบุคลากรภาครัฐ ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานรองรับความเป็นรัฐบาลดิจิทัล ๔) ปรับรื้อและเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ โดยมุ่งให้ครอบคลุมถึงการจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ และ ๕) ดำเนินการปลดล็อก ปรับเปลี่ยนเปิดกว้าง ที่เป็นเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุผลตามนโยบาย “การศึกษาที่ยั่งยืน (Thailand Education Eco-System : TES) การศึกษาที่เข้าใจ Supply และที่ตอบโจทย์ Demand” โดยการปลดล็อก กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมให้สามารถดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงการบริหารการศึกษาของประเทศให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และเปิดกว้างเสรีทางการศึกษาให้ภาคเอกชนที่มีคุณภาพเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาพร้อมประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) จากแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Education Excellence Platform : DEEP) ให้ครอบคลุมผู้เรียนทั่วประเทศ

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าภาครัฐให้ความสำคัญมากกับการเน้นความร่วมมือในการจัดการศึกษา การกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา การขับเคลื่อนให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาทั้งปรากฏไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการบังคับใช้ภายในประเทศ การกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา การตั้งกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาตามรัฐธรรมนูญ การกำหนดนโยบายให้เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ผ่านมามีการปรับแก้กฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา พร้อมทั้งเรื่องอื่น ๆ เพื่อให้คุณภาพการศึกษาเพิ่มขึ้น การปรับแก้โครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการก็ถือเป็นเรื่องส่งผลต่อการจัดการศึกษาของภาคส่วนอื่น ๆ เนื่องจากเพื่อลดภาระงานและค่าใช้จ่ายภาครัฐ ปัญหาต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้น ซึ่งโครงสร้างการบริหารและจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีการปรับปรุงระบบการศึกษาใหม่ทั้งระบบ และมีการวางกรอบไว้ในกฎหมายแม่บททางการศึกษาระดับแรกของไทยคือพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวได้วางหลักการสำคัญในการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการไว้ในมาตรา ๙ กล่าวคือ (๑) หลักความมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ (๒) หลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (๓) หลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นในการจัดการศึกษา พร้อมทั้งได้กำหนดแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาไว้ในหมวด ๕ แยกสาระออกเป็นการบริหารและจัดการศึกษาของรัฐ การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน

การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาก็เป็นผลสืบเนื่องมาจากปัญหา ด้านการศึกษาที่ผ่านมาซึ่งยังได้รับการแก้ไขไม่ได้เท่าที่ควร และยังเป็นส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของเอกชน และการสนับสนุนการศึกษาจากเอกชนแล้วกลับพบปัญหาในการบริหารจัดการซึ่งถึงแม้ว่าจะมีนโยบาย กฎหมาย ที่สนับสนุนหลักอย่างพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนก็ยังมีปัญหาในการบริหารจัดการ จากอดีตที่ผ่านมาทำให้ พบปัญหาด้านการศึกษา ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการสนับสนุนการศึกษา ของเอกชน ดังนี้

สภาพปัญหาการศึกษาไทย*

ปัญหาการศึกษาไทยในปัจจุบันมีความรุนแรงและสลับซับซ้อนโดยแบ่งปัญหาได้เป็น ๔ ด้าน

(๑) คุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของคนไทยอยู่ในระดับต่ำมาก โดยผลการศึกษาของผู้เรียนที่จบการศึกษาระดับพื้นฐานไม่ได้มาตรฐานของคนไทย ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานแกนกลางของหลักสูตร ซึ่งเน้นเนื้อหาสาระของวิชาต่าง ๆ และปรากฏในหนังสือตำราเรียนที่ใช้เป็นหลัก โดยการสอบวัดผลสัมฤทธิ์รวบยอดของผู้เรียนที่ต้องการวัด ผ่านการจัดการทดสอบในระดับชาติ โดยมีสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นผู้ดำเนินการ ปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่สอบตกในทุกวิชา ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานยืนยันผลอยู่ในระดับต่ำสำหรับผู้สอบส่วนใหญ่ เนื่องจากผู้สอบมีเป็นจำนวนมากจึงจัดสอบในรูปปรนัยที่วัดความจำเป็นหลัก หากเปรียบเทียบหลักสูตรการเรียน การสอนระดับพื้นฐานของไทยกับระดับนานาชาติแล้วกล่าวได้ว่าการศึกษาของไทยอยู่ในระดับต่ำกว่าสากล

(๒) ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศไทยมีสูงมาก ประชาชนที่ยากจน และอาศัยอยู่ในท้องถิ่นห่างไกลมีโอกาสด้านการศึกษาและการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพด้อยกว่าคนในเมือง และผู้มีฐานะดี นับเป็นการติดกับดักของความยากจน ผลการสอบ O - Net สำหรับการสอบขึ้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เพื่อเปรียบเทียบโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ในวิชาต่าง ๆ ปรากฏว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีผลคะแนน ต่ำกว่าโรงเรียนขนาดกลางในทุกวิชา แล้วโรงเรียนขนาดกลางก็ต่ำกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ เป็นลำดับ ขึ้นไป หากพิจารณาเปรียบเทียบความเหลื่อมล้ำในเชิงจังหวัดตามผลคะแนนเฉลี่ยพบว่า จังหวัดที่มีปัญหาหนักที่สุด อยู่ที่ชายแดน และที่ต่ำที่สุดจะอยู่ในเมือง ผู้เรียนในพื้นที่ห่างไกลซึ่งมีคุณภาพการศึกษาต่ำย่อมมีโอกาสน้อยกว่าในการ ที่จะได้รับการคัดเลือกเข้ารับการศึกษาในสถานศึกษาที่ดีในระดับสูงขึ้น

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) กล่าวถึงผลการสำรวจของยูเนสโกว่า มีเด็กไทย กว่า ๒ แสนคน ในวัยประถมศึกษาที่ยังอยู่นอกระบบการศึกษา ซึ่งสะท้อนข้อมูลความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ของประเทศไทย เด็กในครอบครัวที่ร่ำรวยที่จบมัธยมศึกษาตอนต้น ๑๐๐ % เด็กในครอบครัวที่ยากจนมีเพียง ๓๐ - ๔๐ % เท่านั้น เพราะฉะนั้นช่องว่างการจบการศึกษาภาคบังคับของประเทศไทยมาจากปัจจัยเหล่านี้ คือ ๑) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ๒) ปัจจัยความเป็นพลเมืองและชนบท (ดร.ไกรยส ภัทราวาท ๒๕๖๐)

(๓) ความสามารถในการแข่งขันของระบบการศึกษาไทย และความสามารถในการแข่งขันของชาติ โดยการศึกษา ของไทยได้พัฒนามากว่า ๑๐๐ ปี มีความเจริญเติบโตขึ้นเป็นลำดับ สามารถแสดงคุณภาพเป็นที่ประจักษ์ และได้รับการยอมรับนับถือในสังคมโลก มีนักเรียนจากต่างประเทศประสงค์จะมาเรียนในประเทศไทยไม่น้อย ทั้งยังได้กระจาย

* สะท้อนวิกฤตสู่แนวคิดปฏิรูปการศึกษา (ศาสตราจารย์กิตติคุณจรัส สุวรรณเวลา ๒๕๖๒)

ไปถึงหมู่บ้านต่าง ๆ ทั่วทั้งประเทศ มีระบบที่ผู้เรียนสามารถก้าวสูงขึ้นเป็นขั้นตอนตามลำดับ หลากหลายสาขาและช่องทาง กับดักที่ซ่อนอยู่ได้ความเจริญคือ การด้อยคุณภาพการศึกษา และความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นมาก แม้ว่าจะมีกลไกและการสนับสนุนต่าง ๆ ตลอดจนเงินทุนอุดหนุนในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้การศึกษาไทยถดถอยไปจนถูกชาติอื่น ๆ ที่พัฒนาขึ้นทีหลังก้าวล้ำหน้าและแซงไป การด้อยความสามารถในการแข่งขันของประเทศชาติ ชุมชน และบุคคลในประเทศไทยนั้น เห็นได้จากการประเมินเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ โดย World Economic Forum ผลการประเมิน Global Competitiveness Index สำหรับปี ๒๐๑๗ - ๒๐๑๘ ปรากฏว่าประเทศไทยอยู่อันดับที่ ๓๒ ในระหว่างประเทศหรือเขตเศรษฐกิจ โดยมีประเทศสวีเดนเป็นอันดับที่หนึ่ง สหรัฐอเมริกาเป็นที่ ๒ ส่วนประเทศในเอเชีย มีสิงคโปร์เป็นที่ ๓ ของโลก ฮองกงเป็นที่ ๖ ญี่ปุ่นเป็นที่ ๙ ไต้หวันเป็นที่ ๑๕ มาเลเซีย เป็นที่ ๒๓ และจีนเป็นที่ ๒๗ แสดงว่าประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันต่ำกว่าหลายประเทศเพิ่มขึ้นคือ ถูกฮองกง ไต้หวัน และมาเลเซียแซงไป หากพิจารณาถึงปัจจัยตัวชี้วัดที่ใช้ในการกำหนดระดับความสามารถในการแข่งขันแล้ว จะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีหลายตัวชี้วัดในระดับ ๔ หรือ ๖ ของโลก แต่ความสามารถโดยรวมถูกกดให้ต่ำด้วยตัวชี้วัดทางการศึกษา ซึ่งประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๕๖ ของโลก นับได้ว่าการศึกษาเป็นตัวถ่วงความสามารถในการแข่งขันของชาติ หรืออีกนัยหนึ่งกล่าวได้ว่า ในความพยายามที่จะสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยนั้น ต้องปรับปรุงการศึกษาให้ดีขึ้นอย่างมาก หากไปดูการจัดอันดับมหาวิทยาลัยในโลก โดย QS ซึ่งเป็นอีกองค์กรหนึ่ง ที่ทำการวัดประเมินมหาวิทยาลัยในภาพรวม ด้วยตัวชี้วัดที่ต่างไปจากของนิตยสารไทม์ ปรากฏว่าประเทศไทยไม่ติดอันดับ ๒๐๐ ของโลก ข้อมูลปริมาณเอกสารทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติและได้รับการอ้างอิงรวบรวมเปรียบเทียบประเทศต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าแต่เดิมมาประเทศมาเลเซียต่ำกว่าประเทศไทยมาตลอด จนถึงปี.ศ. ๒๐๐๘ มาเลเซียเท่ากับไทย หลังจากนั้นมาเลเซียแซงไทยไปอย่างรวดเร็ว สภาพนี้แสดงถึงผลิตภาพทางวิชาการของมหาวิทยาลัยไทย ซึ่งเป็นปัญหาในการแข่งขัน ในการที่ประเทศจะพัฒนาทางเศรษฐกิจมุ่งสู่ประเทศไทย ๔.๐ จำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ อันเป็นผลผลิตจากอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา ผู้ที่จบการศึกษาภาคบังคับของไทยยังด้อยคุณภาพและเป็นแรงงานไร้ฝีมือ กรมการจัดหางานรายงานว่า ประเทศไทยยังประสบปัญหาขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะการขาดแรงงานทักษะฝีมือเฉพาะ ทำให้สรุปได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาไทยยังไม่สามารถผลิตคนให้มีคุณภาพได้ทัดเทียมกับนานาชาติ รวมทั้งไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการได้ เท่ากับว่าการผลิตดังกล่าวสูญเสียงบประมาณไปโดยเปล่าประโยชน์ คนจำนวนมากที่ผ่านระบบการศึกษาไปแล้วไม่มีงานทำ ทั้งที่สถานประกอบการยังขาดแคลนแรงงานอีกเป็นจำนวนมาก ด้วยข้อเท็จจริงและเหตุผลในข้อนี้ จึงจำเป็นต้องเกิดการปฏิรูปอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา

๔) การด้อยประสิทธิภาพและธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการระบบการศึกษา โดย McKinsey and Associates ได้วิเคราะห์เปรียบเทียบการลงทุนกับการศึกษาในประเทศต่าง ๆ โดยจัดแบ่งระดับผลการศึกษาในโรงเรียนเป็นโรงเรียนระดับต่าง ๆ คือ poor fair good great และ excellent ประเทศไทยได้รับการประเมินการศึกษาเป็นระดับ poor และได้เทียบกับการใช้งบประมาณทางการศึกษา ซึ่งประเทศไทยใช้ไปถึงร้อยละ ๒๐ ของยอดรวมงบประมาณแผ่นดินแต่ละปี หรือ ร้อยละ ๓.๙ ของผลผลิตมวลรวมของชาติ (GDP) ส่วนประเทศเวียดนามใช้งบประมาณน้อยกว่าไทย แต่ผลการศึกษาอยู่ในระดับ great ทำนองเดียวกับไต้หวันที่ใช้เงินใกล้เคียงกับไทย แต่ผลอยู่ที่ great แสดงว่าการใช้เงินของไทยด้อยประสิทธิภาพ

สภาพปัญหาการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันพบสภาพปัญหา ดังนี้

(๑) การบริหารจัดการ โดยโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งรับผิดชอบการจัดการศึกษาส่วนใหญ่ของประเทศ มีขนาดใหญ่ มีการปรับเปลี่ยนผู้บริหารบ่อยครั้งทำให้การดำเนินการตามนโยบายไม่ต่อเนื่อง มีการบริหารแยกส่วนในแต่ละองค์กรหลัก ขาดการบูรณาการกันอย่างแท้จริง รวมทั้งมีการรวมอำนาจและสั่งการจากส่วนกลางค่อนข้างมาก ไม่มีการแบ่งแยกความรับผิดชอบแต่ละหน่วยงานอย่างชัดเจนทั้งด้านนโยบาย ด้านกำกับดูแลส่งเสริม ด้านการสนับสนุน และด้านการดำเนินการหรือการปฏิบัติการ ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ทั้งการจัดการภาพรวมของสถานศึกษา หลักสูตร และชั่วโมงเรียน มีกระบวนการในการบังคับบัญชาหลายระดับชั้น ส่งผลให้การดำเนินการล่าช้า ไม่คล่องตัว สถานศึกษาขาดความเป็นอิสระในการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับบริบทความแตกต่างกันของพื้นที่ การมุ่งเน้นการบริหารตามกฎหมาย ระเบียบ มากกว่าการบริหารเพื่อบรรลุเป้าหมาย และการขาดความเชื่อมโยงกับการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบต่อหลักธรรมาภิบาล ส่งผลให้เกิดความสูญเปล่าและไม่มีประสิทธิภาพของระบบการศึกษา อาทิ จำนวนสถานศึกษาขนาดเล็กที่เพิ่มมากขึ้นตามโครงสร้างประชากรวัยเรียนที่ลดลง เป็นต้น รวมทั้งขาดฐานข้อมูลทางการศึกษาภาพรวมของประเทศที่มีคุณภาพเป็นปัจจุบัน สามารถใช้งานร่วมกันได้ในทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ขาดข้อมูลประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายในภาพรวม

(๒) งบประมาณทางการศึกษา โดยภาพรวมระดับกระทรวงได้รับการสนับสนุนงบประมาณสูงซึ่งส่วนใหญ่เป็นส่วนของค่าตอบแทนบุคลากร เงินเดือน ทำให้เหลือในส่วนที่ใช้จ่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียน การเรียนการสอน และครูเป็นจำนวนน้อย ขาดกลไกการบริหารระบบการเงินเพื่อการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมทั้งขาดการส่งเสริม การสร้างแรงจูงใจ และมีกฎระเบียบบางประการที่เป็นอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดและสนับสนุนการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

(๓) ความเหลื่อมล้ำในการบริหารจัดการโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ หรือโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่เมือง สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เนื่องจากงบประมาณมีความสอดคล้องเหมาะสม บุคลากรเพียงพอต่อความต้องการต่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีปัญหาในการบริหารจัดการ โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีต้นทุนในการจัดการเรียนการสอนต่อหัวที่สูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องจากภาวะประชากรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ปัญหานักเรียนออกกลางคัน และการเลิกทำงานหลังจบการศึกษาภาคบังคับ ส่งผลทำให้ขนาดของโรงเรียนปรับเปลี่ยนเป็นโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้น งบประมาณของโรงเรียนขนาดเล็กไม่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการ เนื่องจากโรงเรียนแต่ละแห่งได้รับการจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาจากรัฐบาล โดยคิดเป็นเงินรายหัวนักเรียน ซึ่งการจัดสรรงบประมาณในลักษณะดังกล่าวส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนน้อยอยู่ในสถานะที่เสียเปรียบ ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กขาดทั้งอุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และครูผู้สอน อีกทั้งยังพบปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการของโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดอื่น อาทิ โรงเรียนเอกชน ซึ่งโรงเรียนเอกชนบางแห่งพบปัญหาเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญเฉพาะของครู ผู้สอน งบประมาณในการบริหารจัดการ การสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ เป็นต้น

(๔) ขาดการบูรณาการความร่วมมือทางการศึกษา โดยการบริหารจัดการของกระทรวงศึกษาธิการมีการจัดการแบ่งการจัดการศึกษาของรัฐและเอกชนอย่างชัดเจน รวมทั้งการจัดการศึกษาของท้องถิ่นและองค์กรอื่น ๆ ทำให้

ขาดการสนับสนุนทรัพยากรซึ่งกันและกัน ปัญหาการแย่งเด็กนักเรียนของโรงเรียนเนื่องจากการจัดสรรงบประมาณตามเงินรายหัว ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพครูผู้สอนของโรงเรียนเอกชนบางแห่ง ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณของโรงเรียนเอกชนที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อการช่วยเหลือเด็ก ปัญหาด้านกฎหมายที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือสนับสนุนจากภาคเอกชน การขาดนโยบายหรือแรงจูงใจในการสนับสนุนจากภาคเอกชนด้านการศึกษาที่จะเข้าช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียนของรัฐ

สภาพปัญหาการจัดการศึกษาและการสนับสนุนการศึกษาของเอกชน

กลไกการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนซึ่งดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงาน คุณภาพครูผู้สอน ไม่สามารถตอบโจทย์การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนแต่ละประเภทได้ โดยเฉพาะการจัดการอาชีวศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะตัวที่ต้องการความรวดเร็วและความคล่องตัวในการบริหารจัดการเพื่อที่จะสามารถปรับเปลี่ยนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีในปัจจุบัน ใบประกอบวิชาชีพครูอาชีวศึกษาและครูต่างชาติยังมีข้อจำกัดจากคุรุสภาและมีขั้นตอนการขออนุญาตยุ่งยากจากหลายหน่วยงาน การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาภายในและภายนอกยังไม่มี ความคล่องตัวและมีการดำเนินการที่ซ้ำซ้อนกันหลายหน่วยงาน ยังไม่สามารถส่งเสริมให้สถานศึกษาเอกชนเข้าถึงมาตรการอุดหนุนของรัฐในบางอย่างได้ เช่น โรงเรียนนอกระบบและสถาบันศึกษาปอเนาะและศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) เนื่องจากพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้โรงเรียนในระบบต้องเป็นนิติบุคคล จึงจำเป็นต้องมีตราสารจัดตั้งของโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งการเป็นนิติบุคคลต้องมีทรัพย์สินเป็นของตนเองเพื่อใช้ในการดำเนินกิจการ โดยต้องโอนที่ดิน เงิน และทรัพย์สินอื่น ๆ แก่โรงเรียนให้เพียงพอในการดำเนินการเรียนการสอนตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ แต่ยังไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ว่าควรเป็นอย่างไร จึงทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการ^๖ สำหรับปัญหาการสนับสนุนการศึกษาจากภาคเอกชนนั้นพบว่ายังไม่มี การสร้างแรงจูงใจในการสนับสนุนการศึกษาจากภาคเอกชนได้อย่างเต็มที่ถึงแม้ว่าจะให้มีการลดหย่อนภาษีในการสนับสนุนการศึกษาแต่ยังไม่มีมาตรการอื่นในการชักนำ เมื่อพิจารณาทั้งกฎหมายและการดำเนินงานแล้วจึงพบสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของเอกชน ดังนี้

๑) ความเหลื่อมล้ำซ้ำซ้อน^๗

- เงินอุดหนุนนักเรียนพิการ โรงเรียนเอกชนการกุศลที่รับนักเรียนพิการ ด้อยโอกาส ทั้งไปกลับและประจำ จัดการศึกษาและการดูแลผู้เรียนในสภาพที่ต่ำกว่ามาตรฐานด้วยค่าใช้จ่ายที่กำหนดให้ผู้เรียนในโรงเรียนการกุศล ในอัตรา ๑๓,๕๘๔.๕๐ บาทต่อคนต่อปี ซึ่งต่ำกว่าอัตราค่าใช้จ่ายของผู้เรียนทั่วไป ๑๕,๕๒๔ บาทต่อคนต่อปี และเป็นอัตราที่ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายของรัฐมาก

- เงินอุดหนุนผู้เรียนอาชีวศึกษา ผู้เรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเกือบทั้งหมดมาจากครอบครัวที่ด้อยโอกาส และครอบครัวผู้มีรายได้น้อย การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการก้าวพ้นความยากจน แต่จำนวนเงินอุดหนุนผู้เรียนอาชีวศึกษาในโรงเรียนเอกชนไม่ได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับต้นทุนการจัดการศึกษา ทำให้อัตราเงินอุดหนุนผู้เรียนสายอาชีพซึ่งเคยสูงกว่าสายสามัญกลับอยู่ในอัตราที่ต่ำกว่าในปัจจุบัน

^๖ รายงานการพิจารณาศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ (คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สนช.)

^๗ รายงานพันธกิจของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒

- สวัสดิการนักเรียน นอกจากค่าใช้จ่ายในการศึกษาแล้ว ผู้เรียนในโรงเรียนของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับจัดสรรงบประมาณสวัสดิการอาหารกลางวันอย่างถ้วนหน้าโดยไม่มีการคัดกรองตามระดับความยากจน บางโรงเรียนจัดบริการอาหารเช้า และรถรับส่งด้วย แต่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนได้รับจัดสรรงบประมาณอาหารกลางวันราวร้อยละ ๒๘ ของจำนวนผู้เรียน ผู้เรียนที่ด้อยโอกาสและมีฐานะยากจนในโรงเรียนเอกชนจึงไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการของรัฐโดยเสมอภาค

๒) คุณภาพการศึกษาถูกลดทอนลง

- เงินเดือนและสวัสดิการครูเอกชน แม้ว่าโรงเรียนเอกชนจะมีผลคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบระดับชาติสูงกว่า คะแนนเฉลี่ยของประเทศ และเป็นอันดับที่ ๒ รองจากกลุ่มโรงเรียนสาธิตในสถาบันอุดมศึกษา แต่คะแนนสอบ ๓ วิชา จาก ๔ วิชา ยังต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ การศึกษาเอกชนจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพ แต่ทรัพยากรในการจัดการศึกษา ถูกจำกัดภายใต้เงินอุดหนุนผู้เรียนที่คำนวณจากเงินเดือนครูโรงเรียนเอกชนในอัตรา ๑๕,๐๐๐ บาท ค่ารักษาพยาบาล ที่จำกัดเพียง ๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี สะท้อนคุณภาพชีวิตของครูโรงเรียนเอกชน ซึ่งไม่มั่นคงและไม่มีความก้าวหน้า โรงเรียนเอกชนจึงขาดแคลนครูที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ครูลาออกระหว่างปี เมื่อมีการเรียกบรรจุข้าราชการครู กระทบต่อการเรียนของผู้เรียน

- การอุดหนุนค่าใช้จ่ายบางส่วน โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ทั้งสายสามัญและสายอาชีพเป็นโรงเรียนที่รับเงินอุดหนุนผู้เรียนร้อยละ ๗๐ ของค่าใช้จ่าย หากโรงเรียนใดเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนจากผู้ปกครองไม่ได้หรือไม่เต็มอัตราร้อยละ ๓๐ โรงเรียนเหล่านั้นจะประสบปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่รุนแรงเพิ่มขึ้น

- เวลาเรียน โรงเรียนที่จ้างครูต่างชาติต้องใช้เวลาสำหรับการเรียนการสอนไปติดต่อหน่วยราชการเพื่อดำเนินการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ การตรวจลงตรา และขอใบอนุญาตทำงาน การใช้เวลามากในการติดต่อราชการกระทบต่อประโยชน์ของผู้เรียนและคิดเป็นมูลค่าการจ้างงานที่สูงเกินไป

- ความคล่องตัว การควบคุมโรงเรียนเอกชนอย่างเข้มงวด เช่น การขออนุญาตเปิดโรงเรียน การบริหารโรงเรียน มีข้อกำหนดในเรื่องที่ตั้งโรงเรียน ผังการใช้ห้องเรียน การนำนักเรียนไปทัศนศึกษา เป็นต้น กฎระเบียบที่มากเกินไปจนความจำเป็นได้เพิ่มอุปสรรคและลดความคล่องตัวในการดำเนินงานโดยไม่มีผลต่อการคุ้มครองผู้เรียน และโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งย้ายไปสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีความเป็นอิสระคล่องตัวลดลงภายใต้การกำกับโรงเรียนเอกชนเช่นเดียวกับโรงเรียนของรัฐ

๓) ศักยภาพของประชาชนถูกตัดตอน

- สิทธิในเงินอุดหนุนผู้เรียน ผู้เรียนทุกคนสามารถเลือกเรียนในโรงเรียนเอกชนโดยรับเงินอุดหนุนร้อยละ ๗๐ ของค่าใช้จ่ายรายบุคคล โดยรัฐกำหนดให้ผู้ปกครองเป็นผู้รับภาระค่าธรรมเนียมการเรียนร้อยละ ๓๐ การดำเนินการดังกล่าวนำมาซึ่งการโต้แย้งว่ารัฐไม่อาจลิดรอนสิทธิของเด็กในการรับการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

- โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ รัฐกำหนดให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในโรงเรียนเอกชนที่เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนสูงกว่าร้อยละ ๓๐ ได้ แต่ผู้เรียนจะไม่ได้รับสิทธิในการรับเงินอุดหนุนจากรัฐ เพื่อรักษาสหสิทธิของผู้เรียนในการรับเงินอุดหนุน โรงเรียนเอกชนจึงไม่อาจจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานซึ่งมีต้นทุนสูงได้

- การแข่งขันกับรัฐ ในการลงทุนหรือการร่วมทุนข้ามชาติในโรงเรียนนานาชาติ ที่มีระบบการเรียนการสอนที่ทันสมัย มีคุณภาพสากล และค่าเล่าเรียนสูงนั้น โรงเรียนของรัฐไม่สามารถแข่งขันในด้านคุณภาพได้ แต่รัฐก็ได้ขยายขอบเขต การให้บริการไปสู่การศึกษาที่เรียกเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจากผู้ปกครอง ซึ่งเป็นการจัดบริการในตลาดที่มีการแข่งขันกับโรงเรียน ที่มีเอกชนเข้ามาลงทุน โดยโรงเรียนของรัฐที่จัดโครงการพิเศษและเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองยังคงได้รับการสนับสนุน ค่าใช้จ่ายพื้นฐาน ในขณะที่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนจะถูกตัดสิทธิการรับเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายพื้นฐาน โรงเรียนเอกชน จึงไม่สามารถแข่งขันกับรัฐได้ โรงเรียนสามัญศึกษาของเอกชนจึงทยอยออกไปจากระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

- การพัฒนาครู การย้ายโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนไปอยู่ในสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาช่วยให้โรงเรียน เอกชนเข้าถึงการพัฒนาครูและการพัฒนาวิชาการได้มากขึ้น แต่ครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชนยังขาดโอกาสและงบประมาณในการเข้าถึงระบบการพัฒนาวิชาชีพที่รัฐจัดขึ้น

- ผู้เรียนที่หลุดออกจากระบบการศึกษา ผู้เรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีอัตราการออกก่อนจบชั้นปวช. ปี ๓ โดยเฉลี่ยต่ำกว่าโรงเรียนอาชีวศึกษาของรัฐ การที่ภาครัฐไม่สามารถกำกับดูแลให้โรงเรียนอาชีวศึกษาของรัฐ ดำเนินการตามนโยบายไม่ขยายการรับนักเรียนในสาขาที่ทับซ้อนกับเอกชน ทำให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาเลือกเรียนในโรงเรียน อาชีวศึกษาของรัฐที่มีต้นทุนสูงกว่า โดยมีผู้เรียนที่หลุดออกจากระบบการศึกษาจำนวนมาก

๔) การใช้จ่ายงบประมาณการศึกษาต่อประสิทธิภาพแบบถาวร

- สมดุลระหว่างการจัดสรรงบประมาณด้านอุปสงค์และด้านอุปทาน การจัดการศึกษาของรัฐยังมีความจำเป็น ต้องใช้วิธีการจัดสรรงบประมาณด้านอุปทาน เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาที่มีมาตรฐานโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่การบริหารราชการในกระทรวงศึกษาธิการที่มีขนาดใหญ่มาก มีระบบเงินเดือนและสวัสดิการที่ต้นทุนสูง รวมถึงการใช้จ่าย ลงทุนในอาคาร และอุปกรณ์เทคโนโลยีมีแนวโน้มสูงขึ้น การถ่วงดุลอย่างเหมาะสมด้วยระบบงบประมาณด้านอุปสงค์ที่มี ต้นทุนต่ำ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกโรงเรียนที่มีคุณภาพจึงมีนัยต่อความยั่งยืนด้านงบประมาณและคุณภาพการศึกษา ในระยะยาว

- การขยายการศึกษาภาครัฐ การขยายการจัดการศึกษาในโรงเรียนของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแนวคิด โดยเริ่มจัดการศึกษาปฐมวัยเปิดรับนักเรียนชั้นอนุบาล ๑ ทั้งที่มีที่เรียนในโรงเรียนเอกชนว่างอยู่เป็นจำนวนมาก และ การขยายตัวในแนวราบ โดยการขยายจำนวนห้องเรียนหรือจำนวนนักเรียนต่อห้อง ขยายหลักสูตรที่เก็บค่าใช้จ่าย เพิ่มเติมจากผู้ปกครอง หลักสูตรทวิศึกษา โดยไม่ส่งเสริมและสนับสนุนโรงเรียนเอกชนที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงควบคู่กัน นำไปสู่ การขยายตัวเกือบผูกขาดของรัฐในการจัดการศึกษา อนุรักษ์ประสิทธิภาพการใช้งบประมาณการศึกษาในระยะยาว

๕) การปรับปรุงกฎหมายและนโยบายไม่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง

- สิทธิประโยชน์ทางภาษี โรงเรียนการกุศล โรงเรียนสามัญศึกษาประเภทต่าง ๆ ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ผ่านมาตรการทางภาษีมาโดยต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐในการจัดการศึกษา ให้ทั่วถึง มีคุณภาพ และไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยประหยัดงบประมาณได้มาก แต่ในปัจจุบันรัฐเปิดโอกาสให้โรงเรียน จัดการศึกษาด้วยหลักสูตรจากต่างประเทศได้อย่างกว้างขวาง ทำให้มีการลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ และโรงเรียนเอกชน มีวัตถุประสงค์เชิงพาณิชย์มากขึ้น แต่สิทธิประโยชน์ทางภาษียังไม่ได้รับการทบทวนให้เหมาะสมกับลักษณะการดำเนินงาน ของโรงเรียนแต่ละประเภท

- การส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม การศึกษาเอกชนมีความหลากหลายตามสภาพของท้องถิ่นและประเภทของโรงเรียน ทั้งยังกระจายอยู่ทั่วประเทศและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่กฎหมายและระเบียบ รวมถึงพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๓) ไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน การติดตามข้อมูลโรงเรียนและข้อมูลผู้เรียนไม่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไม่มีโครงสร้างอัตรากำลังรองรับข้าราชการที่ทำหน้าที่กำกับดูแลโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน และไม่มีกฎหมายที่ให้อำนาจในการส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแลโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

- เทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้เรียนในยุคปัจจุบันมีศักยภาพและความต้องการการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต การเรียนการสอนออนไลน์ในต่างประเทศสามารถจัดการศึกษา ทั้งในหลักสูตรสามัญและหลักสูตรอาชีวศึกษาโดยร่วมกับสถานประกอบการ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงครูที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในระดับสูง

จากสภาพปัญหาการจัดการศึกษาที่ผ่านมาทำให้ทราบว่าจัดการศึกษาในประเทศไทยยังไม่สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้ตามเป้าหมายที่กำหนด และเมื่อเทียบกับระดับนานาชาติ เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ขาดการบูรณาการจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วน การจัดการศึกษาและการสนับสนุนการศึกษาของเอกชนยังมีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการและแรงจูงใจในการสนับสนุนการศึกษา และเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จึงควรมีการศึกษาสภาพการดำเนินการ และปัญหาอุปสรรคของการจัดการศึกษาของแต่ละภาคส่วน โดยเฉพาะภาคเอกชนที่สามารถจัดการศึกษา ได้อย่างมีคุณภาพ หรือการนำรูปแบบหรือกลไกการจัดการศึกษาขององค์กรใดที่มีประสิทธิภาพมาสนับสนุน หรือบูรณาการร่วมกัน เช่น การจัดการศึกษาของภาคเอกชนและการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในด้านการศึกษา ในปัจจุบัน ซึ่งมีบทบาททั้งการจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษา โดยมีความเป็นเอกภาพทั้งด้านการบริหารจัดการและงบประมาณ ทำให้ในส่วนของจัดการศึกษาของภาคเอกชนมีประสิทธิภาพในด้านงบประมาณ และการบริหารจัดการเป็นอย่างดี ซึ่งทำให้เป็นจุดแข็งของการจัดการด้านการศึกษา รวมทั้งด้านการสนับสนุนทางการศึกษาของภาคเอกชนสามารถเพิ่มคุณภาพทางการศึกษาของรัฐได้ทั้งเชิงงบประมาณ การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนและการเพิ่มประสิทธิภาพของสถานศึกษาของรัฐ แต่ปัญหาการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ยังมีปัญหาหลายประการทั้งช่องทางการสนับสนุน กลไกการสร้างความร่วมมือ ด้านบุคลากรที่ขาดความเชี่ยวชาญ ด้านวิชาการ กฎหมาย และแนวทางต่าง ๆ ที่ชัดเจน ทำให้ต้องศึกษาเพื่อค้นหาแนวทางความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาระหว่างรัฐกับภาคเอกชนเพื่อปฏิรูปการศึกษา ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาของชาติ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของประชาชนในสังคมอย่างยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อศึกษาแนวทางความร่วมมือ การสนับสนุนส่งเสริม ระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษา และการจัดการศึกษาตามกฎหมายการศึกษา และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

๒.๒ เพื่อจัดทำข้อเสนอความร่วมมือและการสนับสนุนส่งเสริมการใช้ทรัพยากร เพื่อการจัดการศึกษาของเอกชน และสถานศึกษา

๒.๓ เพื่อจัดทำข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ที่เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษา

๓. กลุ่มเป้าหมาย

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการสนับสนุนการศึกษาระหว่างรัฐและเอกชน ครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายเพื่อการศึกษาและแหล่งของข้อมูลออกเป็น ๓ กลุ่ม

๓.๑ กลุ่มเป้าหมายด้านบุคคล

ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาในองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารองค์กรเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ บุคลากรด้านการศึกษา ด้านกฎหมาย ด้านการมีส่วนร่วม องค์กรภาคเอกชน

๓.๒ กลุ่มเป้าหมายด้านสถานที่

- ๑) โรงเรียนของรัฐ/เอกชน
- ๒) ประเทศที่มีลักษณะการจัดการศึกษาหรือการสนับสนุนจากภาคเอกชนด้านการศึกษาได้มีประสิทธิภาพ

๓.๓ กลุ่มเป้าหมายด้านเอกสาร

- ๑) เอกสารงานวิจัย
- ๒) กฎหมาย ระเบียบ นโยบาย ยุทธศาสตร์ รัฐธรรมนูญ

๔. ขอบเขตของการศึกษา

เพื่อให้การศึกษาคั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ทุกประการและผลการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง จึงกำหนดขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

๔.๑ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริม ระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ศึกษาโครงสร้างการบริหารจัดการการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และการศึกษาเอกชน สถานศึกษาในสังกัด การใช้ทรัพยากรร่วมกัน การบูรณาการความร่วมมือ และรูปแบบความร่วมมือด้านการศึกษาของรัฐและภาคเอกชนในต่างประเทศ

๔.๒ สืบค้น รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการสนับสนุนและการจัดการศึกษาขององค์กรต่าง ๆ ตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ สภาพปัญหาที่ผ่านมาและประสิทธิภาพในการดำเนินการเพื่อกำหนดเครื่องมือและเกณฑ์ในการศึกษา

๔.๓ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนรายงาน และข้อมูลกฎหมายการศึกษาไทย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๔.๔ ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพบริบท นโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับเอกชน สภาพปัญหาในพื้นที่ของภาคเอกชนในการสนับสนุนส่งเสริมและการจัดการศึกษา

๔.๕ เก็บข้อมูลจากข้อคิดเห็นของนักปราชญ์ นักคิด ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา กฎหมาย เอกชน การมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางความร่วมมือ การสนับสนุนส่งเสริม ระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา ข้อเสนอความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของเอกชนและสถานศึกษา ข้อเสนอ การปรับปรุงกฎหมายการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้องและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่เกี่ยวกับความร่วมมือ ระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษา

๔.๖ ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนรายงาน และข้อมูลกฎหมายการศึกษาไทย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลจากนักปราชญ์ นักคิด ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ และข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาในพื้นที่

๔.๗ ศึกษาข้อเสนอจากการประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างผู้ดำเนินการศึกษา นักวิชาการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารองค์กรเอกชน ผู้เกี่ยวข้องทั้งระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และระดับสถานศึกษา เพื่อรับฟังความคิดเห็น วิพากษ์ ให้ข้อคิดเห็นในการศึกษาและเป็นไปตามเป้าหมายการดำเนินงาน

๕. คำถามเพื่อการศึกษา

๕.๑ แนวทางความร่วมมือ การสนับสนุนส่งเสริม ระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาควรจะเป็นอย่างไร

๕.๒ การใช้ทรัพยากรระหว่างรัฐกับเอกชน เพื่อการจัดการศึกษาของเอกชนและสถานศึกษาควรกำหนดไว้อย่างไร เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๕.๓ การสร้างร่วมมือในการจัดการศึกษาและการสนับสนุนทางการศึกษาระหว่างรัฐกับเอกชน ควรจะมีปัจจัย ไตบ้างที่จะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการ

๕.๔ ควรปรับปรุงกฎหมายการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างไรบ้างที่เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างรัฐ กับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษา

๖. คำนิยาม

โรงเรียนเอกชน หมายถึง สถานศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนในระบบหรือโรงเรียนนอกระบบ ที่มีใช้เป็นการสอนตามหลักสูตรของเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถานศึกษาเอกชน

โรงเรียนเอกชนในระบบ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมิน ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอนแบ่งเป็น ๓ ประเภท

๑.๑ ประเภทสามัญศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการในระดับ ต่าง ๆ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา (เตรียมอนุบาล อนุบาล) ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา (มัธยมศึกษา ตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย)

๑.๒ ประเภทอาชีวศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตร ที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการในระดับต่าง ๆ ได้แก่ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

๑.๓ ประเภทนานาชาติ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรต่างประเทศหรือหลักสูตรต่างประเทศที่ปรับรายละเอียดเนื้อหาวิชาใหม่ หรือหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเองที่ไม่ใช่หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และใช้ภาษาเป็นสื่อในการเรียนการสอนให้กับนักเรียน โดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา และไม่ขัดต่อศีลธรรมและความมั่นคงของประเทศ

โรงเรียนเอกชนนอกระบบ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษา โดยมีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา แบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ประเภทสอนศาสนา ประเภทศิลปะและกีฬา ประเภทวิชาชีพ ประเภททวติวิชา ประเภทสร้างเสริมทักษะชีวิต

ผู้รับใบอนุญาต หมายถึง ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนเอกชน

ผู้จัดการ หมายถึง ผู้จัดการของโรงเรียนเอกชนในระบบ

ผู้อำนวยการ หมายถึง ผู้อำนวยการของโรงเรียนเอกชนในระบบ

ครู หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในโรงเรียน

ผู้สอน หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในโรงเรียนนอกระบบ

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี หมายถึง ภาพฝันของแผนการพัฒนาประเทศ ที่จะกำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนาให้หน่วยงานของรัฐทุกภาคส่วนต้องทำตาม เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือตามคติพจน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยมีระยะเวลาบังคับนานถึง ๒๐ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙

การบูรณาการ (Integration) หมายถึง การประสานกลมกลืนกันของแผน กระบวนการ สารสนเทศ การจัดสรรทรัพยากร การปฏิบัติการ ผลลัพธ์ และการวิเคราะห์ เพื่อสนับสนุนเป้าประสงค์ที่สำคัญขององค์กร การบูรณาการที่มีประสิทธิผล เป็นมากกว่าความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน (Alignment) และจะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อการดำเนินการของแต่ละองค์ประกอบภายในระบบการจัดการผลการดำเนินการมีความเชื่อมโยงกันเป็นหนึ่งเดียวอย่างสมบูรณ์

การเรียนการสอนแบบบูรณาการ หมายถึง ลักษณะการสอนที่นำเอาวิชาต่าง ๆ เข้ามาผสมผสานกัน โดยใช้วิชาใดวิชาหนึ่งเป็นแกนหลักและนำเอาวิชาต่าง ๆ มาเชื่อมโยงสัมพันธ์กันตามความเหมาะสม

หลักของการบูรณาการ หมายถึง การบูรณาการที่มีลักษณะ ดังนี้

๑. การบูรณาการเชิงเนื้อหาสาระ เป็นการผสมผสานเชื่อมโยงเนื้อหาสาระ ในลักษณะการหลอมรวมกัน โดยการตั้งเป็นหน่วย (Unit) หรือหัวเรื่อง (Theme)

๒. การบูรณาการเชิงวิธีการ เป็นการผสมผสานวิธีการสอนแบบต่าง ๆ เข้าในการสอน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายวิธี การสนทนา การอภิปราย การใช้คำถาม การบรรยาย การค้นคว้าและการทำงานกลุ่ม การไปศึกษานอกห้องเรียน และการนำเสนอข้อมูล เป็นต้น

๓. การบูรณาการความรู้กับกระบวนการเรียนรู้ โดยออกแบบการเรียนรู้ให้มุ่งทำให้ความรู้และกระบวนการไปพร้อม ๆ กัน เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด เป็นต้น

๔. การบูรณาการความรู้ ความคิดกับคุณธรรม โดยเน้นทั้งพุทธิพิสัยและจิตพิสัยเป็นการเรียนที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมไปพร้อม ๆ กัน เพื่อที่นักเรียนจะได้เป็น “ผู้มีความรู้ คู่คุณธรรม ”

๕. การบูรณาการความรู้กับการปฏิบัติ เน้นการปฏิบัติจริง ควบคู่ไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. การบูรณาการความรู้ในโรงเรียนกับชีวิตจริงของนักเรียน พยายามให้เด็กได้เรียนรู้เนื้อหาที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าและความหมายในสิ่งที่เรียน

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๗.๑ ได้รายงานการศึกษาความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา อันประกอบด้วยแนวทางความร่วมมือ การจัดการศึกษา การบูรณาการ การสนับสนุน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของเอกชนและสถานศึกษา และข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๗.๒ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการกำหนดกรอบการดำเนินการ แผนการทำงาน จัดทำโครงการเพื่อสอดรับความร่วมมือในการจัดการศึกษาและการสนับสนุนการศึกษาจากภาคเอกชน

๗.๓ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบนโยบาย การดำเนินงาน สอดรับการบูรณาการความร่วมมือเพื่อเป็นไปตามเป้าหมายการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา จะศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยและกฎหมายการศึกษาที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นกรอบแนวคิด ในการศึกษาเพื่อให้ได้ผลการศึกษามีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ต่อการพัฒนาความร่วมมือระหว่างรัฐ กับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษา โดยมีรายละเอียดประกอบด้วย

๑. แนวคิดทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม
๒. แนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการศึกษา
๓. การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา
๔. ยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา
๕. รัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
๖. สภาพการจัดโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการและการจัดการศึกษาเอกชน
๗. กรณีตัวอย่างการจัดการศึกษาของต่างประเทศ

รายละเอียดของแนวคิดทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

๑. แนวคิด ทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

๑) หลักการ แนวคิดทฤษฎี และความหมาย

ความหมายของ “การบริหารแบบมีส่วนร่วม” มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ ดังนี้

Anthony (๑๙๗๘) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) ว่าเป็นกระบวนการของการให้ผู้ที่บังคับบัญชามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์ เป็นความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีแนวคิดพื้นฐานในการแบ่ง อำนาจหน้าที่ของผู้บริหารให้ผู้ที่บังคับบัญชา ด้วยการบริหารแบบนี้ผู้บริหายังคงตัดสินใจอยู่แต่การตัดสินใจจะเกิด ภายหลังจากที่มีความคล้ายคลึงในข้อตกลงของกลุ่ม ผู้บริหารแบบมีส่วนร่วมจะถูกมองว่าเป็นผู้นำทีมที่รักษาผลประโยชน์ อย่างดีที่สุดของกลุ่มและองค์การ มีความเข้าใจความต้องการของคน เป็นผู้มีทักษะในการสื่อสารและสามารถ จัดข้อขัดแย้งและประนีประนอมในแง่ที่ตอบสนองความคาดหวังของกลุ่มและองค์การได้ดี

United Nations (๑๙๘๑) ได้อธิบายความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะที่เป็นกระบวนการ ในการพัฒนาว่าหมายถึงการเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีพลังของประชาชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การตัดสินใจเพื่อกำหนด เป้าหมายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย การปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่าง ๆ ด้วย ความเต็มใจ

Summer (๑๙๙๒) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือองค์การเข้ามามีส่วนร่วม ในการคิดริเริ่ม พิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อตัวบุคคลหรือองค์การ

Patricial (๑๙๙๙) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การให้โอกาสบุคคลหรือองค์การเป็นฝ่ายตัดสินใจ กำหนดความต้องการของตน เป็นการเสริมพลังอำนาจให้บุคคลหรือองค์การระดมความสามารถในการจัดการทรัพยากร การตัดสินใจ และควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าที่จะเป็นฝ่ายรับเพียงฝ่ายเดียว

สำหรับนักวิชาการในประเทศไทยได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

สมยศ นาวิการ (๒๕๔๕) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมหมายถึง กระบวนการของการให้ผู้ใต้บังคับบัญชา มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่ง อำนาจหน้าที่ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารให้เข้ากับผู้ใต้บังคับบัญชาและต้องการให้ผู้ใต้บังคับบัญชา มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง ในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์การไม่ใช่เพียงแค่สัมผัสปัญหาหรือแสดง ความห่วงใย

วันชัย โกลละสุด (๒๕๕๐) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) หมายถึง การบริหาร โดยให้บุคคลในองค์กรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญ ในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการบริหารงาน

อรรถ โสทธิพันธุ์ (๒๕๕๑) ได้อธิบายถึงการนำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารราชการ ซึ่งได้ให้ ความหมายของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมว่าหมายถึง การที่ภาครัฐมีการบริหารราชการในรูปแบบใหม่ ที่มีการนำผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล โดยมี การจัดระบบบริหารในรูปแบบที่เป็นนวัตกรรม ได้แก่ การปรับวิธีการทำงาน การสร้างวัฒนธรรมการทำงาน ปรับเปลี่ยน โครงสร้างองค์กร การออกกฎระเบียบ และนโยบายของหน่วยงานที่เอื้อต่อการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม และ การแสดงให้เห็นถึงเจตนาของหน่วยงานภาครัฐที่จะบริหารราชการที่ทำงานร่วมกับภาคประชาชนร่วมรับ ผลประโยชน์และร่วมรับผิดชอบในการออกกฎระเบียบการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ

อรพินท์ สพอิชชัย (๒๕๕๒) กล่าวถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม ว่าเป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการวางแผนหรือการออกกฎระเบียบของหน่วยงานราชการที่มีผลกระทบต่อประชาชน โดยการเปิดให้ ประชาชนมีส่วนร่วม ๓ ขั้นตอน คือ ๑) การเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการออกแบบหรือการตัดสินใจเกี่ยวกับบริการ สาธารณะ ๒) การเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะ ๓) การเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ติดตามและประเมินผลการจัดบริการสาธารณะ

สำหรับแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวคิดทางยุทธศาสตร์ของหลักการพัฒนาชุมชนที่จะทำให้ ประชาชนบังเกิดความศรัทธาในตัวเอง (Self-Reliance) ความเชื่อมั่นในตัวเอง (Self-confidence) ความรู้สึก เป็นเจ้าของ (Sense of Belonging) ในการดำเนินการตามโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชนซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถ และประสิทธิภาพในการปกครองตนเองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ให้ผู้ร่วมงานทุกระดับทั่วทั้งองค์การ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการะงานและหน้าที่ในการบริหารบนพื้นฐานของหลักการ ดังนั้น

(๑) การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการทำงานในบรรยากาศแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจในกระบวนการบริหาร

(๒) โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์มีข้อจำกัดทางด้านร่างกาย สติปัญญา ความสามารถ เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ ทำให้ไม่สามารถกระทำการต่าง ๆ ให้สำเร็จได้ด้วยคน ๆ เดียว จึงต้องมีการร่วมแรงร่วมใจกันแก้ปัญหาในข้อจำกัดดังกล่าว

(๓) การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการบริหารและเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นให้การทำงานมีประสิทธิภาพสำเร็จตามเป้าหมาย เพราะเป็นบรรยากาศที่ก่อให้เกิดความผูกพันทั้งด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคมที่มีต่อกิจกรรมนั้น ๆ จึงทำให้การลงทุนมีความเสี่ยงน้อย

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การบริหารที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม โดยการคิดอย่างสร้างสรรค์ ร่วมในการพิจารณาตัดสินใจ ร่วมในการปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวประชาชนเอง

๒) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีวิวัฒนาการมาจากแนวคิดการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation Approach) และการบริหารเชิงพฤติกรรม (Behavioral Approach) บุคคลที่เป็นผู้บุกเบิกแนวคิดนี้ คือ แมรี พาร์คเกอร์ ฟอลเลต (Mary Parker Follet) โดยได้เขียนบทความชื่อ Dynamics Administration บรรยายให้ผู้บริหารแก้ปัญหาความขัดแย้งในองค์การด้วยวิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์และพยายามให้นายทุนคิดถึงคนงานบ้าง ไม่ใช่คิดแต่เรื่องเงินเพียงอย่างเดียว แนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนโดยเอลตัน เมโย (Elton Mayo) และเอฟ.เจ.โรธลิสเบอร์เกอร์ (F.J. Roethlisberger) แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ทั้งนี้มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

(McClelland, ๑๙๖๑) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสิ่งจูงใจของมนุษย์ในการทำงานให้เกิดผลสำเร็จทั้งในระดับบุคคลและระดับสังคม ผลของการศึกษาสรุปได้ว่าคนเรามีความต้องการอยู่ ๓ ประการคือ

(๑) ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (need for achievement) เป็นความปรารถนาจะทำการหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จ ลุ่่วงไปด้วยดี พยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ มีความวิตกกังวลเมื่อประสบความสำเร็จไม่สำเร็จ

(๒) ความต้องการความผูกพัน (need for affiliation) เป็นความต้องการการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ต้องการความเป็นมิตรและสัมพันธ์ภาพที่อบอุ่น

(๓) ความต้องการมีอำนาจบารมี (need for power) ได้แก่ ความต้องการรับผิดชอบบุคคลอื่น ต้องการควบคุม และให้คุณให้โทษแก่ผู้อื่นได้

โดยสาระสำคัญอีกประการของทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเดวิด แมคเคลแลนด์ (David McClelland) คือ ผู้ที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จต้องมีแรงจูงใจในด้านความต้องการสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับสูง หรือกล่าวได้ว่า ความสำเร็จของงานจะทำได้โดยการกระตุ้นความต้องการด้านสัมฤทธิ์ผลเป็นสำคัญ ถ้าแต่ละคนมีความต้องการด้านสัมฤทธิ์ผลสูงก็สามารถทำงานได้สำเร็จและช่วยให้งานของหน่วยงานสำเร็จไปด้วย

(Likert, ๑๙๖๗) เสนอทฤษฎีการบริหารซึ่งมีลักษณะแตกต่างกัน ๔ รูปแบบ และเรียกว่าการบริหาร ๔ ระบบ (System ๔) ประกอบด้วย

ระบบที่ ๑ : เผด็จการ (System ๑ : Exploitative Authoritative) เป็นการใช้อำนาจเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว เป็นการบริหารองค์การที่เน้นหน้าที่และโครงสร้างแบบอำนาจนิยมสูง

ระบบที่ ๒ : เผด็จการแบบมีศิลป์ (System ๒ : Benevolent Authoritative) เป็นการใช้อำนาจแบบเมตตา ใช้ระบบความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง นายจ้างต้องทำให้ลูกจ้างมีความเชื่อมั่น

ระบบที่ ๓ : การปรึกษาหารือ (System ๓ : Consultative) ระบบนี้เป็นการบริหารงานแบบมีความมั่นคง แต่ฝ่ายบริหารไม่มีความเชื่อมั่นและความไว้วางใจอย่างเต็มที่ในตัวผู้ใต้บังคับบัญชา

ระบบที่ ๔ : กลุ่มที่มีส่วนร่วม (System ๔ : Participative Group) เป็นระบบการขยายขอบเขตความสัมพันธ์และความเป็นมิตรกันระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างในระดับสูงจากการมีส่วนร่วมในการทำงานแบบกลุ่ม

อุทัย บุญประเสริฐ (๒๕๔๓) กล่าวถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่ามีแนวความคิดพื้นฐาน ดังนี้

(๑) ความเชื่อเรื่องธรรมชาติมนุษย์ (Assumption about human nature) ตามแนวคิดของแมคเกรเกอร์ (McGregor) มี ๒ แนวทาง คือ ทฤษฎี X และทฤษฎี Y ตามแนวคิดของทฤษฎี X เชื่อว่ามนุษย์ขี้เกียจและขาดความรับผิดชอบ ดังนั้นต้องใช้วิธีการบังคับหรือควบคุมการทำงานอย่างใกล้ชิด ส่วนทฤษฎี Y เชื่อว่ามนุษย์มีความขยันชอบทำงานโดยเฉพาอย่างยิ่ง ถ้าสภาพการทำงานที่มีความเหมาะสม และคนมีส่วนร่วมในการทำงานโดยไม่ถูกบังคับ ก็จะมีควมรับผิดชอบมากขึ้น

(๒) ความคิดเกี่ยวกับความเป็นองค์การของโรงเรียน (Concept of School Organization) แนวความคิดของการบริหารปัจจุบันเชื่อว่า องค์การมิใช่เป็นเพียงเครื่องมือสำหรับการบรรลุเป้าหมาย หรือผลผลิตเชิงปริมาณเท่านั้น แต่องค์การเป็นสถานที่สำหรับการดำรงชีวิตและการพัฒนาด้วย

(๓) ด้านรูปแบบการตัดสินใจ (Decision Making Style) การตัดสินใจสั่งการในระดับสถานศึกษาควรมีลักษณะร่วมมือกันใช้อำนาจระหว่างครู ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนศิษย์เก่าเพื่อสะท้อนสภาวะการณ์ปัจจุบัน ความต้องการในอนาคต ซึ่งจะต้องระดมสติปัญญาและแนวคิดให้สมาชิกได้มีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาให้บริหารโรงเรียนได้สำเร็จ อีกทั้งยังสร้างความรู้สึกผูกพันกับโรงเรียนด้วย

(๔) แบบภาวะผู้นำ (Leadership Style) ตามทฤษฎีของ Sergiovanni ได้จัดระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ๕ ระดับ คือ ภาวะผู้นำด้านเทคนิค ภาวะผู้นำด้านมนุษย ภาวะผู้นำทางการศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสัญลักษณ์ และภาวะผู้นำทางวัฒนธรรม

(๕) กลยุทธ์การใช้อำนาจ (Use of Power) ในการบริหารโดยทั่วไปมีความจำเป็นที่จะต้องใช้อำนาจเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ แต่ตามทฤษฎีที่ว่าด้วยที่มาของอำนาจ (Source of Power) ของ French และ Raven นั้น ได้แบ่งที่มาของอำนาจพื้นฐานเป็น ๕ แบบ ได้แก่ อำนาจจากการให้รางวัล อำนาจจากการบังคับ อำนาจตามกฎหมาย อำนาจจากการอ้างอิง และอำนาจจากความรู้ความเชี่ยวชาญ

(๖) ทักษะเฉพาะในการบริหาร (Management Skills) ทักษะการบริหารแบบใหม่ ๆ ที่ได้รับการพัฒนาและนำมาใช้ในองค์กร เช่น การใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ ใช้ทักษะการแก้ไขความขัดแย้ง ใช้กลยุทธ์เพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์กร เป็นต้น

(๗) การใช้ทรัพยากร (Use of Resources) สถาบันการศึกษามีอำนาจในการใช้และบริหารทรัพยากรด้วยตนเองมากขึ้น ทำให้สถานศึกษาได้บริหารงานตามสถานการณ์ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ต้องสิ้นเปลืองบุคลากรงบประมาณ เวลาในการควบคุมและตรวจสอบ

โดยสรุปแล้ว การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีแนวคิดพื้นฐานมาจากความเชื่อเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความต้องการพื้นฐานความคิดเกี่ยวกับความเป็นองค์กรของโรงเรียน รูปแบบของการตัดสินใจ การสร้างแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์แบบภาวะผู้นำ กลยุทธ์ในการใช้อำนาจ ทักษะเฉพาะในการบริหารตามทฤษฎีการบริหาร ตลอดจนความมีอิสระในการใช้และบริหารทรัพยากรด้วยตนเอง

ลักษณะของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

(Cohen & Uphoff, ๑๙๘๐) กล่าวถึง ลักษณะการบริหารการมีส่วนร่วม ดังนี้

(๑) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย การริเริ่มการตัดสินใจ การดำเนินการตัดสินใจ และการตัดสินใจปฏิบัติการ

(๒) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร และการประสานขอความช่วยเหลือ

(๓) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ด้านสังคม หรือ ด้านผลประโยชน์ส่วนบุคคล

(๔) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

(White, ๑๙๘๒) กล่าวถึง ลักษณะการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่ามีลักษณะ ๓ มิติ คือ มิติที่หนึ่ง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะทำอะไรและทำอย่างไร มิติที่สอง การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา การลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจ และมิติที่สาม การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานด้วย

(Swanaburg, ๑๙๙๖) แบ่งองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

(๑) การไว้วางใจกัน (Trust) ซึ่งเป็นปรัชญาพื้นฐานของการมีส่วนร่วม

(๒) ความยึดมั่นผูกพัน (Commitment)

(๓) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and objectives)

(๔) ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (Autonomy)

(Likert, ๑๙๖๑) ได้แสดงให้เห็นสาระสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

- (๑) ผู้บังคับบัญชารับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ใต้บังคับบัญชา
- (๒) ผู้บังคับบัญชากระตุ้นจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติงาน
- (๓) ระบบการติดต่อสื่อสารภายในองค์การมีความคล่องตัวเป็นไปโดยอิสระ
- (๔) ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชามีปฏิริยาโต้ตอบกันอย่างเปิดเผยและโดยกว้างขวางเกี่ยวกับเป้าหมายขององค์การ การปฏิบัติงานและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์การ
- (๕) การตัดสินใจต่าง ๆ กระทำโดยกลุ่มในทุกระดับขององค์การ เปิดโอกาสให้กลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน
- (๖) การควบคุมงานมีลักษณะกระจายไปในหมู่ผู้ร่วมงานให้มีการควบคุมกันเองและเน้นในเรื่องการแก้ปัญหาเป็นหลัก
- (๗) ผู้บังคับบัญชาเห็นความสำคัญของการพัฒนาพนักงานโดยการฝึกอบรมเพื่อให้การทำงานมีผลงานที่สูงสุดและสำเร็จตามเป้าหมาย

ปารีชาติ วลัยเสถียร (๒๕๔๒) กล่าวถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมใน ๒ ลักษณะ กล่าวคือ

(๑) การบริหารการมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา คือ จะมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด เช่น การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผนการตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยี การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมถึงการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น

(๒) การบริหารการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็นสองประเภท คือ

(๒.๑) การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชนหรือชุมชน เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชน อันจะก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตน และได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา

(๒.๒) การเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐมาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลัก โดยการกระจายอำนาจในการวางแผนจากส่วนกลางมาสู่ส่วนภูมิภาค เพื่อให้ภูมิภาคมีลักษณะเป็นเอกเทศให้มีอำนาจทางการเมืองการบริหาร มีอำนาจต่อรองในการจัดการทรัพยากรโดยอยู่ในมาตรฐานเดียวกันและประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการคืนอำนาจในการพัฒนาให้แก่ประชาชนเพื่อให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตน

ดวงแก้ว กอแก้ว (๒๕๔๓) กล่าวว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

(๑) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้วยการที่ผู้บังคับบัญชาได้ขอความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ มีการเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของงาน

(๒) การกระจายอำนาจในการบริหาร ได้แก่ การใช้คณะกรรมการและกลุ่มงานเฉพาะกิจในการปฏิบัติงาน การให้อิสระกับพนักงานในการดำเนินงานที่รับผิดชอบ

(๓) การให้อำนาจในการตัดสินใจ ได้แก่ การให้พนักงานมีสิทธิในการตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบโดยไม่ต้องปรึกษาผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารระดับสูงให้การสนับสนุนผู้บริหารทุกคนในการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม

(๔) การไว้วางใจซึ่งกันและกันในองค์กร ได้แก่ การมอบหมายงานให้ตรงตามความรู้ความสามารถและมีการมอบหมายให้พนักงานได้ปฏิบัติงานใหม่ ๆ

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียน

การบริหารแบบมีส่วนร่วมในทศวรรษแรกของการปฏิรูปการศึกษา จะใช้รูปแบบการบริหารโดยองค์คณะบุคคลที่เรียกว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมาจากการเลือกตัวแทนภาคส่วนต่าง ๆ ของชุมชน ตามที่กฎหมายกำหนด และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM) ซึ่งเกิดจากแนวคิดของนักวิชาการและข้อเสนอทางนโยบายการศึกษา รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนในประเทศไทย จึงมี ๒ รูปแบบหลัก คือ รูปแบบการบริหารโดยคณะกรรมการสถานศึกษา และรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมแบบ SBM ดังนี้

● รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยคณะกรรมการสถานศึกษา

ความเป็นมาและความสำคัญ

โดยที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติสาระที่เป็นหลักสำคัญเพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยงานทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังปรากฏในมาตรา ๘ (๒) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา ๙ (๖) ให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน จึงเป็นแนวคิดและนโยบายการบริหารและจัดการศึกษาที่เกิดขึ้นโดยผลของกฎหมาย ซึ่งในระยะเริ่มต้นกระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๓ และให้มีการบริหารจัดการศึกษาโดยองค์คณะบุคคลที่เรียกว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากการสรรหาบุคคลในแต่ละภาคส่วนของชุมชน ได้แก่ ผู้แทนผู้ปกครอง ๒ คน ผู้แทนองค์กรชุมชน ๒ คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒ คน ผู้แทนศิษย์เก่า ๒ คน และผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ คน และสรรหาบุคคลจากในโรงเรียน ๒ คน คือ ผู้แทนครู ๑ คน และผู้บริหารโรงเรียน ๑ คน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกโรงเรียน โดยให้มีจำนวนแตกต่างกันไปตามขนาดที่นับจากจำนวนนักเรียนในโรงเรียนนั้น และกำหนดให้มีการประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ ๒ ครั้ง เพื่อกำกับและส่งเสริมกิจกรรมของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นการบริหารจัดการศึกษาโดยองค์คณะบุคคล ที่เรียกว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีเจตนารมณ์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม โดยผ่านตัวแทน รวมทั้งการกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ให้ในฐานะเป็นคณะกรรมการบริหารกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา รวมทั้งการบริหารภารกิจด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา ด้วย

- **รูปแบบ SBM : การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**

ความเป็นมาและความสำคัญ

รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management หรือ Site Based Management : SBM) ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารที่เกี่ยวข้องกับหลักการกระจายอำนาจการบริหารจัดการการศึกษา และหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังที่นักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ (ธีระ รุญเจริญ, ๒๕๕๐ สมศักดิ์ คงเที่ยง, ๒๕๔๔ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๔ อุทัย บุญประเสริฐ, ๒๕๔๖)

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management : SBM) เป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับการกระจายอำนาจทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ธีระ รุญเจริญ (๒๕๕๐) ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษามากขึ้น ด้วยการให้เขาเหล่านั้นมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการตัดสินใจในเรื่องงบประมาณ บุคลากร และหลักสูตร สมศักดิ์ คงเที่ยง (๒๕๔๔) โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน ได้เข้ามามีบทบาทในการให้คำแนะนำ การช่วยเหลือการประเมิน และการอนุมัติ โดยใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารเป็นเพียงผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการนำมติในที่ประชุมไปใช้ในการจัดการศึกษา บางโรงเรียนอาจมีตัวแทนนักเรียนเป็นกรรมการด้วย อุทัย บุญประเสริฐ (๒๕๔๖) ดังนั้น จึงสรุปว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญในการบริหารองค์การเป็นอย่างมาก เพราะผู้บริหารระดับสูงเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหาร มีอิสระในการทำงาน ตลอดจนมีสิทธิในการเสนอแนะความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา ซึ่งลักษณะดังกล่าวย่อมเป็นแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกผูกพันและร่วมกันรับผิดชอบต่อสิ่งที่ร่วมกันตัดสินใจดำเนินงานให้องค์การประสบผลสำเร็จต่อไป

๒. แนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการศึกษา

แนวคิดการจัดการศึกษา

ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ (๒๕๔๒ : ๖) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับแต่ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อม ให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

จากการศึกษาข้อมูลแนวคิดของการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ จะพบว่า การจัดการศึกษาเป็นทั้งกระบวนการให้และรับความรู้ รวมทั้งประสบการณ์การปรับเปลี่ยนทัศนคติ การสร้างจิตสำนึก การเพิ่มพูนทักษะ การทำความเข้าใจ การอบรมปลูกฝังค่านิยม การถ่ายทอดศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของสังคม การพัฒนาความคิดโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บุคคลมีความเจริญงอกงามทั้งทางปัญญา มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม มีค่านิยมที่ดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาชาตินั้น ได้กำหนดไว้ว่าการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีองค์ประกอบหลายประการ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนาในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ การจัดการศึกษาจึงมีความจำเป็นที่ทุกประเทศต้องดำเนินการ เพื่อยกระดับคุณภาพประชากรและเพิ่มขีดความสามารถของประเทศในการแข่งขันระหว่างประเทศโดยมีสาระที่สำคัญ ประกอบด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๐)

๑. ความหมายการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายชัดเจน คือ การพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติโดยคาดหวังว่าคนที่มีคุณภาพนี้จะทำให้สังคมมีความมั่นคงสงบสุข เจริญก้าวหน้า ทันโลก แข่งขันกับสังคมอื่นในเวทีระหว่างประเทศได้ คนในสังคมมีความสุข มีความสามารถประกอบอาชีพการงานอย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์ การจัดการศึกษามีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา ตามอัธยาศัย ย่อมขึ้นกับความเหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันไปเนื่องจาก การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่เป็นระบบ ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ จะมีรูปแบบ ขั้นตอน กติกาและวิธีการดำเนินการ มีทรัพยากรต่างๆ สนับสนุนและต้องมีกระบวนการประเมินผลในการจัดการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือ ทั้งนี้ผลผลิตของการจัดการศึกษาได้แก่ผู้ได้รับการศึกษาส่วนผลลัพธ์หรือผลสะท้อนสุดท้าย คือ การมีพลเมืองที่มีคุณภาพ และสังคมมีสภาพที่พึงประสงค์ (ชาญชัย อาจินสมาจาร, ๒๕๔๔)

๒. ความจำเป็นในการจัดการศึกษา

การศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องมีการบริหารจัดการ ไม่ใช่เรื่องที่จะให้ผู้ใดผู้หนึ่งรับไปทำโดยไม่มีเป้าหมายไม่มีมาตรฐานไม่ได้คุณภาพ เพราะย่อมทำให้การศึกษาไม่มีทิศทาง ไม่เป็นระบบ ไม่คุ้มค่าและหากจัดการผิดพลาดก็ยากที่จะแก้ไข เพราะกระบวนการศึกษา เช่น ค่านิยมต่าง ๆ ได้ซึมซับเข้าไปในใจของผู้เรียนเสียแล้ว และการจัดการศึกษาเป็นเรื่องของการลงทุนที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์แต่ละคน และเป็นการลงทุนเพื่อการอยู่รอดและพัฒนาของสังคม ทั้งนี้ เพราะการศึกษาส่งผลกระทบต่อและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม วิทยาการและเทคโนโลยีที่จำเป็นในการทำงานและการใช้ชีวิตในสังคม ยังมีการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ในโลกเป็นไปอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลจากพัฒนาการทางเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีด้านการสื่อสารใหม่ ๆ พัฒนาการเหล่านี้ย่อมท้าทายต่อการจัดการศึกษา เพราะได้เปิดโอกาสและให้ช่องทางการเรียนรู้แก่บุคคลจำนวนมาก โดยให้รับรู้มากขึ้นและมีเส้นขีดค้นด้านระยะทางน้อยลงกว่าเดิม การจัดการศึกษาจึงเป็นเรื่องจำเป็นเพราะต้องการทรัพยากร (คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี) สนับสนุนจำนวนมาก ต้องมุ่งไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ร่วมกันของสังคม ต้องนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของมนุษย์อย่างแท้จริง ในแง่การจัดการศึกษาจึงต้องมีการกำหนดเพื่อประกันว่า มนุษย์ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพตามเป้าประสงค์ร่วมกัน รวมทั้งมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ (ชาญชัย อาจินสมาจาร, ๒๕๔๔)

๓. วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาจะมีด้วยกันหลายประการ (บุญเกื้อ ควรหาเวช, ๒๕๔๕) คือ

๓.๑ การให้บริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ โดยถ่ายทอดหรือปลูกฝังเนื้อหาความรู้ความเข้าใจที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ได้รับการศึกษาวางตัวได้เหมาะสมในสังคม

และมีความสามารถประกอบอาชีพตามความถนัด ความสนใจ หรือตามโอกาสของแต่ละคนได้ สถานศึกษาส่วนใหญ่ที่เรียกว่า โรงเรียน มหาวิทยาลัย ศูนย์การเรียน สถานศึกษาปฐมวัย ทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการทางการศึกษา

๓.๒ ให้โอกาสทางการศึกษา โดยให้เข้าถึงผู้รับบริการที่ไม่สามารถเข้ารับการศึกษามากที่สุด การจัดการศึกษาลักษณะนี้มุ่งไปที่ผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีฐานะยากจน ผู้ที่พลาดโอกาสได้รับการศึกษา ในบางช่วงของชีวิต ผู้ที่มีปัญหาทางร่างกาย จิตใจ หรือสติปัญญา การจัดการศึกษาเช่นนี้มักดำเนินการโดยสถานศึกษา เฉพาะด้าน เช่น โรงเรียนสอนคนตาบอด โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ หรือโดยวิธีการอื่นนอกระบบและตามอัธยาศัย เช่น ศูนย์การเรียนรู้การศึกษาในระบบทางไกล เป็นต้น

๓.๓ เตรียมพร้อมเด็กก่อนวัยเรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ การจัดให้เด็กในวัยเรียนได้รับการศึกษา เพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองต่อเนื่อง โดยส่งเสริมเกื้อหนุนให้เด็กก่อนวัยเรียนขั้นพื้นฐาน ได้มีพัฒนาการ ทั้งทางร่างกาย เขavnปัญญา ความสนใจที่เหมาะสม มีความพร้อมในการศึกษาระดับสูงขึ้นไป การจัดการส่วนนี้ โดยทั่วไปเป็นความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครอง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น ส่วนเด็ก ในวัยเรียนทุกระดับจะได้รับการศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการเตรียมตัวระดับพื้นฐาน และมีความรู้ความสามารถ ในการประกอบอาชีพการงานต่อไป

๓.๔ ตอบสนองความต้องการทางการศึกษาระดับสูงในเชิงคุณภาพ วัตถุประสงค์นี้มุ่งส่งเสริมให้ประชาชน มีโอกาสได้พัฒนาความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ ซึ่งอาจดำเนินการโดยสถาบัน อุดมศึกษาที่เน้นการวิเคราะห์วิจัยระดับสูง มุ่งคิดค้นเนื้อหาสาระที่แปลกใหม่จากเดิม นอกจากนี้ยังรวมถึงการฝึกอบรม เฉพาะทาง เช่น ด้านการเกษตร การอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นต้น มักดำเนินการในรูปแบบการประชุม สัมมนา การฝึกอบรม การดูงาน การฝึกปฏิบัติเฉพาะ ฯลฯ

๓.๕ พัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลให้เต็มตามความสามารถ และการตอบสนองวิสัยทัศน์ในการพัฒนา ประเทศ วัตถุประสงค์การดำเนินการพัฒนามนุษย์ในลักษณะการบูรณาการการศึกษา คือ ให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วน ทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม ความคิด ความสำนึก ความรับผิดชอบ ฯลฯ ซึ่งตามปกติควรเป็นหน้าที่ ของสถานศึกษา แต่หากสถานศึกษาไม่สามารถดูแลให้ครบถ้วนได้ ก็ต้องจัดส่วนเสริมเติมในลักษณะการฝึกอบรมเฉพาะ การแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนปกติ หรือการใช้สื่อต่าง ๆ ช่วยเสริม วัตถุประสงค์ส่วนนี้ยังรวมถึงการพัฒนา ทักษะและคุณภาพของผู้ที่ทำงานหรือผู้ผ่านการศึกษามากกว่าการให้สามารถติดตามความรู้ใหม่ ๆ และวิทยาการ ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่อง

เป้าหมายของการจัดการศึกษา สามารถแบ่งเป็นกลุ่มต่างๆ (บุญเกื้อ ครอบหาเวช, ๒๕๔๕) ดังนี้

๑. กลุ่มเด็กก่อนวัยเรียน เมื่อทารกคลอดออกจากครรภ์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ปู่ย่าตายาย ญาติ หรือคนเลี้ยงดู เป็นกลุ่มบุคคลเริ่มแรกที่ทำหน้าที่ดูแลเลี้ยงดู และขณะเดียวกันก็ให้การศึกษาอบรมด้วย การให้การศึกษาลักษณะนี้ โดยทั่วไปยังไม่เป็นระบบ แต่เป็นธรรมชาติ จึงยังไม่ถือว่าเป็นการจัดการศึกษา

เมื่อทารกเติบโตขึ้นพอช่วยตนเองได้แล้ว พ่อแม่ซึ่งต้องมีภาระประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงลูก ไม่อาจดูแลบุตรได้ ก็ปล่อยให้อยู่ในการดูแลของบุคคลอื่น เช่น บุคคลในกลุ่มเครือญาติ หรือมีเจ้านั้นก็ต้องจ้างคนดูแล ทางเลือกอีกประการหนึ่ง คือ การส่งบุตรหลานเข้ารับการอบรมศึกษาในศูนย์การเรียนปฐมวัย ศูนย์รับเลี้ยงเด็กหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ซึ่งถือเป็นสถานศึกษาเบื้องต้นที่มีการจัดการศึกษา โดยมีผู้ดูแลที่ได้รับการศึกษาอบรมมาพอสมควรเป็นผู้ดูแล เมื่ออายุถึงวัยประมาณสามขวบ สถานศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้มีการจัดการศึกษาที่เป็นระบบและมีรูปแบบมากขึ้น ซึ่งการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กวัยนี้เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวตามจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเกมสื่การศึกษา เป็นต้น

๒. กลุ่มบุคคลในวัยเรียน ผู้ที่อยู่ในวัยเรียนโดยทั่วไปหมายถึง ผู้ซึ่งรัฐกำหนดให้ผู้ปกครองต้องนำไปเข้าเรียน คือ อยู่ในข่ายการศึกษาภาคบังคับ โดยแต่ละประเทศกำหนดอายุไว้แตกต่างกันไปตามที่เห็นว่าเหมาะสม สำหรับประเทศไทย กำหนดให้การศึกษาในระดับประถมศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่สามเป็นการศึกษาภาคบังคับ และหากผู้ปกครองมีความพร้อมก็ส่งเสริมให้บุตรหลานของตนได้เรียนต่อสูงขึ้นไปอีกตามกำลังความสามารถ ระดับการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้อาจแบ่งได้หลายระดับ ได้แก่

๒.๑ การศึกษาขั้นพื้นฐานโดยทั่วไป เป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลในวัยเรียนในระบบการเรียนในโรงเรียน ในครอบครัว หรือในสถานศึกษารูปแบบอื่น ในประเทศไทย การศึกษาขั้นพื้นฐานไล่เรียงกันไปตั้งแต่ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมปีที่หนึ่งถึงชั้นประถมปีที่หก) ไปจนจบชั้นมัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่หก) การศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นมักใช้เวลาประมาณสิบสองปีเป็นส่วนใหญ่ ในช่วงปลายของการศึกษาระดับนี้เยาวชนที่สนใจศึกษาสายอาชีพแทนที่จะศึกษาสายสามัญ ก็อาจเลือกเข้าเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ ซึ่งได้แก่ โรงเรียนอาชีวศึกษาระดับต้นต่าง ๆ ได้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒.๒ การศึกษาระดับอุดมศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนที่มุ่งศึกษาต่อก็อาจเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (ซึ่งรวมสถาบันอุดมศึกษาสายอาชีพต่ำกว่าปริญญาด้วย) ในกรณีที่ศึกษาระดับปริญญา ก็อาจศึกษาต่อเนื่องไปตั้งแต่ระดับปริญญาตรี โท เอก หรือศึกษาเฉพาะด้านหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โท เอก

๓. กลุ่มผู้ด้อยโอกาส หรือบุคคลลักษณะพิเศษ กลุ่มเป้าหมายนี้เป็นคนกลุ่มพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากบุคคลทั่วไป สิ่งที่ทำให้แตกต่างนั้นอาจเกิดจากฐานะทางเศรษฐกิจ คือ คนจนที่ด้อยโอกาสในการเล่าเรียนตามปกติ เช่น เด็กที่ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมให้ศึกษาเล่าเรียน เด็กไร้ผู้อุปการะ หรือความแตกต่างอาจเกิดจากลักษณะทางร่างกาย จิตใจและสมอง เช่น เด็กพิการ เด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีปัญหาทางจิตใจและอารมณ์ เด็กอัจฉริยะ เป็นต้น ผู้ด้อยโอกาสหรือบุคคลลักษณะพิเศษเฉพาะเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เพื่อให้มีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เช่นเดียวกับเด็กอื่น แต่การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายนี้จำเป็นต้องจัดให้ตามรูปแบบที่เหมาะสมกับลักษณะและความจำเป็นสำหรับกลุ่มด้วย โดยอาจจะต้องมีครูที่ได้รับการอบรมมาเป็นการเฉพาะ ในกรณีที่ผู้ด้อยโอกาสร่วมเรียนในชั้นเรียนปกติ ครูจำเป็นต้องให้ความสนใจผู้เรียนกลุ่มนี้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องใช้ความอดทน ความเมตตา ความเข้าใจ และความละเอียดละไมในการปฏิบัติต่อพวกเขา สำหรับผู้บริหารที่จัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสต้องมีความเข้าใจ มีทักษะ และได้รับการอบรมมาโดยเฉพาะอย่างพอเพียงในการปฏิบัติหน้าที่

๔. กลุ่มผู้มีงานทำ ผู้ที่ประกอบอาชีพการงานแล้วเป็นกลุ่มเป้าหมายอีกกลุ่มหนึ่ง บุคคลเหล่านี้ได้รับการศึกษามาแตกต่างกันไป และมุ่งศึกษาเพิ่มเติมโดยมีเหตุผลต่างกันไป ส่วนหนึ่งเข้าศึกษาระดับสูงขึ้นในสถาบันการศึกษาปกติ หรือเข้ารับการศึกษาดูตามโครงการพิเศษ เช่น โครงการศึกษาเฉพาะที่มีผู้จัดบริการไว้ในสถานที่ทำงาน หรือโครงการศึกษาอบรมเฉพาะด้าน เป็นต้น นอกจากนี้ หน่วยงานทางการศึกษาอาจจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัธยาศัยในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น การศึกษาสัญจรที่ผู้สอนตระเวนให้ความรู้ การศึกษาผ่านสื่อโทรคมนาคม การศึกษาโดยเอกสารหรือสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองต่างๆ การจัดการศึกษาเช่นนี้ อาจมีการรับรองวุฒิให้หรืออาจไม่เทียบวุฒಿಯ่างเป็นทางการก็ได้ การจัดการอบรมสำหรับผู้มีงานทำนั้น รวมถึงครูซึ่งต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องด้วย ครูจึงควรสนใจติดตามรับการอบรมตามหลักสูตรต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพของตน

๕. กลุ่มประชาชน ประชาชนโดยทั่วไปถือเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกของสังคมได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ที่เป็นประโยชน์สำหรับการเป็นพลเมืองที่ดี และการเพิ่มพูนความคิดความอ่านของตนอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาลักษณะนี้ถือเป็นส่วนเสริมจากการที่ประชาชนได้เรียนรู้จากสื่อมวลชน จากกลุ่มคนใกล้ชิด การจัดการศึกษาเพื่อปวงชนอาจทำโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ได้หลากหลาย แต่ย่อมเป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพของประชากรให้รู้เท่าทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป และปรับตัวเองกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้มักเป็นการจัดการศึกษาเสริมในรูปการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นหลัก

องค์ประกอบของการจัดการศึกษา

ผลการศึกษาข้อมูลพบว่าองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษาจะมี ๘ องค์ประกอบ ที่สำคัญประกอบด้วย (ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไทวณะบุตร, ๒๕๔๒)

๑. สารระเนื้อหาในการศึกษา ในกรณีที่มีการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ผู้จัดการศึกษามักจัดทำหลักสูตรเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระ หลักสูตรนั้นอาจเป็นหลักสูตรกลางที่ใช้สำหรับการศึกษาแต่ละระดับ แต่ขณะเดียวกันก็ควรเปิดโอกาสให้สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถจัดเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับท้องถิ่นได้ด้วย โดยเนื้อหาสาระในการศึกษานั้นควรทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ทั้งนี้ ครูต้องทบทวนเนื้อหาสาระที่ตนสอนเพื่อปรับแก้ไขให้ถูกต้องทันสมัย และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน หากเห็นว่าเนื้อหาผิดพลาดหรือล้าสมัยควรแจ้งผู้บริหารให้ทราบ

๒. ครู ผู้สอน หรือผู้ให้การเรียนรู้ ผู้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระได้แก่ครูและอาจารย์ ซึ่งถือเป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง บุคคลเหล่านี้ต้องได้รับการศึกษาอบรมมาทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีการถ่ายทอด เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้และสาระวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เจื่อนไขสำคัญประการหนึ่งสำหรับครูและอาจารย์ คือ ต้องมีความตื่นตัวอยู่เสมอในการติดตามเรียนรู้เนื้อหาวิชาการวิชาชีพใหม่ ๆ และวิทยาการด้านการเรียนการสอนตลอดเวลา บางกรณีต้องมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ด้วย อนึ่ง ครูและอาจารย์ต้องพัฒนาความสามารถในการประยุกต์สาระเนื้อหาและองค์ความรู้ใหม่ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

๓. สื่อและอุปกรณ์สำหรับการศึกษา สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น อาคาร สถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ กระดานเขียน หนังสือ แบบเรียน สมุด ดินสอ ตลอดจนอุปกรณ์ที่ทันสมัยที่มีราคาแพงทั้งหลาย เช่น อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ เหล่านี้ สื่อและอุปกรณ์เหล่านี้เป็นส่วนประกอบที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา ครูและผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีหน้าที่รับผิดชอบ ดูแล ให้สิ่งเหล่านี้มีอย่างเพียงพออยู่ในสภาพใช้งานได้ และใช้สื่อเหล่านี้เป็นส่วนช่วยให้เกิดการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ครูที่มีคุณภาพต้องสามารถผลิตและพัฒนาสื่อและอุปกรณ์การศึกษาสำหรับการสอนของตนด้วย

๔. รูปแบบวิธีการเรียนการสอน การศึกษายุคใหม่นั้นมีความแตกต่างไปจากการศึกษาคู่ก่อน ซึ่งเน้นที่ตัวครูระบบการศึกษาคู่ใหม่เน้นความสำคัญที่ตัวผู้เรียน ดังนั้น รูปแบบวิธีการเรียนการสอนใหม่จึงแตกต่างไป จึงเกิดคำว่าปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งนำไปสู่กระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น การระดมความคิด การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน การเยี่ยมชมนอกสถานที่เรียน การใช้อุปกรณ์เครื่องมือประกอบ รูปแบบวิธีการเรียนการสอนใหม่ ๆ นี้ ผู้สอนพึงระมัดระวังเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละกลุ่ม และจำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ ประกอบกับการทำความเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนของตน

๕. ผู้บริหารและบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ในการจัดการศึกษา ยังมีผู้ที่ได้รับผิดชอบอาจไม่ได้เป็นผู้ถ่ายทอดโดยตรงอีกหลากหลาย ได้แก่ ผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาที่ตนรับผิดชอบให้เป็นไปโดยเรียบร้อย นำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และยังจำเป็นต้องมีบุคลากรทางการศึกษาอื่น เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการ งานทะเบียนงานโขนานการและสุขอนามัย รวมทั้งฝ่ายสนับสนุนอื่น ๆ

๖. เงินทุนสนับสนุน การจัดการศึกษาเป็นเรื่องของการลงทุน ซึ่งผู้ลงทุนอาจเป็นรัฐบาลในฐานะผู้รับผิดชอบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผู้ปกครอง ผู้เรียน ชุมชน เป็นต้น เงินทุนเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การจัดการศึกษาเกิดผลตามเป้าหมาย

๗. สถานที่ศึกษาและบรรยากาศแวดล้อม การจัดการศึกษาในระบบที่ยังต้องอาศัยชั้นเรียนยังเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้นอาคารสถานที่ ห้องเรียน และบรรยากาศแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการศึกษาจึงเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ ถึงแม้จะมีการจัดการศึกษาโดยใช้สื่อทางไกลก็ตาม ก็ยังต้องมีสถานที่สำหรับการบริหารจัดการการผลิตและถ่ายทอดสื่อ หรือการทำงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่ยังต้องใช้อาคารเป็นสถานที่สำหรับจัดการเรียนการสอน สิ่งที่ผู้บริหารและผู้จัดการศึกษาต้องสนใจดูแล คือ ความเพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย และการมีบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อการเรียนรู้ ส่วนครูก็ต้องรับผิดชอบในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสม หากจำเป็นต้องใช้งบประมาณปรับปรุง ก็ควรแจ้งผู้บริหารให้ช่วยดำเนินการ

๘. ผู้เรียน ผู้เรียนหรือผู้ศึกษาต้องถือว่าเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นที่สุดของการจัดการศึกษา เพราะผู้เรียนคือ ผู้รับการศึกษา และเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาในการปรับเปลี่ยนความรู้และพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา และการจัดการศึกษาต้องครอบคลุมขั้นตอนที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ การให้การศึกษาอบรม การประเมิน และการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้เป้าหมายการจัดการศึกษาในภาพรวมจึงมิได้จำกัดวงแคบเฉพาะในสถานที่ แต่มุ่งที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีปรัชญาพื้นฐานสำคัญ คือ ทุกคนต้องเป็นส่วนสำคัญของการจัดการศึกษาและการศึกษาต้องจัดสำหรับคนทุกคน

๓. การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา

ความหมายของการกระจายอำนาจ

นักวิชาการและนักปกครองหลายท่านได้ให้นิยามและความหมายของการกระจายอำนาจเอาไว้อย่างหลากหลาย ปุณปศมาธัน อวะภาค (๒๕๔๖) ได้อธิบายว่า การกระจายอำนาจทางการศึกษาเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่ภูมิภาค ชุมชน ท้องถิ่น และสถานศึกษาทำให้สามารถรวมตัวจัดการศึกษาอย่าง ยืดหยุ่น หลากหลาย

และสอดคล้องกับทุก ๆ คนของแต่ละจังหวัด รวมทั้งการกระจายอำนาจในการบริหารสถานศึกษาของจังหวัดด้วย โดยหน่วยงานระดับกรมกองในส่วนกลางจะปรับสถานะเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนจังหวัด พงษ์เทพ โตมาตี (๒๕๔๔) กล่าวว่า การกระจายอำนาจทางการศึกษา หมายถึงหน่วยงานบริหารในส่วนกลางยอมให้หน่วยงานระดับล่างหรือระดับผู้ปฏิบัติมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ การตัดสินใจทางการบริหารและการจัดการศึกษาด้วยตนเอง โดยอยู่ในความรับผิดชอบและการกำกับจากส่วนกลาง ภาณุวัฒน์ ภัคติวศ์ (๒๕๔๕) กล่าวว่า การกระจายอำนาจทางการศึกษา หมายถึงการที่รัฐให้อำนาจในการตัดสินใจ (Decision-making power) ในการที่จะสามารถดำเนินการจัดการและบริหารการศึกษาในลักษณะที่เป็นอำนาจหน้าที่ (Authority) แก่ท้องถิ่น ทั้งที่เป็นองค์กรปกครองตนเองของท้องถิ่นอันเป็นองค์กรที่เป็นนิติบุคคล และ/หรือองค์กรในชุมชนที่ไม่เป็นนิติบุคคลท้องถิ่นได้ร่วมกันดำเนินการให้บริการศึกษาแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัยที่อาศัยอยู่ในอาณาเขตบริเวณของท้องถิ่นนั้น ๆ โดยการเข้ามาร่วมกันในการจัดการและบริหารการศึกษาของท้องถิ่น จะต้องอยู่ในรูปของการเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในการจัดการและบริหารการศึกษา นอกจากนี้ วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรารมณ์ (๒๕๔๗) กล่าวว่า การกระจายอำนาจเป็นวิธีการให้ผู้ที่ได้รับผิดชอบใกล้ชิดประชาชนได้มีอำนาจในการวินิจฉัยและการบริหารมากที่สุด เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรทั้งนี้ต้องมีการเตรียมความพร้อมในการรับหน้าที่และให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอ

จากแนวคิดดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การกระจายอำนาจหมายถึง การแบ่งอำนาจการปฏิบัติงานจากส่วนกลางหรือศูนย์รวมอำนาจไปสู่หน่วยปฏิบัติการ ซึ่งการอาศัยอำนาจที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย เป็นเครื่องมือในการมอบหมายหน้าที่ให้แก่หน่วยปฏิบัติงาน ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบงานที่ปฏิบัติได้ตามหน้าที่และถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้มีอิสระในการปกครองตนเอง มีงบประมาณเป็นของตนเอง และมีบุคลากรที่มีคุณลักษณะตรงกับความต้องการของหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ๆ

หลักการและลักษณะของการกระจายอำนาจ

ประยูร กาญจนดุล (๒๕๓๕) กล่าวถึงหลักทั่วไปในการจัดระเบียบราชการบริหารไว้ในหนังสือชื่อคำอธิบายกฎหมายปกครองว่า โดยทั่วไปจะมีอยู่ ๒ หลักการ คือ

(๑) หลักการรวมอำนาจการปกครอง (Centralization) เป็นวิธีการจัดระเบียบการปกครองที่กำหนดให้มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคกับหน่วยการปกครองส่วนกลาง โดยหน่วยการปกครองส่วนกลางหรือราชการบริหารส่วนกลางรวมอำนาจ การปกครองไว้ในส่วนกลางทั้งหมด

(๒) หลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) เป็นวิธีการจัดระเบียบการปกครองโดยให้ท้องถิ่นต่าง ๆ มีความอิสระตามสมควรที่จะปกครองตนเองโดยราษฎรในท้องถิ่นราชการบริหารส่วนกลาง เป็นแต่เพียงควบคุมดูแลเท่านั้นมิได้เข้าไปบังคับบัญชาสั่งการโดยตรง

ทั้งสองหลักการมีความแตกต่างกันในเจตนารมณ์ กล่าวคือ หลักการรวมอำนาจการปกครองถือเอาตามสิทธิ์ขาดในการปกครองเป็นที่ตั้ง ส่วนหลักการกระจายอำนาจถือเอาเสรีภาพทางการเมืองในการที่จะปกครองตนเองเป็นสาระสำคัญ อย่างไรก็ตาม ประยูร กาญจนดุล กล่าวว่า โดยทางปฏิบัติแล้วหลักการทั้งสองมิได้ขัดแย้งกันและอาจใช้ผสมกันได้ในการจัดระเบียบราชการบริหารของประเทศ เพื่อประสิทธิภาพในการบริหารราชการของประเทศ

วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ (๒๕๔๗) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ได้ กล่าวถึงการกระจายอำนาจ หรือการกระจายตัวของอำนาจรัฐไว้ ดังนี้

- (๑) เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจในการปฏิบัติงานหรือการดำเนินการจากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาค
- (๒) เน้นที่การให้ท้องถิ่นได้มีอิสระในการดำเนินการต่าง ๆ ด้วยตนเอง
- (๓) เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน
- (๔) การที่องค์กรส่วนท้องถิ่นได้รับการมอบอำนาจจากส่วนกลางทำให้เกิดการลดขนาดของอำนาจอธิปไตยจากรัฐส่วนกลางและเมืองประกอบต่าง ๆ เหล่านี้
  - ๔.๑ มีงบประมาณเป็นของตนเอง
  - ๔.๒ มีเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรเป็นของตนเอง
  - ๔.๓ มีฐานะเป็นนิติบุคคล

Burack and Mathys (๑๙๘๓) แยกการกระจายอำนาจออกเป็น ๒ กรณี คือ

(๑) การกระจายอำนาจหน้าที่ (Decentralization of Authority) คือ แนวโน้มในการกระจายอำนาจ (Disperse) อำนาจหน้าที่การตัดสินใจในโครงสร้างขององค์กร

(๒) การกระจายอำนาจการทำงาน (Decentralization Performance) คือ การกระจายอำนาจหรือแบ่งปันหน้าที่และอำนาจ (Function and Power) จากผู้มีสิทธิ์ในอำนาจส่วนกลางไปยังเจ้าหน้าที่หรือผู้มีอำนาจในส่วนภูมิภาค

Edward B. Fiske (๑๙๙๙) กล่าวว่า การกระจายอำนาจทางการศึกษาเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ซึ่งสามารถส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากต่อวิธีการจัดการระบบการศึกษาอันรวมถึงการวางนโยบาย วิธีการสร้างรายได้ การใช้จ่ายเงินงบประมาณ การฝึกอบรมครู การวางหลักสูตรและการบริหารโรงเรียนในท้องถิ่น สิ่งที่มาตามกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ก็คือการเปลี่ยนค่านิยมที่เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษา สำหรับมวลชน คือ ค่านิยมในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับนักเรียนและผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับรัฐบาล และที่สำคัญ คือ ความหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษาสำหรับชุมชนนั่นเอง

จากหลักการและวิธีการกระจายอำนาจที่นักวิชาการกล่าวมาข้างต้นนี้พอสรุปได้ว่า โดยหลักการนั้นจะยึดถือความเป็นประโยชน์ต่อประชาชน สังคมและประเทศชาติเป็นหลัก ส่วนวิธีการของการกระจายอำนาจนั้น ควรจะสามารถดำเนินการได้อย่างหลากหลาย มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนตัดแปลงให้เหมาะสมกับยุคสมัย และสภาพแวดล้อมทั้งของฝ่ายรัฐผู้กระจายอำนาจและฝ่ายปฏิบัติที่ได้รับบริการกระจายอำนาจ ทั้งนี้ ควรคำนึงถึงความเป็นไปได้ที่ผู้ปฏิบัติจะสามารถนำอำนาจที่ได้รับไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำพาองค์กรของตนให้เข้มแข็งสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมั่นคง

ความหมายและหลักการการกระจายอำนาจการบริหาร

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พบว่ามีนักวิชาการทางการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศได้เสนอความเห็นไว้ ล้วนเป็นแนวคิดที่บ่งบอกถึงความมุ่งหวังที่จะเห็นหน่วยปฏิบัติการได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและเป็นไปเพื่อการปรับปรุง หรือพัฒนาสถานศึกษาตามความต้องการ

ของสังคมและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีเจตนารมณ์ที่จะให้มีการบริหาร การศึกษาในรูปแบบที่มีการกระจายอำนาจ ซึ่งได้ระบุไว้ในมาตรา ๓๙ ว่า “ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา ทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” การกระจายอำนาจ คือ ส่วนสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา การกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา การเปิดโอกาส ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งการดำเนินการให้บรรลุตามหลักการดังกล่าว จำเป็นต้องสร้าง ความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้นำชุมชนและ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การกระจายอำนาจทางการศึกษา มีหัวใจสำคัญอยู่ที่หน่วยงานระดับล่างหรือสถานศึกษาจะเป็นผู้ใช้อำนาจ การตัดสินใจในการบริหาร และจัดการทางการบริการศึกษาให้แก่เยาวชนในท้องถิ่น การดำเนินการดังกล่าวจะเกิด ขึ้นจากการที่ทุกฝ่ายในท้องถิ่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในลักษณะที่เป็นการดำเนินการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมตรวจสอบ ร่วมประเมิน และร่วมพัฒนา โดยใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือในการ พัฒนากับเป็นการดำเนินการพัฒนา โดยอาศัยองค์กรชุมชนในรูปแบบคณะกรรมการโรงเรียนเป็นกลไกในการดำเนินการ ภาณุวัฒน์ ภัคดีวงศ์ (๒๕๔๓) กล่าวถึงลักษณะของแนวคิดในการกระจายอำนาจทางการศึกษา ซึ่งมีจุดเน้นอยู่ที่ การได้รับอำนาจตัดสินใจในการจัดการและบริหารการศึกษาของประชาชนในท้องถิ่นอย่างบริบูรณ์ หรือเป็นผู้ปฏิบัติ อย่างสมบูรณ์ ในขณะที่ภาครัฐกระทำหน้าที่เสมือนพี่เลี้ยงหรือผู้ชี้แนะและคอยตรวจสอบการดำเนินการเท่านั้น และ (Brown, ๑๙๙๔) กล่าวถึง การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาว่า เป็นการถ่ายโอน (transfer) อำนาจหน้าที่และ ความรับผิดชอบและการตัดสินใจจากส่วนกลางหรือศูนย์รวมอำนาจไปสู่ส่วนต่าง ๆ ขององค์กรหรือไปตามระดับชั้น ขององค์กร โดยให้ทุกส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารนั้น เป็นรากฐานสำคัญของสังคมประชาธิปไตยการกระจายอำนาจ ทางการบริหารการศึกษาจะทำให้บางส่วนขององค์กรมีความเป็นอิสระ (autonomy) จุดมุ่งหมายสำคัญของ การกระจายอำนาจทางการบริหารการศึกษา คือ การปรับปรุงหรือพัฒนาสถานศึกษา รวมทั้ง (Robson and Mathews (อ้างถึงใน โกวิท กระจ่าง ๒๕๔๐) ได้ กล่าวถึง การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาว่า หมายถึง การมอบอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบในการตัดสินใจจากส่วนกลางไปสู่ภูมิภาคและระดับโรงเรียน ซึ่งโดยหลักการแล้วเป็นอำนาจการตัดสินใจ เกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอน

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (๒๕๔๐) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาว่าเป็นการถ่ายโอน (transfer) อำนาจ (power) หน้าที่และความรับผิดชอบ (authority) จากศูนย์กลางหรือศูนย์อำนาจไปยังพื้นที่ หรืออาณาเขตรอบ ๆ จากระดับบนไปสู่ระดับล่าง หรือจากระดับชาติไปสู่ระดับท้องถิ่น เป็นการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ ในการตัดสินใจทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ซึ่งสอดคล้องกับ วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์ (๒๕๔๗) ที่กล่าวว่า การกระจาย อำนาจการจัดการศึกษาเป็นการแบ่ง การมอบ หรือโอนอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการตัดสินใจทางการจัด การศึกษาจากองค์การบริหารส่วนกลางไปยังองค์กรระดับล่างหรือระดับปฏิบัติ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานในพื้นที่และสถานศึกษา

โดยสรุปแล้วสามารถกล่าวได้ว่า การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา เป็นการมอบอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษาให้กับองค์คณะบุคคลที่เป็นตัวแทนของประชาชน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียให้เข้ามาดูแลการจัดการศึกษา เพื่อประโยชน์สูงสุดทางการศึกษาของบุตรหลานและชุมชนของตนเอง

๔. ยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) หรือยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๕ บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเพื่อรับผิดชอบในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ โดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ลงมติเห็นชอบร่างยุทธศาสตร์ชาติเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑ และได้ประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) หรือยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ เป็นต้นมา เมื่อพิจารณาจากยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แล้วพบว่ายุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวทางการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารราชการและการจัดการศึกษาให้มีระบบการบริหารจัดการที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส เพื่อตอบสนองความต้องการของภาคประชาชนนั้น ประกอบไปด้วย

๑. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

ปรับบทบาทและโอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐ การสร้างระบบและศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการให้มีความเป็นอัจฉริยะโดยบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และสถาบันวิชาการ และพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ และให้คำปรึกษาทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของภาคการผลิตและบริการทั้งในระดับส่วนกลางและชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมการจัดการพัฒนาบุคลากรทางเทคโนโลยีขั้นสูงให้มีประสิทธิภาพ และมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

๒. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๒.๑ การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัยตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์ ปฐมวัย วัยเด็ก วัยรุ่น วัยเรียน วัยผู้ใหญ่ วัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุ เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีทักษะความรู้ เป็นคนดี มีวินัย เรียนรู้ได้ด้วยตนเองในทุกช่วงวัย มีความรอบรู้ทางการเงิน มีความสามารถในการวางแผนชีวิตและการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า

๒.๒ ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑

๑) การเปลี่ยนโฉมบทบาท ‘ครู’ ให้เป็นครูยุคใหม่ โดยปรับบทบาทจาก “ครูสอน” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยการการเรียนรู้” โดยปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูตั้งแต่การดึงดูด คัดสรร ผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครูคุณภาพ มีระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทั้งเงินเดือน เส้นทางสายอาชีพ การสนับสนุนสื่อการสอนและสร้างเครือข่ายพัฒนาครูให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รวมถึงการพัฒนาครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนมาเป็นผู้สร้างครุรุ่นใหม่ออย่างเป็นระบบ

๒) การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกกระดับ ทุกประเภท จัดโครงสร้าง การจัดการ การศึกษาเพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์และให้เอื้อต่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างเสมอภาค ทัวถึง และใช้ทรัพยากร

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การยกระดับสถาบันการศึกษาในสาขาที่มีความเชี่ยวชาญสู่ความเป็นเลิศ ปฏิรูปการคลัง ด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียน ส่งเสริม การมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยแยกออกจากระบบ การประเมินและการรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน

๓) การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต เน้นการจัดระบบการศึกษาและระบบฝึกอบรมบนฐาน สมรรถนะที่มีคุณภาพสูงและยืดหยุ่นผ่านการพัฒนาหลักสูตรต่าง ๆ อาทิ การพัฒนาการศึกษาออนไลน์แบบเปิด การพัฒนา ระบบการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการรู้ดิจิทัล การมีระบบเทียบโอนประสบการณ์ ระบบธนาคารหน่วยกิต และปรับปรุง แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต

๔) การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม โดยเน้นการพัฒนาทักษะดิจิทัล ทักษะการคัดกรองความรู้ องค์กรความรู้ การใช้เทคโนโลยีผสมผสานกับคุณค่าของครูไปพร้อมกัน การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพที่ประชาชนสามารถเข้าถึงทรัพยากรและใช้ประโยชน์จากระบบการเรียนรู้และพัฒนาตนเองผ่านเทคโนโลยี การเรียนรู้สมัยใหม่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๕) การสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ โดยเน้นการเสริมสร้างและพัฒนา ศักยภาพสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญและมีความโดดเด่นเฉพาะสาขาสู่ระดับนานาชาติ

๒.๓ การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย

๑) การพัฒนาและส่งเสริมพหุปัญญาผ่านครอบครัว ระบบสถานศึกษา สภาพแวดล้อม รวมทั้งสื่อ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพื่อสร้างเด็กและเยาวชนไทยมีการพัฒนาที่สมดุล มีกลไกคัดกรองและส่งเสริมเด็กและเยาวชน ที่มีความสามารถพิเศษ จัดโรงเรียน ระบบเสริมประสบการณ์ การมีส่วนร่วมของภาคเอกชน

๒) การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัว และชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยสนับสนุนด้านวิชาการและสร้างนวัตกรรมที่สนับสนุนการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพคน

๓) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่มีความเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูล ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างกระทรวง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยการเชื่อมโยงข้อมูลรายบุคคลที่เกี่ยวกับการ ศึกษา การพัฒนาตนเอง สุขภาพและการพัฒนาอาชีพในตลอดช่วงชีวิต รวมถึงข้อมูล ที่สนับสนุนการผลิตกำลัง แรงงานที่มีทักษะตรงต่อความต้องการของตลาดงานในอนาคต และใช้ประกอบการตัดสินใจในการศึกษาต่อ ธนาคาร คลังสมองเพื่อรวบรวมผู้สูงอายุที่มีความรู้ ประสบการณ์ และทักษะเพื่อถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ และทักษะ

๓. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๓.๑ การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ

การสนับสนุนกลไกความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการศึกษาในระดับจังหวัด การใช้ เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความรู้และนวัตกรรมของคนทุกกลุ่มรวมถึงระบบ การติดตามสนับสนุนและประเมินผลเพื่อสร้างหลักประกันสิทธิการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของประชาชน

๓.๒ การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี

สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่บนฐานข้อมูลความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม พัฒนากลไกเพื่อสนับสนุน การสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ รวมถึง การสนับสนุนการพัฒนา เทคโนโลยี การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น การขยายเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ชุมชนสามารถเข้าถึงข้อมูล

ข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ และนำไปใช้เพื่อพัฒนาพื้นที่ ตลอดจนการเพิ่มบทบาทของสถาบันการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อร่วมพัฒนาพื้นที่และชุมชนท้องถิ่น

๓.๓ การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง

สร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญาให้กับชุมชน โดยการสร้างการเรียนรู้ของชุมชนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก การพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมโอกาสการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้ของชุมชนผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

๔. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๔.๑ ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการและให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส โดยเน้นมาตรฐานการให้บริการให้ได้มาตรฐานสากลและเป็นระดับแนวหน้าของภูมิภาคอาเซียน ให้มีวิธีการดำเนินการของภาครัฐมีลักษณะที่เบ็ดเสร็จ ครบวงจร ปรับปรุงกลไกการปฏิบัติงานของภาครัฐให้มีลักษณะบูรณาการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวก เช่น กำหนดกฎระเบียบที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนและภาครัฐมีระบบการบริหารจัดการข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการสาธารณะตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ เพื่อให้สามารถติดต่อราชการได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส ประชาชนเสียค่าใช้จ่ายน้อย และสามารถตรวจสอบได้

๔.๒ ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่ โดยมีกลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติผ่านแผนปฏิบัติการในระดับต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงการทำงานของภาครัฐในทุกระดับให้มีเอกภาพ พร้อมทั้งประสานความร่วมมือที่หลากหลาย มีการพัฒนากลไกหรือเครื่องมือในการสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการในลักษณะหุ้นส่วนการพัฒนา ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ ภาคประชาชน และภาคส่วนอื่นในสังคม โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน ให้มีระบบการเงินการคลังของประเทศเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ โดยปรับปรุงวิธีการงบประมาณให้มีความคล่องตัว สะดวก เหมาะสมกับสถานการณ์และความเร่งด่วน มีการใช้จ่ายงบประมาณที่โปร่งใส เป็นไปตามเป้าหมายในระยะเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งมีระบบติดตามประเมินผลที่สะท้อนการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในทุกระดับ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มีการจัดทำรายงานการติดตามประเมินผลในการบรรลุเป้าหมายต่อสาธารณะเป็นประจำ รวมทั้งการตรวจสอบโดยองค์กรอิสระต่าง ๆ

๔.๓ ภาครัฐมีขนาดเล็กลง เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ เน้นการปรับปรุงหน่วยงานภาครัฐให้มีขนาดที่เหมาะสม โดยการตรวจสอบความซ้ำซ้อนและปรับภารกิจและพันธกิจของหน่วยงาน กำหนดให้มีโครงสร้างหน่วยงานใหม่ที่สอดคล้องกับบทบาทภารกิจที่รับผิดชอบ ให้มีความคุ้มค่า สามารถขับเคลื่อนการบริหารราชการแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติในเชิงบูรณาการ โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมในการ ดำเนินการบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการกระจายอำนาจและสนับสนุนบทบาทชุมชนท้องถิ่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีสมรรถนะสูง ตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาล ในการที่จะจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะ

๔.๔ ภาครัฐมีความทันสมัย โดยภาครัฐมีการปรับโครงสร้างและระบบบริหารงานราชการใหม่ในรูปแบบที่มีความหลากหลาย มีการดำเนินงานที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวเข้าสู่การเป็นสำนักงานสมัยใหม่ เป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง สามารถปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล ภาครัฐจึงต้องพัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย โดยนำนวัตกรรม เทคโนโลยี ข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลมาใช้ในการบริหารและการตัดสินใจ มีการนำองค์ความรู้ในแบบสหสาขาวิชาเข้ามาประยุกต์ใช้ พร้อมทั้งจัดการความรู้และถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาภาครัฐให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

๔.๕ บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกมีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ มีระบบบริหารจัดการและพัฒนาบุคลากรให้สามารถสนองความต้องการในการปฏิบัติงาน มีความก้าวหน้าในอาชีพ สามารถจูงใจให้คนดีคนเก่งเข้ามาทำงานในภาครัฐ จึงต้องพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรภาครัฐให้มีสมรรถนะใหม่ ๆ เพิ่มความยืดหยุ่นคล่องตัวให้กับหน่วยงานภาครัฐ โดยปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกลไกการวางแผน กำลังคน รูปแบบการจ้างงาน การสรรหา การคัดเลือก การแต่งตั้ง ระบบค่าตอบแทนที่เป็นธรรม มีมาตรฐาน เหมาะสมสอดคล้องกับภาระงาน และบุคลากรภาครัฐยึดค่านิยมในการทำงานเพื่อประชาชน มีคุณธรรม และมีการพัฒนาตามเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ โดยปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานและสร้างค่านิยมในการปฏิบัติงานเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำในทุกกระดับ โดยมีการสร้างผู้นำทางยุทธศาสตร์ในหน่วยงานภาครัฐทุกระดับอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อรองรับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติระยะยาว

๔.๖ ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ผนวกรงศ์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแสการทุจริต โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐโดยมีระบบการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบที่มีประสิทธิภาพ

เจ้าพนักงานของรัฐต้องยึดถือแนวทางปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลีกเลี่ยงการขัดกันระหว่างประโยชน์บุคคลและประโยชน์ส่วนรวม และภาครัฐจัดการกับผู้กระทำความผิดทุจริตและประพฤติมิชอบในทุกระดับอย่างตรงไปตรงมา เป็นธรรมและตรวจสอบได้ พร้อมทั้งบริหารจัดการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นระบบแบบบูรณาการ โดยการพัฒนาระบบงานและโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการดำเนินงานแบบบูรณาการและมุ่งผลสัมฤทธิ์

๔.๗ กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สามารถตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลง และสามารถอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้กฎหมายต่าง ๆ มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม เอื้ออำนวยต่อการบริหารราชการแผ่นดิน การพัฒนาประเทศ การให้บริการประชาชน และการประกอบธุรกิจ

โดยมีกฎหมายเท่าที่จำเป็น ดังนั้นจึงต้องออกแบบกฎหมายที่รอบคอบรัดกุมเพื่อแก้ปัญหาอย่างตรงจุดในการตรากฎหมายต้องดำเนินการให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ และเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ต่อประชาชน รวมทั้งเสริมสร้างและบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เท่าเทียม บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยไม่เลือกปฏิบัติ

ประกาศแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑- ๒๕๘๐)

พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐ กำหนดให้เมื่อมีพระบรมราชโองการประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติแล้ว ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแต่ละด้าน จัดทำแผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติเสนอต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ โดยคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแผนแม่บทดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒

เมื่อพิจารณาจากแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติแล้ว พบว่ามีประเด็นที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวทางการร่วมมือ การสนับสนุนส่งเสริม ระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาทั้งหมด ๕ ประเด็น ดังนี้

๑. ประเด็น ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่

๑.๑ แผนย่อยการสร้างความเข้มแข็งผู้ประกอบการอัจฉริยะ การพัฒนาทักษะความเป็นผู้ประกอบการ โดยวางรากฐานการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบให้กับเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีทักษะและจิตวิญญาณในการประกอบธุรกิจ รวมทั้งพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นและความถนัดที่แตกต่างและหลากหลายของแรงงาน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล และธุรกิจรูปแบบใหม่ในอนาคต

๑.๒ แผนย่อยการสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่

๑) ส่งเสริมการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลในการสร้างโอกาสให้ภาคธุรกิจ โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ สถิติ ผลการวิจัยและพัฒนา ทรัพย์สินทางปัญญา การตลาดและนวัตกรรม ให้สามารถดำเนินการประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ที่มีความซับซ้อน

๒) สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และสถาบันวิชาการทั้งในและระหว่างประเทศ ในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการร่วมกัน โดยพัฒนาระบบและศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการยุคใหม่แบบครบวงจรและมีประสิทธิภาพ

๒. ประเด็น เขตเศรษฐกิจพิเศษ

๒.๑ แผนย่อยการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้

ยกระดับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาและการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีนวัตกรรมเกี่ยวกับปาล์มน้ำมันและยางพารา

๓. ประเด็น การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

๓.๑ แผนย่อยการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์

๑) ส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัว และชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสนับสนุนด้านวิชาการและสร้างนวัตกรรมที่สนับสนุนการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน เพื่อให้องค์กรเครือข่ายชุมชนมีความเข้มแข็ง

๒) พัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างภาคีการพัฒนาต่าง ๆ โดยการเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การพัฒนาตนเอง สุขภาพ และการพัฒนาอาชีพในตลอดช่วงชีวิต

๓.๒ แผนย่อยการพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย

- ๑) ให้มีการเตรียมความพร้อมทั้งสุขภาพ เจตคติ ความรู้ และทักษะให้แก่แม่ก่อนการตั้งครรภ์
- ๒) ให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่ดีที่สมวัยทุกด้าน โดยผลักดันให้มีกฎหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ครอบคลุมทั้งการพัฒนาทักษะ การเรียนรู้เน้นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบการศึกษา

๔. ประเด็น การพัฒนาการเรียนรู้

๔.๑ แผนย่อยการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑

๔.๑.๑ เปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ โดยปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูตั้งแต่การดึงดูด คัดสรร ผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครู ปฏิรูปกระบวนการผลิตครูยุคใหม่ โดยใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะของวิชาชีพครู และส่งเสริมสนับสนุนระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง

๔.๑.๒ เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท โดยปฏิรูปโครงสร้างองค์กร ด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการสร้างควมรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ ตั้งแต่ระดับบนสุดลงไปจนถึงระดับโรงเรียน รวมถึงมีโครงสร้างแรงจูงใจและความรับผิดชอบของหน่วยงานและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบที่เหมาะสม

๔.๑.๓ พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย ๕ แนวทางย่อย ได้แก่ (๑) จัดให้มีระบบ การศึกษาและระบบฝึกอบรมบนฐานสมรรถนะที่มีคุณภาพสูงและยืดหยุ่น (๒) มีมาตรการจูงใจและส่งเสริมสนับสนุน ให้คนเข้าสู่ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเอง รวมถึงการยกระดับทักษะวิชาชีพ (๓) พัฒนาระบบการเรียนรู้ชุมชนให้เข้าถึงได้ ทุกที่ทุกเวลา โดยความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม (๔) พัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยี ดิจิทัลและดิจิทัลแพลตฟอร์ม สื่อดิจิทัลเพื่อการศึกษาในทุกระดับทุกประเภทการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และ (๕) พัฒนโปรแกรมประยุกต์หรือสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่มีคุณภาพที่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนสามารถ เข้าถึงและใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้

๕. ประเด็น การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ

๕.๑ การพัฒนาบริการประชาชน

ภาครัฐต้องพัฒนารูปแบบบริการเพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการประชาชน (one stop service) ให้มีการเชื่อมโยงหลายหน่วยงานแบบเบ็ดเสร็จ ครบวงจร และหลากหลายรูปแบบตามความต้องการของผู้รับบริการ โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการและปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล อย่างคุ้มค่า ให้ประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส เสียค่าใช้จ่ายน้อย ลดข้อจำกัดทางกายภาพ เวลา พื้นที่ และตรวจสอบได้

ดังนั้นภาครัฐต้องปรับวิธีการทำงาน โดยเน้นการให้บริการที่ให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และเปลี่ยนจาก การทำงานด้วยมือ เป็นการทำงานบนระบบดิจิทัลทั้งหมด รวมทั้งเชื่อมโยงและบูรณาการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ภาครัฐเข้าด้วยกันเสมือนเป็นองค์กรเดียว

๕.๒ แผนย่อยการปรับสมดุลภาครัฐ

โดยภาครัฐต้องเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการบริการสาธารณะและกิจกรรม สาธารณะอย่างเหมาะสม ซึ่งหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ดำเนินการในลักษณะของหุ้นส่วน การพัฒนา และให้การสนับสนุนภาคีการพัฒนาต่าง ๆ โดยเฉพาะชุมชน เอกชน ในรูปแบบโมเดลประชารัฐ มาร่วม

ดำเนินการในบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ และถ่ายโอนภารกิจให้ภาคส่วนอื่นรับไปดำเนินการ เช่น การจ้างเหมาบริการ และการทำงานแบบจัดบริการร่วม เป็นต้น และต้องส่งเสริมบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีสมรรถนะสูง สามารถบริหารจัดการตนเองได้ มีประสิทธิภาพ ตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาล มีระบบภาษีและรายได้ของท้องถิ่นอย่างเหมาะสม โดยพัฒนาพื้นที่ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และมิติอื่น ๆ ร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคีอื่น ๆ

๕.๓ แผนย่อยการพัฒนากระบวนการบริหารงานภาครัฐ

พัฒนาหน่วยงานภาครัฐให้เป็น “ภาครัฐทันสมัย เปิดกว้าง เป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูง” สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เทียบได้กับมาตรฐานสากล โดยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) มาใช้ในการตัดสินใจ การบริหารจัดการ การให้บริการและการพัฒนานวัตกรรมภาครัฐ การเชื่อมโยงการทำงานและข้อมูลระหว่างองค์กร ทั้งภายในและภายนอกภาครัฐแบบอัตโนมัติ อาทิ การสร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ภาครัฐสามารถใช้ร่วมกันได้ ซึ่งภาครัฐสามารถนำข้อมูลขนาดใหญ่มาใช้ในกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการที่ตั้งอยู่บนข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ได้

ดังนั้นภาครัฐต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดโครงสร้างองค์การและออกแบบระบบการบริหารงานใหม่ ให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว กระชับ ทันสมัย มีขนาดที่เหมาะสมกับภารกิจ ปราศจากความซ้ำซ้อนของการดำเนินการ สามารถปรับเปลี่ยนบทบาท ภารกิจ โครงสร้างองค์การ ระบบการบริหารงาน รวมทั้งวางกฎระเบียบได้อย่างเหมาะสม ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เน้นการทำงานแบบบูรณาการไร้รอยต่อและเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับทุกภาคส่วน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

ในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ครั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ นอกจากนั้นได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และระดับประเทศ ในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องเพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน” โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับนี้ยังได้กำหนดกรอบและเป้าหมายสำคัญบางประการที่มีความเกี่ยวข้องและสอดคล้องกับการบริหารราชการและการบริหารและการจัดการศึกษาไว้ในบางยุทธศาสตร์ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

๑. ปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อาทิ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนรู้การสอนทั้งใน และนอกห้องเรียนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย และจิตสาธารณะ

๒. พัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า อาทิ ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาทักษะทางสมองและทางสังคมที่เหมาะสม เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นมีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์

๓. ยกกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต อาทิ ปรับระบบบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก ให้มีการจัดทรัพยากรร่วมกันให้มีขนาดและจำนวนที่เหมาะสม รวมถึงปรับหลักสูตรการผลิตครูที่เน้นสมรรถนะ มีจิตวิญญาณความเป็นครู เป็นผู้แนะนำและสามารถกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน สร้างมาตรการจูงใจให้ผู้มีศักยภาพสูง เข้ามาเป็นครู และการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นการพัฒนาสมรรถนะของครู อย่างต่อเนื่อง ทั้งยังส่งเสริมให้มีการขยายความร่วมมือระหว่างสถาบันอาชีวศึกษา สถาบันอุดมศึกษา ภาคเอกชน และผู้เชี่ยวชาญทั้งในและต่างประเทศ พัฒนาสาขาวิชาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสู่ความเป็นเลิศ การพัฒนางานวิจัยไปสู่ นวัตกรรม รวมทั้งขยายการจัดทำและการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะให้มากขึ้น ตลอดจนปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต

๔. ผลักดันให้สถาบันทางสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศอย่างเข้มแข็ง อาทิ กำหนดมาตรการดูแลครอบครัว ที่เปราะบาง และส่งเสริมสถาบันการศึกษาให้เป็นแหล่งบริการความรู้ทางวิชาการที่ทุกคนเข้าถึงได้

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

๑. การเพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเปราะบาง ประชากรร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุดสามารถเข้าถึงบริการ ที่มีคุณภาพของรัฐ และมีอาชีพ อาทิ ขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้การดูแลนักเรียนที่ครอบครัวตั้งแต่การสร้างรายได้ของครัวเรือน สนับสนุนค่าเดินทางไปยังสถานศึกษา ให้ทุน การศึกษาต่อระดับสูง

๒. การกระจายการให้บริการภาครัฐทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข และสวัสดิการที่มีคุณภาพให้ ครอบคลุม และทั่วถึง อาทิ บริหารจัดการการให้บริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

ยุทธศาสตร์ที่ ๘ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

๑. เร่งส่งเสริมการลงทุนวิจัยและพัฒนา และผลักดันสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม อาทิ ลงทุนวิจัย และพัฒนากลุ่มเทคโนโลยีที่ประเทศไทย มีศักยภาพพัฒนาได้เอง และกลุ่มเทคโนโลยีที่นำสู่การพัฒนาแบบก้าวกระโดด ลงทุนวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

๒. พัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี อาทิ ส่งเสริมผู้ประกอบการให้มีบทบาทหลัก ด้านนวัตกรรมเทคโนโลยี และร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนานวัตกรรมกับสถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย ภาครัฐ และ ภาคสังคมหรือชุมชน

๓. พัฒนาสถานะแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ด้านบุคลากรวิจัย อาทิ การเร่งการผลิตบุคลากรสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการ โดยเฉพาะในสาขา STEM และพัฒนาศักยภาพนักวิจัยให้มีทั้งความรู้และความเข้าใจในเทคโนโลยี

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี ซึ่งพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา ในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ โดยคณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินที่ยึดมั่นการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีความสอดคล้องกับหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ และหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ตลอดจนยุทธศาสตร์ชาติพุทธศักราช ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ ซึ่งประกอบด้วยนโยบายหลัก ๑๒ ด้าน และนโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง ภายใต้วิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อน ประเทศของรัฐบาลชุดนี้ คือ “มุ่งมั่นให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในศตวรรษที่ ๒๑” โดยภายใต้้นโยบาย

ดังกล่าวมีเนื้อหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการและการจัดการศึกษาหลายประการ ซึ่งได้กำหนดไว้ในนโยบายหลัก และนโยบายเร่งด่วน ซึ่งล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องตามนโยบายดังกล่าวทั้งสิ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

นโยบายหลัก

ข้อ ๒ การสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศ และความสงบสุขของประเทศ

ข้อ ๒.๒ ปลุกจิตสำนึก เกียรติภูมิ และศักดิ์ศรีความเป็นชาติไทย การมี จิตสาธารณะและการมีส่วนร่วมทำประโยชน์ให้ประเทศ รักษาผลประโยชน์ของชาติ ความสามัคคีปรองดองและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระหว่างกันของประชาชน โดยสถาบันการศึกษาสอดแทรกการปลูกฝังวินัยของคนในชาติ หลักคิดที่ถูกต้อง สร้างค่านิยม “ประเทศไทยสำคัญที่สุด” การเคารพกฎหมายและกติกาของสังคม ปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการมีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ

ข้อ ๓ การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

ข้อ ๓.๒ ปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม กตัญญู ความซื่อสัตย์ การมีวินัย เคารพกฎหมาย มีจิตสาธารณะและการมีส่วนร่วม ทำประโยชน์ให้ประเทศ และเป็นพลเมืองที่ดี โดยส่งเสริมให้สถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม และชุมชนเป็นฐานในการบ่มเพาะ ส่งเสริมให้ภาคเอกชนดำเนินธุรกิจอย่างมีธรรมาภิบาล ให้สื่อมีบทบาทกระตุ้นและสร้างความตระหนักในค่านิยมที่ดี รวมถึงผลิตสื่อ ที่มีคุณภาพและมีความรับผิดชอบ และเปิดพื้นที่สาธารณะให้ประชาชนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์

ข้อ ๕ การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย

ข้อ ๕.๒.๓ สร้างกลไกสนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถของ ผู้ประกอบการรายใหม่ โดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเข้าถึงเทคโนโลยี การวิจัย และนวัตกรรม การปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้ประกอบการ การเข้าถึงแหล่งเงิน การพัฒนาศูนย์ทดสอบหรือวิจัยและออกแบบที่ได้มาตรฐานสากล และการใช้สถาบันการศึกษาที่มีอยู่ในพื้นที่ มาสนับสนุนด้านการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับสินค้าและบริการ

ข้อ ๕.๒.๔ พัฒนาระบบและกลไกภาครัฐและสภาพแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพในการสนับสนุนผู้ประกอบการ โดยการจัดทำแพลตฟอร์มที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม และกลุ่มวิสาหกิจเริ่มต้นในการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ด้วยการใช้นวัตกรรม การพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน การตลาด และการบัญชี เพิ่มประสิทธิภาพของระบบบ่มเพาะผู้ประกอบการและสถาบันเฉพาะทางต่าง ๆ ให้สามารถ เป็นกลไกหลักที่เข้มแข็งในการร่วมมือกับสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาและบ่มเพาะศักยภาพ ผู้ประกอบการในการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์

ข้อ ๕.๔.๕ ส่งเสริมให้เกิดการกระจายรายได้จากธุรกิจท่องเที่ยว สู่ชุมชน โดยพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาความเชื่อมโยงระหว่างธุรกิจหลัก ธุรกิจรอง ธุรกิจสนับสนุน และการพัฒนาเชื่อมโยงในเชิงกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพ รวมทั้งพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ของท้องถิ่น ชุมชน และสถาบันการศึกษา เพื่อสนับสนุนให้มีส่วนร่วม ในการพัฒนาและทำธุรกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มากขึ้น อาทิ การพัฒนาयุมัคคุเทศก์

ข้อ ๕.๗.๑ รักษาคลื่นความถี่และสิทธิในการใช้ช่วงโคจรดาวเทียม อันเป็นสมบัติของชาติให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน และลงทุนในอินเทอร์เน็ต เกตเวย์ และเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายในระบบ 5G เพื่อให้การติดต่อสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นไปอย่างต่อเนื่อง รองรับการเชื่อมต่อจำนวนมากและแอปพลิเคชันต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

สนับสนุนนโยบายด้านสังคม อาทิ การบริการด้านการศึกษา และการบริการด้านสาธารณสุข ตลอดจนสร้างโอกาสการพัฒนาอาชีพของประชาชน

ข้อ ๕.๙.๓ ส่งเสริมเยาวชนและบทบาทสตรีในการเป็น ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม ยุคใหม่ โดยการสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมผ่านการศึกษา และการเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงเทคโนโลยี แหล่งเงิน และการระดมทุน เพื่อกระตุ้นและเปิดโอกาสให้เยาวชนสามารถนำเสนอแนวคิด พัฒนาแอปพลิเคชัน นวัตกรรม และ ดำเนินธุรกิจได้ด้วยตนเอง

ข้อ ๖ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค

ข้อ ๖.๑.๑ พัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกอย่างต่อเนื่อง โดยพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน ที่ทันสมัยให้เป็นไปตามเป้าหมาย พัฒนาพื้นที่โดยรอบให้เป็น เมืองมหานครการบิน ศูนย์กลางทางการแพทย์ของเอเชีย และเมืองอัจฉริยะที่มีความน่าอยู่ และทันสมัยระดับนานาชาติ ยกระดับภาคการเกษตรให้เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คมนาคม ดิจิทัล วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเร่งพัฒนาบุคลากร รวมทั้งทบทวนกฎระเบียบ เพื่อรองรับ และส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม

ข้อ ๘ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย

๘.๑ ส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ข้อ ๘.๑.๑ จัดให้มีระบบพัฒนาเด็กแรกเกิดอย่างต่อเนื่อง จนถึงเด็กวัยเรียน ให้มีโอกาสพัฒนา ตามศักยภาพ เพื่อสร้างคนไทยที่มีพัฒนาการเต็ม ตามศักยภาพผ่านครอบครัวที่อบอุ่นในทุกรูปแบบครอบครัว เพื่อส่งต่อ การพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพสู่การพัฒนาในระยะถัดไปบนฐานการให้ความช่วยเหลือที่คำนึงถึงศักยภาพ ของครอบครัว และพื้นที่ เตรียมความพร้อมการเป็นพ่อแม่ ความรู้เรื่องโภชนาการและสุขภาพ การอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมพัฒนาการ เด็กปฐมวัยผ่านการให้บริการสาธารณะที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการยกระดับคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั่วประเทศให้ได้ มาตรฐาน และพัฒนา ศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาและผู้ดูแลเด็กปฐมวัยให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

ข้อ ๘.๑.๒ ส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยคำนึงถึงพหุปัญญาที่หลากหลายของเด็กแต่ละคน ให้ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ ผ่านการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับระบบโรงเรียนปกติ ที่เป็นระบบและมีทิศทางที่ชัดเจน

๘.๒ พัฒนาศักยภาพคนรุ่นใหม่

ข้อ ๘.๒.๑ ปรับรูปแบบการเรียนรู้และการสอนเพื่อพัฒนาทักษะและอาชีพของคนทุกช่วงวัยสำหรับ ศตวรรษที่ ๒๑ โดยปรับโครงสร้างหลักสูตรการศึกษา ให้ทันสมัย มีการนำเทคโนโลยีและการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ จริงเข้ามามีส่วนในการจัดการเรียนการสอน และปรับระบบดึงดูด การคัดเลือก การผลิตและพัฒนาครู ที่นำไปสู่การมีครู สมรรถนะสูง เป็นครูยุคใหม่ที่สามารถออกแบบและจัดระบบการสร้างความรู้ สร้างวินัย กระตุ้น และสร้าง แรงบันดาลใจ เปิดโลกทัศน์มุมมองของเด็กและครูด้วยการสอนในเชิงแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น ควบคู่กับหลักการทางวิชาการ

ข้อ ๘.๒.๒ จัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนทั้งในส่วนฐาน ความรู้และระบบความคิดในลักษณะสหวิทยาการ และตรงกับความต้องการของประเทศในอนาคต และเป็นผู้เรียน ที่สามารถปฏิบัติได้จริงและสามารถกำกับ การเรียนรู้ของตนเองได้ รวมถึงมีทักษะด้านภาษาอังกฤษและภาษาที่สามารถ สื่อสาร และแสวงหาความรู้ได้ มีความพร้อมทั้งทักษะความรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน

๘.๓ พัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพวิชาชีพ และพัฒนาแรงงานรองรับอุตสาหกรรม ๔.๐ โดยการ จัดระบบและกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ที่ชัดเจนเป็นระบบในการพัฒนากำลังคนที่มี ทักษะขั้นสูงให้สามารถนำความรู้และทักษะมาใช้ในการแก้ไขปัญหา รวมถึงการสร้างและพัฒนานวัตกรรม ซึ่งต้อง ครอบคลุมการพัฒนากำลังคน ที่อยู่ในอุตสาหกรรมแล้ว กำลังคนที่กำลังจะเข้าสู่อุตสาหกรรม และเตรียมการ สำหรับผลิตกำลังคนในสาขาที่ขาดแคลน เพื่อรองรับอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีในอนาคต รวมทั้งเร่งรัด และขยายผล ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ การยกระดับฝีมือแรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ และอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น

๘.๔ ดึงดูดคนเก่งจากทั่วโลกเข้ามาร่วมทำงานกับคนไทย และส่งเสริมผู้มีความสามารถสูง สนับสนุน ให้ธุรกิจชั้นนำในประเทศดึงดูดบุคคลที่มีความสามารถระดับสูง จากทั่วโลกโดยเฉพาะคนไทยเพื่อกลับมาเป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลงและถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้ ความเชี่ยวชาญให้แก่บุคลากรในองค์กร ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เกิด การสร้างธุรกิจ ผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้กับประเทศ โดยในระยะแรกให้ความสำคัญกับการดึงดูดนักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาร่วมวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีขั้นแนวหน้าในสาขาอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมทั้งมีพื้นที่ ให้กลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษที่มีศักยภาพสูงได้ทำงานร่วมกัน หรือร่วมกับเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้และ นวัตกรรมใหม่ ๆ ให้กับประเทศ

๘.๕ วิจัยและพัฒนานวัตกรรมที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ

ข้อ ๘.๕.๑ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและความยากจน ยกระดับ คุณภาพชีวิตของประชาชน โดยมุ่งเน้นการพัฒนา นวัตกรรมเชิงสังคมและนวัตกรรมในเชิงพื้นที่ที่สามารถช่วยแก้ปัญหา ความเหลื่อมล้ำ สร้างโอกาส สำหรับผู้ด้อยโอกาส และยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงวัยควบคู่ไปกับการพัฒนาทุนมนุษย์ ให้พร้อม สำหรับโลกยุคดิจิทัลและอุตสาหกรรม ๔.๐ ตามความเหมาะสมได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยระยะแรกจะให้ ความสำคัญกับการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพของประชาชน อย่างครบวงจร ทั้งระบบยา วัคซีน เวชภัณฑ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

ข้อ ๘.๕.๒ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อสร้าง ความได้เปรียบในการแข่งขัน สามารถตอบสนองต่อ ความเปลี่ยนแปลง และสร้างความเป็นเลิศของประเทศในอนาคต โดยมุ่งเน้นการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในเชิงธุรกิจ กำหนดวาระการวิจัยแห่งชาติ ส่งเสริม ความร่วมมือและการเป็นหุ้นส่วนของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคการศึกษา ชุมชน และภาคเอกชน ในทุกสาขาการผลิต และบริการ สร้างสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบของระบบวิจัยและ การพัฒนานวัตกรรมให้เข้มแข็ง รวมทั้งบูรณาการ การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมกับการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

ข้อ ๘.๕.๓ สร้างเครือข่ายการทำวิจัยระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ปฏิรูปและบูรณาการระบบการเรียน การสอนกับระบบงานวิจัยและพัฒนา ให้เอื้อต่อการเพิ่มศักยภาพ ด้านนวัตกรรมของประเทศเพื่อสนับสนุนการสร้าง ความเข้มแข็งของธุรกิจไทยทุกระดับในเวทีการค้าโลก ส่งเสริมกระบวนการการทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนในการ วิจัยและพัฒนา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรมให้เป็นระบบเปิด และมีการบูรณาการการทำงานกันอย่างมี ประสิทธิภาพ รวมทั้งเชื่อมโยงระบบการศึกษาภาคปฏิบัติจริงในภาคธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างนักวิจัยมืออาชีพและ นวัตกรรมที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและยกระดับงานวิจัย สู่การเพิ่ม ศักยภาพด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศ

๘.๖ ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทุกช่วงวัย

ข้อ ๘.๖.๑ มุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนควบคู่กับการพัฒนาครู เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ การศึกษาในทุกระดับบนพื้นฐานการสนับสนุนที่ค้ำประกันถึง ความจำเป็นและศักยภาพของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง พร้อมทั้งจัดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในทุกระดับ และสร้างระบบวัดผลโรงเรียนและครูที่สะท้อนความรับผิดชอบ ต่อผลลัพธ์ ที่เกิดกับผู้เรียน คำนึงครูให้นักเรียนโดยลดภาระงานที่ไม่จำเป็น รวมถึงจัดให้มีระบบฐานข้อมูล เพื่อการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ โดยการเชื่อมโยงหรือส่งต่อข้อมูลครอบครัวและผู้เรียนระหว่าง หน่วยงานต่าง ๆ ตั้งแต่แรกเกิดจนถึง การพัฒนาตลอดช่วงชีวิต ตลอดจนพัฒนาช่องทางให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ข้อ ๘.๖.๒ พัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัล พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยี สารสนเทศและการสร้างสรรค์ที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอน ออนไลน์แบบเปิดที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจและเหมาะสมกับช่วงวัย ตลอดจนพัฒนาแหล่งเรียนรู้และอุทยานการเรียนรู้สำหรับ เยาวชนที่เชื่อมโยงเทคโนโลยีกับวิถีชีวิต และส่งเสริมการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เข้าสู่สังคมสูงวัย

ข้อ ๘.๖.๓ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยจัดการศึกษา กับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา มุ่งเน้นกลุ่มเด็กด้อยโอกาสและกลุ่มเด็กนอกระบบการศึกษา ปรับเปลี่ยน การจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับความจำเป็นของผู้เรียนและลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษา จัดระบบโรงเรียน พี่เลี้ยง จับคู่ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีคุณภาพการศึกษาดีกับโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพ การศึกษา และการส่งเสริมให้ภาคเอกชน ชุมชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบการศึกษาในพื้นที่ สนับสนุนเด็ก ที่มีความสามารถแต่ไม่มีทุนทรัพย์เป็นกรณีพิเศษ ตลอดจนแก้ไขปัญหานี้เส้นทางการศึกษา โดยการปรับโครงสร้าง หนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และทบทวนรูปแบบการให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่เหมาะสม

ข้อ ๘.๖.๔ พัฒนาทักษะอาชีพทุกช่วงวัย โดยกำหนดระบบที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะและเพิ่ม ประสิทธิภาพของทุกช่วงวัย อาทิ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ให้เชื่อมโยงกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพ โดยมีกลไก การวัดและประเมินผลเพื่อเทียบโอนความรู้และประสบการณ์หน่วยการเรียนรู้ที่ชัดเจน ส่งเสริมเยาวชนที่มีศักยภาพ ด้านกีฬาให้สามารถพัฒนาไปสู่นักกีฬาอาชีพ การกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงาน การจัดให้มีระบบที่สามารถรองรับ ความต้องการพัฒนาปรับปรุงทักษะอาชีพของทุกช่วงวัย เพื่อรองรับการเปลี่ยนสายอาชีพ ให้ตรงกับความต้องการ ของตลาดแรงงานที่อาจจะเปลี่ยนไปตามแนวโน้มความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในอนาคต

ข้อ ๘.๖.๕ ส่งเสริมหลักคิดที่ถูกต้อง โดยสอดแทรกการปลูกฝังวินัย และอุดมการณ์ที่ถูกต้องของคน ในชาติ หลักคิดที่ถูกต้องด้านคุณธรรม จริยธรรม การมีจิตสาธารณะ การเคารพกฎหมาย และกติกาของสังคมเข้าไป ในทุกสาระวิชาและในทุกกิจกรรม ควบคู่ไปกับการส่งเสริมกลไกสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวในทุกมิติ อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการมีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ รวมทั้งลงโทษผู้ละเมิดบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการขับเคลื่อนประเทศ

๘.๗ จัดทำระบบปริญญาชุมชนและการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น เน้นออกแบบหลักสูตรระยะสั้น ตามความสนใจ พัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน และทักษะอาชีพของคนทุกช่วงวัยในพื้นที่และชุมชน เป็นหลัก พร้อมทั้งศึกษาแนวทางการพัฒนา เป็นรูปแบบธนาคารหน่วยกิต ซึ่งเป็นการเรียนเก็บหน่วยกิตของวิชาเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ เรียนข้ามสาขาวิชาและข้ามสถาบันการศึกษา หรือทำงานไปพร้อมกัน หรือเลือกเรียนเฉพาะหลักสูตร ที่สนใจ เพื่อสร้างโอกาสของคนไทยทุกช่วงวัยและทุกระดับสามารถพัฒนาตนเองทั้งในด้านการศึกษาและการดำรงชีวิต

ข้อ ๙ การพัฒนาระบบสาธารณสุขและหลักประกันทางสังคม

ข้อ ๙.๔ สร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมด้านการศึกษา สุขภาพ การมีงานทำที่เหมาะสมกับประชากรทุกกลุ่ม มีการลงทุนทางสังคมแบบมุ่งเป้าหมาย เพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสโดยตรง จัดให้มีระบบบำนาญบำนาญ หลังพ้นวัยทำงาน ปฏิรูประบบภาษีให้ส่งเสริมความเสมอภาคทางสังคม สร้างความเสมอภาคทางการศึกษาผ่านกลไกกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา และยกระดับคุณภาพการศึกษา ผ่านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึงคุ้มครองแรงงานทั้งในระบบและนอกระบบให้ได้รับ ความปลอดภัยและมีสุขอนามัยที่ดีในการทำงาน ได้รับรายได้ สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ ที่เหมาะสมแก่การดำรงชีพ

ข้อ ๑๑ การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ

ข้อ ๑๑.๑ พัฒนาโครงสร้างและระบบการบริหารจัดการภาครัฐสมัยใหม่ โดยพัฒนาให้ภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม มีการจัดรูปแบบองค์กรใหม่ที่มีความยืดหยุ่นคล่องตัวและเหมาะสมกับบริบทของประเทศ รวมทั้งจัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของรัฐให้สอดคล้องกับโครงสร้างหน่วยงานและภารกิจงาน ที่เปลี่ยนแปลงไป พัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่รัฐให้สามารถรองรับบริบทการเปลี่ยนแปลง และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทันทั่วทั้งพร้อมทั้งปรับเปลี่ยนระบบการบริหารราชการแผ่นดินให้เกิดความเชื่อมโยงสอดคล้องกันตั้งแต่ชั้นวางแผนการนำไปปฏิบัติ การติดตามประเมินผล การปรับปรุงการทำงานให้มีมาตรฐานสูงขึ้น และปรับปรุงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

ข้อ ๑๑.๕ ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการภาครัฐโดยสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาข้าราชการ บุคลากร และเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนกระบวนการทางความคิดให้คำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ และเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง พร้อมกับยึดมั่นในหลักจริยธรรมและธรรมาภิบาล มีสมรรถนะ และความรู้ความสามารถพร้อมต่อการปฏิบัติงาน ดำเนินการปรับปรุงสวัสดิภาพชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนสร้างขวัญกำลังใจและความผูกพันในการทำงาน

ข้อ ๑๑.๘ กระจายอำนาจ ความรับผิดชอบ และเพิ่มบทบาทการปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่งเสริมบทบาทของเอกชนและชุมชนในการให้บริการสาธารณะ โดยเร่งพัฒนาองค์กรและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีศักยภาพและมีความรับผิดชอบมากขึ้นทั้งในการบริหารและการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการตนเองตามหลักธรรมาภิบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมบทบาทของเอกชนและชุมชนท้องถิ่นและภาคีอื่น ๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่รวมถึงการจัดให้มีบริการสาธารณะต่าง ๆ ให้ตรงกับความต้องการของประชาชน เพื่อนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานการให้บริการของรัฐให้เทียบเท่ากับมาตรฐานสากลและสนับสนุนการพัฒนายุทธศาสตร์เชิงพื้นที่

ข้อ ๑๒ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และกระบวนการยุติธรรม

ข้อ ๑๒.๑ แก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยจัดให้มีมาตรการและระบบเทคโนโลยีนวัตกรรมที่ช่วยป้องกันและลดการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างจริงจังและเข้มงวดรวมทั้งเป็นเครื่องมือในการติดตามการแก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างเป็นระบบพร้อมทั้งเร่งสร้างจิตสำนึกของคนในสังคมให้ยึดมั่นในความซื่อสัตย์ สุจริต ถูกต้อง ชอบธรรมและสนับสนุนทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริตประพฤติมิชอบ

นโยบายเร่งด่วน

ข้อ ๒ การปรับปรุงระบบสวัสดิการและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

โดยปรับปรุงระบบบัตรสวัสดิการแห่งรัฐและเบี้ยยังชีพของประชาชน อาทิ ผู้สูงอายุและคนพิการ ที่มีรายได้น้อย ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และพิจารณาขยายความครอบคลุมไปยังกลุ่มมารดาตั้งครรภ์ เด็กแรกเกิด และเด็กวัยเรียนที่ครอบครัวมีปัญหาทางเศรษฐกิจ และเร่งรัดการพัฒนาาระบบบริการ สุขภาพ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของคุณภาพการบริการในแต่ละระบบ ลดภาระการเดินทาง ไปสถานพยาบาลของประชาชน และลดความแออัดในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ พัฒนาโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ระบบการแพทย์ทางไกล และภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย เพื่อให้ประชาชนที่อยู่ในชุมชนสามารถเข้าถึงหน่วยบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึง รวดเร็ว และได้รับการบริการอย่างมีคุณภาพ

ข้อ ๖ การวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต

โดยต่อยอด อุตสาหกรรมเป้าหมายและวางรากฐานการพัฒนาภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว ดึงดูดการลงทุนของภาคเอกชนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เขตเศรษฐกิจพิเศษเมืองอัจฉริยะ และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัย รวมทั้งวางรากฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายในระบบ 5G ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะของ ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม และชุมชน ในการเข้าถึงตลาดในประเทศและตลาดโลก ผ่านแพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่ ในการให้บริการสาธารณสุขและการศึกษาทางไกล การสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะทั้งในส่วนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม เกษตรกร รวมถึงผู้ประกอบการยุคใหม่ พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อเป็นฐานในการขับเคลื่อนประเทศด้วยปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต

ข้อ ๗ การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ ๒๑

โดยสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ใหม่ในระบบดิจิทัล ปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้มุ่งสู่ระบบการเรียนการสอน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ด้านวิศวกรรม คณิตศาสตร์ โปรแกรมเมอร์ และภาษาต่างประเทศ ส่งเสริมการเรียนรู้ ภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา การพัฒนาโรงเรียนคุณภาพในทุกตำบล ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรออนไลน์ของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อแบ่งปันองค์ความรู้ของสถาบันการศึกษาสู่สาธารณะ เชื่อมโยงระบบการศึกษากับภาคปฏิบัติจริงในภาคธุรกิจ สร้างนักวิจัยใหม่และ นวัตกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศ สร้างความรู้ความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สื่อออนไลน์ และโครงข่ายสังคมออนไลน์ของคนไทย เพื่อป้องกันและลดผลกระทบในเชิงสังคม ความปลอดภัย อาชญากรรมทางไซเบอร์ และสามารถใช้นโยบายเป็นเครื่องมือในการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง การสร้างความสมานฉันท์ และความสามัคคีในสังคม รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต

นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

นโยบาย

๑. ให้ความสำคัญกับประเด็น คุณภาพ และประสิทธิภาพในทุกมิติ ทั้งผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการพลเรือน และผู้บริหารทุกระดับ ตลอดจนสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทและเป็นการศึกษาตลอดชีวิต

๒. บูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่าง ส่วนราชการหลัก องค์กรมหาชนในกำกับของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้มีความคล่องตัว รวมทั้งหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่ภูมิภาคให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้ เพื่อดำเนินการปฏิรูปการศึกษา ร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ตามนโยบายประชารัฐ

จุดเน้น

ระดับก่อนอนุบาล เน้นการเตรียมความพร้อมผู้เรียนด้านสุขภาพและโภชนาการ และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับระบบโรงเรียนปกติ

ระดับอนุบาล เน้นสร้างความร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อออกแบบกิจกรรมการพัฒนาทักษะที่สำคัญด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะทางสมอง ทักษะความคิด ความจำ ทักษะการควบคุมอารมณ์ ทักษะการรู้จักและประเมินตนเอง

ระดับประถมศึกษา เน้นปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้วิชาอื่น เรียนภาษาอังกฤษและภาษาพื้นถิ่นเพื่อการสื่อสาร เรียนรู้ด้วยวิธีการ Active Learning ใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ฝึกทักษะการคิดแบบมีเหตุผลและเป็นขั้นตอน (Coding) พัฒนาครูให้ชำนาญการสอนภาษาอังกฤษและภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) และจัดโครงการ ๑ ตำบล ๑ โรงเรียนคุณภาพ

ระดับมัธยมศึกษา เน้นจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม คณิตศาสตร์ (STEM) และภาษาต่างประเทศ และจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อสร้างทักษะพื้นฐานที่เชื่อมโยงสู่การสร้างอาชีพและการมีงานทำ

ระดับอาชีวศึกษา เน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีให้ผู้เรียนมีทักษะและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เรียนภาษาอังกฤษเพื่อเพิ่มทักษะการประกอบอาชีพ เรียนรู้การใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือสร้างอาชีพ และตั้งศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนาคนอาชีวศึกษาในภูมิภาค

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เน้นเรียนรู้การใช้ดิจิทัลเพื่อสร้างอาชีพ และหลักสูตรพัฒนาอาชีพสำหรับผู้เข้าสู่สังคมสูงวัย

การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

๑. จัดทำฐานข้อมูล (Big Data)
๒. ใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลเป็นเครื่องมือพัฒนางานทั้งระบบ
๓. ปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการให้เกิดความคล่องตัว
๔. หน่วยงานระดับกรมกำหนดแผนงาน ทรัพยากร งบประมาณ อัตราค่าจ้าง ตามความจำเป็นให้แก่หน่วยงานในพื้นที่ภูมิภาค
๕. เร่งทบทวน (ร่าง) พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....
๖. ระดับพื้นที่หากเกิดปัญหาต้องศึกษาตรวจสอบข้อมูล/ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เช่น จำนวนเด็กน้อยลง การควบรวมนักเรียน ทำความเข้าใจกับชุมชน
๗. วางแผนการใช้อัตรากำลังครูอย่างเป็นระบบ รวมทั้งจัดทำหลักสูตรการพัฒนาครู
๘. ให้ศึกษาธิการจังหวัดจัดทำแผนการจัดการศึกษา
๙. ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการและศึกษาธิการภาคทำหน้าที่ ตรวจราชการ ติดตาม ประเมินผลในระดับนโยบาย จัดทำรายงานเสนอ รมต.ศธ.

นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

เมื่อพิจารณานโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ แล้วพบว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวทางการร่วมมือ การสนับสนุนส่งเสริม ระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่สำคัญดังนี้

นโยบาย

๑. ปรับรื้อและเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารจัดการ โดยหลอมรวมภารกิจและบุคลากร เช่น ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการต่างประเทศ ด้านเทคโนโลยี ด้านกฎหมาย ฯลฯ สามารถลดการใช้ทรัพยากรทับซ้อน เพิ่มประสิทธิภาพและความเป็นเอกภาพ รวมทั้งนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงาน การจัดการศึกษาเพื่อรองรับความเป็นรัฐบาลดิจิทัล

๒. ปรับรื้อและเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารทรัพยากร โดยมุ่งปฏิรูปกระบวนการวางแผนงาน/โครงการแบบร่วมมือและบูรณาการที่สามารถตอบโจทย์ของสังคมและเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งกระบวนการจัดทำงบประมาณที่มีประสิทธิภาพและใช้จ่ายอย่างคุ้มค่าส่งผลให้ภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และนานาชาติเชื่อมั่นและร่วมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษามากยิ่งขึ้น

๓. ปรับรื้อและเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารจัดการและพัฒนากำลังคนของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมุ่งบริหารจัดการอัตรากำลังให้สอดคล้องกับการปฏิรูปองค์การ รวมทั้งพัฒนาสมรรถนะและความรู้ความสามารถของบุคลากรภาครัฐ ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานรองรับความเป็นรัฐบาลดิจิทัล

๔. ปรับรื้อและเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ โดยมุ่งให้ครอบคลุมถึงการจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิ และการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑

๕. ดำเนินการปลดล็อก ปรับเปลี่ยน เปิดกว้าง ที่เป็นเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุผลตามนโยบาย “การศึกษา ยกกำลังสอง (Thailand Education Eco – System : TES) การศึกษาที่เข้าใจ Supply และที่ตอบโจทย์ Demand” โดย

- ปลดล็อก กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมให้สามารถดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้อย่างรวดเร็วรวมถึงการบริหารการศึกษาของประเทศให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

- เปิดกว้างเสรีทางการศึกษาให้ภาคเอกชนที่มีคุณภาพเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาพร้อมประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC) จากแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Education Excellence Platform : DEEP) ให้ครอบคลุมผู้เรียนทั่วประเทศ

จุดเน้น

๑. การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา

๑) พัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้

๒) ระดมสรรพกำลังเพื่อส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนนอกร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้สอดคล้องพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒

๒. การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ

๑) ปฏิรูปองค์การเพื่อลดความทับซ้อน เพิ่มประสิทธิภาพและความเป็นเอกภาพของหน่วยงานที่มีภารกิจใกล้เคียงกัน เช่น ด้านประชาสัมพันธ์ ด้านต่างประเทศ ด้านเทคโนโลยี ด้านกฎหมาย เป็นต้น

๒) ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เป็นอุปสรรคและข้อจำกัดในการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนและประชาชน ตลอดจนกระทรวงศึกษาธิการโดยรวม

๓) สนับสนุนกิจกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๔) พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการศึกษา (Big Data)

๕) พัฒนาระบบการบริหารจัดการและพัฒนากำลังคนของกระทรวงศึกษาธิการ ให้สอดคล้องกับการปฏิรูปองค์การ

๖) สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล เพื่อให้สามารถบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ได้อย่างอิสระและมีประสิทธิภาพ ภายใต้กรอบแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ

๗) จัดตั้งหน่วยงานวางแผนทางการเงิน (Financial Plan) ระดับจังหวัด เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการ

๘) ส่งเสริมโครงการ ๑ ตำบล ๑ โรงเรียนคุณภาพ โดยเน้นปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกบริเวณโรงเรียนให้เอื้อต่อการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ

การขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้นสู่การปฏิบัติ โดยให้มีคณะกรรมการติดตาม ประเมินผล และรายงานการขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้นสู่การปฏิบัติระดับพื้นที่ โดยให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธานสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักตรวจราชการและติดตามประเมินผล สป. เป็นฝ่ายเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการตามลำดับ โดยมีบทบาทภารกิจในการตรวจราชการ ติดตาม ประเมินผลในระดับนโยบาย

๕. รัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖๕ กำหนดให้รัฐจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นเป้าหมายระยะยาวในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบกับมาตรา ๒๕๗ กำหนดให้มีการปฏิรูปประเทศเพื่อวางรากฐานการพัฒนาไปสู่ประเทศที่มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ ประชาชนในสังคมมีโอกาสทัดเทียมกัน รวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยให้มีการดำเนินการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงการบริหารราชการและการบริหารและการจัดการศึกษาจากภาคท้องถิ่นและภาคเอกชน ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้กำหนดกรอบและสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องและมีความสอดคล้องกับการปฏิรูปการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการศึกษาไว้หลายมาตรา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) หมวด ๕ หน้าทีของรัฐ

มาตรา ๕๔ รัฐต้องดำเนินการด้านการศึกษา ดังต่อไปนี้

๑. ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

๒. ให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตาม วรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

๓. ให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อย ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการ ให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

๔. การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัยภูมิใจในชาติ สามารถ เชื่อวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

๕. ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่าย ในการจัดการศึกษาตามความถนัดของตน

๖. ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่ กองทุน หรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษี รวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์เงินเข้ากองทุน ได้รับประโยชน์ในการ ลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการ กองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

๒) หมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา ๖๙ รัฐพึงจัดให้มีและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ ให้เกิดความรู้ การพัฒนา และนวัตกรรม เพื่อความเข้มแข็งของสังคมและเสริมสร้างความสามารถของคนในชาติ

มาตรา ๗๑ วรรค ๒ รัฐพึงส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและความสามารถสูงขึ้น

มาตรา ๗๖

๑. รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลางส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่นและงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือ และช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. รัฐพึงดำเนินการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม โดยกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจ หรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็น การก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ หรือกระบวนกรแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๓. รัฐพึงให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ

๓) หมวด ๑๔ การปกครองส่วนท้องถิ่นมาตรา ๒๕๐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแล และจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

๔) **หมวดการปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ จ.** ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศ ในด้านการศึกษาให้เกิดผลดังต่อไปนี้

๑) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับ การศึกษาตามตรา ๕๔ วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และ สติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

๒) ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนตามตรา ๕๔ วรรคหก ให้แล้วเสร็จ ภายในหนึ่งปี นับตั้งแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

๓) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและ อาจารย์ ให้ได้ผู้มีจิต วิญญาณแห่งความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม กับความสามารถและ ประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู

๔) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด และปรับปรุง โครงสร้างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา ๘ การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

(๑) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

(๒) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

(๓) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๙ การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

(๑) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ

(๒) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา

(๔) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(๕) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

(๖) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

มาตรา ๑๐ การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา ๑๒ นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๓ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ ดังต่อไปนี้

(๑) การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลที่ครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๑๔ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๑๕ การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษาดังต่อไปนี้

(๑) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

(๒) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น

(๓) ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

มาตรา ๑๖ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้จัดในมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๐ การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๒๑ กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้นได้ โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๙ ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และ รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน

มาตรา ๓๑ กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง

มาตรา ๓๒ การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงให้มีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภาหรือในรูป คณะกรรมการจำนวนสององค์กร ได้แก่ สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๙ ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

มาตรา ๔๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

มาตรา ๔๒ ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๔๓ การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

มาตรา ๔๔ ให้สถานศึกษาเอกชนตามมาตรา ๑๘ (๒) เป็นนิติบุคคล และมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๕ ให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภท การศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในด้านการศึกษา

การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐของเขตพื้นที่การศึกษาหรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อจัดการศึกษาของเอกชน โดยให้รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย

ให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปริญญาดำเนินการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหาร และการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภา สถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

มาตรา ๔๖ รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์ อื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุน ด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้

มาตรา ๕๘ ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษาดังนี้

(๑) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษา ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

(๒) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

ทั้งนี้ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการ สนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ ให้เป็นไป ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๕๙ ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผล ประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้ง จัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และ ภารกิจหลักของสถานศึกษา

บรรดาสงหาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลได้มาโดยมีผู้อุทิศให้ หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยน จากรายได้ของสถานศึกษา ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ และให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษา

บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของที่ดำเนินการ โดยใช้งบประมาณไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่า ด้วยวิธีการงบประมาณ

บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของ ที่ดำเนินการโดยใช้งบประมาณให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ ได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๖๐ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ของประเทศโดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้

(๑) จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับและการศึกษา
ขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน

(๒) จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกักยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยตามความเหมาะสม
และความจำเป็น

(๓) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความจำเป็น
ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษแต่ละกลุ่มตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง วรรคสาม และ
วรรคสี่ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการ และงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐตามนโยบายแผนพัฒนา
การศึกษาแห่งชาติ และภารกิจของสถานศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา
 ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

(๕) จัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และ
เป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐหรือองค์การมหาชน

(๖) จัดสรรกองทุนกักยืมดอกเบี้ยต่ำให้สถานศึกษาเอกชน เพื่อให้พึ่งตนเองได้

(๗) จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐและเอกชน

มาตรา ๖๑ ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กร
วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

มาตรา ๖๘ ให้มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทาน
และผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศและโทรคมนาคมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าว
เพื่อการพัฒนาคนและสังคม

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๖ ให้จัดระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

(๑) ระเบียบบริหารราชการในส่วนกลาง

(๒) ระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา

(๓) ระเบียบบริหารราชการในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล แต่ไม่รวมถึง
การจัดการศึกษาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอื่นที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

มาตรา ๙ ให้จัดระเบียบบริหารราชการในส่วนกลาง ดังนี้

(๑) สำนักงานปลัดกระทรวง

(๒) ส่วนราชการที่มีหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

มาตรา ๑๐ การแบ่งส่วนราชการในส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้มี
หัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

(๑) สำนักงานรัฐมนตรี

(๒) สำนักงานปลัดกระทรวง

(๓) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

(๔) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(๕) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ส่วนราชการตาม (๒) (๓) (๔) และ (๕) มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่ดินที่การศึกษาตามมาตรา ๓๓ ไม่อาจบริหารและจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานบางประเภทได้ และในกรณีการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาบางประเภท สำนักงานปลัดกระทรวงหรือสำนักงานต่าง ๆ ตามที่กำหนดในส่วนที่ ๓ อาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา เพื่อเสริมการบริหารและการจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาดังต่อไปนี้ก็ได้

(๑) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ

(๒) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย

(๓) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ

(๔) การจัดการศึกษาทางไกล และการจัดการศึกษาที่ให้บริการในหลายเขตพื้นที่การศึกษา

(๕) การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาแต่ไม่รวมถึงสถาบันวิทยาลัยชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันวิทยาลัยชุมชน

สำหรับสถานศึกษาของรัฐระดับอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ซึ่งไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีได้มีกฎหมายอื่นกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารงานไว้โดยเฉพาะ ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ

การจัดตั้ง การบริหารงาน สังกัด และการจัดประเภทของสถานศึกษาของรัฐระดับอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ตลอดจนหลักเกณฑ์อื่นในการบริหารงานและการดำเนินการทางวิชาการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๖ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ข้างต้น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสถานศึกษาเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะอยู่ในอำนาจหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษาใด ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา ๓๗ สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา ๓๔ (๒) มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) บริหารกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ และของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ

(๒) ประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

(๓) เป็นผู้แทนของสถานศึกษาหรือส่วนราชการในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำนิติกรรมสัญญาในราชการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาหรือส่วนราชการได้รับตามที่ได้รับมอบอำนาจ

(๔) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

(๕) อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติประกาศนียบัตรและวุฒิปริญญาบัตรของสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

(๖) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย

มาตรา ๔๔ ให้ปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไว้เป็นการเฉพาะ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวมอบอำนาจให้แก่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้อำนวยการสถานศึกษา แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความเป็นอิสระและการบริหารงานที่คล่องตัวในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ภายใต้หลักการบริหารงานการศึกษา ดังต่อไปนี้

(๑) อำนาจหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับงบประมาณและการดำเนินการทางงบประมาณของผู้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้อำนวยการสถานศึกษา รวมตลอดถึงหลักการการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษามีอำนาจทำนิติกรรมสัญญาในวงเงินงบประมาณที่ได้รับอนุมัติแล้ว

(๒) หลักเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบ การพัฒนา และดำเนินการทางวินัยกับครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยสัมพันธ์กับแนวทางที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

การกระจายอำนาจและการมอบอำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาจกำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดมอบอำนาจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจที่ตนรับผิดชอบไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ผู้ดำรงตำแหน่งในการบังคับบัญชาส่วนราชการดังกล่าวเป็นผู้กำหนด

ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง และผู้อำนวยการสำนักบริหารงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการต่าง ๆ อาจมอบอำนาจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจที่ตนรับผิดชอบ หรือที่ได้รับมอบหมายตามระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ จากสำนักงานคณะกรรมการต่าง ๆ ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยตรงได้ ทั้งนี้ โดยจะต้องไม่ขัดต่อนโยบายหรือการสั่งการของกระทรวง หรือคณะกรรมการต้นสังกัด

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“โรงเรียน” หมายความว่า สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษา ไม่ว่าจะ เป็นโรงเรียนในระบบหรือโรงเรียนนอกระบบ ที่มีใช้เป็นสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

“โรงเรียนในระบบ” หมายความว่า โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

“โรงเรียนนอกระบบ” [๒] หมายความว่า โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยมีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา และให้หมายความรวมถึงศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) และสถาบันศึกษาปอเนาะ

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า

(๑) เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

(๒) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมอบหมาย หรือ

(๓) ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมอบหมาย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

“ตราสารจัดตั้ง” หมายความว่า ตราสารจัดตั้งนิติบุคคลของโรงเรียนในระบบ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมโรงเรียนในระบบ

มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน การพัฒนาและสนับสนุนโรงเรียน ครู ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(๒) กำกับดูแลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) กำหนดมาตรฐานและแผนพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเอกชน

(๔) กำหนดมาตรการช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนโรงเรียน ครู ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตาม (๑)

(๕) ออกระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาเอกสารหลักฐานของโรงเรียน

(๖) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) ออกระเบียบเกี่ยวกับการวินิจฉัยการร้องทุกข์และการคุ้มครองการทำงาน

(๘) ออกระเบียบเกี่ยวกับการยื่นอุทธรณ์ การรับอุทธรณ์ วิธีพิจารณาอุทธรณ์ และกำหนดเวลาพิจารณาอุทธรณ์

(๙) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๑๐) ปฏิบัติงานอื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๔ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดีและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานและลูกจ้าง และรับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการ และสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ

(๒) เสนอแนะนโยบายยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาเอกชนต่อคณะกรรมการ

(๓) ส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ การประกันคุณภาพ การวิจัย และพัฒนา เพื่อประกันคุณภาพการศึกษา เอกชน

(๔) รับผิดชอบการดำเนินการเกี่ยวกับกองทุน

(๕) ดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาเอกชนตามมาตราที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๑๓ (๔)

(๖) เป็นศูนย์ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูลและทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชน ตลอดจนติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาเอกชน

(๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๑๗ ประเภทและระดับของโรงเรียนในระบบ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๘ การจัดตั้งโรงเรียนในระบบต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตแต่ละประเภทและแต่ละระดับ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องแนบตราสารจัดตั้งและรายละเอียดเกี่ยวกับกิจการ ของโรงเรียนในระบบมาพร้อมคำขอด้วย

มาตรา ๔๒ ให้โรงเรียนในระบบจัดให้มีครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนในระบบให้เพียงพอแก่การจัดการ การศึกษาและมีจำนวนที่เหมาะสมกับนักเรียน ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู หรือบุคลากรทางการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา แล้วแต่กรณี

มาตรา ๔๓ เอกสารที่โรงเรียนในระบบต้องจัดทำตามพระราชบัญญัตินี้ให้จัดทำเป็นภาษาไทย

การสอนในโรงเรียนในระบบนอกจากการสอนวิชาภาษาต่างประเทศต้องใช้ภาษาไทย เว้นแต่เป็นโรงเรียนประเภท นานาชาติหรือเป็นโรงเรียนที่ได้รับอนุญาตให้สอนเป็นภาษาต่างประเทศ ให้สอนเป็นภาษาที่ระบุไว้ในใบอนุญาตได้ แต่ต้องสอนให้นักเรียนสามารถอ่าน เขียน และพูดภาษาไทยได้ด้วย

เพื่อประโยชน์ในการขยายโอกาสการเรียนรู้ คณะกรรมการจะอนุญาตเป็นการทั่วไปให้โรงเรียนในระบบสอนวิชา บางวิชาเป็นภาษาต่างประเทศก็ได้ โดยจะกำหนดเงื่อนไขไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้

มาตรา ๔๘ รัฐพึงให้การอุดหนุนและส่งเสริมโรงเรียนในระบบนอกเหนือจากเงินอุดหนุนตามมาตรา ๓๕ ได้ตามที่ คณะกรรมการเสนอแนะ โดยเฉพาะในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) จัดบุคลากรทางการศึกษาพร้อมทั้งค่าตอบแทนบุคลากรดังกล่าวไว้ในกรณีขาดแคลนหรือในกรณีมุ่งเน้น วิชาการด้านใดด้านหนึ่ง

(๒) จัดครูพร้อมทั้งค่าตอบแทนครูให้ รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์การศึกษา สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและ ความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา สำหรับนักเรียนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

(๓) ลดหย่อนหรือยกเว้นอากรขาเข้าสินค้าประเภทครุภัณฑ์และอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา ทั้งนี้ ตามที่กำหนด ในกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

(๔) ลดหย่อนหรือยกเว้นเงินภาษีเงินได้ของผู้รับใบอนุญาต ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากร

(๕) ลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือภาษีอื่นใดในทำนองเดียวกัน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๔๙ ให้มีกองทุนส่งเสริมโรงเรียนในระบบขึ้นในกระทรวงศึกษาธิการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุน หมุนเวียนสำหรับการให้กู้ยืมเงินแก่โรงเรียนในระบบ

กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) เงินที่โอนมาจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อวิทยาการสงเคราะห์สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภาคใต้ ในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนเพื่อวิทยาการสงเคราะห์ สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๓๒

(๒) เงินที่โอนมาจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาการศึกษาโรงเรียนเอกชนในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาการศึกษาโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๕

(๓) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นรายปี

(๔) (ยกเลิก)

(๕) เงินค่าธรรมเนียม ค่าบริการ และเงินค่าปรับเนื่องจากผิดนัดชำระหนี้กู้ยืม

(๖) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้บริจาคให้กองทุน

(๗) ดอกผลและผลประโยชน์ที่เกิดจากกองทุน

(๘) เงินและทรัพย์สินอื่นที่ตกเป็นของกองทุน

เงินของกองทุนไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา ๕๔ ให้มีกองทุนสงเคราะห์เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อสงเคราะห์ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยรวมถึง

(๑) การจ่ายเงินทุนเลี้ยงชีพให้แก่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา

(๒) การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์แก่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา

(๓) การส่งเสริมการออมทรัพย์ของผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา

(๔) การจ่ายเงินสวัสดิการสงเคราะห์

กองทุนสงเคราะห์ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและรายได้ของกองทุนสงเคราะห์ไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๙๖ ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งให้โรงเรียนในระบบอยู่ในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีเขตอำนาจเมื่อมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) โรงเรียนในระบบไม่มีทุนเพียงพอที่จะดำเนินกิจการต่อไป

(๒) โรงเรียนในระบบฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ และอาจทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่การดำเนินกิจการของโรงเรียนในระบบ

(๓) โรงเรียนในระบบฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งการตามพระราชบัญญัตินี้ และอาจทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่การดำเนินกิจการของโรงเรียนในระบบ

(๔) โรงเรียนในระบบไม่ปฏิบัติตามตราสารจัดตั้ง และอาจทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่การดำเนินกิจการของโรงเรียนในระบบ

(๕) คณะกรรมการบริหาร กรรมการบริหาร ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ ครู บุคลากรทางการศึกษา หรือนักเรียนของโรงเรียนในระบบกระทำการอันเป็นภัยอย่างร้ายแรงต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ ความสงบเรียบร้อย วัฒนธรรมของชาติ หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๖) เมื่อมีกรณีตามมาตรา ๑๐๗ มาตรา ๑๐๘ มาตรา ๑๐๙ มาตรา ๑๑๐ หรือมาตรา ๑๑๑

(๗) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้แจ้งคำสั่งควบคุมโรงเรียนในระบบให้คณะกรรมการบริหารของโรงเรียนในระบบทราบและปิดประกาศคำสั่งดังกล่าวไว้ที่หน้าประตูโรงเรียนในระบบด้วย

มาตรา ๑๐๕ ผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ ผู้บริหาร ผู้จัดการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีจรรยา มรรยาท วินัย และหน้าที่ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๒๐ การจัดตั้งโรงเรียนนอกระบบ ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

ประเภทและลักษณะของโรงเรียนนอกระบบ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรของโรงเรียนนอกระบบ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๕ พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) คิดค้นและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน รวมทั้งเพื่อดำเนินการให้มีการขยายผลไปใช้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอื่น

(๒) ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา

(๓) กระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และ

(๔) สร้างและพัฒนา กลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

ในกรณีที่มีปัญหาเรื่องการตีความหรือการวินิจฉัยปัญหาอันเกิดจากการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ การตีความจะต้องเอื้ออำนวยให้เกิดการสร้างนวัตกรรมการศึกษา และมุ่งเน้นให้เกิดสัมฤทธิ์ผลของการจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเป็นสำคัญ

มาตรา ๖ คณะรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการนโยบาย มีอำนาจกำหนดให้จังหวัดใดเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการนโยบายพิจารณาความเหมาะสมของการเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโดยคำนึงถึงความพร้อม ตลอดจนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และโอกาสที่จะประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย โดยอย่างน้อยจะต้องคำนึงถึงผลการดำเนินการที่ผ่านมาของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอื่นที่มีการจัดตั้งอยู่ก่อนแล้ว

การพิจารณาว่าจังหวัดใดมีความพร้อมเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนด

มาตรา ๗ จังหวัดใดประสงค์จะเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ให้คณะผู้เสนอโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖ โดยแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง และแสดงให้เห็นว่าจังหวัดนั้นมีความพร้อมที่จะดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

จำนวนและคุณสมบัติของคณะผู้เสนอ หลักเกณฑ์และวิธีการเสนอตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนด ทั้งนี้ คณะกรรมการนโยบายอาจกำหนดให้แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาก็ได้

มาตรา ๙ ในกรณีที่คณะกรรมการนโยบายเห็นว่าจังหวัดใดมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ คณะกรรมการนโยบายอาจให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดสำรวจความพร้อมของภาคีรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการขอเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ ในกรณีที่มีความพร้อมตามมาตรา ๖ ให้คณะกรรมการนโยบายเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อประกาศให้จังหวัดนั้นเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๐ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดยุทธศาสตร์และแผนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

(๒) ประสานให้หน่วยงานทางการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นของรัฐและเอกชน ดำเนินการร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามยุทธศาสตร์และแผนการดำเนินงานตาม (๑)

(๓) ประสานให้หน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะให้การสนับสนุนทางเทคนิคในการจัดทำสื่อการสอน จัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ พัฒนาบุคลากร จัดระบบการประเมินและวัดผล และการอื่นที่จำเป็นสำหรับพัฒนานวัตกรรมการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

(๔) นำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติไปปรับใช้กับการจัดการศึกษาในสถานศึกษานำร่องให้เหมาะสมกับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

(๕) ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสมกับสภาพในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

(๖) จัดให้มีการออกแบบการทดสอบผู้เรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

(๗) ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ และติดตามสถานศึกษานำร่องเพื่อให้จัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและเกิดการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

(๘) เสริมสร้างและเตรียมความพร้อมให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในการเป็นสถานศึกษานำร่องหรือในการนำนวัตกรรมการศึกษาไปใช้ในการจัดการศึกษา

(๙) เพิ่มขีดความสามารถให้แก่หน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อทำการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาหรือนำนวัตกรรมการศึกษาไปใช้

(๑๐) จัดให้มีการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง

(๑๑) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อทำการแทนหรือปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนมอบหมาย

(๑๒) รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษารวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาต่อคณะกรรมการนโยบาย

(๑๓) หน้าที่และอำนาจที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการขับเคลื่อน

(๑๔) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการนโยบายมอบหมาย

การดำเนินการตาม (๑) (๒) (๔) (๖) และ (๑๐) ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนปรึกษารื้อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

การออกแบบทดสอบตาม (๖) และการประเมินผลตาม (๑๐) ต้องสอดคล้องกับหลักสูตรตามมาตรา ๒๕
ในกรณีที่คณะกรรมการขับเคลื่อนเห็นว่าสถานศึกษานำร่องใดมีความพร้อม อาจมอบหมายหน้าที่และอำนาจ
ตาม (๖) ให้แก่สถานศึกษาดังกล่าวดำเนินการในส่วนของตนได้

มาตรา ๒๗ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาแห่งใดประสงค์จะเป็นสถานศึกษานำร่อง
ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ขอความเห็นชอบจาก
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(๒) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นต้นสังกัด

(๓) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน ให้ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาและ
กลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชนในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหรือสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด แล้วแต่กรณี

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ขออนุมัติต่อคณะกรรมการขับเคลื่อน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ
เงื่อนไขที่คณะกรรมการขับเคลื่อนกำหนด

มาตรา ๓๔ ในการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษานำร่องอาจดำเนินการร่วมกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม ทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่เป็นการจัดการเรียนการสอนร่วมกับหน่วยงานต่างประเทศจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ
ขับเคลื่อนก่อน

พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๕ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่ง เรียกว่า “กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา” มีวัตถุประสงค์
เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน หรือ
ภาคประชาสังคม เพื่อให้เด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัย ได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์
สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย

(๒) ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนเงินและค่าใช้จ่ายให้แก่เด็กและเยาวชน ซึ่งขาดแคลน
ทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส และผู้ด้อยโอกาส จนสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(๓) เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน สามารถ
พัฒนาเด็กและเยาวชนตามพื้นฐานและศักยภาพที่แตกต่างกัน

(๔) ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาส ให้ได้รับการศึกษาหรือพัฒนา
เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพตามความถนัดและ มีศักยภาพที่จะพึ่งพาตนเองในการดำรงชีวิตได้

(๕) ส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือสถานศึกษา เพื่อให้มีการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถรู้
และพัฒนาได้ตามความถนัดและศักยภาพของตน

(๖) ดำเนินการหรือจัดให้มีการศึกษา วิจัย หรือค้นคว้าแนวทางในการพัฒนาครู ให้มีจิตวิญญาณของ
ความเป็นครู มีคุณธรรม มีจริยธรรม มีความรู้ และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน
เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาโดยมีแรงจูงใจที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสถาบันต้นแบบ
ในการผลิตและพัฒนาครู

(๗) ดำเนินการหรือจัดให้มีการศึกษา วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนการนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปใช้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา สนองความต้องการทางด้านกำลังแรงงาน และการยกระดับความสามารถของคนไทย

การขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสตาม (๒) และ (๔) ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ในการนี้ให้คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบการพิจารณาด้วย

ในการดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามวรรคหนึ่ง กองทุนจะดำเนินการเองหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นของรัฐหรือภาคเอกชนในการดำเนินการก็ได้

มาตรา ๖ กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) เงินและทรัพย์สินที่ได้รับโอนมาตามมาตรา ๔๗ และมาตรา ๔๘

(๒) เงินที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นทุนเพิ่มเติมจำนวนหนึ่งพันล้านบาท

(๓) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นรายปีตามแผนการใช้เงินที่คณะกรรมการและคณะรัฐมนตรี ให้ความเห็นชอบแล้ว

(๔) เงินรายได้ที่ได้รับจากสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

(๕) รายได้จากการดำเนินงานและการลงทุนของกองทุน

(๖) เงินและทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้

(๗) รายได้หรือผลประโยชน์อื่นที่กองทุนได้รับไม่ว่าโดยทางใด

(๘) ดอกผลของเงินและทรัพย์สินของกองทุน

เงินอุดหนุนตาม (๓) ให้รัฐบาลจัดสรรให้เพียงพอตามแผนการใช้เงินตาม (๓) และต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศด้วย

มาตรา ๗ ผู้บริจาคเงินให้แก่กองทุนมีสิทธินำจำนวนเงินที่บริจาคไปหักเป็นค่าลดหย่อนหรือรายจ่ายเช่นเดียวกับการบริจาคเพื่อการศึกษาตามประมวลรัษฎากร ทั้งนี้ ในการดำเนินการของกรมสรรพากรเกี่ยวกับการหักค่าลดหย่อนหรือรายจ่ายดังกล่าว ให้กรมสรรพากรรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการประกอบด้วย

มาตรา ๑๓ เพื่อประโยชน์ในการลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา กองทุนจะดำเนินการเอง หรือจะร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา หรือหน่วยงานอื่นก็ได้ ในการนี้ ให้กองทุนมีอำนาจสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้แก่หน่วยงานดังกล่าวได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๑๐ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องคำนึงถึง

(๑) การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติโดยมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่สถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบัน

(๒) การศึกษาในด้านวิชาชีพสำหรับประชาชนวัยเรียนและวัยทำงาน ตามความถนัดและความสนใจอย่างทั่วถึง และต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรี

(๓) การมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม และสถานประกอบการในการกำหนดนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

(๔) การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย และมีระบบเทียบโอนผลการเรียนและระบบเทียบประสบการณ์การทำงานของบุคคลเพื่อเข้ารับการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

(๕) การมีระบบจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

(๖) การระดมทรัพยากรทั้งจากภาครัฐและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงการประสานประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(๗) การมีระบบการพัฒนาครูและคณาจารย์ของการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

มาตรา ๔๘ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนามาตรฐานการอาชีวศึกษาของชาติ ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาเอกชน ให้สามารถจัดการอาชีวศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการอาชีวศึกษา

- คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๘/๒๕๕๙ เรื่อง การบริหารจัดการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษา ภาครัฐและภาคเอกชน

- คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาค ของกระทรวงศึกษา

ข้อ ๗ ในแต่ละจังหวัด ให้มีคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “กศจ.” โดยผู้ว่าราชการจังหวัดหรือ รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานกรรมการ และมีองค์ประกอบคณะกรรมการที่มีความหลากหลาย จากหลายภาคส่วนในจังหวัด

ข้อ ๘ ให้ กศจ.มีอำนาจหน้าที่ในเขตจังหวัด ดังต่อไปนี้

(๑) อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวง ศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

(๒) กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับ และทุกประเภท ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย

(๓) พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษา

(๔) พิจารณาและให้ความเห็นชอบกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานในลักษณะ ตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

(๕) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อคณะกรรมการ ขับเคลื่อนตามข้อ ๒

(๖) กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ

(๗) วางแผนการจัดการศึกษาและพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา

(๘) เสนอคณะกรรมการขับเคลื่อนเพื่อแต่งตั้งคณะอนุกรรมการศึกษาธิการจังหวัดตามข้อ ๙

(๙) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานตามความจำเป็นเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของ กศจ. ซึ่งอย่างน้อย ต้องมีคณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ และคณะอนุกรรมการเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา โดยให้ นำองค์ประกอบของ อกศจ. มาใช้บังคับโดยอนุโลม การเสนอและการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน

ตามวรรคหนึ่ง ต้องคำนึงถึงวงเงินงบประมาณที่ได้รับ ความคุ้มค่า ความประหยัด ความรวดเร็วและไม่เป็นการเพิ่มขึ้นตอนในการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่จำเป็น

(๑๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนตามข้อ ๒ มอบหมาย

ข้อ ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงาน กำกับดูแล และบูรณาการการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมอบอำนาจเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล วิชาการ การบริหารทั่วไป งบประมาณ และทรัพย์สินให้กับศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในเรื่องนั้น

ให้เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมอบอำนาจในการปฏิบัติราชการตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการแทน

- คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่ ๒๓๗/๒๕๖๐ เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและศึกษาธิการจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ผู้อนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน

- กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๘

ข้อ ๒ ให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนายุทธศาสตร์ การแปลงนโยบายของกระทรวงเป็นแผนปฏิบัติ ดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ จัดทำงบประมาณและบริหารราชการประจำทั่วไปของกระทรวง เพื่อการบรรลุเป้าหมายและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของกระทรวง โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำข้อมูลเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของกระทรวง

(๒) พัฒนายุทธศาสตร์การบริหารของกระทรวง

(๓) แปลงนโยบายเป็นแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการ

(๔) จัดทำงบประมาณและแผนปฏิบัติราชการของกระทรวง

(๕) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการและการตรวจสอบภายในราชการทั่วไปของกระทรวง

(๖) ดำเนินการเกี่ยวกับงานลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน

(๗) ส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย คณะกรรมการการศึกษาเอกชน คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และสถาบันพัฒนาครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

(๘) ส่งเสริมประสานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการกีฬา เพื่อการศึกษา ตลอดจนงานอื่น ๆ ที่มีได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการใดในสังกัดกระทรวง

(๙) ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกกระทรวง รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับงานความช่วยเหลือและความร่วมมือกับต่างประเทศในส่วนที่มีได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการใดในสังกัดกระทรวง

(๑๐) พัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของกระทรวง

(๑๑) ดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องซึ่งมีได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการใดในสังกัดกระทรวง

(๑๒) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานปลัดกระทรวงหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ ๓ ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักอำนวยการ
- (๒) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- (๓) สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
- (๔) สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน
- (๕) สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ
- (๖) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- (๗) สำนักตรวจราชการ และติดตามประเมินผล
- (๘) สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
- (๙) สำนักนิติการ
- (๑๐) สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน
- (๑๑) สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ข้อ ๔ ส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑๑) สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้
  - (ก) เป็นหน่วยงานในการส่งเสริมและประสานงานการศึกษาเอกชนและดำเนินการให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน
  - (ข) เสนอนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน กำหนดกฎ ระเบียบ และเกณฑ์มาตรฐานกลางในการจัดการศึกษาเอกชน รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ การประกันคุณภาพ การวิจัยและพัฒนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเอกชน
  - (ค) ดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนทางการศึกษาเอกชน การอุดหนุนการศึกษาเอกชน การคุ้มครองการทำงาน สิทธิประโยชน์ของครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเอกชน
  - (ง) เป็นศูนย์ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูลและทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชน ตลอดจนติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาเอกชน
  - (จ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๐

- ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษา เรื่อง การแบ่งหน่วยงานภายในสำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษา ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๐

๖. สภาพการจัดโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ

๖.๑ หน่วยงานในส่วนกลาง

๖.๑.๑ สำนักงานรัฐมนตรี

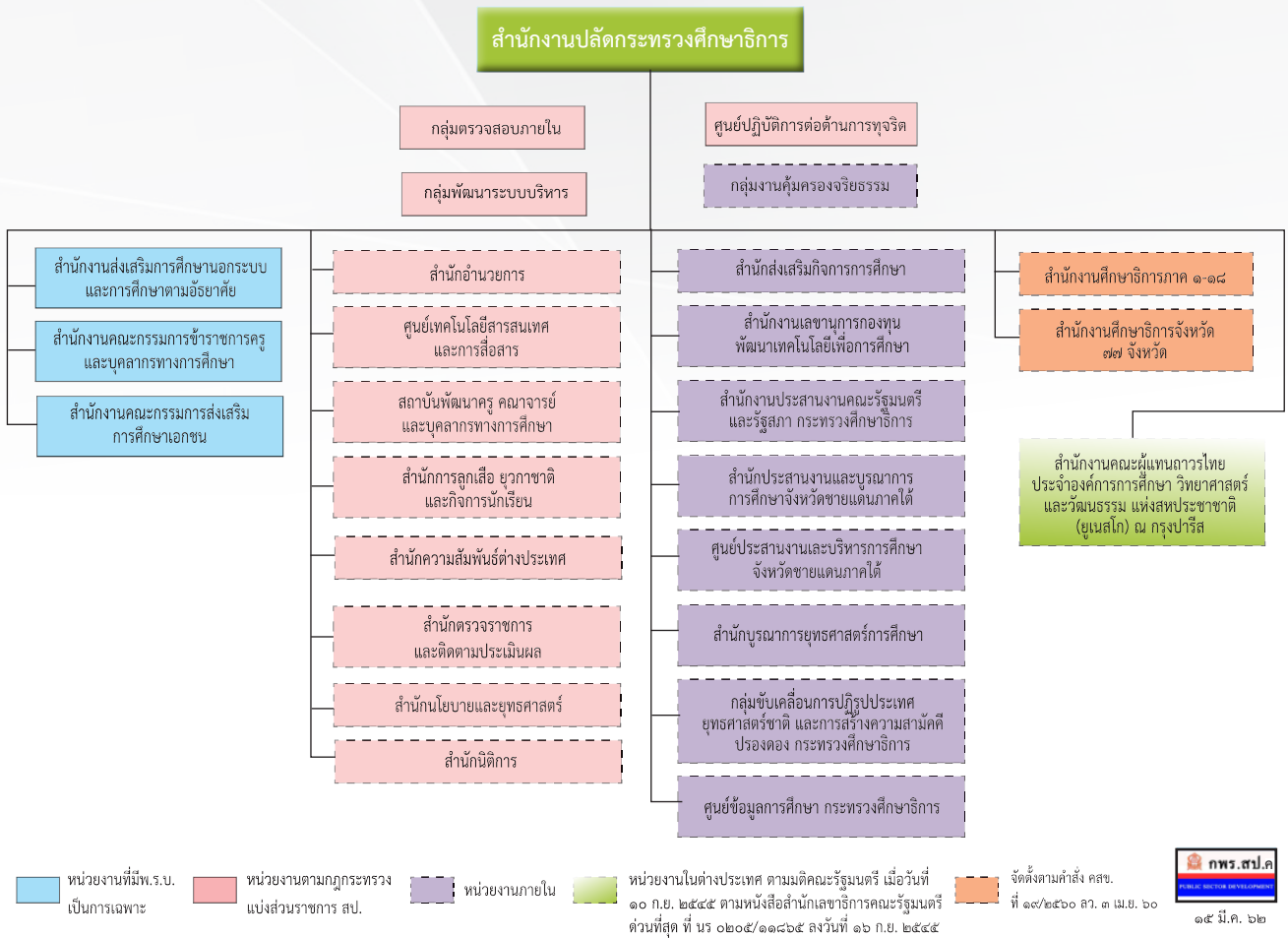
ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๑๐ แบ่งส่วนราชการในส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ให้สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ มีหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑ ให้สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจเกี่ยวกับราชการทางการเมือง เพื่อสนับสนุนภารกิจของรัฐมนตรี ประสานนโยบายระหว่างกระทรวง

๖.๑.๒ สำนักงานปลัดกระทรวง

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙ กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการจัดระเบียบบริหารราชการในส่วนกลางโดยมีสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นสำนักงานหนึ่งซึ่งหัวหน้าส่วนราชการคือปลัดกระทรวงศึกษาธิการขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการของส่วนราชการในสำนักงานปลัดกระทรวง รับผิดชอบควบคุมราชการประจำในกระทรวง แปลงนโยบายเป็นแนวทางและแผนปฏิบัติราชการ และกำกับการทำงาน เร่งรัด ติดตาม ของส่วนราชการในกระทรวงให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ทั้งนี้ สำนักงานปลัดกระทรวง เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๔ กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับราชการประจำของกระทรวง งานที่คณะรัฐมนตรีไม่ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานใดสำนักงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงโดยเฉพาะ การประสานงานต่าง ๆ ระหว่างหน่วยงาน จัดทำงบประมาณและแผนปฏิบัติราชการกระทรวง เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติราชการในกระทรวงให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนปฏิบัติราชการของกระทรวง รวมถึงการดำเนินการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาชาติและกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีการแบ่งโครงสร้างของส่วนราชการ โดยแบ่งเป็นหน่วยงานที่ปรากฏตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๘ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๖ ฉบับที่ ๒ และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๖ ฉบับที่ ๓ หน่วยงานภายในตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและมติคณะรัฐมนตรี หน่วยงานที่ขึ้นตรงตามคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เพื่อปฏิบัติการของกระทรวงในระดับพื้นที่ ตามที่กระทรวงกำหนดในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการแบ่งโครงสร้างสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

แผนภาพที่ ๑ โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

การดำเนินงานของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการนั้น มีปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาทั้งหน่วยงานที่แบ่งตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานที่มีพระราชบัญญัติเป็นการเฉพาะประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อีกทั้งยังมีหน่วยงานในระดับภูมิภาคที่แบ่งตามคำสั่ง คสช. ที่ ๑๙/๒๕๖๐ ประกอบด้วย สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑ - ๑๘ และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ๗๗ จังหวัด และหน่วยงานในต่างประเทศตามมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาและการสนับสนุนการศึกษาของภาคเอกชนเนื่องจากมีภารกิจหน้าที่ที่ขับเคลื่อนการศึกษาในระดับภาคและจังหวัด โดยการอำนวยการ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาแบบร่วมมือและบูรณาการกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นั้น ๆ และมี กศจ. ในระดับจังหวัดที่หน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย

ในการนี้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการยังมีหน่วยงานที่มีพระราชบัญญัติเป็นการเฉพาะเป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๑) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงาน ก.ค.ศ.)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๔ กำหนดให้มีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗ มาตรา ๗ กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา” เรียก โดยย่อว่า “ก.ค.ศ.” มาตรา ๒๐ กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเรียกชื่อย่อว่า สำนักงาน ก.ค.ศ. มีเลขาธิการ ก.ค.ศ. ซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดีเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและบริหารราชการของสำนักงาน

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มาตรา ๒๐ กำหนดให้มีสำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ก.ค.ศ.” โดยโครงสร้าง ดังนี้

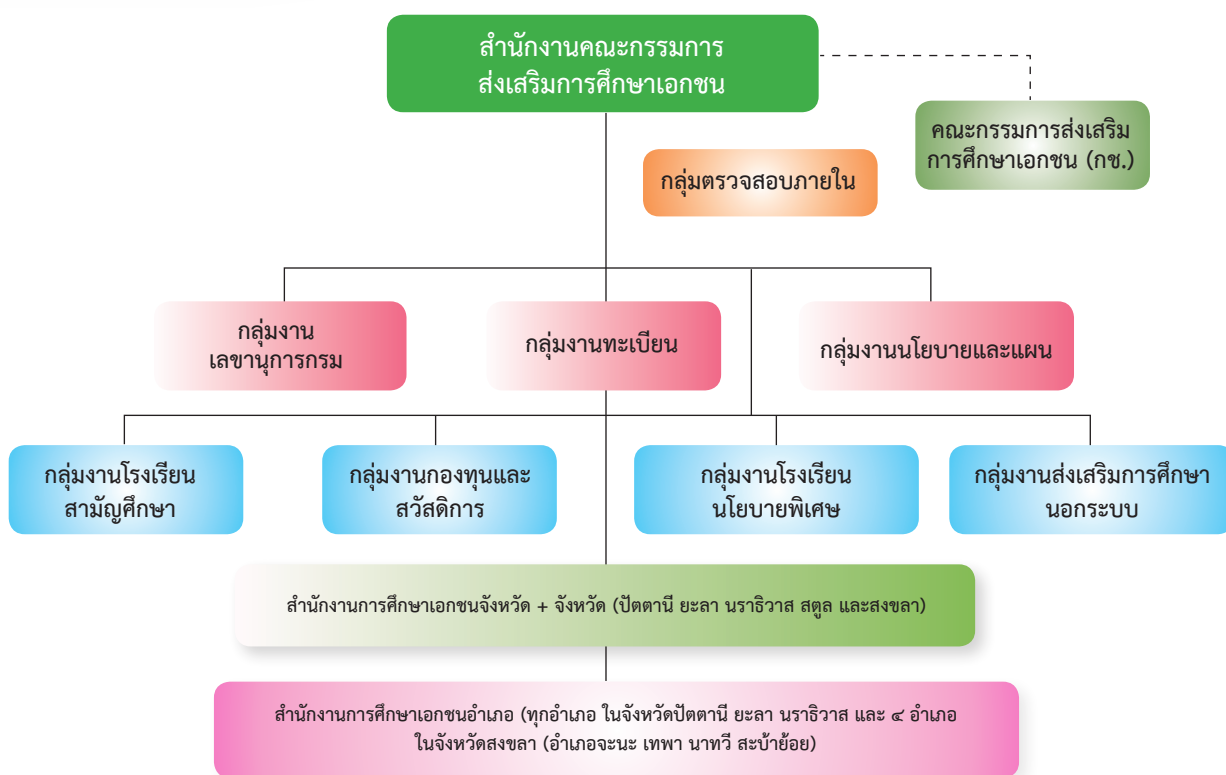

แผนภาพที่ ๒ โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

๒) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ มีฐานะเทียบเท่ากรมหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๘ และพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาเอกชน ทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานลงมา และการศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพทั้งระยะสั้น ระยะยาว รวมทั้งการศึกษาเพื่อสร้างเสริมทักษะชีวิต เป็นหน่วยงานในการกำกับดูแล ส่งเสริม พัฒนา ตรวจสอบ และประเมินผล สถานศึกษาเอกชน ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีโครงสร้างการบริหารองค์กร และโครงสร้างการบริหารงาน การแบ่งโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในปัจจุบัน ดังนี้

แผนภาพที่ ๓ โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน มาตรา ๘ กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประกอบด้วย

- ๑) กรรมการโดยตำแหน่ง ๙ คน ประกอบด้วย
  - รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประธาน
  - ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กรรมการ

- เลขานุการ กพฐ. กรรมการ
  - เลขานุการ สอศ. กรรมการ
  - เลขานุการ สกศ. กรรมการ
  - ผอ.สำนักงบประมาณ กรรมการ
  - อธิบดีกรมบัญชีกลาง กรรมการ
  - อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กรรมการ
  - เลขานุการ กช. กรรมการและเลขานุการ
- ๒) กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง ๑๑ คน คัดเลือกจาก
- ผู้แทนสมาคมเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชน ๒ คน
  - ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนเอกชน ๑ คน
  - ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน ๑ คน
  - ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ๑ คน
  - ครูเอกชน ๑ คน
  - บุคลากรทางการศึกษา ๑ คน
  - ผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ คน
  - ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ ๑ คน

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (กช.)

- ๑) เสนออนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน
- ๒) กำกับดูแลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน
- ๓) กำหนดมาตรฐานและแผนพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเอกชน
- ๔) กำหนดมาตรการช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนโรงเรียน ครู ผู้สอน และบุคลากร

ทางการศึกษา

- ๕) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ
  - ๖) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติการตามที่ กช. มอบหมาย
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีการแบ่งส่วนราชการออกเป็น ๒ ส่วน คือ
- ๑) ราชการบริหารส่วนกลาง
    - (๑) หน่วยตรวจสอบภายใน
    - (๒) กลุ่มงานเลขานุการกรม
    - (๓) กลุ่มงานกองทุนและสวัสดิการ
    - (๔) กลุ่มงานทะเบียน
    - (๕) กลุ่มงานนโยบายและแผน
    - (๖) กลุ่มงานโรงเรียนสามัญศึกษา
    - (๗) กลุ่มงานโรงเรียนนโยบายพิเศษ
    - (๘) กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ

๒) ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

(๑) สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลา)

(๒) สำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอ (ทุกอำเภอในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ

๔ อำเภอในจังหวัดสงขลา อำเภอจะนะ เทพา นาหวี สะบ้าย้อย)

ในส่วนจังหวัดอื่นนั้นมีคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในส่วนภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ สั่ง ณ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๐ กำหนดให้มืองค์กรที่สำคัญ ได้แก่ ข้อ (๔) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ มีศึกษาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง โดยได้มีการกำหนดให้การส่งเสริมสนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชนเป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และให้เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมอบอำนาจในการปฏิบัติราชการตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการแทน เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนได้มีคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่ ๒๓๗/๒๕๖๐ เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและศึกษาธิการจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ผู้อนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน

บทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๖

๑) เป็นหน่วยงานในการส่งเสริมและประสานงานการศึกษาเอกชนและดำเนินการให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน

๒) เสนอนโยบายยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน กำหนด กฎ ระเบียบ และเกณฑ์มาตรฐานกลางในการจัดการศึกษาเอกชน รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ การประกันคุณภาพ การวิจัยและพัฒนา เพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเอกชน

๓) ดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนทางการศึกษาเอกชน การอุดหนุนการศึกษาเอกชน การคุ้มครองการทำงาน สิทธิประโยชน์ของครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเอกชน

๔) เป็นศูนย์ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูลและทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชน ตลอดจนติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาเอกชน

๕) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
บทบาทหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๔ มาตรา ๑๔ กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑) รับผิดชอบงานธุรการ และสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ

๒) เสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาเอกชนต่อคณะกรรมการ

๓) ส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ การประกันคุณภาพ การวิจัยและพัฒนาเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา

๔) รับผิดชอบการดำเนินงานเกี่ยวกับกองทุน

๕) ดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาเอกชนตามมาตรการที่คณะกรรมการกำหนดมาตรา ๑๓ (๔)

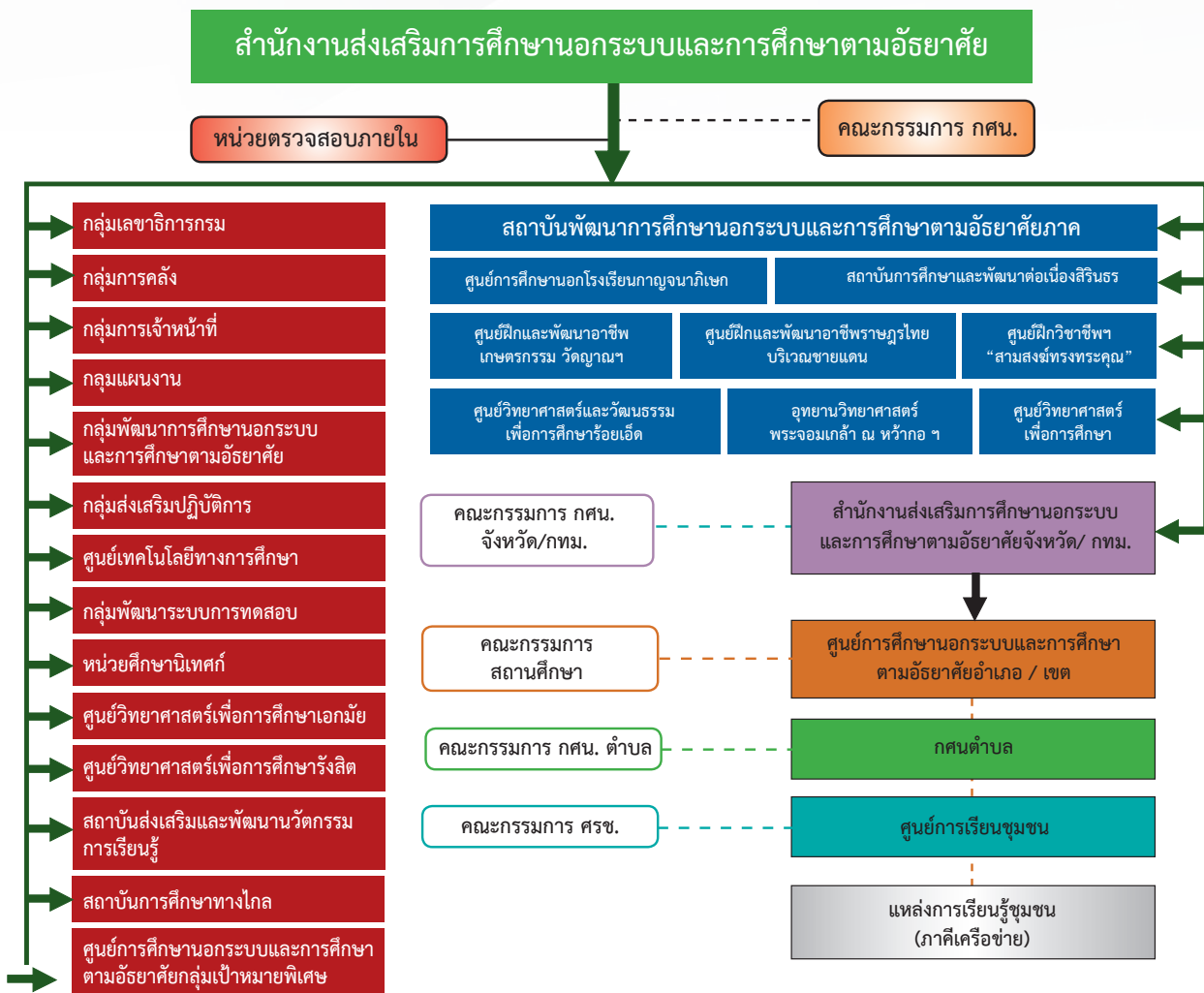
๖) เป็นศูนย์ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูล และทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชน ตลอดจนติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาเอกชน

๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

๓) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. ๒๕๕๑ อยู่ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีฐานะเป็นกรม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนได้รับความรู้และความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพชีวิต และยังเน้นการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเรื่องต่าง ๆ เพื่อเป็นมาตรฐานการมุ่งใจให้กับภาคสังคมอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีเลขาธิการ กศน. เป็นอธิบดีและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานและลูกจ้าง และความรับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงาน

สำนักงาน กศน. มีโครงสร้างการบริหารงาน ดังนี้

แผนภาพที่ ๔ โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

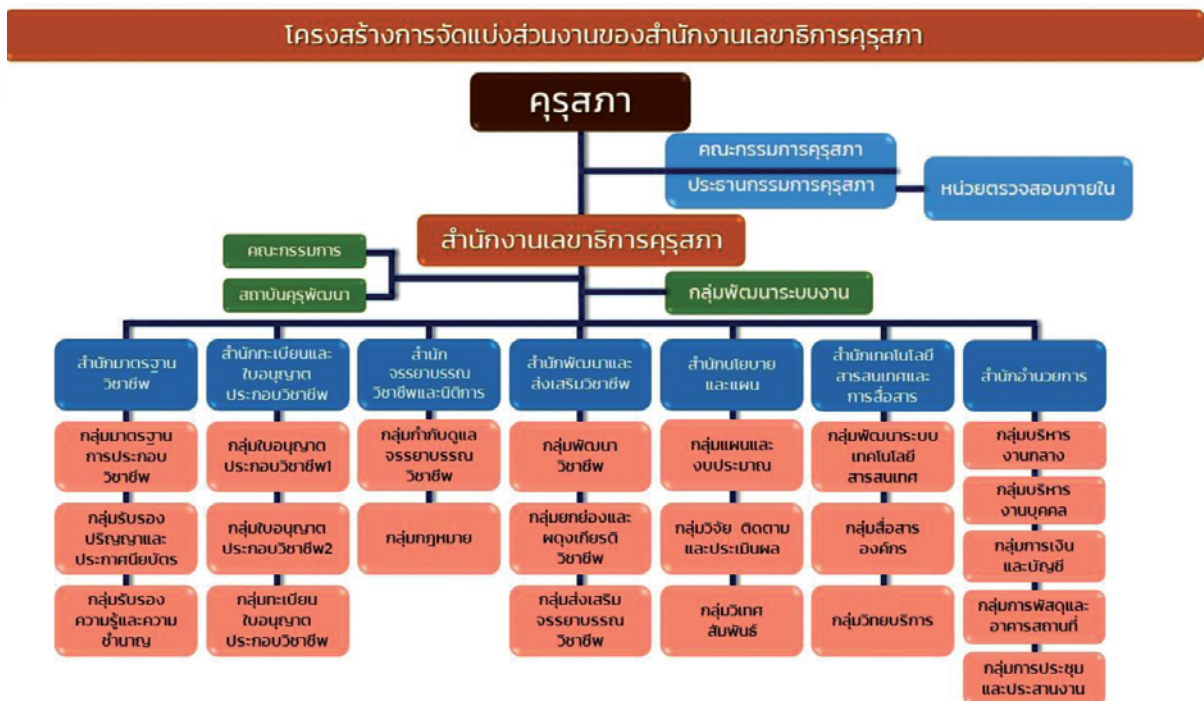
๖.๑.๓ องค์กรในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ

๑) **คุรุสภา**

“คุรุสภา” เป็นสภาวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ มีการบริหารงานในรูปแบบ องค์กรคณะบุคคล โดยคณะกรรมการ คุรุสภา มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา มีหน้าที่ตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังนี้ ๑. รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานของคุรุสภา ๒. ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับกิจการอื่นที่คุรุสภามอบหมาย ๓. จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการดำเนินงานเสนอต่อคุรุสภา เลขาธิการคุรุสภา มีหน้าที่ตามมาตรา ๓๙ บริหารกิจการของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ของคุรุสภา ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด นโยบาย มติและประกาศของคณะกรรมการคุรุสภาและเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกตำแหน่ง เว้นแต่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายในให้ขึ้นตรงต่อประธานกรรมการคุรุสภากำหนด

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาแบ่งส่วนงานออกเป็น ๖ สำนัก ๑ ศูนย์ ๑ หน่วย ๑ กลุ่ม ตามระเบียบคุรุสภา ว่าด้วยการแบ่งส่วนงานและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานในสำนักงานเลขาธิการ คุรุสภา พ.ศ. ๒๕๕๘ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘ ดังนี้

แผนภาพที่ ๕ โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

๒) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือสำนักงานคณะกรรมการ สกสศ. เป็นนิติบุคคลในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งได้ประกาศตามราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๖ บริหารงานโดยคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้ดำเนินภารกิจด้านส่งเสริมสวัสดิการ สวัสดิภาพ สิทธิประโยชน์แก่ครูอื่นและความมั่นคงของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา และผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา รวมทั้งการส่งเสริมความสามัคคีผดุงเกียรติและการวิจัย เพื่อพัฒนาการดำเนินงานตามภารกิจตลอดจนการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาในเรื่องสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์การศึกษา

๓) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นนิติบุคคลและเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการและไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการ

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แบ่งโครงสร้างและการจัดองค์การในการดำเนินงาน เป็น ๙ สำนัก

๔) สำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เรียกโดยย่อว่า “สมศ.” มีฐานะเป็นองค์การมหาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์ และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

๕) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑ ในมาตรา ๑๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา” ประกอบด้วย (๑) ประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงในด้านการบริหาร มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสามคน ได้แก่ ประธานกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประธานกรรมการการอาชีวศึกษา และประธานกรรมการการอุดมศึกษา (๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินหกคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการบริหาร มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง

โครงสร้างองค์กรของสำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และมีสำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทำหน้าที่เลขานุการ แบ่งการบริหารงานเป็น ๔ สำนัก ได้แก่ สำนักประเมินและรับรอง สำนักพัฒนาและส่งเสริม สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ และสำนักสนับสนุนการปฏิบัติงาน

๖) สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

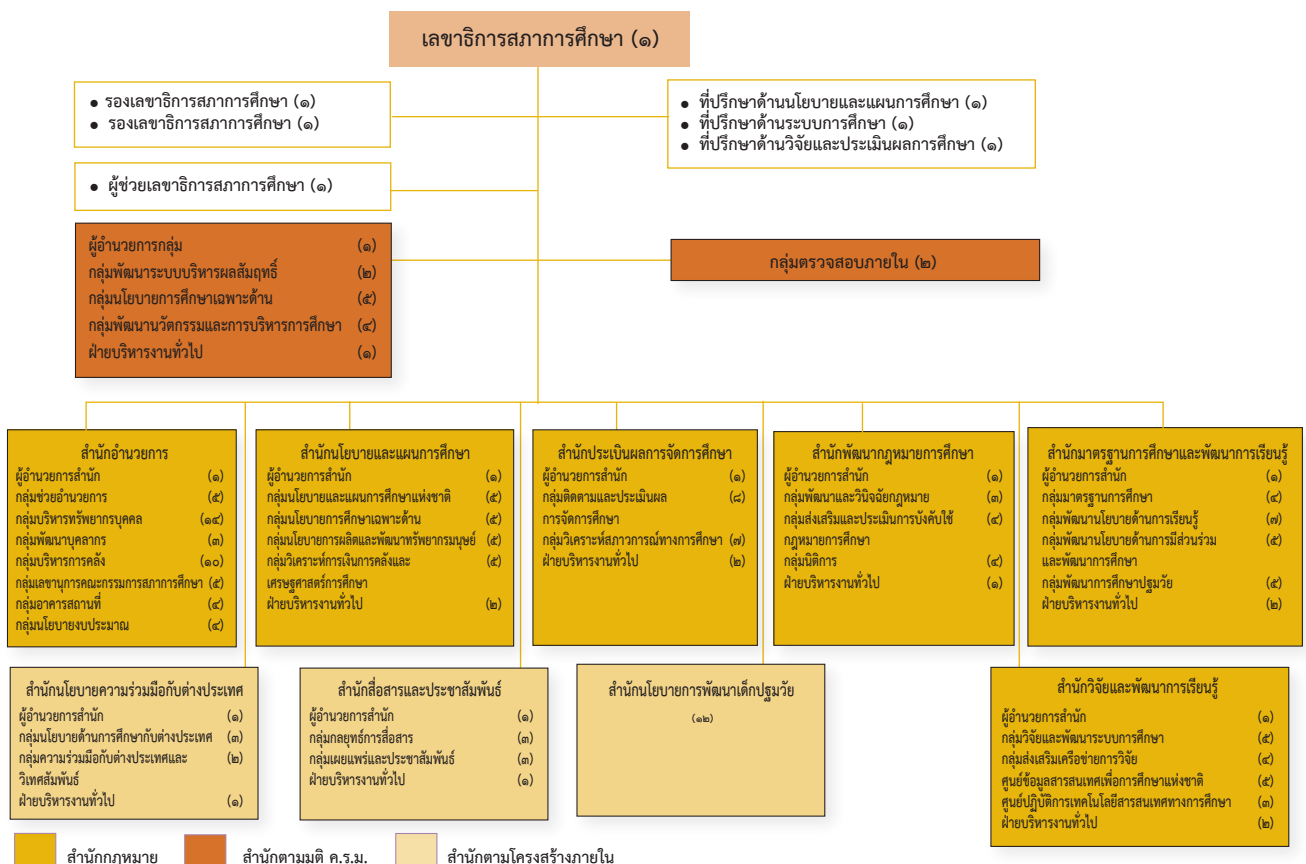
สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) จัดตั้งขึ้นเป็นองค์การมหาชนเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพสามารถใช้ประโยชน์ทรัพยากรและบุคลากรได้สูงสุด มีความเป็นอิสระไม่ขึ้นอยู่กับสายการบริหารของหน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบการจัดการศึกษาจึงมีความเป็นกลาง เป็นสถาบันที่มีการกำหนดหลักการ นโยบาย มาตรการและเป้าหมาย โครงสร้างการบริหาร และการดำเนินกิจการ ความสัมพันธ์กับรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บุคลากร การเงิน การตรวจสอบ และการประเมินผลที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถาบันเพื่อบริหารจัดการและดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษา วิจัย และให้บริการ ทางด้านการประเมินผลทางการศึกษาและทดสอบทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นศูนย์กลางความร่วมมือด้านการทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติและนานาชาติ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) มีคณะกรรมการกำกับดูแล โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน มีกรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการผู้แทนภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๖.๑.๔ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นหน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่ากรมที่เป็นองค์กรหลักหนึ่งในกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดทิศทางและนโยบายด้านการศึกษาของชาติ พัฒนานโยบายและประสานการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยใช้อำนาจความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลเป็นฐาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของสภาการศึกษา” ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ทรงปัญญาจากหลากหลายสาขาและจากหลากหลายหน่วยงานที่มาร่วมเป็นคณะกรรมการซึ่งเปรียบเสมือนสมองของชาติด้านการศึกษา ซึ่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้ “สภาการศึกษา” มีหน้าที่พิจารณาเสนอแผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ พิจารณาเสนอ นโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา พิจารณาเสนอ นโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษา รวมทั้งให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการหรือคณะรัฐมนตรี กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอ นโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาของชาติที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการกีฬากับการศึกษาทุกระดับ การเสนอ นโยบายและแผนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา และการประเมินผลการจัดการศึกษา โดยแบ่งโครงสร้างการบริหารราชการ ดังนี้

โครงสร้างภายในตามคำสั่งที่ ๑๗๘/๒๕๖๒

แผนภาพที่ ๖ โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๖.๑.๕ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เป็นการจัดระเบียบบริหารราชการในส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ โดยหัวหน้าส่วนราชการ คือ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินตามมาตรา ๖ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีอำนาจหน้าที่ตามข้อ ๑ แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

๑. จัดทำข้อเสนอนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษา มาตรฐานการจัดการศึกษา และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒. กำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง และดำเนินการเกี่ยวกับการสนับสนุนทรัพยากร การจัดตั้ง จัดสรร ทรัพยากร และบริหารงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓. พัฒนาระบบการบริหาร และส่งเสริม ประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการเรียนการสอน รวมทั้งส่งเสริมการนิเทศการบริหารและการจัดการศึกษา

๔. ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษา

๕. พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ และประสาน ส่งเสริม การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นของเขตพื้นที่การศึกษา

๖. ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อนึ่ง คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม คือ พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐาน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอแนะในการออกระเบียบ หลักเกณฑ์ และประกาศที่เกี่ยวกับการบริหารงานของสำนักงาน และให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการหรือคณะรัฐมนตรี รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

๗. ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

โดยมีการแบ่งส่วนราชการตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๒ ข้อ ๒/๑ และ ข้อ ๒/๒ แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน ๑๒ หน่วยงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีองค์กรภายในที่ทำหน้าที่หลักเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของเอกชนและการสนับสนุนกล่าวคือ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สนพ.) ซึ่งทำหน้าที่จัดทำข้อเสนอ นโยบายและแผนการพัฒนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อเสนอแนะนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

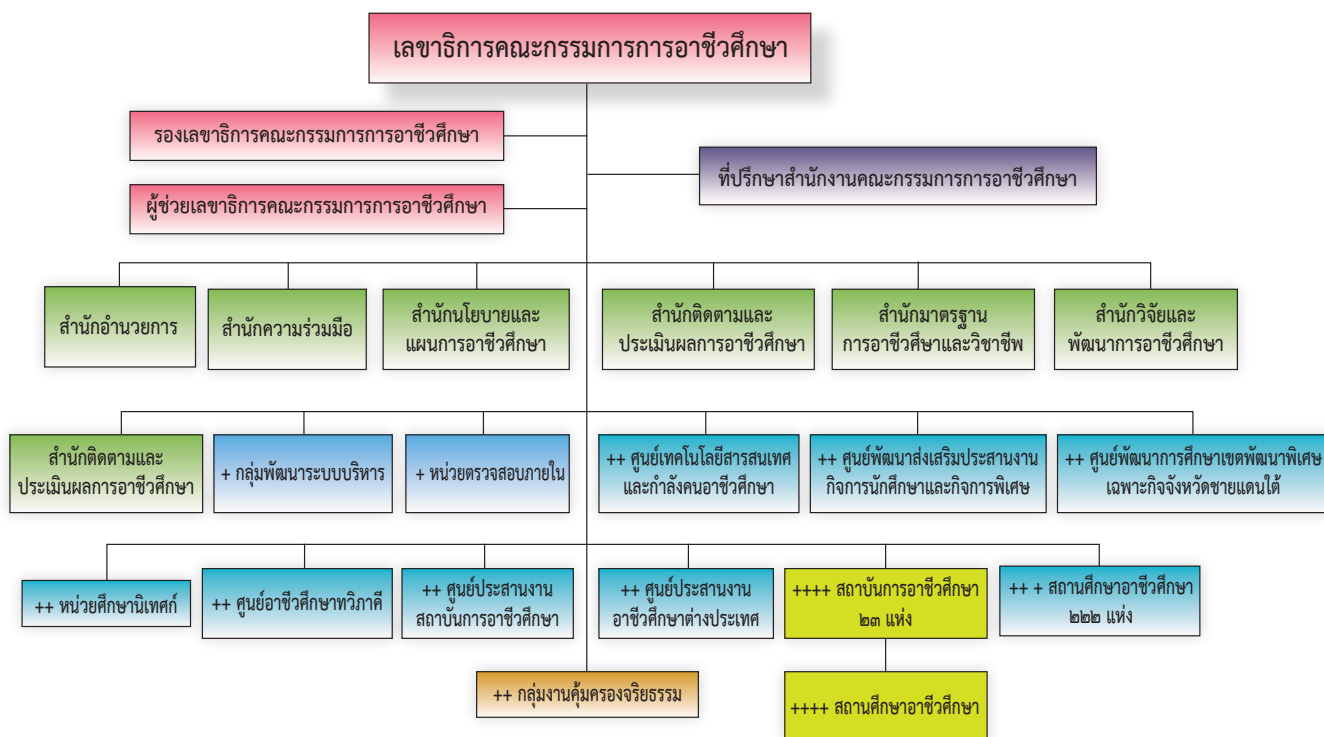
๖.๑.๖ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๑. สภาพโครงสร้างหน่วยงานอาชีวศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน

๑.๑ หน่วยงานอาชีวศึกษาส่วนกลาง

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน มีภารกิจในการจัดและส่งเสริมการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำข้อเสนอแนวนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตร การอาชีวศึกษาทุกระดับ ประสานงานเกี่ยวกับมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ ติดตาม และประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน พัฒนาครูและบุคลากรการอาชีวศึกษา ส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นและสถานประกอบการเพื่อจัดการอาชีวศึกษา โดยต้องการให้การอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาสายอาชีพ เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและภูมิภาค ทั้งนี้ มีดำเนินการโดย “คณะกรรมการการอาชีวศึกษา” ซึ่งมีอำนาจหน้าที่หลักในการเสนอแนะ เป้าหมายการผลิตและแผนการพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพต่อรัฐมนตรี

ปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มีการแบ่งส่วนราชการใน ๒ ลักษณะ คือ ๑) ส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และ ๒) หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเป็นการภายใน มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๓ หน่วยงาน โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีโครงสร้างและมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับภาคเอกชน ดังนี้

แผนภาพที่ ๗ โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๑) ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี มีภารกิจในงานส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษา และสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชน ให้จัดการอาชีวศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและมาตรฐานการอาชีวศึกษา โดยจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีมาตรฐานสากล และพัฒนาบุคลากรอาชีวศึกษา สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

๒) ศูนย์ส่งเสริมการอาชีวศึกษาเอกชน (ศอช.) มีภารกิจในงานเกี่ยวกับการกำกับ ดูแล และดำเนินการออกใบอนุญาตจัดตั้ง การเปลี่ยนแปลงกิจการ การเลิกดำเนินกิจการโรงเรียนเอกชนในระบบประเภท อาชีวศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน วิเคราะห์รูปแบบ และพัฒนาการจัดทำระบบจัดเก็บข้อมูลหลักฐาน ทางทะเบียน ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียนโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทอาชีวศึกษา รวมทั้ง ส่งเสริม ความเข้มแข็งของเครือข่าย และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษาเอกชน

๑.๒ หน่วยงานอาชีวศึกษาส่วนภูมิภาค (ระดับพื้นที่)

๑) “สถาบันการอาชีวศึกษา” เป็นส่วนราชการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ การอาชีวศึกษา พ.ศ.๒๕๕๑ เป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง ที่ชำนาญการปฏิบัติการสอน การวิจัย การถ่ายทอดวิทยาการและเทคโนโลยี ทุนบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับ เทคโนโลยี รวมทั้ง เป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดย นำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะที่สามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติ หรือประกอบอาชีพ โดยอิสระได้ รวมทั้ง ให้บริการ วิชาการและวิชาชีพแก่สังคม โดยสถาบันการอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานการศึกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็น ส่วนราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดตั้ง สถาบันการอาชีวศึกษาโดยการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อจัดตั้งเป็นสถาบัน จำนวน ๒๓ แห่ง เพื่อการประสาน ความร่วมมือให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ตามคำแนะนำของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อจัด การศึกษาตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด คือ (๑) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (๒) ประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง และ (๓) ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ โดยสถาบันการอาชีวศึกษาในปัจจุบันมี

๒ ประเภท

๒) อาชีวศึกษาจังหวัด (อศจ.) เป็นหน่วยงานที่เป็นโครงสร้างภายในของสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยเกิดจากวิทยาลัยแห่งเดียวหรือหลายแห่งในแต่ละจังหวัดรวมกันเป็น อาชีวศึกษาจังหวัด เป็นกลไกสำคัญในการประสานและเชื่อมโยงการทำงานระหว่างสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา สถาบันอาชีวศึกษาจังหวัด สถานศึกษาอาชีวศึกษา (วิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา รวมถึงโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทอาชีวศึกษา) และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

๓) อาชีวศึกษาภาค (อศภ.) เป็นหน่วยงานที่เป็นโครงสร้างภายในของสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยเกิดจากการรวมตัวของอาชีวศึกษาจังหวัดในแต่ละภาค เป็นกลไกสำคัญ ในการประสานและเชื่อมโยงการทำงานระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันอาชีวศึกษาภาค สถานศึกษาอาชีวศึกษา (วิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รวมถึงโรงเรียนเอกชนในระบบ

ประเภทอาชีวศึกษา) และสำนักงานศึกษาธิการภาค ปัจจุบันมีอาชีวศึกษาภาค จำนวน ๕ แห่ง ประกอบด้วย อาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานคร อาชีวศึกษาภาคกลาง อาชีวศึกษาภาคเหนือ อาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และอาชีวศึกษาภาคใต้

๖.๒ หน่วยงานในระดับภูมิภาค

๖.๒.๑ สำนักงานปลัดกระทรวง

๑) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)

(๑) สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลา)

(๒) สำนักงานการศึกษาเอกชนอำเภอ (ทุกอำเภอในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ ๔ อำเภอในจังหวัดสงขลา อำเภอจะนะ เทพา นาทวี สะบ้าย้อย)

ในส่วนจังหวัดอื่นนั้นมีคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในส่วนภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้มืองค์กรที่สำคัญ ได้แก่ ข้อ ๘ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ มีศึกษาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง โดยได้มีการกำหนดให้การส่งเสริมสนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชนเป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และให้เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมอบอำนาจในการปฏิบัติราชการตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการแทน เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนได้มีคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่ ๒๓๗/๒๕๖๐ เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและศึกษาธิการจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ผู้อนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน

๒) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.)

ตามโครงสร้างสำนักงาน กศน. มีการจัดการบริหารในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยในส่วนภูมิภาคตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๑๗ กำหนดให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน. จังหวัด” จำนวน ๗๕ แห่ง และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน.กทม.” ๑ แห่ง เป็นหน่วยงานการศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน. ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด และมีอำนาจหน้าที่บริหารการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภายในจังหวัด โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานเป็นผู้บังคับบัญชา และมีการจัดตั้งศูนย์ กศน.อำเภอ ศูนย์ กศน.ตำบลขึ้นเพื่อประโยชน์ในการทำงานเชิงบูรณาการในระดับพื้นที่ และให้เป็นที่ยอมรับ

๖.๒.๒ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในส่วนระดับจังหวัดของสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีหน่วยงาน คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และตามข้อ ๕ แห่งของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมีผู้อำนวยการ

เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนปฏิบัติราชการของกระทรวง อำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้แก่ ทำหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติมหรือกฎหมายอื่น ในการนี้ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม คือ กำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา ของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ข้างต้น ซึ่งต่อมาได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษา ในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อ ๘ ได้กำหนดให้อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.)

สถานศึกษา

สถานที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมีผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

การแบ่งส่วนราชการภายในและอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละเขตพื้นที่ศึกษากำหนดตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ การแบ่งส่วนราชการภายในต้องเป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น พ.ศ. ๒๕๔๗ อาทิ ข้อ ๕ แห่งระเบียบคณะกรรมการเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑ ว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่กำหนดให้สถานศึกษาแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ ๑) กลุ่มบริหารวิชาการ ๒) กลุ่มบริหารงานงบประมาณ ๓) กลุ่มบริหารงานบุคคล และ ๔) กลุ่มบริหารทั่วไป

สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เฉพาะที่เป็นโรงเรียน มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเมื่อมีการยุบเลิก ให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ทั้งนี้ ในปัจจุบันมีโรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน ๓๐,๓๒๔ โรง โดยแบ่งเป็นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน ๒๗,๗๙๐ โรง และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๒,๕๓๔ โรง นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังมีหน่วยงานการศึกษาที่อยู่ในสังกัดของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (สศศ.) ที่ได้ดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ เพื่อเสริมการบริหารและการจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาตามความในมาตรา ๒๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งหน่วยงานการศึกษาดังกล่าว ประกอบด้วย ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา จำนวน ๑๓ ศูนย์ ศูนย์การศึกษาพิเศษ จังหวัด จำนวน ๖๔ ศูนย์ โรงเรียนเฉพาะความพิการ จำนวน ๔๖ โรง และโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จำนวน ๕๑ โรง

๖.๒.๓ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

(๑) “สถาบันการอาชีวศึกษา” เป็นส่วนราชการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ที่ชำนาญการปฏิบัติการสอน การวิจัย การถ่ายทอดวิทยาการและเทคโนโลยี ทุนบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี โดยสถาบันการอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานการศึกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา โดยการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อจัดตั้งเป็นสถาบันจำนวน ๒๓ แห่ง เพื่อการประสานความร่วมมือให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ตามคำแนะนำของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

(๒) สถาบันการอาชีวศึกษา ตามกฎกระทรวงการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๕ จำนวน ๑๙ แห่ง ประกอบด้วย

(๒.๑) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง จำนวน ๕ แห่ง

(๒.๒) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ จำนวน ๓ แห่ง

(๒.๓) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๑ แห่ง

(๒.๔) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๕ แห่ง

(๒.๕) สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ จำนวน ๔ แห่ง

(๒.๖) สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน ๑ แห่ง

(๓) สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร ตามกฎกระทรวงการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๖ จำนวน ๔ แห่ง ประกอบด้วย สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคเหนือ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคกลาง และสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร

(๔) อาชีวศึกษาจังหวัด (อศจ.) เป็นหน่วยงานที่เป็นโครงสร้างภายในของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยเกิดจากวิทยาลัยแห่งเดียวหรือหลายแห่งในแต่ละจังหวัดรวมกันเป็นอาชีวศึกษาจังหวัด เป็นกลไกสำคัญในการประสานและเชื่อมโยงการทำงานระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันอาชีวศึกษาจังหวัด สถานศึกษาอาชีวศึกษา (วิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รวมถึงโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทอาชีวศึกษา) และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

สถานศึกษาอาชีวศึกษา หมายความว่ารวมถึง วิทยาลัย ศูนย์ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าวิทยาลัย สถานศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษา ฝึกอบรม และส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชนให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งจัดการศึกษาให้มีความทันสมัย ยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สถานประกอบการ และการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการดำรงชีวิตตามสภาพเศรษฐกิจสังคมท้องถิ่น วัฒนธรรมเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการปฏิบัติงานจริงตามความพร้อม และศักยภาพของสถานศึกษา ให้ผู้เรียนเป็นผู้มีสมรรถนะทางวิชาชีพ สามารถประกอบอาชีพ เป็นพลเมืองดีของสังคม มีความสามารถในการคิด เรียนรู้ วางแผนและพัฒนาตนเอง รวมถึงมุ่งเน้นวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

ปัจจุบันสถานศึกษาอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ กล่าวคือ

๑) สถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา โดยจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับ (๑) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (๒) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และ (๓) ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ จำนวน ๒๐๒ แห่ง ประกอบด้วย

(๑) สถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา จำนวน ๑๖๑ สถานศึกษา

(๒) สถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร จำนวน ๔๑ สถานศึกษา

๒) สถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ ไม่สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ขึ้นตรงต่อสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับ (๑) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ และ (๒) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน ๒๒๕ แห่ง

๓) โรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทอาชีวศึกษา ซึ่งโอนมาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘/๒๕๕๙ จำนวน ๔๘๔ แห่ง

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของชื่อสถานศึกษาอาชีวศึกษามีการเรียกแตกต่างกันตามประเภทสถานศึกษา โดยมีทั้งนี้ ขึ้นกับลักษณะการจัดการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา จุดประสงค์ในการฝึกทักษะทางอาชีพ และหลักสูตรการอาชีวศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน อาทิ “วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์” มีเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์เริ่มแรกในการจัดตั้งเพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และมีทักษะด้านการช่าง “วิทยาลัยการอาชีพ” มีเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์เริ่มแรกในการจัดตั้ง เพื่อจัดการอาชีวศึกษาทุกประเภทวิชาชีพและทุกหลักสูตร ในพื้นที่ห่างไกล เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษา และมีทักษะฝีมือเพื่อการประกอบอาชีพ ทั้งนี้ ในปัจจุบันได้แบ่งประเภทสถานศึกษาอาชีวศึกษา ออกเป็น ๑๗ ประเภท อาทิ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว ฯลฯ โดยในแต่ละประเภทสถานศึกษาอาจมีหลักสูตรการอาชีวศึกษาที่จัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เพื่อรองรับความต้องการของผู้เรียนในทุกพื้นที่

จากการศึกษา โครงสร้างหน่วยงานอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ส่วนงานภายในแต่ละระดับมีจำนวนมาก ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับภารกิจเฉพาะด้าน เฉพาะกลุ่ม ประกอบกับกลไกในระดับพื้นที่ อันได้แก่ อาชีวศึกษาจังหวัด และอาชีวศึกษาภาค ซึ่งมีเจตนารมณ์ที่จัดตั้งขึ้น เพื่อประสานงานและความร่วมมือให้เกิดขึ้นระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ส่วนกลาง) สถาบันอาชีวศึกษาและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการภาคนั้น ในทางปฏิบัติอาจยังไม่เกิดประสิทธิภาพในการทำงานเท่าที่ควร เนื่องด้วยข้อจำกัดหลายประการ ทั้งในส่วนที่ตั้ง โครงสร้างการบริหารงาน กำลังคน และงบประมาณ ส่งผลให้การจัดตั้งหน่วยงานใหม่อาจไม่สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐ นอกจากนี้ กลไกสำคัญที่แม้ไม่ได้อยู่ในส่วนราชการ แต่เป็นกลไกหลักที่สำคัญประการหนึ่ง ที่จะสามารถร่วมขับเคลื่อนและผลักดันการจัดการอาชีวศึกษาให้มีความคล่องตัวสามารถสร้างผู้เรียน และนวัตกรรมทางการศึกษาได้ อย่างมีประสิทธิภาพ คือ คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน เพื่อการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (กรอ.อศ.) กลับยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่จะให้อำนาจในการดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ด้วยเหตุดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีการพิจารณาทบทวนการจัดโครงสร้างหน่วยงานอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศไทยในอนาคต

๗. กรณีตัวอย่างการจัดการศึกษาของต่างประเทศ

ผลการศึกษารจัดการศึกษาในต่างประเทศ

คณะผู้ศึกษาได้ศึกษาโครงสร้างการบริหารการศึกษาของประเทศไทยต่าง ๆ ในโลก ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โครงสร้างการบริหาร อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่จัดการศึกษา การมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาและการสนับสนุนการศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์โครงสร้างการจัดการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการจัดการศึกษาและการสนับสนุนการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางหรือรูปแบบการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษา การสนับสนุนด้านทรัพยากร การใช้ทรัพยากรร่วมกัน อันก่อให้เกิดการพัฒนาการศึกษาไทย ในการนี้ ได้กำหนดประเทศที่ศึกษา คือ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร สาธารณรัฐฝรั่งเศส ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และสิงคโปร์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของทั้ง ๖ ประเทศ ซึ่งมีการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีมาตรฐานการศึกษาและคุณภาพการศึกษาเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ โดยสามารถวิเคราะห์การจัดการศึกษา โครงการการบริหารจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑) โครงสร้างการบริหารแบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ ๑) รัฐบาลกลาง โดยมีกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานระดับชาติยกเว้นสหราชอาณาจักรที่มีลักษณะเฉพาะ จะมีรัฐสภาที่กรุงลอนดอนเป็นผู้รับผิดชอบส่วนกลาง โดยให้อำนาจแก่ อังกฤษ เวลส์ และไอร์แลนด์เหนือในการจัดตั้งกระทรวงศึกษาธิการของตนเอง รวมถึงโครงสร้างการบริหารส่วนท้องถิ่นในแต่ละเมืองเอง ๒) รัฐบาลท้องถิ่น ทุกประเทศจะมีการกระจายอำนาจการดำเนินงานและการตัดสินใจไปยังส่วนท้องถิ่น ๓) สถานศึกษา ในแต่ละประเทศได้ให้อำนาจหน้าที่แก่สถานศึกษาอย่างเป็นอิสระในการจัดการศึกษาและกิจกรรม

๒) บทบาทของหน่วยงานกลางระดับชาติ ประเทศต่าง ๆ กระทรวงศึกษาธิการจะรับผิดชอบเฉพาะการกำหนดนโยบายในกรอบกว้าง ๆ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับ ทำหน้าที่กำกับเฉพาะในส่วนที่จำเป็นเท่านั้น มุ่งเน้นการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา แต่ยังคงเอกภาพในการบริหารของประเทศ เช่น ในประเทศญี่ปุ่น มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นจัดการศึกษา มีบทบาทที่ชัดเจนในการจัดการศึกษา

๓) บทบาทของหน่วยงานงานในระดับภูมิภาคเป็นกลไกสำคัญในการบริหารจัดการ พบว่าในทุก ๆ ประเทศ จะใช้องค์กรในระดับภูมิภาคดำเนินการในบทบาทต่าง ๆ ที่สำคัญทั้งในส่วนของผู้กำหนดนโยบายในพื้นที่รับผิดชอบ การกำกับดูแลสถานศึกษาให้ดำเนินการตามนโยบายของประเทศ รวมถึงการออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในพื้นที่ การจัดสรรงบประมาณ การสรรหาและบรรจุครู/บุคลากรในพื้นที่รวมถึงการสนับสนุนการจัดการศึกษาทั้งภาครัฐ และเอกชนที่จัดการศึกษาในทุกกระดับและทุกประเภท

๔) เน้นการกระจายอำนาจและความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ ในหลาย ๆ ประเทศได้กระจายอำนาจการบริหาร ไปยังส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งให้อิสระในการบริหารจัดการ

๕) เน้นการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม ในทุก ๆ ประเทศเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาจัดการศึกษาได้ เช่น บริษัท หรือมูลนิธิในสหรัฐอเมริกา และในทุก ๆ ประเทศจะเปิดโอกาสให้ภาคเอกชน ชุมชน ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจต่าง ๆ ในรูปแบบของคณะกรรมการทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับ สถานศึกษา (รายงานการวิจัย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ๒๕๖๓)

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการศึกษา

การดำเนินการศึกษาเรื่อง ความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาตามกฎหมาย และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาในครั้งนี้ มุ่งต่อบัณฑิตอุปสงค์การศึกษา ๓ ข้อ ได้แก่ (๑) เพื่อศึกษาแนวทางการความร่วมมือ การสนับสนุนส่งเสริม ระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษาตามกฎหมาย และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (๒) เพื่อจัดทำข้อเสนอความร่วมมือและการสนับสนุนส่งเสริมการใช้ทรัพยากร เพื่อการจัดการศึกษาของเอกชนและสถานศึกษา และ (๓) เพื่อจัดทำข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษา โดยการศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย ที่ใช้วิธีศึกษาแบบผสมผสานมากกว่า ๒ วิธี ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมภาพรวมของประเทศ และข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาของรัฐและเอกชน การสนับสนุนการศึกษาจากภาคเอกชน การใช้ทรัพยากร รูปแบบการบริหารกระทรวงศึกษาธิการในระดับหน่วยงานกลาง ระดับหน่วยงานส่วนภูมิภาค ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ตลอดจนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ทั้งวิธีการเชิงปริมาณ โดยเครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ส่วนวิธีการเชิงคุณภาพ ใช้เครื่องมือการสัมภาษณ์ (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงวิเคราะห์เอกสารและมีการศึกษาเชิงคุณภาพในระดับพื้นที่รวมทั้งสอบถามความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิทุกระดับ หลังจากนั้นนำผลที่ได้มาใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปผลการศึกษาเป็นความเรียงรายละเอียด ดังนี้

๑. ศึกษาและสังเคราะห์กฎหมาย/เอกสาร ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย แนวคิด และหลักการที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการจัดการศึกษาและการสนับสนุนการศึกษาระหว่างรัฐกับเอกชน ดังนี้

๑.๑ กฎหมาย ระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
๒. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายลำดับรอง
๓. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายลำดับรอง
๔. พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ และกฎหมายลำดับรอง
๕. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายลำดับรอง

๖. พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาอัธยมศึกษา พ.ศ.๒๕๑๕ และกฎหมายลำดับรอง
๗. พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒
๘. พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒
๙. พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๑๐. คำสั่ง คสช. ที่ ๘/๒๕๕๙ และคำสั่ง คสช. ที่ ๑๙/๒๕๖๐
๑๑. กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖

๑.๒ ยุทธศาสตร์ แผน นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกระทรวงศึกษาธิการ

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)
๒. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)
๓. แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ประเด็น การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการสนับสนุนทางการศึกษาของภาคเอกชน
๔. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)
๕. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙
๖. นโยบายรัฐบาล
๗. นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๑.๓ แนวคิด และหลักการที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการศึกษาของภาคเอกชน

๑. หลักการกระจายอำนาจ
๒. หลักการมีส่วนร่วมและการบูรณาการ
๓. หลักการบริหารจัดการศึกษา

สรุปได้ว่า หลักการการสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาและการสนับสนุนการศึกษาระหว่างรัฐกับภาคเอกชน จากผลการศึกษาและสังเคราะห์กฎหมาย/เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการสนับสนุนการศึกษาของรัฐและเอกชน จะประกอบด้วย ๔ ประเด็นสำคัญ ได้แก่ ๑) การกระจายอำนาจทางการศึกษา ๒) การบริหารจัดการและการบูรณาการ ๓) การมีส่วนร่วมในการศึกษา และ ๔) การบริหารสถานศึกษา

๒. ศึกษาและสังเคราะห์งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการจัดการศึกษาและการสนับสนุนการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ได้ปัจจัยที่ส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษา และการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

๒.๑ ประเด็นการกระจายอำนาจทางการศึกษา

๑. การกระจายอำนาจในการบริหารการศึกษา โดย เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ ๒๕๔๐
๒. การกระจายอำนาจทางการศึกษาจากนโยบายสู่การปฏิบัติ โดย สุรัสวดี หุ่นพยนต์ และคณะ ๒๕๖๐
๓. ผลการศึกษา วิเคราะห์โครงสร้างและระบบการบริหารของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ๑๔ ประเทศ ได้แก่ ๑) กลุ่มประเทศอเมริกาเหนือและยุโรป ๖ ประเทศ (สหรัฐอเมริกา แคนาดา สหราชอาณาจักร สาธารณรัฐฝรั่งเศส สาธารณรัฐฟินแลนด์ และราชอาณาจักรสวีเดน) กลุ่มประเทศอาเซียนบวกหก จำนวน ๕ ประเทศ (สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี ญี่ปุ่น เครือรัฐออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์)

และกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน จำนวน ๒ ประเทศ (สาธารณรัฐสิงคโปร์ และสหพันธรัฐมาเลเซีย) โดย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ๒๕๖๓

๔. รายงานการพิจารณาศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ (คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สนช.)
๕. ผลการประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาและกฎหมายลำดับรอง พ.ศ. ๒๕๕๙ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ๒๕๕๙)
๖. รายงานพันธกิจของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒

๒.๒ ประเด็นการบริหารจัดการและการบูรณาการ

๑. รายงานการพิจารณาศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ (คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สนช.)
๒. ผลการประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาและกฎหมายลำดับรอง พ.ศ. ๒๕๕๙ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ๒๕๕๙)
๓. รายงานพันธกิจของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒
๔. รายงานการศึกษารูปแบบและกลไกการมีส่วนร่วมและสมัชชาการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา)
๕. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๔๔
๖. แผนการบูรณาการด้านการศึกษา แผนกระทรวงศึกษาธิการ

๒.๓ ประเด็นการมีส่วนร่วมในการศึกษา

๑. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา (ปารณทัตต์ แสนวิเศษ, ๒๕๕๕)
๒. การบริหารแบบมีส่วนร่วม (ประสาร พรหมณา, ๒๕๕๓)
๓. การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (พิณสุดา สิริธังศรี, ๒๕๕๔)
๔. รายงานการพิจารณาศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ (คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สนช.)
๕. ผลการประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาและกฎหมายลำดับรอง พ.ศ. ๒๕๕๙ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ๒๕๕๙)
๖. รายงานพันธกิจของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒

๒.๔ ประเด็นการบริหารสถานศึกษา

๑. การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) (อุทัย บุญประเสริฐ, ๒๕๔๓)
๒. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (บุญมี เณรยอด, ๒๕๔๕)
๓. การส่งเสริมความรู้และติดตามประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๔๙)

๔. แนวทางการบริหารโรงเรียนนิติบุคคลในกำกับของรัฐ กรณีศึกษาโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๑)
๕. การพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๒)
๖. รายงานการพิจารณาศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ (คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สนช.)
๗. ผลการประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาและกฎหมายลำดับรอง พ.ศ. ๒๕๕๙ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ๒๕๕๙)
๘. รายงานพันธกิจของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒

๓. สังเคราะห์และสรุปผลที่ได้จากการดำเนินการเพื่อใช้ในการกำหนดกรอบ/ขอบเขตการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อเสนอความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ข้อเสนอความร่วมมือและการสนับสนุนส่งเสริมการใช้ทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของเอกชนและสถานศึกษา และข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๔. การดำเนินการ

ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสาร/งานวิจัย การสัมภาษณ์ การสอบถาม การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการ ดังนี้

๑) ศึกษา สืบค้น รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์กรต่าง ๆ กฎหมายและหลักเกณฑ์ และนโยบายการมีส่วนร่วมด้านการศึกษา สภาพปัญหาที่ผ่านมาและประสิทธิภาพในการดำเนินการเพื่อกำหนดเครื่องมือและเกณฑ์ในการศึกษา

๒) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของรัฐ ภาคเอกชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๓) ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนรายงาน และข้อมูลกฎหมายการศึกษาไทย ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลการจัดการศึกษาและการสนับสนุนส่งเสริมของภาคเอกชนแต่ละพื้นที่

๔) ศึกษาระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ และคำสั่งที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา

๕) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนรายงาน และข้อมูลกฎหมายการศึกษาไทย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๖) เก็บข้อมูลจากข้อคิดเห็นของนักปราชญ์ นักคิด ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษา กฎหมาย เอกชน การมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางความร่วมมือ การสนับสนุนส่งเสริมระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ข้อเสนอความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของเอกชนและสถานศึกษา ข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษา

๓) เก็บรวบรวมข้อมูลอภิปรายกลุ่มย่อยจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา กฎหมาย เอกชน การมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางความร่วมมือ การสนับสนุนส่งเสริมระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา ข้อเสนอความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของเอกชนและสถานศึกษา ข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษา

๔) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการบูรณาการด้านการศึกษาโดยมีรูปแบบความร่วมมือด้านศึกษาระหว่างรัฐและภาคเอกชนในต่างประเทศ

๕) ประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างผู้ดำเนินการศึกษา นักวิชาการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารองค์กรเอกชน ผู้เกี่ยวข้องทั้งระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และระดับสถานศึกษา เพื่อรับฟังความคิดเห็น วิพากษ์ ให้ข้อคิดเห็นในการศึกษาและเป็นไปตามเป้าหมายการดำเนินงาน

๑๐) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

๑๑) รับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมายเพื่อพิจารณาสร้างรายงานการศึกษาฯ รวมถึงแนวทางการนำผลงานมาใช้ประโยชน์และข้อเสนอเชิงนโยบาย

๕. กำหนดขอบเขตและรายละเอียดการเก็บข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

๑) กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ บุคคลในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาของรัฐและเอกชน ตามกฎหมาย จำแนกตามอำนาจ บทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และการสนับสนุนการศึกษา แบ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ (๑) หน่วยงานส่วนกลาง ทำหน้าที่ด้านนโยบาย ด้านการกำกับดูแล สนับสนุน (๒) หน่วยงานส่วนภูมิภาค ที่ทำหน้าที่ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการกำกับดูแล ด้านการสนับสนุนการจัดการศึกษา และ (๓) สถานศึกษาของรัฐและเอกชน ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการ รวมทั้ง นักปราชญ์ นักคิด ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ ทางด้านการศึกษา กฎหมาย เอกชน การมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคคลในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ/รัฐ การศึกษาเอกชน ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และ ๔ ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ โดยจำแนกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็น ๓ ระดับ/ประเภทตามบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้แก่ หน่วยงานส่วนกลาง ที่ทำหน้าที่ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการกำกับดูแล ด้านการสนับสนุนการจัดการศึกษา หน่วยงานส่วนภูมิภาค ที่ทำหน้าที่ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการกำกับดูแล ด้านการสนับสนุนการจัดการศึกษา และสถานศึกษา (สังกัด สพฐ. สช. อาชีวศึกษา และ กศน.) ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสถานศึกษา รวมทั้ง นักปราชญ์ นักคิด ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษา กฎหมาย เอกชน การมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจ

๒) เครื่องมือศึกษาเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบข้อคำถาม การสนทนากลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

แบบสัมภาษณ์ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ โดยการเผชิญหน้า (Face-to-Face) ทั้งการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ทั้งนี้ ยังรวมถึงการสัมภาษณ์ผ่านระบบการประชุมทางไกล (Video Conference) ด้วย ซึ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องของหน่วยงานในระดับต่าง ๆ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ประชาชน

แบบข้อคำถามการสนทนากลุ่ม เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม แยกเป็น ๔ กลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มระดับส่วนกลาง กลุ่มระดับภูมิภาค กลุ่มระดับจังหวัด และกลุ่มระดับสถานศึกษา แต่ละกลุ่มแบ่งเป็นกลุ่มย่อย จำแนกเป็นกลุ่มย่อยระดับส่วนกลาง กลุ่มย่อยระดับภูมิภาค และระดับจังหวัด กลุ่มละประมาณ ๓ ถึง ๕ คน กลุ่มสถานศึกษา กลุ่มละประมาณ ๘ ถึง ๑๐ คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น ประมาณ ๘๐ คน

๓) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

เก็บรวบรวมกลุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง โดยทำการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจงจากหน่วยงานส่วนกลาง และหน่วยงานทั้ง ๓ ระดับ/ประเภทตามบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายละเอียดดังนี้

๑) หน่วยงานส่วนกลาง จำนวน ๗ หน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สพฐ. สอศ. สกศ. กคศ. สช. กศน. โดยมีผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารหรือผู้แทนหน่วยงานดังกล่าว หน่วยงานละ ๑-๒ คน และ องค์กรภาคเอกชน จำนวน ๔ องค์กร โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

๒) หน่วยงานส่วนภูมิภาค จำนวน ๓ หน่วยงาน จำแนกเป็น (๑) หน่วยงานระดับภาค คือ สำนักงานศึกษาธิการภาค จำนวน ๑๐ คน และ (๒) หน่วยงานระดับจังหวัด ได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จำนวน ๑๕ คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/มัธยมศึกษา โดยใช้แบบข้อคำถามการสนทนากลุ่ม

๓) สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นกรุงเทพมหานคร และ ๔ ภูมิภาค ๆ ละ ๒ จังหวัด ๆ ละ จำนวน ๔ แห่ง รวมทั้งหมด ๓๖ แห่ง ประกอบด้วย สถานศึกษาสังกัด สพฐ. สช. อาชีวศึกษา และ กศน. โดยใช้แบบข้อคำถามการสนทนากลุ่ม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การตรวจเยี่ยมกรณีศึกษา ทำการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม โดยมีผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหาร (หรือผู้แทน) ในหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารองค์กรเอกชน นักวิชาการ ครู และกรรมการสถานศึกษา

๖. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จำแนกการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่

(๑) การวิเคราะห์เนื้อหา จากผลการรวบรวมเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาของการจัดการศึกษา การสนับสนุนการศึกษาจากภาคเอกชนในปัจจุบันทั้งระดับหน่วยงานกลาง ระดับหน่วยงานส่วนภูมิภาค และสถานศึกษา ทั้งส่วนที่ได้จากการดำเนินการและส่วนที่ได้จากการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องจากการลงพื้นที่

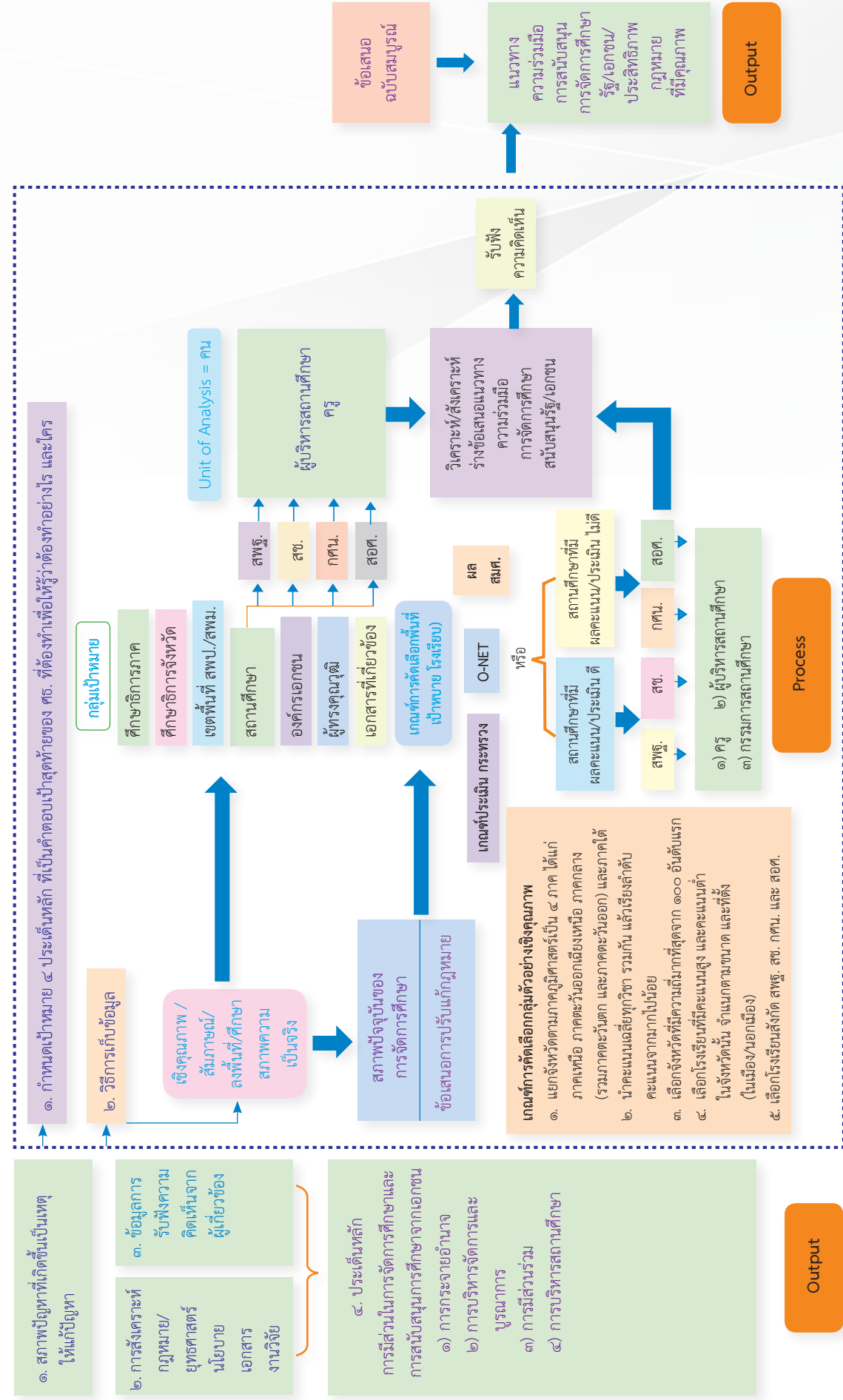
๒) การวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

(๓) การวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ผลที่เกี่ยวข้องกับสภาพการจัดการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์ ที่ส่งผลกระทบต่อการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในการจัดการศึกษา และการสนับสนุนการศึกษาของภาคเอกชนต่อส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และสถานศึกษา ปัจจัยความสำเร็จ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ

๗. สรุปผลการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนวทางการร่วมมือ การสนับสนุนส่งเสริม ระหว่างรัฐกับภาคเอกชน ในการพัฒนาการศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การสรุปผลการศึกษาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อสรุปเป็นผลการวิเคราะห์ข้อเสนอการจัดทำแนวทางการร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ โดยขั้นตอนการดำเนินงานศึกษาในครั้งนี้ สามารถสรุปเป็นแผนภาพ ได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๘ ข้อเสนอระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษา

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ข้อมูลจากการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรากฏผล ดังนี้

๑. ผลการวิเคราะห์กฎหมาย

การมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการจัดการศึกษาและการสนับสนุนการศึกษานั้นมีกฎหมายที่ใช้บังคับในการบริหารจัดการและการส่งเสริมสนับสนุน โดยเป็นลักษณะกฎหมายที่ขาดความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการ ถึงแม้ว่าจะกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายการศึกษาชาติ แต่ยังไม่มีการแก้ไขกฎหมายในการปฏิบัติงาน ให้มีความสอดคล้องกับสภาวะการณ์โลก ดังนี้

๑) กฎหมายที่ให้อำนาจในการจัดการศึกษาของเอกชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาจนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดและวางหลักการการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการจัดการศึกษาในหลายมาตรา อาทิ มาตรา ๘ ที่กำหนดให้การจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา ๙ การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น และการให้สิทธิประโยชน์ต่อภาคเอกชนในการสนับสนุนการศึกษาหรือการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔ และมาตรา ๕๖ ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษา แก่สถานศึกษาเอกชน และให้สิทธิประโยชน์ต่อการสนับสนุนกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาที่ให้สิทธิในการลดหย่อนภาษีแก่ผู้บริจาคเงินให้กับกองทุนนี้ตามพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ และการสนับสนุนการศึกษาระดับอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ทั้งยังบังคับไว้ในมาตรา ๓๙

ที่ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ โดยให้อำนาจโรงเรียนเอกชนซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา ๔๓ ให้การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ และกำหนดให้สถานศึกษาเอกชนเป็นนิติบุคคลสามารถจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภท ซึ่งรัฐให้ความสำคัญต่อภาคเอกชนโดยระบุไว้ว่าการกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐของเขตพื้นที่การศึกษาหรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชน โดยให้รับฟังความคิดเห็นของเอกชนประกอบการพิจารณา การดำเนินการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนได้มีกฎหมายที่ใช้บังคับ คือ พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งบังคับใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ และได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษา เพื่อการปฏิรูปการศึกษาในระดับภูมิภาค โดยกำหนดให้ กศจ. มีอำนาจหน้าที่ในเขตจังหวัด ให้กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย พร้อมทั้งรัฐได้ออกกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาอันส่งผลต่อการดำเนินงานหลายฉบับ อาทิ คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่ ๒๓๗/๒๕๖๐ เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและศึกษาธิการจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ผู้อนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษา เรื่อง การแบ่งหน่วยงานภายในสำนักงานศึกษาธิการภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษา ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ เพื่อการดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพทางการศึกษา

๒) กฎหมายที่เป็นการสนับสนุนการศึกษาจากภาคเอกชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้สนับสนุนภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านการศึกษาและการสนับสนุนการศึกษาตามมาตรา ๕๔ ส่วนของกฎหมายที่ใช้บังคับด้านการศึกษาได้กำหนดไว้เพื่อสนับสนุนการส่งเสริมจากภาคเอกชนด้านการศึกษา โดยได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา ๑๔ กำหนดไว้ว่าบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ เช่น การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษา และมาตรา ๕๖ เป็นการสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อย่างอื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชน และให้สิทธิประโยชน์ต่อการสนับสนุนกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาที่ให้สิทธิในการลดหย่อนภาษีแก่ผู้บริจาคเงินให้กับกองทุนนี้ตามพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ และการสนับสนุนการศึกษาระดับอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่กำหนดให้ได้รับสิทธิประโยชน์และการเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการที่มีการส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา สถาบัน และสถานประกอบการ

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการสนับสนุนการศึกษาของภาคเอกชน ซึ่งมีทั้งกฎหมายหลักและกฎหมายลำดับรอง โดยบังคับใช้ตั้งแต่ระดับนโยบาย การกำกับดูแล การสนับสนุน ส่งเสริม การตรวจสอบ ประเมิน และการปฏิบัติการ อันส่งผลต่อการพัฒนาความร่วมมือระหว่างรัฐกับเอกชน ดังนี้

๑) ความสอดคล้องของกฎหมาย กล่าวคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการสนับสนุนการศึกษาอย่างชัดเจน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติอันเป็นกฎหมายหลักในการบังคับใช้ทางการศึกษาจะต้องมีความสอดคล้องกัน รวมทั้งกฎหมายลำดับรองต้องสอดคล้องกับการปฏิบัติในระดับพื้นที่ สามารถดำเนินการได้ตามกฎหมาย การที่รัฐได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษาในระดับภูมิภาค โดยกำหนดให้ กศจ.มีอำนาจหน้าที่ในเขตจังหวัด ให้กำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ประสานและส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดไว้ในกฎหมายการศึกษาชาติให้สนับสนุนภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัดเพื่อให้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินนโยบายและสามารถตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลเพื่อให้เป็นไปตามแผนปฏิรูปประเทศได้ และต้องจัดทำหรือปรับปรุงให้กฎหมายการศึกษาสอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

๒) ความทันสมัยของกฎหมาย กล่าวคือ ในปัจจุบันได้มีการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านรวมทั้งด้านการศึกษาซึ่งกำหนดไว้ในแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่เป็นตัวกำหนดการดำเนินการด้านการศึกษา จึงจำเป็นที่จะต้องมีการจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายการศึกษาชาติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความสอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาและต้องสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันด้วยเนื่องจากกฎหมายการศึกษาชาติมีผลบังคับใช้มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ และต้องสอดคล้องสภาพปัจจุบัน เช่น พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๓) รวมทั้งกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามการศึกษาเอกชนไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน เนื่องจากการศึกษาเอกชนมีความหลากหลายตามสภาพของท้องถิ่นและประเภทของโรงเรียน ทั้งยังกระจายอยู่ทั่วประเทศและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมถึง การติดตามข้อมูลโรงเรียนและข้อมูลผู้เรียนไม่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไม่มีโครงสร้างอัตรากำลังรองรับข้าราชการที่ทำหน้าที่กำกับดูแลโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน และไม่มีกฎหมายที่ให้อำนาจในการส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแลโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

๓) การบังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือ การดำเนินการตามกฎหมายนั้นจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดก็ต่อเมื่อมีการบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการตามกฎหมาย จึงต้องมีการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการศึกษาต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ต้องกำหนดไว้ในกฎหมายให้ชัดเจนเกี่ยวกับการประเมินองค์ความรู้ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาการศึกษา

๒. ผลการดำเนินการของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อพัฒนาการศึกษา กล่าวคือ

โครงการร่วมมือกับภาคเอกชนพัฒนาทักษะผู้เรียนอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมมือกับหน่วยงานภาคเอกชนต่างประเทศในการวางแผนผลิตและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาของไทย เช่น ICDL Thailand ซึ่งเป็นหน่วยจัดมาตรฐานระดับสมรรถนะด้านทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล วุฒิบัตร มาตรฐานสากลด้านทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ICDL (International Computer Driving License) เป็นวุฒิบัตรและหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดำเนินงานโดย ICDL Foundation ซึ่งเป็นมูลนิธิที่ไม่หวังผลกำไร ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการด้านดิจิทัลแห่งสหภาพยุโรป (European Union: EU) โดยจะร่วมกันส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้ผู้บริหาร ครู นักเรียนนักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาของ สอศ. ได้รับการพัฒนาและยกระดับทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ได้มาตรฐานสากล ด้วยวุฒิบัตรรับรองความสามารถด้านดิจิทัลตามมาตรฐานสากล ICDL รวมทั้งส่งเสริมให้มีการรับรองหลักสูตร และการจัดทำวุฒิบัตรร่วมกัน อีกทั้งการเพิ่มเติมหรือปรับปรุงหลักสูตร (เฉพาะกิจ) ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีปัจจุบัน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคู บคลากรทางการศึกษา และบัณฑิตอาชีวศึกษาพันธุ์ใหม่ ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ สอศ. จะนำมาตรฐานนี้มาเป็นระบบประเมินและรับรองทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหาร ครู นักเรียนนักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด ให้เป็นกำลังคน ๔.๐ เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้จ้างงานว่าได้กำลังคนที่มีความสามารถทำงานระดับพรีเมียม โดยบันทึกข้อตกลงฉบับนี้มีกำหนดระยะเวลา ๓ ปี และบริษัทถึง อินเทอร์เน็ต เนชั่นแนล เอ็ดดูเคชั่นฯ โดยร่วมจัดการเรียนการสอนออนไลน์ภาษาจีน ระดับอาชีวศึกษา

ผู้ประกอบการเครือข่ายธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยวและโรงแรม เช่น Wrightman Corporation เจ้าของเครือข่าย Lenotre Paris, บริษัท Interpath เจ้าของหลักสูตร PIHMS (Pacific International Hotel Management School) ฯลฯ เพื่อเตรียมความพร้อมหลักสูตรการท่องเที่ยวและโรงแรม เป็นการยกระดับกำลังคนอาชีวศึกษาในสาขาดังกล่าว

โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School) เป็นโครงการที่ตั้งขึ้นเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา ตามนโยบาย Thailand ๔.๐ ถือเป็นนวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษา ที่ให้ความสำคัญอิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ทั้งในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยสร้างความรับผิดชอบต่อผู้เรียนด้วยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน สนับสนุนทรัพยากรที่เหมาะสมและจำเป็น ทั้งนี้ได้เริ่มดำเนินการ รุ่นที่ ๑ ตั้งแต่ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ในสถานศึกษาทั่วประเทศ จำนวน ๕๐ แห่ง จาก ๓๔ จังหวัด มีผู้สนับสนุนที่เป็นภาคเอกชนรวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน ๑๒ หน่วยงาน และได้ดำเนินการต่อเนื่องเป็นรุ่นที่ ๒ ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ มีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มเติม จำนวน ๘๔ แห่ง มีผู้สนับสนุน ๒๗ หน่วยงาน รวมทั้ง ๒ รุ่น มีโรงเรียนในโครงการ ๑๓๔ แห่ง จาก ๕๔ จังหวัดทั่วประเทศ แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของโครงการได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการให้มีสถานศึกษาโรงเรียนร่วมพัฒนาครอบคลุมทั้ง ๗๗ จังหวัด ภายในปี ๒๕๖๒

โครงการสานพลังประชารัฐ ด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำ เป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง ๓ ภาคส่วน คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อร่วมขับเคลื่อนและยกระดับมาตรฐานการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำให้มีสัมฤทธิ์ และมีส่วนสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ พัฒนาคุณภาพคน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสร้างเยาวชน ที่สามารถถึงศักยภาพของตนเองออกมาให้เป็นที่ “คนดี และ คนเก่ง” ปัจจุบันมีสถานศึกษาเข้าร่วมกว่า ๕,๐๐๐ แห่ง ครอบคลุมพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ

CONNEXT ED หรือโครงการผู้นำเพื่อการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน (Leadership Program for Sustainable Education) เป็นหนึ่งในกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการสานพลังประชารัฐ ด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำ ริเริ่มและก่อตั้งขึ้นโดยบริษัทเอกชนชั้นนำของประเทศ ๑๒ บริษัท มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันพัฒนาและสร้างเครือข่ายผู้นำรุ่นใหม่ ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาและยกระดับการศึกษาไทยอย่างยั่งยืน บทบาทความร่วมมือระหว่าง ๑๒ บริษัท โดยแต่ละแห่งคัดเลือกบุคลากรคุณภาพภายในองค์กรของตน มาทำหน้าที่ “School Partner” เพื่อมาร่วมผลักดันยุทธศาสตร์ไปสู่โรงเรียนประชารัฐ ผ่านกระบวนการลงพื้นที่ปฏิบัติงานจริง (Action Learning) เพื่อร่วมศึกษาบริบทและจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนร่วมกับผู้บริหารโรงเรียน ส่วนผู้บริหารระดับสูงจากแต่ละองค์กร ร่วมสนับสนุนในฐานะ “School Counselor” ทำหน้าที่ให้คำแนะนำและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนอย่างยั่งยืน

โรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ และโครงการอาชีวศึกษาประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ จัดตั้งขึ้นเป็นโรงเรียนประจำเพื่อช่วยเหลือครอบครัวที่มีรายได้น้อยไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาทต่อปี หรือผู้ที่ลงทะเบียนในบัญชีของบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ หรือเป็นครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมไปถึงนักเรียนนักศึกษาถูกทอดทิ้งไม่มีผู้อุปการะ โดยจะได้รับการดูแลเรื่องที่พักนอน ความปลอดภัย อาหารครบ ๓ มื้อ ตลอดจนความจำเป็นพื้นฐานตามวัยเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนประถมศึกษา ๑ โรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษา ๑ โรงเรียน ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา ๔ อำเภอ ใน ๓๗ อำเภอ ๖๔ โรงเรียน และมีวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาอีก ๔ วิทยาลัยในจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งจัดการเรียนการสอนทั้งด้านวิชาการและทักษะวิชาชีพ จัดวิทยากรสอนศาสนาบัญญัติพื้นฐาน เพื่อสนับสนุนพัฒนาการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ ที่ตอบสนองค่านิยมของผู้ปกครอง และสอดคล้องกับวิถีประเพณีวัฒนธรรมในพื้นที่ สร้างเสริมความมีวินัย ความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกันในสังคม มีจิตอาสา และจิตบริการ จัดสถานที่สำหรับทำกิจกรรมหลักเล็กเรียน มีกิจกรรมนันทนาการ กีฬาและอื่น ๆ ส่งเสริมให้ฝึกทักษะอาชีพพื้นฐานทางด้านภาษา เพื่อการสื่อสาร และฝึกทักษะชีวิตตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีนักเรียนได้รับโอกาสรวมทั้งสิ้น ๔,๒๓๙ คน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้ลงนามความร่วมมือกับ บริษัท ซีเมนส์ จำกัด ในการส่งเสริมสนับสนุน ผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านช่างอุตสาหกรรม เพื่อรองรับการขยายตัวโครงการขนส่งระบบรางในอนาคต รวมทั้งให้ความสำคัญในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยอาชีวะและบริษัท ซีเมนส์ร่วมมือกันในการพัฒนาศักยภาพทางด้านวิชาการและด้านปฏิบัติของบุคลากรครู นักเรียน นักศึกษา สาขางานไฟฟ้ากำลัง สาขางานอิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม และสาขาช่างแมคคาทรอนิกส์

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กับ บริษัท อีมีแนนท์แอร์ (ประเทศไทย) จำกัด ลงนามความร่วมมือการพัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษาด้านช่างแอร์ และรับมอบชุดฝึกอบรมและทดสอบมาตรฐานเครื่องปรับอากาศ

โครงการการสนับสนุนช่วยเหลือกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาจากภาคเอกชนในการช่วยเหลือเด็กยากจนให้ได้รับการศึกษา เป็นโครงการของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชนอันเป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาทั้งหมดของภาครัฐเห็นได้ว่าต้องมีการกำหนดนโยบายให้ชัดเจน ปรับปรุงกฎหมาย ให้มีการรองรับการสนับสนุนส่งเสริมรวมทั้งการให้สิทธิแรงจูงใจในการช่วยเหลือ เช่น พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่ให้การลดหย่อนภาษี

๓. ผลการศึกษาจากกลุ่มเป้าหมาย

ดำเนินการศึกษาจากกลุ่มประกอบอันประกอบด้วยการศึกษาเอกสารงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ บทความทางวิชาการ เอกสารด้านกฎหมาย ยุทธศาสตร์ นโยบาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร การศึกษา นักปราชญ์ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารองค์กรรัฐ/เอกชน นักวิชาการ ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งการสนทนากลุ่ม และการระดมความคิดจากผู้เกี่ยวข้องจากภาคส่วนต่าง ๆ สรุปผลได้ดังนี้

ตารางที่ ๑ ผลการศึกษาจากเอกสาร

ประเด็น	ผลการศึกษา	หมายเหตุ
๑) ปัญหา อุปสรรค การจัดการศึกษาของเอกชน และการสนับสนุนการศึกษา	<p>๑) เกิดความเหลื่อมล้ำซ้ำซ้อนต่อโรงเรียนเอกชน ทำให้โรงเรียนเอกชนบางประเภทขาดแคลนงบประมาณในการบริหารจัดการ เช่น โรงเรียนเอกชนการกุศลที่รับนักเรียนพิการ ด้อยโอกาส โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนซึ่งส่วนใหญ่เด็กจะมาจากครอบครัวที่ด้อยโอกาส ยากจน ขาดแคลนทุนทรัพย์ เนื่องจากรัฐใช้การสนับสนุนงบประมาณโดยใช้เกณฑ์รายหัว</p> <p>๒) ขาดสวัสดิภาพและสวัสดิการของผู้เรียน อย่างเสมอภาคกล่าวคือ ผู้เรียนในโรงเรียนของรัฐ ได้รับจัดสรรงบประมาณสวัสดิการอาหารกลางวันอย่างถ้วนหน้าโดยไม่มีการคัดกรองตามระดับความยากจน แต่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนได้รับจัดสรรงบประมาณอาหารกลางวันราวร้อยละ ๒๘ ของจำนวนผู้เรียน ผู้เรียนที่ด้อยโอกาส และมีฐานะยากจน</p> <p>๓) การลดทอนคุณภาพการศึกษา โดยการลดทอนเงินเดือนและสวัสดิการครูเอกชนที่จำกัดไว้ ๑๕,๐๐๐ บาท และจำกัดค่ารักษาพยาบาล เนื่องจากการเชื่อมโยงกับเงินอุดหนุนของรัฐ</p> <p>๔) คุณภาพครูผู้สอน การสนับสนุนจากรัฐโดยใช้เกณฑ์รายหัวที่ให้เงินอุดหนุนผู้เรียน เกิดปัญหาต่อโรงเรียนที่เรียกเก็บเงินสำหรับค่าใช้จ่ายทั่วไปไม่ได้ ทำให้ขาดงบประมาณในการพัฒนาครูผู้สอน หรือการจ้างครูที่มีใบประกอบวิชาชีพ</p>	งานวิจัย บทความทางวิชาการ เอกสารทางวิชาการในและต่างประเทศ กฎหมาย ระเบียบ นโยบาย ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา

ประเด็น	ผลการศึกษา	หมายเหตุ
	<p>๕) การบริหารจัดการขาดความคล่องตัว เนื่องจากมีกฎ ระเบียบในการบังคับใช้ที่ยุ่งยาก เข้มงวด ตั้งแต่การขอใบอนุญาตเปิดโรงเรียน ที่ให้เป็นนิติบุคคล มีที่ตั้งของโรงเรียนจึงยาก ต่อภาคเอกชนที่ต้องสนับสนุนเพื่อการกุศล</p> <p>๖) สิทธิของประชาชนถูกกลืนโดยรัฐ ผลัก ค่าใช้จ่ายให้กับประชาชนเป็นผู้รับภาระ ค่าธรรมเนียมร้อยละ ๓๐ ของโรงเรียนเอกชน</p> <p>๗) การแข่งขันของโรงเรียนรัฐกับโรงเรียนเอกชน โดยภาครัฐมองโรงเรียนเอกชนเป็นคู่แข่งมากกว่า การทำงานการศึกษาที่บูรณาการกัน รัฐให้การสนับสนุนงบประมาณโรงเรียนของรัฐ ให้พัฒนาห้องเรียนให้มีศักยภาพเท่าเทียม หรือสูงกว่าโรงเรียนเอกชน</p> <p>๘) โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ รัฐกำหนดให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียน ในโรงเรียนเอกชนที่เก็บค่าธรรมเนียมการเรียน สูงกว่าร้อยละ ๓๐ ได้ แต่ผู้เรียนจะไม่ได้รับสิทธิ ในการรับเงินอุดหนุนจากรัฐ เพื่อรักษาสิทธิ ของผู้เรียนในการรับเงินอุดหนุน โรงเรียนเอกชน จึงไม่อาจจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งมีต้นทุนสูงได้</p> <p>๙) การหลุดออกนอกระบบการศึกษา ผู้เรียน ในโรงเรียนอาชีวะเอกชนมีอัตราการออก ก่อนจบชั้น ปวช. ปี ๓ โดยเฉลี่ยต่ำกว่าโรงเรียน อาชีวะของรัฐ การที่ภาครัฐไม่สามารถกำกับดูแล ให้โรงเรียนอาชีวะของรัฐดำเนินการตามนโยบาย ไม่ขยายการรับนักเรียนในสาขาที่ทับซ้อนกับ เอกชนทำให้ผู้เรียนอาชีวะเลือกเรียนในโรงเรียน อาชีวะของรัฐที่มีต้นทุนสูงกว่า โดยมีผู้เรียน ที่หลุดออกจากระบบการศึกษาจำนวนมาก</p>	

ประเด็น	ผลการศึกษา	หมายเหตุ
	<p>๑๐) การตรวจสอบองค์กรที่สนับสนุนการศึกษาจากภาคเอกชนต่างชาติ ที่ขาดประสิทธิภาพ รวมถึงการปิดกั้นโรงเรียนเอกชนเถื่อนแล้ว ไม่มีมาตรการการช่วยเหลือเด็กนักเรียนต่างด้าวที่ได้รับผลกระทบ</p>	
<p>๒) สาเหตุที่เป็นอุปสรรคต่อความร่วมมือระหว่างรัฐกับเอกชนด้านการศึกษา</p>	<p>๑) ทิศนคติว่าการศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐ การที่ประชาสังคมมีทัศนคติว่าการศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐ โรงเรียนเอกชนเป็นโรงเรียนสำหรับผู้เรียนที่มีฐานะดี ค่าเล่าเรียนสูง การพัฒนาการศึกษาจึงเน้นนโยบายและการระดมทรัพยากรและความร่วมมือทั้งของรัฐและจากภาคธุรกิจเอกชนเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาของรัฐ โดยไม่ได้มองว่าการศึกษาเอกชนเป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาของประเทศ</p> <p>๒) งบประมาณในการบริหารจัดการศึกษาเอกชน เนื่องจากรัฐมองว่าโรงเรียนเอกชนจัดการศึกษาเพื่อธุรกิจ แต่ไม่ได้มองว่าเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษา ทำให้ไม่สนับสนุนด้านงบประมาณตามอุปสงค์ที่สอดคล้องกับความเป็นจริง</p> <p>๓) การขาดความชัดเจนในบทบาทของรัฐ ท้องถิ่น และเอกชน ทั้งในด้านการจัดและการสนับสนุนการศึกษา เนื่องจากทุกหน่วยงานที่จัดการศึกษาต่างมีนโยบายขยายบริการทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างซ้ำซ้อนและแย่งบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษา</p> <p>๔) ขาดความชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านนโยบาย การกำกับดูแล และหน่วยปฏิบัติ</p> <p>๕) กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน ไม่สอดคล้องต่อการดำเนินการ มีระเบียบขั้นตอนที่เข้มงวด เช่น พระราชบัญญัติโรงเรียน</p>	

ประเด็น	ผลการศึกษา	หมายเหตุ
	<p>เอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้โรงเรียนในระบบต้องเป็นนิติบุคคล จึงจำเป็นต้องมีตราสารจัดตั้งของโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งการเป็นนิติบุคคลต้องมีทรัพย์สินเป็นของตัวเองเพื่อใช้ในการดำเนินกิจการโดยต้องโอนที่ดิน เงิน และทรัพย์สินอื่น ๆ แก่โรงเรียน ให้เพียงพอในการดำเนินการเรียนการสอนตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ แต่ยังไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ว่าควรเป็นอย่างไร จึงทำให้เกิดปัญหาโรงเรียนนอกระบบและสถาบันศึกษาปอเนาะและศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)</p>	
<p>๓) แนวทางการสร้างความร่วมมือ</p>	<p>๑) จัดตั้งองค์กรที่ดูแลด้านการบูรณาการความร่วมมือระหว่างรัฐกับเอกชนเป็นการเฉพาะ หน่วยการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามา มีบทบาทสำคัญตั้งแต่ระดับนโยบายชาติ จนถึงนโยบายระดับพื้นที่</p> <p>๒) วางกรอบนโยบายร่วมกันระหว่างรัฐ เอกชน และภาคเอกชนในต่างประเทศ โรงเรียนเอกชนด้วยตัวเอง เพื่อกำหนดแผนการบูรณาการความร่วมมือกัน กำหนดนโยบาย พื้นที่ การจัดการศึกษา การสนับสนุนทรัพยากรกัน</p> <p>๓) จัดทำกฎหมายลำดับรองที่เป็นการบังคับใช้แก่ผู้ปฏิบัติให้สามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันได้ เช่น การช่วยเหลือด้านครูผู้สอน เทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอน</p> <p>๔) ปรับแก้กฎหมาย ระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการสนับสนุนด้านการศึกษาจากภาคเอกชน</p> <p>๕) หามาตรการที่เป็นสิทธิพิเศษต่อเอกชนในการสนับสนุนการศึกษา</p> <p>๖) จัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือเด็กยากจนในโรงเรียนเอกชน</p>	

ประเด็น	ผลการศึกษา	หมายเหตุ
	<p>๗) สร้างจิตสำนึกต่อผู้บริหารท้องถิ่น เอกชน ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ</p>	
<p>๔) การพัฒนาความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างรัฐกับเอกชน</p>	<p>๑) กำหนดบทบาทของโรงเรียนเอกชนแต่ละประเภท และการส่งเสริมสนับสนุน การกำกับดูแลที่เหมาะสม โดยฝ่ายนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำข้อตกลงและปรับแก้กฎหมายให้ชัดเจน</p> <p>๒) การบูรณาการการจัดการศึกษาระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนในการเป็นผู้จัดการศึกษาและผู้สนับสนุนการศึกษา เพื่อหลอมรวมโรงเรียนเอกชนเข้าสู่ระบบการศึกษาของชาติ พร้อมทั้งจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่นี้เป็นการเฉพาะ ให้เป็นองค์กรระหว่างประเทศ</p> <p>๓) การมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจเอกชนและชุมชน กำหนดไว้ในนโยบายระดับพื้นที่ให้ชัดเจนและหลากหลาย วิธีการให้เอกชนรายย่อยเข้ามา มีบทบาทในการวางยุทธศาสตร์การศึกษาในท้องถิ่นตน</p> <p>๔) จัดทำกลไก มาตรการการบูรณาการสนับสนุนจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนานาชาติหรือโรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่ม NGO เพื่อแก้ปัญหาเด็กต่างด้าวไร้ที่เรียน</p>	

ตารางที่ ๒ ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ประเด็น	ผลการศึกษา	หมายเหตุ
<p>๑) ปัญหา อุปสรรค การจัด การศึกษาของเอกชน และ การสนับสนุนการศึกษา</p>	<p>๑) ปัญหาด้านนโยบายความร่วมมือระหว่างรัฐ กับเอกชนในการจัดการศึกษาและการสนับสนุน การศึกษาที่ขาดความต่อเนื่อง ชัดเจน และยั่งยืน</p> <p>๒) ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณของ โรงเรียนเอกชนบางประเภทที่ต้องพึ่งพารัฐ เนื่องจากการสนับสนุนจากภาครัฐยังไม่เพียงพอ</p> <p>๓) การขาดคุณภาพของครูในโรงเรียนเอกชน บางประเภทเนื่องจากการขาดสวัสดิการและขวัญ กำลังใจของครู การขาดงบประมาณครู กองทุน ที่พัฒนาโรงเรียนเอกชนมีงบประมาณไม่เพียงพอ ต่อความต้องการ</p> <p>๔) ปัญหาเรื่องการแย่งเด็กอายุ ๓ ปี เนื่องจากรัฐ จำเป็นต้องดูแลเด็กในช่วงวัยนี้ด้วย แต่เอกชน ได้ดำเนินการดูแลมาก่อนหน้านี้ ทำให้เกิดปัญหา เกี่ยวกับการแย่งเด็กในวัยนี้ รัฐจึงต้องออกนโยบาย ให้มีความชัดเจนในเรื่องนี้</p> <p>๕) ภาคเอกชนขาดความเชื่อมั่นเกี่ยวกับ ความโปร่งใสในการใช้เงินที่สนับสนุน โดยภาคเอกชน</p> <p>๖) การจัดการศึกษาของรัฐไม่ทันการเปลี่ยนแปลง ของโลกปัจจุบันเนื่องมีระเบียบขั้นตอนภาครัฐ มากเกินไป ทำให้เอกชนสามารถปรับตัว ได้เร็วกว่าภาครัฐ</p> <p>๗) ปัญหาเรื่องการแย่งครูผู้สอนที่มีคุณภาพ โดยโรงเรียนเอกชนที่มีชื่อเสียง มีงบประมาณ จำนวนมาก ได้ดึงครูภาครัฐที่มีคุณภาพไปสอน ในโรงเรียนเอกชน ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียน ของรัฐที่ขาดแคลนครูผู้สอน</p> <p>๘) ความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาครูผู้สอน ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่อยู่ในสังกัด คณะกรรมการการอาชีวศึกษาซึ่งช่วยให้เข้าถึง การพัฒนาครูและการพัฒนาวิชาการได้มากขึ้น แต่ครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงาน</p>	<p>ผู้ทรงคุณวุฒิ นักปราชญ์ นักคิด ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร การศึกษา ผู้บริหาร สถานศึกษาภาครัฐและเอกชน ผู้บริหารองค์ภาคเอกชน</p>

ประเด็น	ผลการศึกษา	หมายเหตุ
	<p>คณะกรรมการการศึกษาเอกชนยังขาดโอกาสและงบประมาณในการเข้าถึงระบบการพัฒนาวิชาชีพที่รัฐจัดขึ้น</p> <p>๙) ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนบางแห่งขาดคุณภาพ จรรยาบรรณ เนื่องจากครูโรงเรียนเอกชนบางคนไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ</p> <p>๑๐) ขาดหน่วยงานที่สนับสนุนโรงเรียนเอกชนในระดับอำเภอที่เกิดจากการบูรณาการระหว่างรัฐกับเอกชน</p> <p>๑๑) นโยบายการบูรณาการความร่วมมือรัฐกับเอกชนไม่มีความชัดเจน ขาดการกำหนดกรอบร่วมกันในการจัดการศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวกำหนด</p> <p>๑๒) ปัญหาการจัดการแข่งขันกันระหว่างโรงเรียนเอกชน นานาชาติ และโรงเรียนรัฐ</p> <p>๑๓) ปัญหาการเปิดสอนโรงเรียนเอกชนที่เป็นภัยต่อความมั่นคงภายใน (โรงเรียนเอกชนเถื่อน)</p> <p>๑๔) ขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาดกับโรงเรียนเอกชนที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการศึกษา</p>	
<p>๒) สาเหตุที่เป็นอุปสรรคต่อความร่วมมือระหว่างรัฐกับเอกชนด้านการศึกษ</p>	<p>๑) ขาดหน่วยงานหรือองค์กรที่มีอำนาจเด็ดขาดในการกำหนดนโยบายในการบูรณาการความร่วมมือการจัดการศึกษาและการสนับสนุนการศึกษาจากภาคเอกชน ซึ่งสามารถกำหนดทิศทางในระยะยาวและมั่นคง ยั่งยืน โดยหน่วยงานที่จัดการศึกษาต้องยึดนโยบายนี้เป็นหลัก</p> <p>๒) ระเบียบกฎหมายที่ไม่สร้างแรงจูงใจเท่าที่ควรในการสนับสนุนการศึกษาจากภาคเอกชน</p> <p>๓) ความชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของรัฐและเอกชนในการจัดการศึกษาของเด็กวัย ๓ ปี</p> <p>๔) ระบบการจัดสรรงบประมาณของภาครัฐไม่สอดคล้องต่อการบริหารจัดการของโรงเรียนเอกชน</p>	

ประเด็น	ผลการศึกษา	หมายเหตุ
	<p>๕) นโยบายหรือระเบียบที่เป็นแรงจูงใจให้ภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุนการศึกษายังไม่เป็นที่น่าสนใจเท่าที่ควร</p> <p>๖) ขาดการบังคับใช้ทางกฎหมายอย่างเด็ดขาดกรณีการเปิดโรงเรียนเอกชนโดยไม่ได้รับอนุญาต</p> <p>๗) การบริหารจัดการสถานศึกษาของรัฐขาดความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือ</p> <p>๘) ขั้นตอนในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับนโยบาย จนถึงระดับปฏิบัติการมีขั้นตอนมากเกินไป ทำให้เกิดความล่าช้าในการปรับเปลี่ยนให้ทันต่อสภาวะการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งแตกต่างกับการปรับตัวของโรงเรียนเอกชนที่มีความคล่องตัวทำให้ปรับเปลี่ยนได้เร็วและสอดคล้องกับความต้องการในปัจจุบัน</p>	
<p>๓) แนวทางการสร้างความร่วมมือ</p>	<p>๑) ปรับแก้ระเบียบ กฎหมาย ที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐกับเอกชนในการศึกษาและการสนับสนุน</p> <p>๒) จัดให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างรัฐกับเอกชนเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐและของเอกชน</p> <p>๓) ผลักดันให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการกำหนดทิศทางการศึกษาชาติ</p> <p>๔) พัฒนาคุณภาพครูร่วมกันระหว่างรัฐกับเอกชน</p> <p>๕) กำหนดนโยบายให้มีความชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทในการจัดการศึกษาแต่ละองค์กร และการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ</p> <p>๖) สร้างภาคีเครือข่ายโรงเรียนรัฐกับโรงเรียนเอกชนในการพัฒนาการศึกษาาร่วมกัน</p> <p>๗) สร้างกลไกให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการบริการจัดการเงินที่สนับสนุนการศึกษาจากภาคเอกชนเพื่อความเชื่อมั่นของภาคเอกชน</p>	

ประเด็น	ผลการศึกษา	หมายเหตุ
๔) การพัฒนาความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างรัฐกับเอกชน	<p>๑) ให้อำนาจภาคเอกชนในการวางกรอบนโยบายระดับชาติการจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนเอกชน</p> <p>๒) จัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรที่มีอำนาจเด็ดขาดในการกำหนดนโยบายการบูรณาการความร่วมมือ แผน ทิศทางการจัดการศึกษา และการสนับสนุนการศึกษาระหว่างรัฐกับเอกชน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องยึดนโยบายนี้เป็นหลัก เพื่อให้มีการจัดทำนโยบายในระยะยาว มีความชัดเจน มั่นคง และต่อเนื่อง</p> <p>๓) ภาครัฐต้องสร้างและส่งเสริมการพัฒนาครูโรงเรียนเอกชนให้เท่าเทียมกับครูโรงเรียนรัฐ</p> <p>๔) จัดทำแผนการพัฒนาศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืนในระยะยาวร่วมกันระหว่างรัฐกับเอกชนในระดับจังหวัด</p> <p>๕) ปรับแก้กฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการศึกษาเอกชนและการสนับสนุนการศึกษาจากภาคเอกชน</p> <p>๖) รัฐต้องปรับบทบาทตนเองให้ชัดเจนว่าเป็นการสนับสนุนให้เอกชนมาจัดการศึกษามากกว่าการจัดการศึกษาแข่งขัน</p>	

ตารางที่ ๓ ผลการศึกษาจากการสนทนากลุ่ม

ประเด็น	ผลการศึกษา	หมายเหตุ
๑) ปัญหา อุปสรรค การจัดการศึกษาของเอกชน และการสนับสนุนการศึกษาจากภาคเอกชน	<p>๑) การขาดคุณภาพการศึกษาของนักเรียน เนื่องจาก โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่รับนักเรียนจากเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีเด็กนักเรียนลดลง ขาดงบประมาณในการจัดการศึกษา สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ</p> <p>๒) การขาดแคลนงบประมาณ เนื่องจากรัฐจัดสรรงบประมาณเป็นรายหัว ทำให้โรงเรียนเอกชนที่ทำการกุศลมีจำนวนนักเรียนน้อย ได้รับ</p>	ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนรัฐและเอกชน นักวิชาการ ผู้ปฏิบัติงาน ครู ผู้บริหารองค์กรเอกชน ผู้ประกอบการ ประชาชน

ประเด็น	ผลการศึกษา	หมายเหตุ
	<p>งบประมาณน้อย ขาดเงินที่เป็นค่าใช้จ่ายในส่วนของการดำเนินงาน</p> <p>๓) คุณภาพของครูผู้สอน เนื่องจากมีงบประมาณไม่เพียงพอทำให้ได้ครูที่ขาดคุณภาพและขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับระบบสวัสดิการที่ไม่มีคุณภาพ ขาดการส่งเสริมความรู้จากภาครัฐ</p> <p>๔) ขาดกลไกที่เป็นการสนับสนุนทรัพยากรงบประมาณจากภาคเอกชน โดยเฉพาะแรงจูงใจในการเข้าสนับสนุนการศึกษาเท่าที่ควร</p> <p>๕) การขาดแคลนบุคลากร เนื่องจากไม่มีระบบสวัสดิการที่ดีเท่ากับภาครัฐ ทำให้ครูที่อายุน้อยไปสอบบรรจุเป็นครูของโรงเรียนรัฐ การขาดการคุ้มครองแรงงานของบุคลากรโรงเรียนเอกชนที่ไม่มีสัญชาติไทยเท่าที่ควร</p> <p>๖) นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชนไม่ชัดเจน โรงเรียนเอกชนจึงแข่งขันกันเองและแข่งกับโรงเรียนรัฐ</p> <p>๗) การทับซ้อนกันในการจัดการศึกษาในแต่ละพื้นที่ เนื่องจากไม่มีการวางมาตรการหรือกำหนดให้ชัดเจนเกี่ยวกับพื้นที่ขอบเขตในการจัดการศึกษาเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายรัฐ</p> <p>๘) ปัญหาเกี่ยวกับการที่ครูต่างชาติในโรงเรียนเอกชนไม่มีใบประกอบวิชาชีพและครูผู้สอนวิชาชีพเฉพาะของโรงเรียนในระบบประเภทอาชีวศึกษา ทำให้มีปัญหาคารขาดแคลนครู</p> <p>๙) ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการศึกษาตั้งแต่ระดับพื้นที่</p> <p>๑๐) ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกและการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนประเภทนานาชาติที่ไม่สอดคล้องและส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง</p>	

ประเด็น	ผลการศึกษา	หมายเหตุ
	<p>๑๑) โรงเรียนเอกชนต้องการจัดการศึกษาตามหลักสูตรที่หลากหลายและมีคุณภาพ สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนตนเอง และเพื่อการแข่งขันในระดับสากล</p> <p>๑๒) ขาดการส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนนอกระบบสามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องและเหมาะสมได้อย่างเต็มที่</p> <p>๑๓) ปัญหาเกี่ยวกับการขออนุญาตโรงเรียนเอกชนนอกระบบโดยเฉพาะคุณสมบัติของผู้ขออนุญาต (โรงเรียนนอกระบบประเภทโรงเรียนปอเนาะ และศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)</p>	
<p>๒) สาเหตุที่เป็นอุปสรรคต่อความร่วมมือระหว่างรัฐกับเอกชนด้านการศึกษา</p>	<p>๑) รัฐเป็นผู้กำหนดเงินเดือนครูโรงเรียนเอกชน จัดสรรงบประมาณโดยใช้รายหัว</p> <p>๒) ขาดนโยบายการกำหนดพื้นที่ในการจัดการศึกษาระหว่างรัฐกับเอกชน</p> <p>๓) กฎ ระเบียบเกี่ยวกับการจ้างครูต่างชาติของโรงเรียนเอกชนมีความเข้มงวดเกินไปในการมีใบอนุญาต</p> <p>๔) ทักษะคิดในการมองภาพการจัดการศึกษาของประชาชนที่มองว่าเอกชนจัดการศึกษาเพื่อค้าหากำไรแต่ไม่ได้มองว่าจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้ไม่สนับสนุนการศึกษาเอกชน</p> <p>๕) กฎหมายบังคับให้โรงเรียนเอกชนในระบบต้องเป็นนิติบุคคลเพื่อการพัฒนาและการจัดสรรงบประมาณภาครัฐส่งผลต่อโรงเรียนนอกระบบ</p> <p>๖) ขาดกลไกในการสนับสนุนทรัพยากรพัฒนาครูร่วมกันระหว่างรัฐกับเอกชน</p> <p>๗) องค์กรประกอบคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนไม่มีผู้แทนจากภาคเอกชนเป็นกรรมการ</p>	

ประเด็น	ผลการศึกษา	หมายเหตุ
	<p>๘) การสนับสนุนงบประมาณจากรัฐขาด ความเป็นธรรมที่เท่าเทียมกับโรงเรียนรัฐ</p> <p>๙) กฎ ระเบียบในการขอใบประกอบวิชาชีพ ของครูต่างชาติเข้มงวดเกินไป</p> <p>๑๐) ไม่ได้กำหนดให้มีการส่งเสริมการศึกษา เอกชนในระดับตำบล อำเภอ</p> <p>๑๑) ขาดการกำหนดที่ชัดเจนเกี่ยวกับ ความคุ้มครองบุคลากรโรงเรียนเอกชนที่ไม่มี สัญชาติไทย</p>	
<p>๓) แนวทางการสร้าง ความร่วมมือ</p>	<p>๑) ปรับแก้ระเบียบ กฎหมาย ที่เป็นอุปสรรค ต่อการสร้างร่วมมือในการจัดการศึกษาและ การสนับสนุนจากภาคเอกชน</p> <p>๒) สร้างกลไกหรือเครื่องมือที่ได้มาตรฐานในการ ตรวจสอบ การวัดและประเมินผลกรณีการใช้ สนับสนุนทรัพยากรร่วมกันระหว่างรัฐและ เอกชนในแต่ละพื้นที่</p> <p>๓) ผลักดันให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการ วางยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา รวมถึง การวางยุทธศาสตร์จังหวัด</p> <p>๔) สนับสนุนกลุ่มเอกชนหรือสมัชชาที่นำโดย ภาคเอกชนในระดับพื้นที่ให้มีบทบาทสำคัญ ในการศึกษาระดับจังหวัด</p> <p>๕) สร้างความรู้ความเข้าใจและปรับทัศนคติ ต่อประชาชนที่มองการศึกษาเอกชนในแง่ ทางธุรกิจให้เป็นทางพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <p>๖) ภาครัฐร่วมพัฒนาคุณภาพครูโรงเรียนเอกชน ให้เท่าเทียมกับครูโรงเรียนรัฐ</p> <p>๗) กำหนดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดำเนินการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชนในระดับอำเภอ ตำบล เพื่อให้การเกิดการบูรณาการความร่วมมือ การจัดการศึกษาและการสนับสนุนการศึกษา ของภาคเอกชนในระดับพื้นที่ ให้มีการส่งเสริม การดำเนินการร่วมกันระหว่างรัฐกับภาคเอกชน</p>	

ประเด็น	ผลการศึกษา	หมายเหตุ
	<p>๘) กำหนดให้โรงเรียนเอกชนประเภทนานาชาติ ให้ได้รับการรับรองมาตรฐานการประกันคุณภาพ ภายนอกจากสถาบันหรือองค์กรของต่างประเทศ ที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ และให้ถือว่าโรงเรียน ในระบบประเภทนานาชาตินั้นได้รับการประกัน คุณภาพภายนอกตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ และ การประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวง ศึกษาธิการว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการ ประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓</p> <p>๙) พัฒนากองทุนส่งเสริมโรงเรียนเอกชนให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ โดยเพิ่ม บทบาทภาคเอกชนให้เข้ามาส่วนร่วมมากขึ้น</p> <p>๑๐) กำหนดให้โรงเรียนเอกชนนอกระบบ สามารถจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรม ในวันและเวลาตามความเหมาะสมของหลักสูตร</p> <p>๑๑) กำหนดให้โรงเรียนนอกระบบประเภท โรงเรียนปอเนาะ และศูนย์การศึกษาอิสลาม ประจำมัสยิด (ตาดีกา) ไม่ใช่เกณฑ์คุณสมบัติ เหมือนโรงเรียนนอกระบบทั่วไป แต่ให้เปิด โอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญในศาสนาอิสลามหรือ ในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่สังคมและชุมชนยอมรับได้</p>	
<p>๔) การพัฒนาความร่วมมือ ด้านการศึกษาระหว่างรัฐ กับเอกชน</p>	<p>๑) จัดทำแผนการบูรณาการความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ให้ชัดเจนตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับพื้นที่</p> <p>๒) สร้างกลไกการตรวจสอบคุณภาพครูโรงเรียน เอกชนทั้งด้านคุณภาพการสอนและจริยธรรม โดยการบูรณาการรัฐกับเอกชน</p> <p>๓) จัดทำแนวทางการลดความเหลื่อมล้ำ ระหว่างโรงเรียนรัฐกับโรงเรียนเอกชน เช่น การใช้ทรัพยากรร่วมกัน</p>	

ประเด็น	ผลการศึกษา	หมายเหตุ
	<p>๔) สร้างกลุ่มเอกชนในระดับจังหวัดเพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนความร่วมมือด้านการศึกษากับรัฐ</p> <p>๕) ปรับแก้กฎหมาย ระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างความร่วมมือกัน</p> <p>๖) ปรับหลักสูตรการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นหลักสูตรการศึกษาที่ยืดหยุ่น โดยให้สถานศึกษากำหนดหลักสูตรการจัดการศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ</p> <p>๗) ควรกำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมีอำนาจในการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมตามภารกิจของการจัดการศึกษาเอกชนแต่ละระดับและประเภท</p> <p>๘) กำหนดมาตรการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และจัดสรรงบประมาณแก่โรงเรียน ครู ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาให้ทัดเทียมและเสมอภาคกับโรงเรียนของรัฐ</p> <p>๙) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการให้วิทยฐานะแก่ผู้อำนวยการ ผู้บริหารและครู</p> <p>๑๐) ทามาตรการหรือข้อตกลงร่วมกับคุรุสภา อนุญาตให้สามารถประกอบวิชาชีพครู โดยไม่ต้องมีใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา กรณีของครูต่างชาติในโรงเรียนนานาชาติและครูผู้สอนวิชาชีพเฉพาะของโรงเรียนในระบบประเภทอาชีวศึกษา</p> <p>๑๑) กำหนดให้โรงเรียนในระบบพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาที่หลากหลายและมีคุณภาพ ภายใต้บริบทของแต่ละโรงเรียนได้</p> <p>๑๒) ปรับแก้พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน ให้กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขให้ชัดเจนเกี่ยวกับความคุ้มครองบุคลากรโรงเรียนเอกชนที่ไม่มีสัญชาติไทย</p>	

ประเด็น	ผลการศึกษา	หมายเหตุ
	๑๓) กำหนดให้รัฐต้องอุดหนุนและส่งเสริมโรงเรียนเอกชนนอกระบบนอกเหนือจากเงินอุดหนุน	

๔. ข้อเสนอแนะจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการดำเนินการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม ประชุมระดมความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมาย ทำให้ได้ผลการศึกษาที่สามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการวางแผนและกำหนดนโยบายเพื่อการสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยมีประเด็นข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้

๑. นโยบายการจัดการศึกษา

จากการศึกษาสภาพในปัจจุบันพบว่ามีปัญหาเชิงนโยบายในการบริการจัดการศึกษาของเอกชน สถานศึกษาเอกชนหลายแห่งประสบกับปัญหาอุปสรรคหลายประการ บางสถานศึกษาต้องยกเลิกกิจการเพราะประสบปัญหามากมาย ความไม่ชัดเจนของนโยบายในการส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้เอกชนขาดความเชื่อมั่น ขาดการมีส่วนร่วมเพื่อเข้ามาจัดการศึกษา นโยบายที่ไม่ชัดเจน นโยบายที่ไม่ต่อเนื่องเป็นปัญหาอุปสรรคอย่างมากต่อการจัดการศึกษาของเอกชน

แนวทางสร้างความร่วมมือกับเอกชนนั้นรัฐต้องกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาของเอกชนที่ชัดเจน เพื่อให้การจัดการศึกษาของเอกชนมีคุณภาพและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐ มีนโยบายหลายเรื่องที่เป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการศึกษาของเอกชน รัฐจะดำเนินการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน อันจะเป็นการสนับสนุนและเปิดโอกาสให้เอกชนได้จัดการศึกษาอย่างมีอิสระและเสมอภาค จะช่วยสนับสนุนให้เอกชนเข้ามาจัดการศึกษาในสิ่งที่รัฐไม่มีความพร้อมในการจัดการศึกษา

๒. การสนับสนุนทรัพยากรในการจัดการศึกษา

จากการศึกษาสภาพในปัจจุบันพบว่าปัญหาการสนับสนุนทรัพยากรให้เอกชนเพื่อการบริการจัดการศึกษาของเอกชน สถานศึกษาเอกชนหลายแห่งประสบกับปัญหาอุปสรรคหลายประการ ต่อการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ บางสถานศึกษาต้องยกเลิกกิจการเพราะประสบปัญหาขาดงบประมาณและทรัพยากร ความไม่ชัดเจนของนโยบายในการสนับสนุนทรัพยากรมีผลต่อการส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้เอกชนไม่เข้มแข็ง ขาดทุนเพื่อจัดการศึกษา นโยบายสนับสนุนทรัพยากรที่ไม่ชัดเจนและขาดความเป็นธรรมทำให้เป็นปัญหาอุปสรรคอย่างมากต่อการจัดการศึกษาของเอกชน

แนวทางสร้างความร่วมมือกับเอกชนนั้นรัฐต้องกำหนดขอบเขตการสนับสนุนทรัพยากรในการจัดการศึกษาให้กับเอกชน กำหนดรายละเอียดของการสนับสนุนว่ามีเรื่องอะไร มากน้อยเพียงใด รัฐจะเปิดโอกาสให้เอกชนสามารถระดมทุนและทรัพยากรจากผู้ปกครองได้มากน้อยเพียงใด มีทรัพยากรอะไรบ้างที่เอกชนสามารถระดมได้อย่างเสรี มีอะไรบ้างที่รัฐห้ามเอกชนดำเนินการ

๓. การสนับสนุนบุคลากร

จากการศึกษาสภาพในปัจจุบันพบว่ามีปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรของเอกชนเพื่อการบริหารจัดการศึกษาของเอกชน สถานศึกษาเอกชนหลายแห่งประสบกับปัญหาอุปสรรคเพราะขาดครู ขาดบุคลากรที่มีคุณภาพ บางสถานศึกษาต้องยกเลิกกิจการเพราะประสบปัญหาขาดครูและบุคลากรอย่างรุนแรง ขาดการส่งเสริมครูและบุคลากรให้กับเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้เอกชนไม่เข้มแข็ง นโยบายสนับสนุนครูที่ไม่ชัดเจนและขาดความเป็นธรรมทำให้เป็นปัญหาอุปสรรคอย่างมากต่อการจัดการศึกษาของเอกชน

แนวทางสร้างความร่วมมือกับเอกชนนั้นรัฐต้องสนับสนุนครูเอกชนและบุคลากรของเอกชนจะต้องพัฒนาครูเอกชนให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีสมรรถนะสูงอย่างทัดเทียมภาครัฐ รัฐต้องสนับสนุนครูและบุคลากรอย่างเท่าเทียมกับภาครัฐ ตั้งแต่การบรรจุแต่งตั้ง การสรรหา การพัฒนาครูและบุคลากร การแก้ปัญหาการขาดแคลนครู

๔. การจัดสรรงบประมาณ

จากการศึกษาสภาพในปัจจุบันพบว่ามีปัญหาการขาดงบประมาณของเอกชนค่อนข้างรุนแรงขึ้น การสนับสนุนงบประมาณให้เอกชนไม่เท่าเทียมกับภาครัฐ เกิดความไม่เป็นธรรม การบริหารจัดการศึกษาของเอกชนโดยเฉพาะขนาดเล็กจะเกิดปัญหามาก สถานศึกษาเอกชนหลายแห่งทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็กประสบกับปัญหาขาดทุนหมุนเวียน บางสถานศึกษาต้องยกเลิกกิจการ

แนวทางสร้างความร่วมมือกับเอกชนนั้นรัฐต้องจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อสนับสนุนการดำเนินการของเอกชน โดยต้องกำหนดสัดส่วนและรายละเอียดที่ชัดเจนและเป็นธรรมเมื่อเทียบกับสถานศึกษาภาครัฐ และกำหนดแนวทางให้เอกชนสามารถระดมงบประมาณจากสังคมได้มากขึ้น

๕. การติดตามตรวจสอบ

จากการศึกษาสภาพในปัจจุบันพบว่ามีปัญหาด้านวิชาการ คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเอกชนขนาดเล็กด้วยคุณภาพค่อนข้างรุนแรง การสนับสนุนและพัฒนาด้านวิชาการให้เอกชนไม่เท่าเทียมกับภาครัฐ เกิดความไม่เป็นธรรม การบริหารจัดการศึกษาของเอกชนโดยเฉพาะขนาดเล็กจะเกิดปัญหามากในเรื่องคุณภาพการเรียนการสอน สถานศึกษาเอกชนหลายแห่งทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็กประสบกับปัญหาคุณภาพการศึกษาตกต่ำ

แนวทางสร้างความร่วมมือกับเอกชนนั้นรัฐต้องมีกระบวนการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการจัดการศึกษาของเอกชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบถึงผลการดำเนินการจัดการศึกษา สนับสนุนวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนแต่ละแห่งอย่างเสมอภาค ตลอดจนความต่อเนื่องเพื่อให้การจัดการศึกษาตามแนวนโยบายการศึกษาชาติ และเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติ

๖. กฎหมายการศึกษาเอกชน

จากการศึกษาสภาพในปัจจุบันพบว่ามีปัญหาด้านกฎหมาย กฎระเบียบของการจัดการศึกษาเอกชนมีปัญหามากไม่สามารถปฏิบัติได้จริงตามที่กฎหมายกำหนด และไม่เป็นธรรมกับสถานศึกษา

รัฐต้องเร่งปรับปรุงและจัดทำกฎหมายการศึกษาเอกชนที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาและสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นแนวทางการในการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาของเอกชน ทั้งนี้กฎหมายการศึกษาเอกชนต้องมีความยืดหยุ่น และมีลักษณะส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของเอกชนอย่างแท้จริง

๕. ข้อเสนอเพื่อการจัดทำกฎหมาย

ในการจัดกฎหมายการศึกษาของเอกชนจำเป็นต้องจัดทำเป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ เพราะจะกระทบกับสิทธิของผู้เกี่ยวข้องจำนวนมาก รวมทั้งกระทบต่อสังคมในวงกว้าง รวมทั้งเพื่อให้มีฐานอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาของเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สาระสำคัญของกฎหมายควรจะต้องประกอบด้วยประเด็นสาระที่สำคัญ ดังนี้

๑. กำหนดคำนิยาม จะมีถ้อยคำต่าง ๆ ที่ต้องกำหนดเป็นคำนิยามไว้ เพื่อให้สื่อความหมายที่ตรงกัน คำนิยามที่ต้องกำหนดไว้ ได้แก่

“โรงเรียน” หมายความว่า สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนในระบบหรือโรงเรียนนอกระบบ ที่มีขึ้นเป็นสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

“โรงเรียนในระบบ” หมายความว่า โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย โดยกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน ได้แก่ ประเภทสามัญศึกษา ประเภทนานาชาติ และประเภทอาชีวศึกษา และประเภทอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“โรงเรียนนอกระบบ” หมายความว่า โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาโดยมีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา และหรือสถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส ทั้งนี้ โรงเรียนนอกระบบให้หมายความรวมถึงศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) และสถาบันศึกษาปอเนาะ

“นักเรียน” หมายความว่า ผู้รับการศึกษาในโรงเรียน

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน

“ผู้จัดการ” หมายความว่า ผู้จัดการของโรงเรียนในระบบ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการของโรงเรียนในระบบ

“ผู้บริหาร” หมายความว่า ผู้บริหารของโรงเรียนนอกระบบ

“ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในโรงเรียน

“ผู้สอน” หมายความว่า ผู้ทำหน้าที่ด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

“บุคลากรทางการศึกษา” หมายความว่า ผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในโรงเรียน ได้แก่ ผู้ปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่งานแนะแนว ผู้ปฏิบัติหน้าที่เทคโนโลยีการศึกษา ผู้ปฏิบัติหน้าที่งานทะเบียนวัดผล ผู้ปฏิบัติหน้าที่บริหารงานทั่วไป หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า

(๑) เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

(๒) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมอบหมาย

หรือ

(๓) ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมอบหมาย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

“ตราสารจัดตั้ง” หมายความว่า ตราสารจัดตั้งนิติบุคคลของโรงเรียนในระบบ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมโรงเรียนในระบบ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๒. คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ต้องประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ

(๒) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการสภาการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานประถมศึกษา อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ประธานกรรมการหอการค้าแห่งประเทศไทย และประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง

(๓) กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้แทนสมาคมเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชนสองคน

(๔) กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ได้รับคัดเลือกจากผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ฝ่ายละหนึ่งคน

(๕) กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิสี่คน ในจำนวนนั้นจะต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับคนพิการหนึ่งคน

ให้เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเป็นกรรมการและเลขานุการ

๓. ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน การพัฒนาและสนับสนุนโรงเรียน ครู ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(๒) กำหนดนโยบายด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมตามภารกิจของการจัดการศึกษาเอกชนแต่ละระดับ และประเภท

(๓) กำกับดูแลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) กำหนดมาตรฐานและแผนพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเอกชน

(๕) กำหนดมาตรการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และจัดสรรงบประมาณแก่โรงเรียน ครู ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาให้ทัดเทียมและเสมอภาคกับโรงเรียนของรัฐและให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตาม (๑)

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการให้วิทยฐานะแก่ผู้อำนวยการ ผู้บริหารและครู รวมทั้งการอนุมัติวิทยฐานะ ตามที่คณะอนุกรรมการเฉพาะเรื่องเสนอ

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพครูโดยไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ สำหรับครูชาวต่างประเทศของโรงเรียนในระบบประเภทนานาชาติและครูผู้สอนวิชาชีพเฉพาะของโรงเรียนในระบบประเภทอาชีวศึกษา และเสนอให้ครูสภานุญาตให้สามารถประกอบวิชาชีพครูโดยไม่ต้องมีใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา

(๘) ออกระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาเอกสารหลักฐานของโรงเรียน

(๙) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๐) ออกระเบียบเกี่ยวกับการวินิจฉัยการร้องทุกข์และการคุ้มครองการทำงาน

(๑๑) ออกระเบียบเกี่ยวกับการยื่นอุทธรณ์ การรับอุทธรณ์ วิธีพิจารณาอุทธรณ์ และกำหนดเวลาพิจารณาอุทธรณ์

(๑๒) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๑๓) ปฏิบัติงานอื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๔. ให้มีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ตั้งอยู่ในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดีและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานและลูกจ้าง และรับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการ และสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ

(๒) เสนอแนะนโยบายยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาเอกชนต่อคณะกรรมการ

(๓) ส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ การประกันคุณภาพ การวิจัย และพัฒนา เพื่อประกันคุณภาพการศึกษาเอกชน

(๔) รับผิดชอบการดำเนินการเกี่ยวกับกองทุน

(๕) ดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาเอกชนตามมาตรการที่คณะกรรมการกำหนด

(๖) เป็นศูนย์ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูลและทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชน ตลอดจนติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาเอกชน

(๗) เสนอหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพครูโดยไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพต่อคณะกรรมการตามข้อ ๑๔ (๘) ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับคุณสมบัติที่ครูสภากำหนด และเป็นไปตามบริบทและมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนในระบบประเภทนานาชาติและประเภทอาชีวศึกษา

(๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

๕. การจัดตั้งหน่วยงาน ในการส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน ในจังหวัดหนึ่งนอกจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ให้มีกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชนเป็นส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตใดเขตหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชนที่อยู่ในจังหวัดนั้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใดในจังหวัดสมควรมีกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน และจังหวัดที่ถือว่าเป็นเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานครตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่จังหวัดใดมีความจำเป็นต้องมีกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษามากกว่าหนึ่งเขตพื้นที่การศึกษาให้กระทำโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวก การประหยัด และความเป็นเอกภาพของนโยบายการศึกษาเอกชน

เพื่อให้การดำเนินการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในระดับจังหวัด อำเภอ เกิดการบูรณาการความร่วมมือการจัดการศึกษาและการสนับสนุนการศึกษาของภาคเอกชนในระดับพื้นที่ ให้มีการส่งเสริมการดำเนินการร่วมกันระหว่างรัฐกับภาคเอกชน

สำหรับการส่งเสริมการจัดการศึกษาของโรงเรียนในระบบประเภทอาชีวศึกษาในจังหวัด ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษามอบหมาย

๖. การจัดตั้งโรงเรียนในระบบต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตแต่ละประเภทและแต่ละระดับ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องแนบตราสารจัดตั้งและรายละเอียดเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียนในระบบมาพร้อมกับคำขอด้วย

๗. ตราสารจัดตั้ง อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) วัตถุประสงค์
- (๒) ชื่อ ประเภท ระดับ ของโรงเรียนในระบบ
- (๓) รายละเอียดเกี่ยวกับที่ดิน ที่ตั้ง และแผนผังแสดงบริเวณและอาคารของโรงเรียนในระบบ
- (๔) เงินทุนและทรัพย์สินที่ใช้ในการจัดตั้ง
- (๕) รายการอื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้และที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้อนุญาตจะต้องพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ยื่นคำขอ ผู้รับใบอนุญาตจะเปลี่ยนแปลงรายการตามวรรคหนึ่งไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต การขออนุญาต และการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

๘. รายละเอียดเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียนในระบบ ต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) โครงการและแผนการดำเนินงาน
- (๒) หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการศึกษา
- (๓) อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่น
- (๔) คุณสมบัติ อัตราเงินเดือน ค่าสอน ค่าชดเชย ค่าตอบแทน หลักเกณฑ์การจ้างและเลิกจ้างและสวัสดิการของครูและบุคลากรทางการศึกษา

การเปลี่ยนแปลงรายการตามวรรคหนึ่ง (๒) ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต

การเปลี่ยนแปลงรายการตามวรรคหนึ่ง (๑)(๓) และ (๔) ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งให้ผู้อนุญาตทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

๙. ผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบ หากเป็นบุคคลธรรมดาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี
- (๔) มีความประพฤติเรียบร้อยไม่บกพร่องในศีลธรรมอันดี
- (๕) เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๖) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๗) ไม่เคยถูกออกจากราชการโดยมีความผิด เว้นแต่ได้ถูกออกจากราชการมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบ

(๘) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน เว้นแต่ได้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบ

(๙) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๑๐) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกและได้พ้นโทษมาแล้วไม่ถึงห้าปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

๑๐. ผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบที่เป็นนิติบุคคล ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา เว้นแต่นิติบุคคลที่ขอจัดตั้งนั้นเป็นองค์การของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

(๒) นิติบุคคลที่เป็นบริษัทมหาชนจำกัด บริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วน ต้องมีจำนวนหุ้นหรือทุนเป็นของผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นหรือทุนทั้งหมด และจะต้องมีจำนวนผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหมด

(๓) นิติบุคคลที่เป็นมูลนิธิ จะต้องมีการการที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการบริหารทั้งหมด

(๔) นิติบุคคลที่เป็นสมาคมหรือสหกรณ์ จะต้องมีการการที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด และสมาชิกของสมาคมหรือสหกรณ์ต้องมีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

(๕) ผู้จัดการของนิติบุคคลหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๑

๑๑. ผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบ ต้องมีหลักฐานแสดงได้ว่าเมื่อได้รับอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบแล้ว โรงเรียนจะได้รับการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดิน หรือสิทธิเหนือพื้นดินหรือสิทธิเก็บกินที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าสิบปีหรือสิทธิการเช่าที่มีสัญญาเช่าไม่น้อยกว่าสิบปี

ในกรณีที่ที่ดินที่จะใช้เป็นที่ตั้งโรงเรียนในระบบเป็นที่ดินของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ วัดตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์หรือองค์กรทางศาสนาอื่น ผู้ขอรับใบอนุญาตจะแสดงหลักฐานการอนุญาตให้ใช้ที่ดินอย่างอื่นที่มีสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าที่มีระยะเวลาไม่น้อยกว่าสิบปีก็ได้

๑๒. โรงเรียนในระบบเป็นนิติบุคคล นับแต่วันที่ได้รับใบอนุญาต และให้ผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้แทนของนิติบุคคล และให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) โอนกรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครองในที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นส่วนควบของที่ดิน สิทธิเหนือพื้นดิน สิทธิเก็บกิน หรือสิทธิการเช่าที่ปลอดจากภาระผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ระบุไว้ในคำขอรับใบอนุญาตให้แก่โรงเรียนในระบบภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันได้รับใบอนุญาต

(๒) ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง และที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตเฉพาะในส่วนที่ต้องดำเนินการก่อนเปิดดำเนินการโรงเรียนในระบบให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่ผู้อนุญาตกำหนด

(๓) โอนเงินและทรัพย์สินอื่นซึ่งเป็นทุนนอกจากที่ดินให้แก่โรงเรียนในระบบภายในเวลาที่ผู้อนุญาตกำหนด

(๔) ดำเนินการให้มีคณะกรรมการบริหารตามมาตรา ๓๐ ให้ครบถ้วนภายในเวลาที่ผู้อนุญาตกำหนด

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ผู้อนุญาตมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบได้

ในกรณีที่ดินที่จะโอนหรือที่เป็นของโรงเรียนในระบบมีจำนองเป็นประกันหนี้ที่เกิดจากการดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนในระบบหรือหนี้ของโรงเรียนในระบบ มิให้ถือว่าที่ดินนั้นมีภาระผูกพันตาม (๑)

๑๓. การโอนกรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครองในที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นส่วนควบของที่ดินตามมาตรา ๒๕ (๑) รวมทั้งทรัพย์สินใด ๆ ที่จะต้องใช้ในกิจการของโรงเรียนให้แก่โรงเรียนในระบบเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษา ให้ผู้โอนและผู้รับโอนได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ และได้รับยกเว้นภาษีอากรตามที่จะได้มีพระราชกฤษฎีกาออกตามประมวลรัษฎากรกำหนดไว้

การยกเว้นค่าธรรมเนียมและภาษีอากรตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงการโอนกรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครองในที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นส่วนควบของที่ดิน รวมทั้งทรัพย์สินใด ๆ ที่ได้ใช้ในกิจการของโรงเรียนนั้นคืนให้แก่ผู้รับใบอนุญาตเจ้าของเดิม หรือทายาท เมื่อโรงเรียนในระบบเลิกใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือเลิกกิจการ

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้กับการโอนกรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครองในที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นส่วนควบของที่ดิน รวมทั้งทรัพย์สินใด ๆ ที่ใช้ในกิจการโรงเรียนของโรงเรียนในระบบที่จัดตั้งก่อนพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลบังคับใช้โดยอนุโลม

๑๔. การบริจาที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ ที่เป็นส่วนควบของที่ดินให้แก่โรงเรียนในระบบ ให้ผู้บริจาคได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์และได้รับยกเว้นภาษีอากรตามที่จะได้มีพระราชกฤษฎีกาออกตามประมวลรัษฎากรกำหนดไว้

ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นส่วนควบของที่ดินที่มีผู้บริจาคให้แก่โรงเรียนในระบบจะต้องจัดการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนในระบบและเงื่อนไขที่ผู้บริจาคได้กำหนดไว้ แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขดังกล่าว โรงเรียนในระบบต้องได้รับความยินยอมจากผู้บริจาคหรือทายาท หากไม่มีทายาทหรือทายาทไม่ปรากฏ จะต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหาร

การยกเว้นค่าธรรมเนียมและภาษีอากรตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงการโอนกรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครองในที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นส่วนควบของที่ดินนั้นคืนให้แก่ผู้บริจาคหรือทายาทเมื่อโรงเรียนในระบบเลิกใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือเลิกกิจการ

๑๕. ชื่อของโรงเรียนในระบบ ต้องใช้อักษรไทยขนาดใหญ่พอสมควรติดไว้ที่บริเวณโรงเรียนในระบบ ณ ที่ซึ่งเห็นได้ง่าย โดยต้องมีคำว่า “โรงเรียน” ประกอบชื่อด้วย ในกรณีที่มีอักษรต่างประเทศกำกับ ต้องไม่มีขนาดใหญ่กว่าอักษรไทย และสำหรับโรงเรียนในระบบที่จัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษาทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงอาจใช้คำว่า “วิทยาลัยอาชีวศึกษา” หรือ “วิทยาลัยเทคโนโลยี” ประกอบชื่อแทนคำว่า “โรงเรียน” ก็ได้

๑๖. สาขาโรงเรียน การจัดตั้ง การขออนุญาต และการอนุญาต ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ห้ามไม่ให้โรงเรียนในระบบกระทำการใดให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าเป็นตัวแทน เครือข่ายหรือสาขาของโรงเรียนในระบบ สถาบันหรือสถานศึกษาอื่นในต่างประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต

๑๗. คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาตผู้จัดการ ผู้อำนวยการ ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นกรรมการ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นบุคคลเดียวกับผู้จัดการหรือผู้อำนวยการหรือบุคคลเดียวกันทั้งสามตำแหน่ง ให้ตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งหรือสองคน ทั้งนี้ จำนวนและคุณสมบัติของกรรมการต้องสอดคล้องกับขนาดและประเภทของโรงเรียนในระบบ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหากรรมการ การเลือกประธานกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในตราสารจัดตั้ง

ในกรณีโรงเรียนในระบบมีความจำเป็นต้องมีที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือคณะกรรมการบริหาร ให้สามารถกระทำได้โดยกำหนดไว้ในตราสารจัดตั้ง

ในวาระเริ่มแรกที่จัดตั้งโรงเรียนในระบบและยังไม่มีผู้แทนผู้ปกครอง ให้คณะกรรมการบริหารตามวาระหนึ่ง ประกอบด้วยกรรมการอื่นเท่าที่มีอยู่

๑๘. อำนาจคณะกรรมการบริหารของโรงเรียนในระบบ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ออกระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียนในระบบ
- (๒) ให้ความเห็นชอบนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในระบบ
- (๓) ให้คำแนะนำการบริหารและการจัดการโรงเรียนในระบบด้านบุคลากร แผนงาน งบประมาณ วิชาการ กิจกรรมนักเรียน อาคารสถานที่ และความสัมพันธ์กับชุมชน
- (๔) กำกับดูแลให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนในระบบ
- (๕) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ
- (๖) ให้ความเห็นชอบการกู้ยืมเงินครั้งเดียวหรือหลายครั้งรวมกันเกินร้อยละสิบห้าของมูลค่าของทรัพย์สินที่โรงเรียนในระบบมีอยู่ขณะนั้น

ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารไม่ให้ความเห็นชอบการกู้ยืมเงิน คณะกรรมการต้องเสนอทางเลือกที่ปฏิบัติได้ให้แก่โรงเรียนในระบบด้วย เว้นแต่คณะกรรมการจะเห็นว่าการกู้ยืมเงินนั้นมิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของการดำเนินกิจการโรงเรียนในระบบ

- (๗) ให้ความเห็นชอบการกำหนดค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่นของโรงเรียนในระบบ
- (๘) ให้ความเห็นชอบรายงานประจำปี งบการเงินประจำปี และการแต่งตั้งผู้สอบบัญชี
- (๙) พิจารณาคำร้องทุกข์ของครู ผู้ปกครองและนักเรียน
- (๑๐) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร

๑๙. การกำหนดค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียม โรงเรียนในระบบให้ค่านึงถึงค่าใช้จ่ายในการจัดการการศึกษา ค่าตอบแทนครูที่มีความรู้และความสามารถที่ดี และค่าใช้จ่ายอื่นซึ่งรวมถึงค่าใช้จ่ายในการขยายกิจการและผลตอบแทน

ค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่นตามวาระหนึ่ง ให้ประกาศไว้ในที่เปิดเผยในโรงเรียนในระบบ และโรงเรียนในระบบจะเรียกเก็บเงินอื่นใดจากผู้ปกครองหรือนักเรียนนอกจากที่กำหนดตามวาระหนึ่งไม่ได้

๒๐. การเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษา หรือเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาต่ำกว่าอัตราที่พึงเรียกเก็บตามที่คำนวณได้ตามมาตรา ๓๒ เพราะเหตุเป็นโรงเรียนการกุศลหรือเพื่อให้ผู้ยากไร้ได้รับการศึกษา ให้กระทรวงศึกษาธิการอุดหนุนทางการเงินและให้ความช่วยเหลือด้านอื่นเพื่อให้โรงเรียนในระบบดังกล่าวสามารถดำเนินการต่อไปได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

๒๑. การประชุม คณะกรรมการบริหารต้องจัดให้มีการประชุมอย่างน้อยหนึ่งครั้งในแต่ละภาคการศึกษาปกติ

๒๒. ผู้อำนวยการ เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการบริหารจัดการโรงเรียนในระบบ และแจ้งให้ผู้อนุญาตทราบพร้อมส่งหลักฐานการแต่งตั้งผู้อำนวยการภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันแต่งตั้ง

ผู้อำนวยการต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา และสามารถทำงานให้กับโรงเรียนในระบบได้เต็มเวลา

ผู้อำนวยการมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

(๑) ดูแลรับผิดชอบงานด้านวิชาการของโรงเรียนในระบบ

(๒) แต่งตั้งและถอดถอน ครู บุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนในระบบตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

(๓) ควบคุมปกครองครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนของโรงเรียนในระบบ

(๔) จัดทำทะเบียนครู บุคลากรทางการศึกษา เจ้าหน้าที่ นักเรียน และเอกสารอื่นที่เกี่ยวกับการให้การศึกษา ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๕) จัดทำหลักฐานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นอันเกี่ยวกับวิชาการตามระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ รวมทั้งตราสารจัดตั้ง นโยบาย ระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียน และหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

๒๓. ผู้จัดการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

(๑) ดูแลรับผิดชอบงานด้านงบประมาณของโรงเรียนในระบบ

(๒) ดูแลรับผิดชอบการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนในระบบ

(๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นอันเกี่ยวกับการบริหารงานตามตราสารจัดตั้ง นโยบาย ระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียนในระบบ และหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับใบอนุญาตจะทำหน้าที่ผู้จัดการโดยไม่แต่งตั้งผู้จัดการตามวรรคหนึ่งก็ได้

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้งผู้จัดการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

กรณีที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นบุคคลธรรมดาและไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ว่าในกรณีใดให้ผู้รับใบอนุญาตแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๑ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน หากมิได้แต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนไว้ ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

๒๔. การประเมินมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในและภายนอก จากสถาบันหรือองค์กรที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ และการประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาชาติ

ให้โรงเรียนในระบบประเภทนานาชาติ ได้รับการยกเว้นการดำเนินการแต่ทั้งนี้ โรงเรียนในระบบประเภทนานาชาติ ต้องได้รับการรับรองมาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอกจากสถาบันหรือองค์กรของต่างประเทศที่คณะกรรมการกำหนด และให้ถือว่าโรงเรียนในระบบประเภทนานาชาตินั้นได้รับการประกันคุณภาพภายนอกตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ และการประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาชาติ

๒๕. ระบบการเงินและบัญชี ให้ผู้จัดการเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดวางระบบและจัดทำบัญชีการเงินและบัญชีอื่นของโรงเรียนในระบบ ตามแบบและระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

โรงเรียนในระบบต้องเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยบัญชีให้คณะกรรมการบริหารดำเนินการให้มีการตรวจสอบบัญชีของโรงเรียนในระบบเพื่อตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงินของโรงเรียนในระบบภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นรอบปีบัญชี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

วันเริ่มและวันสิ้นปีบัญชีของโรงเรียนในระบบให้เป็นไปตามประกาศของโรงเรียนในระบบ

ให้คณะกรรมการบริหารจัดการจัดสรรผลตอบแทนที่ได้จากการดำเนินการของโรงเรียนในระบบให้แก่ผู้รับใบอนุญาตตามที่เห็นสมควร เว้นแต่ผลตอบแทนจากการดำเนินการของโรงเรียนการกุศล ให้คณะกรรมการบริหารจัดการจัดสรรให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

๒๖. การสนับสนุนจากรัฐ รัฐพึงให้การอุดหนุนและส่งเสริมโรงเรียนในระบบนอกเหนือจากเงินอุดหนุน ได้ตามที่คณะกรรมการเสนอแนะ โดยเฉพาะในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) จัดครูและบุคลากรทางการศึกษาพร้อมทั้งค่าตอบแทนบุคลากรดังกล่าวไว้ในกรณีขาดแคลนหรือในกรณีมุ่งเน้นวิชาการด้านใดด้านหนึ่ง

(๒) จัดครูและบุคลากรทางการศึกษาพร้อมทั้งค่าตอบแทนครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์การศึกษา สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา สำหรับนักเรียนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

(๓) ลดหย่อนหรือยกเว้นอากรขาเข้าสินค้าประเภทครุภัณฑ์และอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

(๔) ลดหย่อนหรือยกเว้นเงินภาษีเงินได้ของผู้รับใบอนุญาต ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากร

(๕) ลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือภาษีอื่นใดในทำนองเดียวกัน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

(๖) การจัดเก็บค่าสาธารณูปโภค อันประกอบด้วย ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ให้เรียกเก็บในอัตราเดียวกับโรงเรียนของรัฐ

(๗) สนับสนุนการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างทั่วถึงโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือเสียค่าใช้จ่ายในอัตราเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

(๘) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนเอกชนกับสถาบันการศึกษาของรัฐหรือสถานประกอบการ

การอุดหนุนและส่งเสริมของรัฐต้องคำนึงถึงหลักความเสมอภาคระหว่างโรงเรียนรัฐกับโรงเรียนเอกชนเพื่อร่วมกันพัฒนาการศึกษาชาติ

๒๗. กองทุน ให้มีกองทุนส่งเสริมโรงเรียนเอกชนขึ้นในกระทรวงศึกษาธิการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนสำหรับการให้กู้ยืมเงินแก่โรงเรียนเอกชน

กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) เงินที่โอนมาจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อวิทยาคารสงเคราะห์สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภาคใต้ ในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนเพื่อวิทยาคารสงเคราะห์สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๓๒

(๒) เงินที่โอนมาจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาการศึกษาโรงเรียนเอกชนในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาการศึกษาโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๕

(๓) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นรายปี

(๔) เงินค่าธรรมเนียม ค่าบริการ และเงินค่าปรับเนื่องจากผิดนัดชำระหนี้กู้ยืม

(๕) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้บริจาคให้กองทุน

(๖) ดอกผลและผลประโยชน์ที่เกิดจากกองทุน

(๗) เงินและทรัพย์สินอื่นที่ตกเป็นของกองทุน

เงินของกองทุนไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

เงินของกองทุนที่รับโอน ให้แยกบัญชีไว้เป็นการเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการสงเคราะห์สำหรับโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามภาคใต้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

ถ้าโรงเรียนในระบบที่ส่งเงินนั้นเลิกกิจการ เมื่อได้หักหนี้สินที่โรงเรียนในระบบดังกล่าวค้างชำระกองทุนแล้ว ให้คืนให้แก่โรงเรียนในระบบนั้น

ในกรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาโรงเรียนมีสิทธิขอกู้ยืมเงินจากกองทุนได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ในการอนุมัติให้โรงเรียนกู้ยืมเงินจากกองทุน คณะกรรมการจะอนุมัติให้ไม่ต้องเสียดอกเบี้ยและไม่ต้องมีหลักประกันในส่วนเงินกู้ยืมที่ไม่เกินจำนวนเงินที่โรงเรียนในระบบได้ส่งเข้ากองทุนแล้วก็ได้

การรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการบริหารกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

๒๘. กองทุนสงเคราะห์เป็นนิติบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสงเคราะห์ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยรวมถึง

(๑) การจ่ายเป็นเงินทุนเลี้ยงชีพให้แก่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา

(๒) การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์แก่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา

(๓) การส่งเสริมการออมทรัพย์ของผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา

(๔) การจ่ายเงินสวัสดิการสงเคราะห์

กองทุนสงเคราะห์ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและรายได้ของกองทุนสงเคราะห์ไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

กองทุนสงเคราะห์ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) เงินที่โอนมาจากกองทุนสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕

(๒) เงินที่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาส่งเข้ากองทุนตามมาตรา ๗๕ (๑)

(๓) เงินที่โรงเรียนในระบบส่งเข้ากองทุนตามมาตรา ๗๕ (๒)

(๔) เงินสมทบที่กระทรวงศึกษาธิการส่งสมทบตามมาตรา ๗๕ (๓)

(๕) ทรัพย์สินที่มีผู้บริจาค

(๖) เงินเพิ่มตามมาตรา ๗๖ และรายได้อื่น ๆ

(๗) ดอกผลของเงินและทรัพย์สินของกองทุนสงเคราะห์

ให้กองทุนสงเคราะห์มีอำนาจกระทำกิจการต่าง ๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์

การให้ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษากู้ยืมเงินจากกองทุนสงเคราะห์ต้องมีหลักประกันโดยจะนำเงินที่ผู้กู้จะมีสิทธิได้รับจากกองทุนสงเคราะห์ในเวลาที่จะขอกู้ยืมมาเป็นหลักประกันก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์กำหนด

การนำเงินกองทุนสงเคราะห์ไปลงทุนหรือหาประโยชน์ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน

๒๙. คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ ประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ

(๒) เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และผู้แทนกระทรวงการคลังเป็นกรรมการ

(๓) ผู้แทนสมาคมเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชน ผู้แทนฝ่ายผู้อำนวยการ ผู้แทนฝ่ายครูและบุคลากรทางการศึกษา ฝ่ายละหนึ่งคนซึ่งได้รับคัดเลือกตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด เป็นกรรมการ

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสามคน ซึ่งมีความรู้ด้านการเงิน การคลัง การบริหารกองทุนหรือกฎหมายที่คัดเลือกโดยที่ประชุมร่วมกันระหว่างประธานกรรมการและกรรมการตาม (๒) และ (๓) เป็นกรรมการ

ให้ผู้อำนวยการกองทุนสงเคราะห์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

๓๐. คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย ออกระเบียบ และข้อบังคับในการบริหารกิจการของกองทุนสงเคราะห์ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

(๒) กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการลงทุนของกองทุนสงเคราะห์รวมทั้งการให้สถาบันการเงินนำเงินของกองทุนสงเคราะห์ไปลงทุนและหาประโยชน์โดยวิธีอื่น ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๓) กำกับดูแลการจัดการกองทุนสงเคราะห์

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินสวัสดิการสงเคราะห์

(๕) อนุมัติงบประมาณรายจ่ายของกองทุนสงเคราะห์

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับ เก็บรักษา และจ่ายเงินของกองทุนสงเคราะห์

(๗) กำหนดระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของพนักงานและลูกจ้างตลอดจนการกำหนดเงินเดือน และเงินอื่น รวมถึงการสงเคราะห์และสวัสดิการ

(๘) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์มอบหมาย

(๙) ปฏิบัติงานอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนสงเคราะห์

ให้กรรมการกองทุนสงเคราะห์และอนุกรรมการได้รับประโยชน์ตอบแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์กำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

๓๑. ผู้อำนวยการกองทุนสงเคราะห์ ให้คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่เกินหกสิบห้าปี

(๓) สามารถปฏิบัติงานให้แก่กองทุนสงเคราะห์ได้เต็มเวลา

(๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(๕) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย

(๖) ไม่เป็นข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

(๗) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือกรรมการที่ปรึกษา หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง

(๘) ไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท เว้นแต่เป็นกรณีที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์มอบหมายให้เป็นกรรมการในบริษัทที่กองทุนสงเคราะห์เป็นผู้ถือหุ้น

(๙) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับกองทุนสงเคราะห์ หรือในกิจการที่กระทำให้แก่กองทุนสงเคราะห์โดยตรงหรือโดยอ้อม

การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การกำหนดเงื่อนไขในการทดลองปฏิบัติงาน และการทำงานในหน้าที่ ผู้อำนวยการกองทุนสงเคราะห์ ให้เป็นไปตามสัญญาจ้างที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์กำหนด โดยให้มีอายุการจ้างคราวละไม่เกินสี่ปี และเมื่อครบกำหนดอายุสัญญาจ้างแล้ว คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์จะต่ออายุสัญญาจ้างอีกก็ได้

ให้ประธานคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์เป็นผู้มีอำนาจทำสัญญาจ้างผู้อำนวยการกองทุนสงเคราะห์ในนามของกองทุนสงเคราะห์

ให้ผู้อำนวยการกองทุนสงเคราะห์ได้รับเงินค่าจ้าง ค่าตอบแทน และเงินอื่นตามที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์กำหนด

๓๒. ผู้อำนวยการกองทุนสงเคราะห์ เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้าง และรับผิดชอบในการบริหารกิจการของกองทุนสงเคราะห์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนสงเคราะห์และตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์กำหนด

ในกิจการของกองทุนสงเคราะห์ที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการกองทุนสงเคราะห์เป็นผู้แทนของกองทุนสงเคราะห์

ผู้อำนวยการกองทุนสงเคราะห์อาจมอบอำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานแทนได้ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์กำหนด ข้อบังคับดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นิติกรรมที่กระทำโดยฝ่าฝืนข้อบังคับตามวรรคสอง ย่อมไม่ผูกพันกองทุนสงเคราะห์ เว้นแต่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์จะให้สัตยาบัน

๓๓. การเข้ากองทุนสงเคราะห์ ตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาส่งเงินสะสมสำหรับตนเองในอัตราที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์กำหนดซึ่งต้องไม่เกินร้อยละสามของเงินเดือนรายเดือนที่แต่ละคนได้รับ และต้องไม่เกินวงเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) โรงเรียนในระบบส่งเงินสมทบเป็นจำนวนเท่ากับเงินสะสมที่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นรายคน

(๓) กระทรวงศึกษาธิการส่งเงินสมทบเป็นจำนวนสองเท่าของเงินสะสมที่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นรายคน

๓๔. กิจการของโรงเรียนเอกชนในระบบ เฉพาะในส่วนของผู้อำนวยการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีสัญชาติไทย ไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน ต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน

การคุ้มครองการทำงาน การจัดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองการทำงานและประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำของผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในระบบ และการวินิจฉัยร้องทุกข์ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ให้กิจการของโรงเรียนเอกชนในระบบในส่วนที่เกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ของโรงเรียนเอกชนในระบบไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน รวมถึงกองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน ทั้งนี้ ครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งไม่มีสัญชาติไทยต้องได้รับสวัสดิการและสิทธิประโยชน์เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยคำนึงถึงความเหมาะสมและเป็นธรรม

ในกรณีการจ้างงานครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งมีกำหนดระยะเวลาจ้างไว้แน่นอนและสิ้นสุดการจ้างตามระยะเวลานั้น โดยมีการจัดทำสัญญาจ้างเป็นหนังสือไว้ตั้งแต่เมื่อเริ่มจ้างและได้ทำงานในช่วงเวลานั้น เสร็จสิ้นไปและให้ถือว่าเป็นการสิ้นสุดสัญญาจ้าง ซึ่งมีใช้การเลิกจ้างไม่เป็นธรรมแต่ประการใด และไม่อยู่ในกฎหมายแรงงานว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานในส่วนที่เกี่ยวกับเงินชดเชย

การคุ้มครองการทำงาน การจัดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองการทำงานและประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำของครู และบุคลากรทางการศึกษาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย และการวินิจฉัยร้องทุกข์ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่มีสัญชาติไทยอาจให้บริหารทางการศึกษานอกโรงเรียนเอกชนในระบบได้ต่อเมื่อโรงเรียนเอกชนในระบบมีหนังสือมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรให้มีการให้บริหารทางการศึกษา ในสถานที่อื่น และไม่ถือว่าขัดกับกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว

๓๕. ข้อห้าม ห้ามผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาใช้หรือยอมให้ผู้อื่นใช้อาคาร สถานที่ และบริเวณของโรงเรียนเอกชนในระบบเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเป็นการอันไม่ควรแก่กิจการของโรงเรียนเอกชนในระบบ

ห้ามโรงเรียนในระบบทำหรือยินยอมให้บุคคลอื่นทำการใดอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศหรือวัฒนธรรมของชาติหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ห้ามโรงเรียนในระบบหยุดสอนติดต่อกันเกินเจ็ดวันอันมิใช่เป็นการหยุดตามปกติของโรงเรียน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ในกรณีเช่นนั้นให้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบพร้อมด้วยเหตุผลของการหยุดสอน

การโฆษณาของโรงเรียนในระบบต้องไม่เป็นเท็จ เกินความจริงหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในกรณีที่ผู้อนุญาตเห็นว่าการโฆษณาของโรงเรียนในระบบฝ่าฝืนวรรคหนึ่ง ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งให้โรงเรียนในระบบปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

(๑) หยุดการโฆษณา

(๒) แก้ไขการโฆษณาให้ถูกต้อง

(๓) โฆษณาเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดของประชาชนที่อาจเกิดขึ้นแล้วตามวิธีการที่ผู้อนุญาตกำหนด

ในกรณีที่โรงเรียนในระบบใดไม่ดำเนินการตามคำสั่งของผู้อนุญาต หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ผู้อนุญาตกำหนดตามวรรคสอง ผู้อนุญาตมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนในระบบนั้นได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติการณ์ที่กระทำผิด

โรงเรียนในระบบใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศ ที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ดำเนินการกิจการให้เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต หรือจัดการศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ที่กำหนดไว้ ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งให้แก้ไขภายในเวลาที่กำหนด

โรงเรียนในระบบใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งให้โรงเรียนในระบบบงครับ นักเรียนใหม่ หรือให้หยุดดำเนินการตามใบอนุญาตทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว หรือสั่งการอย่างอื่นตามควร แก่กรณี ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติการณ์ที่กระทำผิด

การสั่งการตามวรรคหนึ่งไม่กระทบถึงการดำเนินคดีกับผู้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด

๓๖. การควบคุม ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งให้โรงเรียนในระบบอยู่ในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชนหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีเขตอำนาจเมื่อมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) โรงเรียนในระบบไม่มีทุนเพียงพอที่จะดำเนินการต่อไป

(๒) โรงเรียนในระบบฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศ ที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ และอาจทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่การดำเนินการของโรงเรียนในระบบ

(๓) โรงเรียนในระบบฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งการตามพระราช บัญญัตินี้ และอาจทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่การดำเนินการของโรงเรียนในระบบ

(๔) โรงเรียนในระบบไม่ปฏิบัติตามตราสารจัดตั้ง และอาจทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่การดำเนิน กิจการของโรงเรียนในระบบ

(๕) คณะกรรมการบริหาร กรรมการบริหาร ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ ครู บุคลากรทางการศึกษา หรือนักเรียน ของโรงเรียนในระบบกระทำการอันเป็นภัยอย่างร้ายแรงต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ ความสงบ เรียบร้อย วัฒนธรรมของชาติ หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

เมื่อได้มีคำสั่งควบคุมโรงเรียนในระบบตามมาตรา ๘๘ แล้ว ให้ผู้อนุญาตแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมโรงเรียน ในระบบขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในด้านการศึกษาและด้านอื่นที่เกี่ยวข้องอีกไม่เกินหกคน เพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนคณะกรรมการบริหารและ ดำเนินกิจการของโรงเรียนในระบบเป็นการชั่วคราวในระหว่างที่โรงเรียนในระบบอยู่ในความควบคุม

ผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ และผู้จัดการ ต้องส่งมอบทรัพย์สินพร้อมด้วยสรรพสมุดบัญชี เอกสาร และสิ่งอื่น เกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สินของโรงเรียนในระบบตลอดจนหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียนทั้งหมดของโรงเรียนในระบบนั้น ให้แก่คณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มิคำสั่งควบคุมโรงเรียนในระบบ

ผู้อนุญาตอาจสั่งให้ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการไปปฏิบัติงานในโรงเรียนในระบบระหว่างเวลาที่อยู่ในความ ควบคุมของคณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบได้ตามความจำเป็นโดยให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการตามปกติ

เมื่อคณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบเห็นว่าเหตุแห่งการสั่งให้ควบคุมโรงเรียนในระบบได้ล่วงพ้น หรือ ได้รับการแก้ไขหรือปรับปรุงแล้ว ให้คณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบเสนอความเห็นต่อผู้อนุญาต

๓๗. จริยธรรม ผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ ผู้บริหาร ผู้จัดการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีจรรยา มรรยาท วินัย และหน้าที่ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

๓๘. การเลิกกิจการโรงเรียนในระบบ

(๑) ผู้รับใบอนุญาตหรือทายาท แล้วแต่กรณี ได้รับอนุญาตให้เลิกกิจการโรงเรียนในระบบ หรือ

(๒) ผู้รับใบอนุญาตถูกเพิกถอนใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบ

มาตรา ๑๑๘ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตหรือทายาท แล้วแต่กรณี ไม่ประสงค์จะดำเนินกิจการโรงเรียนในระบบต่อไป ให้ยื่นคำขอลีกกิจการโรงเรียนในระบบพร้อมด้วยเหตุผลต่อผู้อนุญาตล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันก่อนสิ้นปีการศึกษา

ในกรณีที่มิเหตุพ้นวิสัยที่โรงเรียนในระบบจะดำเนินกิจการต่อไปได้ ผู้รับใบอนุญาตหรือทายาท แล้วแต่กรณี จะขออนุญาตเลิกกิจการโรงเรียนในระบบโดยยื่นคำขอล่วงหน้าน้อยกว่าระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่งก็ได้

ในการอนุญาตตามคำขอตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ผู้อนุญาตจะกำหนดมาตรการหรือเงื่อนไขให้โรงเรียนในระบบต้องปฏิบัติเพื่อคุ้มครองหรือเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนนั้นก่อนอนุญาตให้เลิกกิจการโรงเรียนในระบบตามที่เห็นสมควรก็ได้

เมื่อโรงเรียนในระบบเลิกกิจการ ให้คณะกรรมการบริหารหรือคณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบ แล้วแต่กรณี แต่งตั้งผู้ชำระบัญชีเพื่อชำระบัญชีของโรงเรียนในระบบ และให้นำความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในระหว่างชำระบัญชี ให้ถือว่าโรงเรียนในระบบนั้นยังคงตั้งอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชีเมื่อได้ชำระบัญชีตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้ามีทรัพย์สินเหลืออยู่ ให้คืนแก่ผู้รับใบอนุญาต

๓๙. การอุทธรณ์ ในกรุงเทพมหานคร ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และประธานกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาในกรุงเทพมหานครคนหนึ่งซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งผู้แทนสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเอกชนจำนวนสามคน เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการสถานศึกษาของรัฐในกรุงเทพมหานคร เป็นเลขานุการคนหนึ่งและผู้ช่วยเลขานุการคนหนึ่ง

ในจังหวัดอื่นแต่ละจังหวัดนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานอัยการจังหวัด ประธานกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนั้นคนหนึ่งซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง และผู้แทนคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดจำนวนสามคน เป็นกรรมการ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งผู้อำนวยการสถานศึกษาของรัฐในจังหวัดนั้น เป็นเลขานุการคนหนึ่งและผู้ช่วยเลขานุการคนหนึ่ง เว้นแต่ในจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมอบอำนาจให้เป็นผู้อนุญาต ให้จังหวัดนั้นมีปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการซึ่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ และให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งประธานกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด และผู้แทนสมาคมโรงเรียนเอกชนจังหวัดจำนวนสามคนเป็นกรรมการ และแต่งตั้งผู้อำนวยการสถานศึกษาของรัฐในจังหวัดนั้นเป็นเลขานุการคนหนึ่งและผู้ช่วยเลขานุการคนหนึ่ง

ผู้ซึ่งต้องปฏิบัติตามคำสั่งหรือได้รับผลกระทบจากคำสั่งของผู้อนุญาตผู้ใดไม่พอใจในคำสั่งดังกล่าว ให้มีสิทธิยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งจากผู้อนุญาตหรือวันที่ทราบคำสั่ง แล้วแต่กรณี

การยื่นอุทธรณ์ การรับอุทธรณ์ วิธีพิจารณาอุทธรณ์ และกำหนดเวลาพิจารณาอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การอุทธรณ์ไม่เป็นการทุเลาการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาต เว้นแต่ประธานกรรมการของคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์จะมีคำสั่งให้ทุเลาการปฏิบัติตามคำสั่งเพื่อรอคำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

๔๐. การจัดตั้งโรงเรียนนอกระบบ ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

ประเภทและลักษณะของโรงเรียนนอกระบบ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรของโรงเรียนนอกระบบ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

โรงเรียนนอกระบบสามารถจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมในวันและเวลาตามความเหมาะสมของหลักสูตร

การขอรับใบอนุญาต และการออกใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนนอกระบบให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องแนบรายละเอียดเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียนนอกระบบมาพร้อมกับคำขอและอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ประเภท และลักษณะของโรงเรียนนอกระบบ

(๒) ที่ตั้ง และแผนผังแสดงบริเวณและอาคารของโรงเรียนนอกระบบ

(๓) หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการศึกษา

(๔) หลักเกณฑ์การคิดค่าธรรมเนียมการศึกษา และค่าธรรมเนียมอื่น รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการเพิ่มค่าธรรมเนียมดังกล่าว

(๕) รายการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้ได้รับอนุญาตจะเปลี่ยนแปลงรายการตามวรรคหนึ่งไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต

ให้ผู้อนุญาตพิจารณาคำขออนุญาตให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับคำขออนุญาต

ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีผู้บริหารคนหนึ่งเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการบริหารงานของโรงเรียนนอกระบบให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและรายละเอียดตามมาตรา ๑๒๑ วรรคหนึ่ง โดยผู้รับใบอนุญาตซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคสองจะเป็นผู้บริหารเองก็ได้ และให้ส่งหลักฐานการแต่งตั้งหรือการเข้าเป็นผู้บริหาร แล้วแต่กรณี ให้ผู้อนุญาตทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันแต่งตั้งหรือวันเข้าบริหาร

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้บริหาร ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) สัญชาติไทย

(๒) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้มีประสบการณ์ทำงานไม่ต่ำกว่าห้าปีในสาขาที่ขออนุญาตเปิดสอน

(๔) มีความประพฤติเรียบร้อยไม่บกพร่องในศีลธรรมอันดี

(๕) เลื่อมใสในการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๖) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

สำหรับโรงเรียนนอกระบบประเภทโรงเรียนปอเนาะ และศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) มิให้นำคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตาม (๓) มาใช้บังคับในกรณีที่ได้รับใบอนุญาตและผู้บริหารเป็นบุคคลเดียวกัน แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นผู้ ผู้เชี่ยวชาญในศาสนาอิสลามหรือในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่สังคมและชุมชนยอมรับ

๔๑. โรงเรียนนอกระบบ จัดให้มีครูหรือผู้สอน ต้องมีคุณสมบัติเหมาะสมกับหลักสูตรและมีจำนวนที่เหมาะสมกับนักเรียน ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

โรงเรียนนอกระบบสามารถจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติตามหลักสูตรที่ได้รับการอนุญาตภายนอกสถานศึกษาได้ โดยให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

โรงเรียนนอกระบบอาจจัดการศึกษาตามหลักสูตรที่ได้รับการอนุญาตภายนอกสถานศึกษาได้ รูปแบบ วิธีการจัดการขออนุญาต ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

คณะกรรมการจะกำหนดให้โรงเรียนนอกระบบบางประเภทหรือบางขนาดที่ผู้บริหารต้องจัดทำรายงานแสดงกิจการและงบการเงินของโรงเรียนนอกระบบเสนอต่อผู้อนุญาตทุกปีตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้

การเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่นในโรงเรียนนอกระบบต้องไม่มีลักษณะเป็นการแสวงหากำไรเกินควร เมื่อคำนึงถึงคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา และสิทธิประโยชน์ที่นักเรียนได้รับ

ในกรณีที่โรงเรียนนอกระบบประสงค์จะเลิกกิจการ ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนวันที่ประสงค์จะเลิกกิจการและให้ใบอนุญาตนั้นสิ้นผลเมื่อถึงกำหนดเลิกกิจการ

เมื่อผู้อนุญาตตรวจพบว่าโรงเรียนนอกระบบแห่งใดหยุดดำเนินกิจการเกินเก้าสิบวันโดยไม่แจ้งเลิกกิจการตามวรรคหนึ่ง ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตโรงเรียนนอกระบบดังกล่าวได้

๔๒. การสนับสนุน รัฐพึงให้การอุดหนุนและส่งเสริมโรงเรียนนอกระบบนอกเหนือจากเงินอุดหนุนตามมาตรา ๓๕ ได้ตามที่คณะกรรมการเสนอแนะ โดยเฉพาะในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) จัดครู ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาพร้อมทั้งค่าตอบแทนบุคลากรดังกล่าวไว้ในกรณีขาดแคลนหรือในกรณีมุ่งเน้นวิชาการด้านใดด้านหนึ่ง

(๒) จัดครู ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาพร้อมทั้งค่าตอบแทนครู ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์การศึกษา สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา สำหรับนักเรียนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

(๓) ลดหย่อนหรือยกเว้นอากรขาเข้าสินค้าประเภทครุภัณฑ์และอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

(๔) ลดหย่อนหรือยกเว้นเงินภาษีเงินได้ของผู้รับใบอนุญาต ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากร

(๕) ลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือภาษีอื่นใดในทำนองเดียวกัน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

(๖) การจัดเก็บค่าสาธารณูปโภค อันประกอบด้วย ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ให้เรียกเก็บในอัตราเดียวกับโรงเรียนของรัฐ

(๗) สนับสนุนการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างทั่วถึงโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือเสียค่าใช้จ่ายในอัตราเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

(๘) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนเอกชนกับสถาบันการศึกษาของรัฐ หรือสถานประกอบการ

การอุดหนุนและส่งเสริมของรัฐต้องคำนึงถึงหลักความเสมอภาคระหว่างโรงเรียนรัฐกับโรงเรียนเอกชนเพื่อร่วมกัน พัฒนาการศึกษชาติ

๔๓. การลงโทษ ผู้ใดจัดตั้งโรงเรียนในระบบโดยไม่ได้รับใบอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

โรงเรียนในระบบใดจัดการเรียนการสอนผิดไปจากรายละเอียดที่ระบุไว้ หรือเรียกเก็บค่าธรรมเนียมผิดไปจาก อัตราที่ระบุไว้ หรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดไม่แต่งตั้งผู้อำนวยการหรือไม่แจ้ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนในระบบผู้ใดแต่งตั้งผู้ไม่มีคุณสมบัติ เป็นผู้อำนวยการ หรือแต่งตั้งผู้ไม่มีคุณสมบัติ เป็นรองผู้อำนวยการหรือยินยอมให้ผู้ไม่ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการ แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดปลอมเอกสารหลักฐานขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด เดิมหรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วย ประการใด ๆ ในเอกสารหลักฐานดังกล่าว หรือประทับตราปลอมหรือลงลายมือชื่อปลอมในเอกสารหลักฐานนั้น หรือ ทำหรือให้คำรับรองเอกสารหลักฐานดังกล่าวเป็นเท็จ ทั้งนี้ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ถ้าได้กระทำเพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารหลักฐานที่แท้จริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง

ผู้ใดใช้หรืออ้างเอกสารหลักฐานที่ตนรู้อยู่แล้วว่าเกิดจากการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษ ดังที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ใช้หรืออ้างเอกสารหลักฐานอันเป็นความผิดตามวรรคสามด้วย ให้ลงโทษ ตามวรรคสามแต่กระหนเดียว

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นนิติบุคคลกระทำความผิดและถูกลงโทษ ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น เกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล นั้นหรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่ทำการจนเป็นเหตุให้ นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

บทที่ ๕

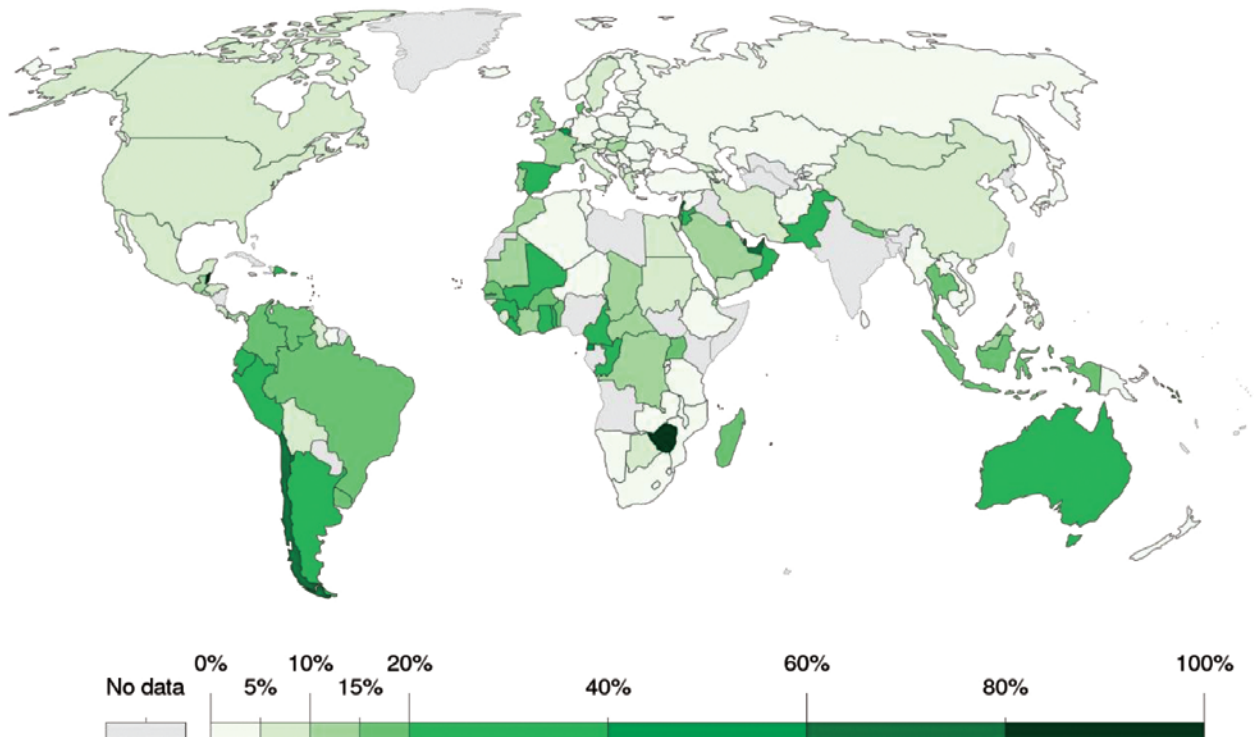
ข้อเสนอ

๑. สรุปผลการศึกษา

จากการสำรวจการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้แก่ประชาชนในระดับนานาชาติพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วสัดส่วนประชากรวัยเรียนที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอยู่ที่ราวร้อยละ ๑๐ - ๔๐ และร้อยละ ๒๐ - ๖๐ ตามลำดับ ดังแสดงในผลการศึกษาของธนาคารโลกในแผนภาพที่ ๕.๑

Share enrolled in private institutions at the primary education level, 2015

Shown is the of students in primary education enrolled in institutions that are not operated by a public authority but controlled and managed, whether for profit or not, by a private body (e.g., non-governmental organization, religious body, special interest group, foundation or business enterprise)

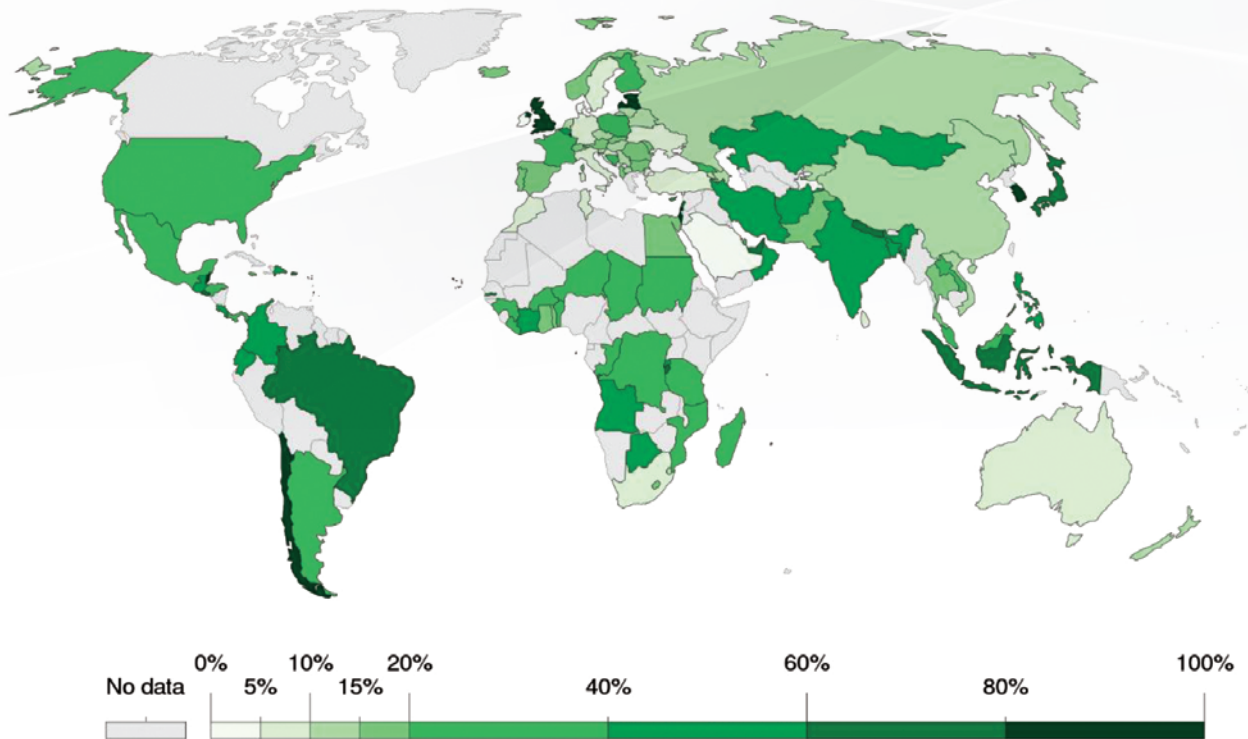
Source: World Bank

แผนภาพที่ ๕ สัดส่วนการจัดการศึกษาของภาคเอกชนระดับประถมศึกษาและอุดมศึกษาปีการศึกษา ๒๕๕๘

Share enrolled in private institutions at the tertiary education level, 2015

Shown is the of students in tertiary education enrolled in institutions that are not operated by a public authority but controlled and managed, whether for profit or not, by a private body (e.g., non-governmental organisation, religious body, special interest group, foundation or business enterprise).

Source: World Bank

แผนภาพที่ ๑๐ โครงการพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

ที่มา : ธนาคารโลก

กระบวนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในระบบการศึกษาไทยอยู่ในระดับใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของโลกที่ราวร้อยละ ๒๐ จึงอาจกล่าวได้ว่าระบบการศึกษาไทยเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับมาตรฐานเมื่อเทียบกับนานาชาติ แต่บทบาทของภาคเอกชนในระบบการศึกษาไทยก็ยังมีโอกาสขยายตัวอีกมากในอนาคต

ดังนั้น เนื้อหาในส่วนนี้จึงเป็นการสรุปแนวโน้มและต้นแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคเอกชนในระบบการศึกษาต่าง ๆ ในระดับนานาชาติที่ประสบความสำเร็จ และแนวทางการส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนในการจัดการศึกษาในระบบการศึกษาไทยในอนาคต รวมทั้งข้อเสนอเชิงนโยบาย

๑) ต้นแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการจัดการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในระดับนานาชาติ ๓ รูปแบบ

จากการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในระบบการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในระดับนานาชาติสามารถสรุปแนวทางการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการจัดการศึกษาที่สำคัญได้เป็น ๓ รูปแบบดังต่อไปนี้

ก. การร่วมจัดการศึกษาโดยรับเงินอุดหนุนจากภาครัฐบางส่วน (Subsidies)

การสนับสนุนเงินอุดหนุนให้แก่สถานศึกษา และหน่วยจัดการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบการศึกษาเอกชน สนับสนุนภาครัฐจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มเป้าหมายทั้งในและนอกระบบการศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายผู้ด้อยโอกาส ที่สถานศึกษาและหน่วยจัดการเรียนรู้ภาครัฐอาจเข้าไม่ถึงในบางพื้นที่ เป็นมาตรการที่แพร่หลายมากที่สุดมาตรการหนึ่ง ในการดึงภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผลงานวิจัยและผลการประเมินหลายชิ้นให้การสนับสนุน แนวทางนี้เนื่องจากพบว่าสามารถช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และสนับสนุนคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่ เด็กเยาวชนได้จริงในหลายประเทศ เช่น อินเดีย ยูกันดา ปากีสถาน โคลัมเบีย เวเนซุเอล่า และ ฟิลิปปินส์ เป็นต้น โดยความแตกต่างของการสนับสนุนเงินอุดหนุนในการจัดการศึกษาของแต่ละประเทศขึ้นอยู่กับระดับการอุดหนุน ของงบประมาณภาครัฐ เมื่อเทียบกับต้นทุนการจัดการศึกษาจริง ระดับการกำกับดูแลของภาครัฐเพื่อแลกกับการสนับสนุน งบประมาณดังกล่าว รวมทั้งการกำหนดกลุ่มเป้าหมายของการสนับสนุนนี้เฉพาะเจาะจงเพื่อการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา เป็นต้น

ข. โรงเรียนในกำกับของรัฐ (Contract School)

โมเดลโรงเรียนในกำกับของรัฐ เป็นหนึ่งในรูปแบบที่เกิดขึ้นมาไม่นาน แต่เป็นโมเดลการปฏิรูปเชิงระบบของ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการจัดการศึกษาที่ได้รับการขยายผล และศึกษาถึงมากที่สุดรูปแบบหนึ่ง ใน ๑ - ๒ ทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีโมเดล Charter School และ Academy School ของสหรัฐอเมริกา และ สหราชอาณาจักร เป็น ๒ รูปแบบหลักที่ได้รับการศึกษาและนำไปทดลองดำเนินการในหลายประเทศ โดยองค์ประกอบสำคัญของ โรงเรียนในกำกับของรัฐคือ รัฐเป็นผู้ว่าจ้างเอกชนในการบริหารจัดการสถานศึกษาในนามของภาครัฐ โดยมีการบริหารจัดการอย่างเป็นอิสระ ภายใต้การกำกับดูแลที่ผลสัมฤทธิ์ในการจัดการศึกษาต่อผู้เรียน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะเป็นรูปแบบที่มีการพูดถึงในวงกว้าง แต่หลายประเทศก็ยังลังเลที่จะนำไปใช้ในประเทศของตน เนื่องจาก ผลการวิจัยและประเมินยังมีความหลากหลาย กล่าวคือผลประโยชน์ที่ได้อาจมีทั้งข้อดี ข้อเสีย และ ระยะเวลาในการดำเนินการ โรงเรียนในกำกับของรัฐที่ผ่านมายังสั้นอยู่ ผลการวิจัยจึงยังไม่ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนว่าเป็นรูปแบบที่ได้ผลจริง และคุ้มค่า ในการดำเนินการในวงกว้าง

ค. คุปองการศึกษา (Voucher)

คุปองการศึกษาเป็นแนวคิดที่มีการพูดถึงในประเทศไทยมายาวนานกว่า ๒ - ๓ ทศวรรษแล้ว และเคยถูกบรรจุ อยู่ในแผนนโยบายด้านการศึกษาของหลายรัฐบาล แต่ก็ยังไม่เคยเกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในระบบการศึกษาไทย หลักการสำคัญของแนวคิดคุปองการศึกษาคือการที่รัฐบาลให้อิสระแก่ประชาชนผู้ปกครองอย่างเต็มที่ในการเลือก โรงเรียนที่เหมาะสมกับบุตรหลานของตนเอง ไม่ว่าจะเรียนโรงเรียนรัฐ ท้องถิ่น หรือ เอกชน โดยเมื่อเลือกแล้ว รัฐบาล ก็จะส่งเงินงบประมาณตามไปที่โรงเรียนให้ ประหนึ่งว่ารัฐบาลให้คุปองการศึกษาแก่ครอบครัวในการเลือกโรงเรียน ที่ดีที่สุดสำหรับลูกหลาน โรงเรียนที่ได้รับเลือกก็สามารถรวบรวมเอาคุปองไปเบิกเงินจากรัฐบาลเพื่อนำมาจัดการศึกษา ระบบการศึกษาที่เป็นต้นกำเนิดของรูปแบบการจัดการคุปองการศึกษาคือประเทศเนเธอร์แลนด์ซึ่งเริ่มใช้ระบบนี้มาตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๑๗ ซึ่งสะท้อนถึงวัฒนธรรมความเชื่อและศาสนาที่แตกต่างกันหลากหลาย รัฐจึงให้อิสระในการเลือกโรงเรียน ที่สอดคล้องกับความเชื่อและวัฒนธรรมที่หลากหลายผ่านระบบคุปองการศึกษา

การจัดสรรงบประมาณในลักษณะนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นการจัดสรรงบประมาณการศึกษาโดยวิธีการด้านอุปสงค์ (Demand-side Financing) อย่างแท้จริง เนื่องจากประชาชนเป็น “ผู้เลือกซื้อ” บริการทางการศึกษาได้เองอย่างเป็นอิสระ ภาครัฐมีหน้าที่เบิกจ่ายงบประมาณไปยังโรงเรียนที่ถูกเลือก รูปแบบการจัดการศึกษาในลักษณะนี้ แม้จะเป็นวิธีการที่ได้รับการยอมรับและมีการศึกษาอย่างกว้างขวาง แต่เป็นรูปแบบที่มีเงื่อนไขเชิงระบบที่สำคัญต่อความสำเร็จ ในการดำเนินการ เช่น คุณภาพของสถานศึกษาทุกสังกัดจำเป็นต้องมีความใกล้เคียงกัน และสถานศึกษาต่าง ๆ ในแต่ละพื้นที่ ของประเทศจำเป็นต้องมีทางเลือกที่เพียงพอให้แก่ครอบครัวต่าง ๆ การเลือกของประชาชนจึงจะเป็นการเลือกที่มี อิสระอย่างแท้จริง ผลการวิจัยและประเมินผลการจัดการศึกษาด้วยระบบคูปองการศึกษาจึงมีความหลากหลาย และมีเงื่อนไขสู่ความสำเร็จที่อาจเป็นไปได้ยากในระบบการศึกษาที่มีปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่สูง และระบบ การศึกษาที่มีระบบงบประมาณด้านการศึกษาที่ซับซ้อน

๒) แนวทางความร่วมมือ การสนับสนุนส่งเสริม ระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและ การจัดการศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา, ๒๕๖๓) ได้กำหนดให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภาครัฐเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนจากทุกภาคส่วนได้มีบทบาทในการจัดการศึกษา เพื่อสนับสนุนให้กระบวนการปฏิรูปการศึกษาเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๔ วรรคสามที่ระบุไว้ อย่างชัดเจนให้รัฐต้องดำเนินการจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยกำหนดให้มีการกำหนดรายละเอียดเอาไว้ในกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้ง แผนการศึกษาแห่งชาติ

เนื่องด้วยร่าง พรบ.การศึกษาแห่งชาติ ฉบับใหม่ที่คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาได้ยกร่าง ไว้เมื่อปี ๒๕๖๒ ยังคงอยู่ในระหว่างขั้นตอนการจัดทำกฎหมายอยู่ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่มีการประกาศใช้ ในเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ จึงเป็นแผนที่กำหนดแนวทางการสนับสนุนส่งเสริมระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนา การศึกษาและการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๔ วรรคสาม ซึ่งมีการประกาศใช้เป็นแผนแรก และกำหนดให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินการ และ การจัดทำงบประมาณประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ รวมทั้งในการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานในกรอบการทำงาน ภายใต้งบประมาณปี ๒๕๖๔ ผ่านกลไกขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคี ประองคอง (ปปย.) ในแต่ละกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

โดยแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งประกอบด้วย ๕ กิจกรรมปฏิรูปได้ระบุแนวทางการเปิด โอกาสให้ภาคเอกชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐอย่างน้อย ๓ แนวทางในกิจกรรมปฏิรูปที่ ๑, ๔ และ ๕ ดังต่อไปนี้

(๑) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๑ การสนับสนุนการพัฒนาาระบบหลักประกันโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยด้วยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน

จากการประเมินของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาเมื่อปี ๒๕๖๑ พบว่าการสร้างหลักประกันโอกาสด้านการศึกษาให้แก่ประชากรเด็กเยาวชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสตั้งแต่ระดับปฐมวัยจำนวนราว ๔.๓ ล้านคน จำเป็นต้องใช้งบประมาณมากกว่าปีละ ๒๕,๐๐๐ ล้านบาทอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา ๕ ปีเป็นอย่างน้อย ด้วยกรอบงบประมาณที่สูงเช่นนี้ ด้วยฐานงบประมาณด้านการศึกษาของประเทศที่อยู่ในระดับปีละ ๕๐๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี หรือ คิดเป็นร้อยละ ๒๐ ของงบประมาณแผ่นดิน การระดมทรัพยากรเพิ่มเติมอีกปีละ ๕๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปีด้วยงบประมาณจากภาครัฐแต่ลำพังอาจบรรลุเป้าหมายได้ยาก บทบาทของภาคเอกชนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการเติมเต็มทั้งในรูปแบบตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินในการร่วมสนับสนุนภาครัฐในการสร้างหลักประกันโอกาสทางการศึกษาให้เกิดขึ้นในประเทศไทยได้ในอนาคตอันใกล้

(๒) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ การยกระดับกระบวนการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคี

อาชีวศึกษาทวิภาคีถือเป็นหนึ่งในรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาที่ประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในระดับชาติ โดยองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการศึกษานี้คือการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนโดยเอาการพัฒนาผู้เรียนเป็นตัวตั้งอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม ด้วยการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี (Technological Disruption) และการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจาก COVID-๑๙ ที่ทักษะการทำงานซ้ำ ๆ (Routine Skills) จะเป็นที่ต้องการในตลาดแรงงานน้อยลงและถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยีการผลิตและอัตโนมัติ (Automation) และการพิมพ์แบบสามมิติ (๓D Printing) ดังนั้นการจับทิศทางความต้องการกำลังแรงงานในอนาคต ๕-๑๐ ปีข้างหน้าจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ภาครัฐและภาคเอกชนต้องทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่กระบวนการกำหนดทิศทางของหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการฝึกปฏิบัติงาน ในสถานที่จริงระหว่างการศึกษา ไปจนถึงกระบวนการจ้างงานและพัฒนาทักษะแรงงานต่อเนื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนเช่นนี้สามารถดำเนินการได้ทั้งในรูปแบบที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ซึ่งภาครัฐสามารถส่งเสริมการขยายผลดังกล่าวได้ด้วยมาตรการลดหย่อนภาษีให้แก่ภาคเอกชนที่ร่วมสนับสนุนกระบวนการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคีดังกล่าว

(๓) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การสนับสนุนการพัฒนา Digital Learning Platform และระบบ Credit Bank ร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

ด้วยการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ ๔ ในระดับนานาชาติและในประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี (Technological Disruption) ส่งผลให้ความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงานมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก และรวดเร็วมากขึ้น การเรียนรู้ตลอดชีวิตควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน และภายหลังการสำเร็จการศึกษาจากระบบการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวดที่จะช่วยให้กำลังคนของประเทศยังคงมีขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดแรงงานได้อย่างต่อเนื่อง ใบปริญญาอาจไม่สามารถเป็นหลักประกันของการมีงานทำและการประสบความสำเร็จในการทำงานได้อย่างต่อเนื่อง กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง (Self-directed Learning) หรือ การเรียนรู้ใหม่ (Relearn, Unlearn) จึงเป็นกระบวนการที่จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนของรัฐบาลอย่างเต็มที่ อาทิเช่น การพัฒนา Digital Learning Platform และ ธนาคารเครดิต (Credit Bank) ร่วมกันระหว่างภาครัฐและ

ภาคเอกชนจึงเป็นเครื่องมือทางนโยบายที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้เด็กเยาวชน และประชาชนวัยแรงงานสามารถเข้าถึงกระบวนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องได้อย่างเสมอภาค และด้วยสัดส่วนการจ้างงานของภาคเอกชนที่สูงกว่าภาครัฐ กระบวนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการพัฒนาเครื่องมือทางนโยบายทั้ง ๒ ส่วนนี้จึงมีความสำเร็จเป็นอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน ซึ่งอาจจะเป็นการสนับสนุนทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน

๓) แนวทางขยายผลความร่วมมือและการสนับสนุนส่งเสริมการใช้ทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของเอกชนและสถานศึกษา

ในช่วงเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา ถือเป็นหนึ่งในช่วงเวลาที่เกิดนวัตกรรมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการร่วมจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นความร่วมมือที่แตกต่างจากรูปแบบที่ได้มีการสรุปเอาไว้ข้างต้นที่ภาคเอกชนเป็นผู้เปิดสถานศึกษาเพื่อจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนโดยตรง แต่เป็นกระบวนการของภาคเอกชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนกระบวนการจัดการศึกษาทั้งที่เป็นกระบวนการถ่ายทอดนวัตกรรม และกระบวนการบริหารองค์กร ไปจนถึงการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษาที่ทันสมัย และการส่งบุคลากรในองค์กรเอกชนมาร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนกับครูและบุคลากรทางการเรียนการสอนในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง อาทิเช่น

โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School) เป็นโครงการที่ตั้งขึ้นเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาตามนโยบาย Thailand ๔.๐ ถือเป็นนวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษา ที่ให้ความสำคัญอิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ทั้งในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยสร้างความรับผิดชอบต่อผู้เรียนด้วยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน สนับสนุนทรัพยากรที่เหมาะสมและจำเป็น ซึ่งได้มีการดำเนินการมาแล้ว ๒ รุ่นตั้งแต่ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ในสถานศึกษาทั่วประเทศ จำนวน ๕๐ แห่ง จาก ๓๔ จังหวัด ร่วมกับหน่วยงานภาคเอกชนจำนวน ๑๒ หน่วยงาน จนถึงภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ มีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มเติม จำนวน ๘๔ แห่ง มีผู้สนับสนุน ๒๗ หน่วยงาน รวมทั้ง ๒ รุ่น มีโรงเรียนในโครงการ ๑๓๔ แห่ง จาก ๕๔ จังหวัดทั่วประเทศ

โครงการสานพลังประชารัฐ ด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำ เป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยในปัจจุบันมีสถานศึกษาเข้าร่วมกว่า ๕,๐๐๐ แห่ง ครอบคลุมทั้ง ๒๒๕ เขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อร่วมขับเคลื่อนและยกระดับมาตรฐานการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำให้มีสัมฤทธิ์ และมีส่วนสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำพัฒนาคุณภาพคน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสร้างเยาวชน ที่สามารถดึงศักยภาพของตนเองออกมาให้เป็นทั้ง “คนดี และ คนเก่ง”

CONNEXT ED หรือ โครงการผู้นำเพื่อการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน (Leadership Program for Sustainable Education) เป็นหนึ่งในกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการสานพลังประชารัฐ ด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำ โดยบริษัทเอกชนชั้นนำของประเทศ ๑๒ บริษัท มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันพัฒนาและสร้างเครือข่ายผู้นำรุ่นใหม่ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาและยกระดับการศึกษาไทยอย่างยั่งยืน บทบาทความร่วมมือระหว่าง ๑๒ บริษัท โดยแต่ละแห่งคัดเลือกบุคลากรคุณภาพภายในองค์กรของตน มาทำหน้าที่ “School Partner” เพื่อมาร่วมผลักดันยุทธศาสตร์ไปสู่โรงเรียนประชารัฐ ผ่านกระบวนการลงพื้นที่ปฏิบัติงานจริง (Action Learning) เพื่อร่วมศึกษาบริบทและจัดทำ

แผนพัฒนาโรงเรียนร่วมกับผู้บริหารโรงเรียน ส่วนผู้บริหารระดับสูงจากแต่ละองค์กร ร่วมสนับสนุนในฐานะ “School Counselor” ทำหน้าที่ให้คำแนะนำและส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียนอย่างยั่งยืน

ตัวอย่างกรณีศึกษานวัตกรรมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนข้างต้นนี้แสดงให้เห็นถึงกระบวนการสนับสนุนด้านนวัตกรรม เทคโนโลยี การบริหารจัดการ และการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ภาคเอกชนสามารถสนับสนุนการจัดการศึกษาของภาครัฐได้ นอกเหนือจากการสนับสนุนเงินทุน หรือ การจัดตั้งสถานศึกษาเอกชนในรูปแบบที่เคยดำเนินการมา

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมร่วมกับตัวแทนผู้บริหารภาคเอกชนที่มีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าว พบว่า แนวทางการสนับสนุนการขยายผลความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนข้างต้นให้มีความยั่งยืน ประกอบด้วย ๓ ปัจจัย ดังต่อไปนี้

- ก. ความต่อเนื่องของนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและภาครัฐในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างรอยต่อของรัฐบาลใหม่ และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการคนใหม่ เพื่อให้ผู้นำภาคเอกชนมีความมั่นใจในการทำงานร่วมกับภาครัฐอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
- ข. มาตรการทางภาษีในการสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมให้ภาคเอกชนร่วมลงทุนกับภาครัฐในการสนับสนุนการจัดการศึกษา เช่น มาตรการส่งเสริมแรงจูงใจในการลดหย่อนภาษีมากกว่า ๒ เท่า เป็นต้น
- ค. ความร่วมมือของสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการในการสนับสนุนข้อมูลและแนวทางการทำงานที่ยั่งยืนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน หลายครั้งที่ผู้บริหาร และครูในสถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งและขาดการส่งมอบงานกันอย่างต่อเนื่อง ทำให้กระบวนการทำงานในโครงการร่วมภาคเอกชนขาดความต่อเนื่องและความร่วมมือในการสนับสนุนข้อมูล และการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมความร่วมมือในระยะยาว รวมทั้งการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

๔) ตัวอย่างแนวทางการส่งเสริมความร่วมมือของภาคเอกชนในการส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษา : กรณีศึกษากองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

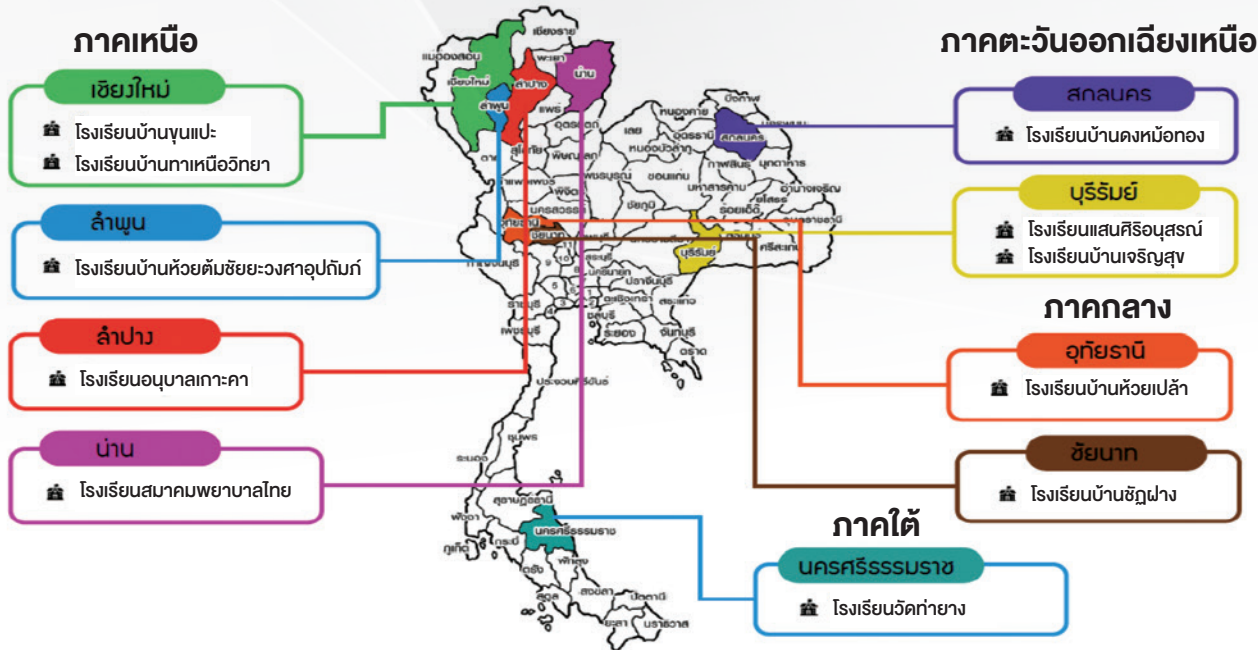
กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาเป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๔ ที่ต้องการให้มีการจัดตั้งกลไกสนับสนุนการปฏิรูปความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่มีความเป็นอิสระและมุ่งเน้นการกระตุ้นและระดมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น และภาคเอกชนในการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาด้วยองค์ความรู้และกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ที่ผ่านมา กสศ. ได้มีการพัฒนานวัตกรรมการระดมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการสนับสนุนการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ได้รับความสนใจจากสังคมในวงกว้าง ๒ โครงการได้แก่ โครงการ Equity Partnership และ โครงการก้าวเพื่อน้อง

ก. โครงการ Equity Partnership

โครงการพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา หรือ Equity Partnership เป็นหนึ่งในตัวอย่างภารกิจของ กสศ. ที่มุ่งสร้างกลไกความร่วมมือของระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อสนับสนุนทรัพยากรองค์ความรู้ และการมีส่วนร่วมจากสังคม เพื่อสร้างเสริมความเสมอภาคทางการศึกษาที่ยั่งยืน แม้ปัจจุบัน กสศ.

จะสนับสนุนทุนเสมอภาคปีละ ๓,๐๐๐ บาท ให้แก่นักเรียนยากจนพิเศษทั่วประเทศมากกว่า ๗๐๐,๐๐๐ คน เพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายให้แก่ครัวเรือนที่มีรายได้น้อย แต่หนึ่งในวัตถุประสงค์สำคัญของโครงการทุนเสมอภาคที่ส่งเสริมให้ทุกโรงเรียนเกือบ ๓๐,๐๐๐ แห่งทั่วประเทศใช้งบประมาณส่วนนี้ในการลงทุนพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้นักเรียนยากจนพิเศษ สามารถนำไปเป็นต้นทุนเพื่อต่อยอดภายหลังสำเร็จการศึกษา และบ่มเพาะทักษะและคุณลักษณะที่สำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ เช่น ทักษะความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม การตลาดและการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อขายของออนไลน์ โดย กสศ. ได้เชื่อมโยงให้สถานศึกษาในชนบท ๑๑ แห่ง จาก ๙ จังหวัด ดังแสดงในแผนภาพที่ ๕.๒ ได้มีโอกาสทำงานร่วมกับสถานศึกษานานาชาติชั้นนำ ๔ แห่งได้แก่ โรงเรียนนานาชาติ Shrewsbury Bangkok Patana Bangkok Prep และ Harrow และ บริษัท JD Central อีคอมเมิร์ซชั้นนำของประเทศ ให้นำเอาความเชี่ยวชาญและทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่มาใช้ เพื่อร่วมกันสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนไทยในพื้นที่ห่างไกล โดยเปิดพื้นที่ให้นักเรียนจากโรงเรียนนานาชาติได้พบกับน้องนักเรียนในต่างจังหวัด และได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน จนสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในชุมชนออกวางจำหน่ายในแพลตฟอร์มออนไลน์ของ JD Central ได้ ไม่เพียงแต่นักเรียนจากต่างจังหวัดได้เรียนรู้ทักษะการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การสร้างแบรนด์ และการวางกลยุทธ์ทางการตลาด นักเรียนจากในเมืองหลวงก็ได้เรียนรู้เรื่องของ ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตท้องถิ่นของไทย ซึ่งหลายคนยังไม่มีโอกาสได้สัมผัสด้วยเช่นกัน เห็นได้ว่าทั้งสองฝั่งต่างเป็นผู้ให้โอกาสและผู้รับโอกาสในการเรียนรู้ไปด้วยกัน

Equity Partnership SHREWSBURY INTERNATIONAL SCHOOL BANGKOK • BKK

EEF JD CENTRAL

JD CENTRAL

Equity Partnership's School Network

ชวนกันช้อปปิ้ง
น้องๆสุขใจ

ส่งเสริมเยาวชน เพื่อรายได้ และการเรียนรู้

5 พ.ค. 63 - 5 มิ.ย. 63

แผนภาพที่ ๑๑ โครงการพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

โครงการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางสังคม (Social Innovation) เช่นนี้ของ กสศ. เป็นตัวอย่างของภารกิจกองทุนที่แตกต่างจากการให้ทุนการศึกษาโดยทั่วไป เพราะรูปแบบและกระบวนการทำงานของโครงการมุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง ภายใต้การประสานความร่วมมือร่วมกันโดยไม่แบ่งแยก อีกทั้งยังช่วยพัฒนาทักษะที่ก่อประโยชน์ให้กับนักเรียนทุนเสมอภาค ให้สามารถนำไปต่อยอดเป็นอาชีพเพื่อสร้างรายได้ นำไปสู่โอกาสทางการศึกษาในอนาคตได้อย่างยั่งยืน อันเป็นวิธีที่จะช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยให้หมดไปได้อย่างเป็นรูปธรรม หากเราขยายผลโครงการลักษณะนี้ได้อย่างต่อเนื่อง เด็กของเราจะได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองเพิ่มมากขึ้น สังคมไทยในทุกพื้นที่จะเป็นสังคมแห่งความเสมอภาคที่ไม่มีเด็กคนไหนถูกทิ้งไว้ข้างหลังเพียงลำพัง โดยเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนได้มีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมในการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาอย่างแท้จริง โดยในปีการศึกษา ๒๕๖๓ โครงการได้เปิดโอกาสให้โรงเรียนที่มีนักเรียนทุนเสมอภาคของ กสศ. ที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๒ และมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาศักยภาพของนักเรียนและต่อยอดผลิตภัณฑ์ผ่านความร่วมมือระหว่าง JD central และ เครือข่ายโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งครั้งนี้เราจะมีจำนวนโรงเรียนนานาชาติมาเข้าร่วมเพิ่มมากขึ้นด้วย

ข. โครงการ ‘ก้าวเพื่อน้อง เวอร์ชวลรัน’

หนึ่งในรูปแบบการส่งเสริมการระดมทุนจากภาคเอกชนที่องค์กรการศึกษาต่าง ๆ ล้วนใช้สนับสนุนการดำเนินการคือ การประสานงานกับผู้นำทางความคิด และต้นแบบ (Role Model) ของสังคมที่มีความตั้งใจในการทำความดีเพื่อสังคม และมีความต้องการที่จะเห็นการศึกษาไทย รวมทั้งเด็กและเยาวชนไทยมีโอกาสด้านการศึกษาที่เสมอภาคมากขึ้นในอนาคต กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาจึงใช้เวลาราว ๒ ปีในการเฟ้นหาองค์กรและผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สนใจร่วมงานกับ กสศ. เพื่อสนับสนุนการระดมทุนในระดับประเทศเพื่อสนับสนุนความเสมอภาคทางการศึกษาให้แก่เด็กเยาวชนไทยผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสที่ได้รับความเดือดร้อนจากสภาวะเศรษฐกิจ สังคม และมีความเสี่ยงในการหลุดจากระบบการศึกษา ให้มีโอกาสดำเนินการศึกษาดูงานสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือสูงกว่า จนมาพบกับ คุณอาทิวราห์ คงมาลัย (ตูน บอดี้สแลม) และมูลนิธิก้าวคนละก้าวที่สนใจจะสนับสนุนความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาของเด็กเยาวชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส ผ่านการระดมทุนจากภาคประชาชนและองค์กรเอกชนทั่วประเทศ

กสศ. จึงได้ดำเนินโครงการรณรงค์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมทางสังคม “ก้าวเพื่อน้อง” ร่วมกับมูลนิธิก้าวคนละก้าว ซึ่งเป็นมูลนิธิที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในการสนับสนุนการระดมทุนเพื่อซื้ออุปกรณ์สนับสนุนโรงพยาบาลทั่วประเทศที่ขาดแคลนอุปกรณ์ในการรักษาคนไข้ ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากผู้บริจาคทั่วประเทศ รวมทั้งมีผลทำให้คนไทยจำนวนมากหันมาดูแลสุขภาพตนเองด้วยการวิ่งร่วมกับโครงการ และหลังจากโครงการสิ้นสุดลงแล้ว

โดยในโครงการนี้ มูลนิธิก้าวคนละก้าวได้สนับสนุนการประชาสัมพันธ์กิจกรรม “ก้าวเพื่อน้อง” ผ่านช่องทางออนไลน์ เว็บไซต์ก้าวคนละก้าว รวมถึงช่องทางอื่น ๆ ที่หลากหลายทั้งออนไลน์และออฟไลน์ นอกจากนี้มูลนิธิก้าวคนละก้าวได้เป็นสื่อกลางออนไลน์ในการขอรับเงินบริจาค เงินจากผู้ร่วมกิจกรรม และประชาชนที่ประสงค์ร่วมบริจาคเงินให้แก่ กสศ. อย่างต่อเนื่อง โดยภายใน ๑๕ วันแรกก็สามารถระดมทุนจากผู้สมัครวิ่งได้มากถึง ๘ ล้านบาท ดังแสดงในแผนภาพที่ ๕.๓

แผนภาพที่ ๑๒ โครงการ “ก้าวเพื่อน้อง เวอร์ชวลรัน”

นวัตกรรมการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน ตามโครงการก้าวเพื่อน้องนี้เป็นตัวอย่างของแนวโน้มความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐ ในการสนับสนุนระบบการศึกษาไทย ที่มุ่งเน้นกระบวนการออกแบบร่วมกัน (Co-creation) และการใช้ข้อมูลในการผลักดันวาระทางการศึกษาให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน ดังเช่นที่ กสศ. ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาในการทำงานร่วมกับมูลนิธิก้าวคนละก้าว การทำงานในลักษณะดังกล่าว นอกจากจะเป็นการส่งเสริมให้มีการสร้างสรรค์นวัตกรรมการทำงานร่วมระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนใหม่ ๆ ยังเป็นการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมจากประชาชนและภาคเอกชนในวงกว้างที่สามารถนำไปต่อยอดในการดำเนินการโครงการอื่น ๆ ในอนาคตได้อย่างยั่งยืน

๒. ข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และแผนปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษาที่เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษา

จากการศึกษาความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษาตามกฎหมาย การศึกษาและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาทั้งหมดที่กล่าวมาพบว่า เนื่องจากการจัดการศึกษาและการสนับสนุน การศึกษาจากภาคเอกชนนั้นมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดไว้ชัดเจนรวมทั้งยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และนโยบายรัฐบาลที่ให้ความสำคัญ ในการนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อันเป็นกฎหมายการศึกษาชาติก็ได้กำหนดหลักการในเรื่องนี้ไว้ ประเด็นความร่วมมือในการจัดการศึกษาและการสนับสนุน การศึกษาจากภาคเอกชนมีกฎหมายหลักที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะในการบังคับใช้ที่ผ่านมาคือ พระราชบัญญัติ โรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่กลับพบว่ายังมีบางส่วนที่ยังไม่บังคับใช้แล้วสอดคล้องกับสภาพการณ์ ในปัจจุบันและส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง จึงควรมีการจัดทำกฎหมายเพื่อบังคับในเรื่องดังกล่าวขึ้น ดังนี้

(ร่าง) พระราชบัญญัติ
โรงเรียนเอกชน
พ.ศ. ....

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“โรงเรียน” หมายความว่า สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนในระบบหรือโรงเรียนนอกระบบ ที่มีใช้เป็นสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

“โรงเรียนในระบบ” หมายความว่า โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย โดยกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน ได้แก่ ประเภทสามัญศึกษา ประเภทนานาชาติ และประเภทอาชีวศึกษา และประเภทอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศ กำหนด

“โรงเรียนนอกระบบ” หมายความว่า โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาโดยมีความยืดหยุ่นในการกำหนด จุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการ สำเร็จการศึกษา และหรือสถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส ทั้งนี้ โรงเรียนนอกระบบให้หมายความรวมถึงศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) และสถาบันศึกษาปอเนาะ

“นักเรียน” หมายความว่า ผู้รับการศึกษาในโรงเรียน

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน

“ผู้จัดการ” หมายความว่า ผู้จัดการของโรงเรียนในระบบ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการของโรงเรียนในระบบ

“ผู้บริหาร” หมายความว่า ผู้บริหารของโรงเรียนนอกระบบ

“ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธี การต่าง ๆ ในโรงเรียน

“ผู้สอน” หมายความว่า ผู้ทำหน้าที่ด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในโรงเรียน เอกชนนอกระบบ

“บุคลากรทางการศึกษา” หมายความว่า ผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการ จัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในโรงเรียน ได้แก่ ผู้ปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่งานแนะแนว ผู้ปฏิบัติหน้าที่เทคโนโลยีการศึกษา ผู้ปฏิบัติหน้าที่งานทะเบียนวัดผล ผู้ปฏิบัติหน้าที่บริหาร งานทั่วไป หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า

(๑) เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

(๒) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมอบหมาย หรือ

(๓) ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมอบหมาย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

“ตราสารจัดตั้ง” หมายความว่า ตราสารจัดตั้งนิติบุคคลของโรงเรียนในระบบ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมโรงเรียนในระบบ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่

(๑) สถานศึกษาที่มีนักเรียนรวมกันไม่เกินเจ็ดคน

(๒) สถานศึกษาที่คณะสงฆ์จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การศึกษาอบรมและสั่งสอนพระธรรมวินัย

(๓) สถานศึกษาอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวงตามข้อเสนอของคณะกรรมการ

มาตรา ๖ ในกรณีมีเหตุจำเป็นรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจะประกาศให้โรงเรียนใดได้รับยกเว้น ไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ในเรื่องใดก็ได้

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้และกำหนดกิจการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

มาตรา ๘ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ

(๒) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการสภาการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ประธานกรรมการหอการค้าแห่งประเทศไทย และประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

(๓) กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้แทนสมาคมเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชนสองคน

(๔) กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ได้รับคัดเลือกจากผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ฝ่ายละหนึ่งคน

(๕) กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิสี่คน ในจำนวนนั้นจะต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการหนึ่งคน

ให้เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเป็นกรรมการและเลขานุการ

หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการตาม (๓) (๔) และ (๕) ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๙ ให้กรรมการตามมาตรา ๘ (๓) (๔) และ (๕) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปีและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้

ในกรณีที่กรรมการตามวาระหนึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่

มาตรา ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๙ กรรมการตามมาตรา ๘ (๓) (๔) และ (๕) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีให้ออก เพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย

(๔) ขาดคุณสมบัติของการเป็นกรรมการในประเภทนั้น

(๕) เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการว่างลงและยังมิได้ดำเนินการให้เต็มซึ่งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่กรรมการตามมาตรา ๘ (๓) (๔) หรือ (๕) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่โดยเร็ว เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่ดำเนินการแต่งตั้งแทนก็ได้ และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่อยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๒ ให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการประชุมและการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน การพัฒนาและสนับสนุนโรงเรียน ครู ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(๒) กำหนดนโยบายด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมตามภารกิจของการจัดการศึกษาเอกชนแต่ละระดับ และประเภท

(๓) กำกับดูแลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) กำหนดมาตรฐานและแผนพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเอกชน

(๕) กำหนดมาตรการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และจัดสรรงบประมาณแก่โรงเรียน ครู ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาให้ทัดเทียมและเสมอภาคกับโรงเรียนของรัฐและให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตาม (๑)

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการให้วิทยฐานะแก่ผู้อำนวยการ ผู้บริหารและครู รวมทั้งการอนุมัติวิทยฐานะ ตามที่คณะอนุกรรมการเฉพาะเรื่องเสนอ

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพครูโดยไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ สำหรับครูชาวต่างประเทศของโรงเรียนในระบบประเภทนานาชาติและครูผู้สอนวิชาชีพเฉพาะของโรงเรียนในระบบประเภทอาชีวศึกษา และเสนอให้ครูสภานุญาตให้สามารถประกอบวิชาชีพครูโดยไม่ต้องมีใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา

(๘) ออกระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาเอกสารหลักฐานของโรงเรียน

(๙) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๐) ออกระเบียบเกี่ยวกับการวินิจฉัยการร้องทุกข์และการคุ้มครองการทำงาน

(๑๑) ออกระเบียบเกี่ยวกับการยื่นอุทธรณ์ การรับอุทธรณ์ วิธีพิจารณาอุทธรณ์ และกำหนดเวลาพิจารณาอุทธรณ์

(๑๒) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๑๓) ปฏิบัติงานอื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๔ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดีและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานและลูกจ้าง และรับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการ และสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ

(๒) เสนอแนะนโยบายยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาเอกชนต่อคณะกรรมการ

(๓) ส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ การประกันคุณภาพ การวิจัย และพัฒนา เพื่อประกันคุณภาพการศึกษา เอกชน

(๔) รับผิดชอบการดำเนินการเกี่ยวกับกองทุน

(๕) ดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาเอกชนตามมาตรการที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๑๓ (๔)

(๖) เป็นศูนย์ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูลและทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชน ตลอดจนถึงติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาเอกชน

(๗) เสนอหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพครูโดยไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพต่อ คณะกรรมการตามข้อ ๑๔ (๘) ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับคุณสมบัติที่คุรุสภากำหนด และเป็นไปตามบริบทและมาตรฐานหลักสูตรของโรงเรียนในระบบประเภทนานาชาติและประเภทอาชีวศึกษา

(๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๑๕ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน ในจังหวัดหนึ่งนอกจากกรุงเทพมหานครและ ปริมณฑล ให้มีกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชนเป็นส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตใดเขตหนึ่ง มีอำนาจ หน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชนที่อยู่ในจังหวัดนั้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใดในจังหวัดสมควรมีกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน และจังหวัดที่ถือว่าเป็น เขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานครตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่จังหวัดใดมีความจำเป็นต้องมีกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษามากกว่าหนึ่งเขตพื้นที่ การศึกษาให้กระทำได้โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวก การประหยัด และความ เป็นเอกภาพของนโยบายการศึกษาเอกชน

เพื่อให้การดำเนินการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในระดับจังหวัด อำเภอ เกิดการบูรณาการความร่วมมือการจัด การศึกษาและการสนับสนุนการศึกษาของภาคเอกชนในระดับพื้นที่ ให้มีการส่งเสริมการดำเนินการร่วมกันระหว่างรัฐ กับภาคเอกชน

สำหรับการส่งเสริมการจัดการศึกษาของโรงเรียนในระบบประเภทอาชีวศึกษาในจังหวัด ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการ คณะกรรมการการอาชีวศึกษามอบหมาย

มาตรา ๑๖ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใดมีกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชนตามมาตรา ๑๕ ให้คณะกรรมการ เขตพื้นที่การศึกษานั้นมีกรรมการเพิ่มขึ้นอีกสองคน โดยเป็นผู้แทนผู้รับใบอนุญาตหนึ่งคนและผู้แทนครูหนึ่งคน

หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกผู้แทนผู้รับใบอนุญาตและผู้แทนครูตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๒
โรงเรียนในระบบ

ส่วนที่ ๑
การจัดตั้งและเปิดดำเนินการ

มาตรา ๑๗ ประเภทและระดับของโรงเรียนในระบบ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๘ การจัดตั้งโรงเรียนในระบบต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตแต่ละประเภทและแต่ละระดับ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องแนบตราสารจัดตั้งและรายละเอียดเกี่ยวกับกิจการ
ของโรงเรียนในระบบมาพร้อมกับคำขอด้วย

มาตรา ๑๙ ตราสารจัดตั้งตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) วัตถุประสงค์
- (๒) ชื่อ ประเภท ระดับ ของโรงเรียนในระบบ
- (๓) รายละเอียดเกี่ยวกับที่ดิน ที่ตั้ง และแผนผังแสดงบริเวณและอาคารของโรงเรียนในระบบ
- (๔) เงินทุนและทรัพย์สินที่ใช้ในการจัดตั้ง
- (๕) รายการอื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้และที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้อนุญาตจะต้องพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ยื่นคำขอ

ผู้รับใบอนุญาตจะเปลี่ยนแปลงรายการตามวรรคหนึ่งไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาตการขออนุญาต
และการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๐ รายละเอียดเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียนในระบบตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง อย่างน้อยต้องมีรายการ
ดังต่อไปนี้

- (๑) โครงการและแผนการดำเนินงาน
- (๒) หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการศึกษา
- (๓) อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่น
- (๔) คุณสมบัติ อัตราเงินเดือน ค่าสอน ค่าชดเชย ค่าตอบแทน หลักเกณฑ์การจ้างและเลิกจ้างและสวัสดิการ

ของครูและบุคลากรทางการศึกษา

การเปลี่ยนแปลงรายการตามวรรคหนึ่ง (๒) ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต

การเปลี่ยนแปลงรายการตามวรรคหนึ่ง (๑)(๓) และ (๔) ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งให้ผู้อนุญาตทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า
สิบห้าวัน

มาตรา ๒๑ ผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบที่เป็นบุคคลธรรมดาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี
- (๔) มีความประพฤติเรียบร้อยไม่บกพร่องในศีลธรรมอันดี
- (๕) เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๖) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๗) ไม่เคยถูกออกจากราชการโดยมีความผิด เว้นแต่ได้ถูกออกจากราชการมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีก่อนวันขอรับ

ใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบ

(๘) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน เว้นแต่ได้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบ

(๙) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๑๐) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกและได้พ้นโทษมาแล้วไม่ถึงห้าปีก่อนวันขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๒๒ ผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบที่เป็นนิติบุคคลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา เว้นแต่นิติบุคคลที่ขอจัดตั้งนั้นเป็นองค์การของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

(๒) นิติบุคคลที่เป็นบริษัทมหาชนจำกัด บริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วน ต้องมีจำนวนหุ้นหรือทุนเป็นของผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นหรือทุนทั้งหมด และจะต้องมีจำนวนผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหมด

(๓) นิติบุคคลที่เป็นมูลนิธิ จะต้องมีการมรดกที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการบริหารทั้งหมด

(๔) นิติบุคคลที่เป็นสมาคมหรือสหกรณ์ จะต้องมีการมรดกที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด และสมาชิกของสมาคมหรือสหกรณ์ต้องมีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

(๕) ผู้จัดการของนิติบุคคลหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๑

มาตรา ๒๓ ผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบต้องมีหลักฐานแสดงได้ว่าเมื่อได้รับอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบแล้ว โรงเรียนจะได้รับการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดิน หรือสิทธิเหนือพื้นดินหรือสิทธิเก็บกินที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าสิบปีหรือสิทธิเช่าที่มีสัญญาเช่าไม่น้อยกว่าสิบปี

ในกรณีที่ที่ดินที่จะใช้เป็นที่ตั้งโรงเรียนในระบบเป็นที่ดินของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ วัดตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์หรือองค์กรทางศาสนาอื่น ผู้ขอรับใบอนุญาตจะแสดงหลักฐานการอนุญาตให้ใช้ที่ดินอย่างอื่นที่มีสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าที่มีระยะเวลาไม่น้อยกว่าสิบปีก็ได้

ที่ดินตามวรรคหนึ่งต้องมีขนาดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๔ เมื่อได้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบแล้ว ให้โรงเรียนในระบบเป็นนิติบุคคลนับแต่วันที่ได้รับใบอนุญาต และให้ผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้แทนของนิติบุคคล

มาตรา ๒๕ เมื่อโรงเรียนในระบบเป็นนิติบุคคลตามมาตรา ๒๔ แล้ว ให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) โอนกรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครองในที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นส่วนควบของที่ดิน สิทธิเหนือพื้นดิน สิทธิเก็บกิน หรือสิทธิการเช่าที่ปลอดจากภาระผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ระบุไว้ในคำขอรับใบอนุญาตให้แก่โรงเรียนในระบบภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันได้รับใบอนุญาต

(๒) ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง และที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตเฉพาะในส่วนที่ต้องดำเนินการก่อนเปิดดำเนินการโรงเรียนในระบบให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่ผู้อนุญาตกำหนด

(๓) โอนเงินและทรัพย์สินอื่นซึ่งเป็นทุนนอกจากที่ดินให้แก่โรงเรียนในระบบภายในเวลาที่ผู้อนุญาตกำหนด

(๔) ดำเนินการให้มีคณะกรรมการบริหารตามมาตรา ๓๐ ให้ครบถ้วนภายในเวลาที่ผู้อนุญาตกำหนด

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ผู้อนุญาตมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบได้

ในกรณีที่ดินที่จะโอนหรือที่เป็นของโรงเรียนในระบบมีจำนองเป็นประกันหนี้ที่เกิดจากการดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนในระบบหรือหนี้ของโรงเรียนในระบบ มิให้ถือว่าที่ดินนั้นมีภาระผูกพันตาม (๑)

มาตรา ๒๖ เมื่อผู้รับใบอนุญาตได้ดำเนินการตามมาตรา ๒๕ แล้ว และพร้อมที่จะเปิดดำเนินการโรงเรียนในระบบ ให้แจ้งให้ผู้อนุญาตทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนวันเปิดดำเนินการ

เมื่อผู้อนุญาตตรวจสอบแล้วเห็นว่าผู้รับใบอนุญาตดำเนินการถูกต้องตามมาตรา ๒๕ ให้แจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตทราบเพื่อเปิดดำเนินการได้ แต่ในกรณีที่ผู้อนุญาตเห็นว่าผู้รับใบอนุญาตยังดำเนินการไม่ถูกต้องตามมาตรา ๒๕ จะสั่งให้โรงเรียนในระบบชะลอการเปิดดำเนินการไปก่อนจนกว่าจะดำเนินการให้ถูกต้องก็ได้ ทั้งนี้ ผู้อนุญาตต้องแจ้งก่อนวันเปิดดำเนินการโรงเรียนในระบบไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

กรณีที่ผู้รับใบอนุญาตมิได้รับแจ้งผลการตรวจสอบจากผู้อนุญาตตามกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้โรงเรียนในระบบนั้นเปิดดำเนินการได้ตามกำหนดเวลาที่ได้แจ้งไว้

มาตรา ๒๗ การโอนกรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครองในที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นส่วนควบของที่ดินตามมาตรา ๒๕ (๑) รวมทั้งทรัพย์สินใด ๆ ที่จะต้องใช้ในกิจการของโรงเรียนให้แก่โรงเรียนในระบบเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษา ให้ผู้โอนและผู้รับโอนได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ และได้รับยกเว้นภาษีอากรตามที่จะได้มีพระราชกฤษฎีกาออกตามประมวลรัษฎากรกำหนดไว้

การยกเว้นค่าธรรมเนียมและภาษีอากรตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงการโอนกรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครองในที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นส่วนควบของที่ดิน รวมทั้งทรัพย์สินใด ๆ ที่ได้ใช้ในกิจการของโรงเรียนนั้นคืนให้แก่ผู้รับใบอนุญาตเจ้าของเดิม หรือทายาท เมื่อโรงเรียนในระบบเลิกใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือเลิกกิจการ

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้ในการโอนกรรมสิทธิ์ สิทธิครอบครองในที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นส่วนควบของที่ดิน รวมทั้งทรัพย์สินใด ๆ ที่ใช้ในกิจการโรงเรียนของโรงเรียนในระบบที่จัดตั้งก่อนพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลบังคับใช้โดยอนุโลม

มาตรา ๒๗/๑ การบริจาคที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นส่วนควบของที่ดินให้แก่โรงเรียนในระบบ ให้ผู้บริจาคได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์และได้รับยกเว้นภาษีอากรตามที่จะได้มีพระราชกฤษฎีกาออกตามประมวลรัษฎากรกำหนดไว้

ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นส่วนควบของที่ดินที่มีผู้บริจาคให้แก่โรงเรียนในระบบจะต้องจัดการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนในระบบและเงื่อนไขที่ผู้บริจาคได้กำหนดไว้ แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขดังกล่าว โรงเรียนในระบบต้องได้รับความยินยอมจากผู้บริจาคหรือทายาท หากไม่มีทายาทหรือทายาทไม่ปรากฏจะต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหาร

การยกเว้นค่าธรรมเนียมและภาษีอากรตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงการโอนกรรมสิทธิ์สิทธิครอบครองในที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นส่วนควบของที่ดินนั้นคืนให้แก่ผู้บริจาคหรือทายาทเมื่อโรงเรียนในระบบเลิกใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือเลิกกิจการ

มาตรา ๒๘ ชื่อของโรงเรียนในระบบต้องใช้อักษรไทยขนาดใหญ่พอสมควรติดไว้ที่บริเวณโรงเรียนในระบบ ณ ที่ซึ่งเห็นได้ง่าย โดยต้องมีคำว่า “โรงเรียน” ประกอบชื่อด้วย ในกรณีที่มีอักษรต่างประเทศกำกับ ต้องไม่มีขนาดใหญ่กว่าอักษรไทย และสำหรับโรงเรียนในระบบที่จัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษาทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงอาจใช้คำว่า “วิทยาลัยอาชีวศึกษา” หรือ “วิทยาลัยเทคโนโลยี” ประกอบชื่อแทนคำว่า “โรงเรียน” ก็ได้

มาตรา ๒๙ โรงเรียนในระบบอาจจัดตั้งสาขาได้ การจัดตั้ง การขออนุญาต และการอนุญาตให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ห้ามไม่ให้โรงเรียนในระบบกระทำการใดให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าเป็นตัวแทน เครือข่ายหรือสาขาของโรงเรียนในระบบ สถาบันหรือสถานศึกษาอื่นในต่างประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต

มาตรา ๓๐ ให้โรงเรียนในระบบมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาตผู้จัดการ ผู้อำนวยการ ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นกรรมการ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นบุคคลเดียวกับผู้จัดการหรือผู้อำนวยการหรือบุคคลเดียวกันทั้งสามตำแหน่ง ให้ตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งหรือสองคน ทั้งนี้ จำนวนและคุณสมบัติของกรรมการต้องสอดคล้องกับขนาดและประเภทของโรงเรียนในระบบ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหากรรมการ การเลือกประธานกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในตราสารจัดตั้ง

ในกรณีโรงเรียนในระบบมีความจำเป็นต้องมีที่ปรึกษาหรือคณะอนุกรรมการเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือคณะกรรมการบริหาร ให้สามารถกระทำได้โดยกำหนดไว้ในตราสารจัดตั้ง

ในวาระเริ่มแรกที่จัดตั้งโรงเรียนในระบบและยังไม่มีผู้แทนผู้ปกครอง ให้คณะกรรมการบริหารตามวรรคหนึ่งประกอบด้วยกรรมการอื่นเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๓๑ ให้คณะกรรมการบริหารของโรงเรียนในระบบมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ออกระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียนในระบบ
- (๒) ให้ความเห็นชอบนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในระบบ
- (๓) ให้คำแนะนำการบริหารและการจัดการโรงเรียนในระบบด้านบุคลากร แผนงาน งบประมาณ วิชาการ กิจกรรมนักเรียน อาคารสถานที่ และความสัมพันธ์กับชุมชน
- (๔) กำกับดูแลให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนในระบบ
- (๕) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร
- (๖) ให้ความเห็นชอบการกู้ยืมเงินครั้งเดียวหรือหลายครั้งรวมกันเกินร้อยละยี่สิบห้าของมูลค่าของทรัพย์สินที่โรงเรียนในระบบมีอยู่ขณะนั้น

ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารไม่ให้ความเห็นชอบการกู้ยืมเงิน คณะกรรมการต้องเสนอทางเลือกที่ปฏิบัติได้ให้แก่โรงเรียนในระบบด้วย เว้นแต่คณะกรรมการจะเห็นว่าการกู้ยืมเงินนั้นมิได้เป็นไปได้ไปเพื่อประโยชน์ของการดำเนินกิจการโรงเรียนในระบบ

(๗) ให้ความเห็นชอบการกำหนดค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่นของโรงเรียนในระบบ

(๘) ให้ความเห็นชอบรายงานประจำปี งบการเงินประจำปี และการแต่งตั้งผู้สอบบัญชี

(๙) พิจารณาคำร้องทุกข์ของครู ผู้ปกครองและนักเรียน

(๑๐) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร

มาตรา ๓๒ การกำหนดค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่นของโรงเรียนในระบบให้คำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการจัดการการศึกษา ค่าตอบแทนครูที่มีความรู้และความสามารถที่ดี และค่าใช้จ่ายอื่นซึ่งรวมถึงค่าใช้จ่ายในการขยายกิจการและผลตอบแทน

ค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่นตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศไว้ในที่เปิดเผยในโรงเรียนในระบบและโรงเรียนในระบบจะเรียกเก็บเงินอื่นใดจากผู้ปกครองหรือนักเรียนนอกจากที่กำหนดตามวรรคหนึ่งไม่ได้

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าการกำหนดค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่นตามมาตรา ๓๒ ของโรงเรียนในระบบมีลักษณะเป็นการแสวงหากำไรเกินควร และโรงเรียนในระบบดังกล่าวไม่สามารถแสดงได้ว่ามิได้เป็นการแสวงหากำไรเกินควร คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ลดค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่นดังกล่าวลงตามที่เห็นสมควรได้

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่กระทรวงศึกษาธิการเห็นว่าค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่นที่โรงเรียนในระบบกำหนดตามมาตรา ๓๒ เป็นภาระแก่ประชาชนเกินสมควร จะสั่งให้โรงเรียนในระบบลดค่าธรรมเนียมดังกล่าวลงตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๓๕ โรงเรียนในระบบใดไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาหรือเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาต่ำกว่าอัตราที่พึงเรียกเก็บตามที่คำนวณได้ตามมาตรา ๓๒ เพราะเหตุเป็นโรงเรียนการกุศลหรือเพื่อให้ผู้ยากไร้ได้รับการศึกษา ให้กระทรวงศึกษาธิการอุดหนุนทางการเงินและให้ความช่วยเหลือด้านอื่นเพื่อให้โรงเรียนในระบบดังกล่าวสามารถดำเนินการต่อไปได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๖ คณะกรรมการบริหารต้องจัดให้มีการประชุมอย่างน้อยหนึ่งครั้งในแต่ละภาคการศึกษาปกติ

การประชุมของคณะกรรมการบริหาร ให้นำความในมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๗ ให้ผู้รับใบอนุญาตแต่งตั้งผู้อำนวยการคนหนึ่งเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการบริหารจัดการโรงเรียนในระบบ และแจ้งให้ผู้อนุญาตทราบพร้อมทั้งส่งหลักฐานการแต่งตั้งผู้อำนวยการภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันแต่งตั้ง

ผู้อำนวยการต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา และสามารถทำงานให้กับโรงเรียนในระบบได้เต็มเวลา

ผู้รับใบอนุญาตจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการโดยไม่แต่งตั้งผู้อำนวยการตามวรรคหนึ่งก็ได้

มาตรา ๓๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๗ วรรคสาม ผู้รับใบอนุญาตจะแต่งตั้งรองผู้อำนวยการคนหนึ่งหรือหลายคน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการมอบหมายก็ได้

รองผู้อำนวยการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้อำนวยการ

มาตรา ๓๙ ผู้อำนวยการมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

(๑) ดูแลรับผิดชอบงานด้านวิชาการของโรงเรียนในระบบ

(๒) แต่งตั้งและถอดถอน ครู บุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนในระบบตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารกำหนด

(๓) ควบคุมปกครองครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนของโรงเรียนในระบบ

(๔) จัดทำทะเบียนครู บุคลากรทางการศึกษา เจ้าหน้าที่ นักเรียน และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๕) จัดทำหลักฐานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นอันเกี่ยวกับวิชาการตามระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ รวมทั้งตราสารจัดตั้งนโยบาย ระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียน และหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๐ ให้ผู้รับใบอนุญาตแต่งตั้งผู้จัดการคนหนึ่ง มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

(๑) ดูแลรับผิดชอบงานด้านงบประมาณของโรงเรียนในระบบ

(๒) ดูแลรับผิดชอบการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนในระบบ

(๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นอันเกี่ยวกับการบริหารงานตามตราสารจัดตั้ง นโยบาย ระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียนในระบบ และหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับใบอนุญาตจะทำหน้าที่ผู้จัดการโดยไม่แต่งตั้งผู้จัดการตามวรรคหนึ่งก็ได้

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้งผู้จัดการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๑ ในกรณีที่ได้รับใบอนุญาตเป็นบุคคลธรรมดาและไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ว่าในกรณีใดให้ผู้รับใบอนุญาตแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๑ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน หากมิได้แต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนไว้ ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน

มาตรา ๔๒ ให้โรงเรียนในระบบจัดให้มีครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนในระบบให้เพียงพอแก่การจัดการศึกษาและมีจำนวนที่เหมาะสมกับนักเรียน ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูหรือบุคลากรทางการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา แล้วแต่กรณี

เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนในระบบประเภทนานาชาติและประเภทอาชีวศึกษา ให้ครูชาวต่างประเทศของโรงเรียนในระบบประเภทนานาชาติและครูผู้สอนวิชาชีพเฉพาะของโรงเรียนในระบบประเภทอาชีวศึกษา สามารถประกอบวิชาชีพครูโดยไม่ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดโดยให้สอดคล้องกับคุณสมบัติที่คุรุสภากำหนด

มาตรา ๔๓ เอกสารที่โรงเรียนในระบบต้องจัดทำตามพระราชบัญญัตินี้ให้จัดทำเป็นภาษาไทย

การสอนในโรงเรียนในระบบนอกจากการสอนวิชาภาษาต่างประเทศต้องใช้ภาษาไทย เว้นแต่เป็นโรงเรียนประเภทนานาชาติหรือเป็นโรงเรียนที่ได้รับอนุญาตให้สอนเป็นภาษาต่างประเทศ ให้สอนเป็นภาษาที่ระบุไว้ในใบอนุญาตได้ แต่ต้องสอนให้นักเรียนสามารถอ่าน เขียน และพูดภาษาไทยได้ด้วย

เพื่อประโยชน์ในการขยายโอกาสการเรียนรู้ คณะกรรมการจะอนุญาตเป็นการทั่วไปให้โรงเรียนในระบบสอนวิชาบางวิชาเป็นภาษาต่างประเทศก็ได้ โดยจะกำหนดเงื่อนไขไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้

มาตรา ๔๔ ให้โรงเรียนในระบบต้องได้รับการประเมินมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในและภายนอกจากสถาบันหรือองค์กรที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ และการประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาชาติ

มาตรา ๔๕ ให้โรงเรียนในระบบประเภทนานาชาติ ได้รับการยกเว้นการดำเนินการตามมาตรา ๔๔ แต่ทั้งนี้โรงเรียนในระบบประเภทนานาชาติต้องได้รับการรับรองมาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอกจากสถาบันหรือองค์กรของต่างประเทศที่คณะกรรมการกำหนด และให้ถือว่าโรงเรียนในระบบประเภทนานาชาตินั้นได้รับการประกันคุณภาพภายนอกตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ และการประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาชาติ

มาตรา ๔๖ ให้โรงเรียนในระบบพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาที่หลากหลายและมีคุณภาพภายใต้บริบทของแต่ละโรงเรียนได้ และนำเสนอหลักสูตรการจัดการศึกษาที่พัฒนาขึ้นให้ผู้อนุญาตพิจารณาอนุญาต

มาตรา ๔๗ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา ให้คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาพิจารณาอนุญาตเปิดทำการเรียนการสอนในประเภทวิชาหรือสาขาวิชาตามหลักสูตรที่ได้รับอนุญาต โดยพิจารณาถึงความพร้อมและบริบทของสถานศึกษาและรายงานให้ผู้อนุญาตทราบภายในสามสิบวัน

ส่วนที่ ๒

ทรัพย์สินและบัญชี

มาตรา ๔๘ ให้ผู้จัดการเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดวางระบบและจัดทำบัญชีการเงินและบัญชีอื่นของโรงเรียนในระบบ ตามแบบและระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

โรงเรียนในระบบต้องเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี

มาตรา ๔๙ ให้คณะกรรมการบริหารดำเนินการให้มีการตรวจสอบบัญชีของโรงเรียนในระบบเพื่อตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงินของโรงเรียนในระบบภายในหนึ่งร้อยห้าสิบบวันนับแต่วันสิ้นรอบปีบัญชี ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

วันเริ่มและวันสิ้นปีบัญชีของโรงเรียนในระบบให้เป็นไปตามประกาศของโรงเรียนในระบบ

ให้คณะกรรมการบริหารจัดสรรผลตอบแทนที่ได้จากการดำเนินการของโรงเรียนในระบบให้แก่ผู้รับใบอนุญาตตามที่เห็นสมควร เว้นแต่ผลตอบแทนจากการดำเนินการของโรงเรียนการกุศล ให้คณะกรรมการบริหารจัดสรรให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

ส่วนที่ ๓ การอุดหนุนและส่งเสริม

มาตรา ๕๐ รัฐพึงให้การอุดหนุนและส่งเสริมโรงเรียนในระบบนอกเหนือจากเงินอุดหนุนตามมาตรา ๓๕ ได้ตามที่คณะกรรมการเสนอแนะ โดยเฉพาะในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) จัดครูและบุคลากรทางการศึกษาพร้อมทั้งค่าตอบแทนบุคลากรดังกล่าวไว้ในกรณีขาดแคลนหรือในกรณีมุ่งเน้นวิชาการด้านใดด้านหนึ่ง

(๒) จัดครูและบุคลากรทางการศึกษาพร้อมทั้งค่าตอบแทนครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์การศึกษา สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา สำหรับนักเรียนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

(๓) ลดหย่อนหรือยกเว้นอากรขาเข้าสินค้าประเภทครุภัณฑ์และอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

(๔) ลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีเงินได้ของผู้รับใบอนุญาต ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากร

(๕) ลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือภาษีอื่นใดในทำนองเดียวกัน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

(๖) การจัดเก็บค่าสาธารณูปโภค อันประกอบด้วย ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ให้เรียกเก็บในอัตราเดียวกับโรงเรียนของรัฐ

(๗) สนับสนุนการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างทั่วถึงโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือเสียค่าใช้จ่ายในอัตราเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

(๘) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนเอกชนกับสถาบันการศึกษาของรัฐหรือสถานประกอบการ

การอุดหนุนและส่งเสริมของรัฐต้องคำนึงถึงหลักความเสมอภาคระหว่างโรงเรียนรัฐกับโรงเรียนเอกชนเพื่อร่วมกันพัฒนาการศึกษาชาติ

ส่วนที่ ๔ กองทุน

มาตรา ๕๑ ให้มีกองทุนส่งเสริมโรงเรียนเอกชนขึ้นในกระทรวงศึกษาธิการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนสำหรับการให้กู้ยืมเงินแก่โรงเรียนเอกชน

กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) เงินที่โอนมาจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อวิทยาคารสงเคราะห์สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภาคใต้ ในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนเพื่อวิทยาคารสงเคราะห์สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๓๒

(๒) เงินที่โอนมาจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาการศึกษาโรงเรียนเอกชนในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาการศึกษาโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๕

(๓) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นรายปี

(๔) เงินค่าธรรมเนียม ค่าบริการ และเงินค่าปรับเนื่องจากผิดนัดชำระหนี้กู้ยืม

(๕) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้บริจาคให้กองทุน

(๖) ดอกผลและผลประโยชน์ที่เกิดจากกองทุน

(๗) เงินและทรัพย์สินอื่นที่ตกเป็นของกองทุน

เงินของกองทุนไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ มาตรา ๕๒ เงินของกองทุนที่รับโอนมาตามมาตรา ๕๑ วรรคสอง (๑) ให้แยกบัญชีไว้เป็นการเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการสงเคราะห์สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามภาคใต้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๓ เงินกองทุนที่ได้รับตามมาตรา ๕๑ วรรคสอง (๔) ถ้าโรงเรียนในระบบที่ส่งเงินนั้นเลิกกิจการ เมื่อได้หักหนี้สินที่โรงเรียนในระบบดังกล่าวค้างชำระกองทุนแล้วให้คืนให้แก่โรงเรียนในระบบนั้น

มาตรา ๕๔ ในกรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาโรงเรียนมีสิทธิขอกู้ยืมเงินจากกองทุนได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ในการอนุมัติให้โรงเรียนกู้ยืมเงินจากกองทุน คณะกรรมการจะอนุมัติให้ไม่ต้องเสียดอกเบี้ยและไม่ต้องมีหลักประกันในส่วนเงินกู้ยืมที่ไม่เกินจำนวนเงินที่โรงเรียนในระบบได้ส่งเข้ากองทุนแล้วก็ได้

มาตรา ๕๕ การรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการบริหารกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเก็บรักษาเงิน และดำเนินการเบิกจ่ายเงินกองทุนตามพระราชบัญญัตินี้

ส่วนที่ ๕

การสงเคราะห์

มาตรา ๕๖ ให้มีกองทุนสงเคราะห์เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อสงเคราะห์ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยรวมถึง

(๑) การจ่ายเป็นเงินทุนเลี้ยงชีพให้แก่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา

(๒) การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์แก่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา

(๓) การส่งเสริมการออมทรัพย์ของผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา

(๔) การจ่ายเงินสวัสดิการสงเคราะห์

กองทุนสงเคราะห์ที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและรายได้ของกองทุนสงเคราะห์ไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๕๗ กองทุนสงเคราะห์ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) เงินที่โอนมาจากกองทุนสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕

(๒) เงินที่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาส่งเข้ากองทุนตามมาตรา ๗๕ (๑)

(๓) เงินที่โรงเรียนในระบบส่งเข้ากองทุนตามมาตรา ๗๕ (๒)

(๔) เงินสมทบที่กระทรวงศึกษาธิการส่งสมทบตามมาตรา ๗๕ (๓)

(๕) ทรัพย์สินที่มีผู้บริจาค

(๖) เงินเพิ่มตามมาตรา ๗๖ และรายได้อื่น ๆ

(๗) ดอกผลของเงินและทรัพย์สินของกองทุนสงเคราะห์

มาตรา ๕๘ ดอกผลของเงินและทรัพย์สินของกองทุนสงเคราะห์ตามมาตรา ๕๗ ให้คำนวณแยกตามสัดส่วนของเงินกองทุนสงเคราะห์ ดังต่อไปนี้

(๑) ดอกผลของเงินกองทุนสงเคราะห์ตามมาตรา ๕๗ (๒)

(๒) ดอกผลของเงินกองทุนสงเคราะห์ตามมาตรา ๕๗ (๑) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗)

มาตรา ๕๙ ให้กองทุนสงเคราะห์มีสำนักงานใหญ่ ณ สถานที่ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖๐ กิจการของกองทุนสงเคราะห์ไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานและกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์

มาตรา ๖๑ ให้กองทุนสงเคราะห์มีอำนาจกระทำกิจการต่าง ๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕๔

การให้ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษากู้ยืมเงินจากกองทุนสงเคราะห์ต้องมีหลักประกันโดยจะนำเงินที่ผู้กู้จะมีสิทธิได้รับจากกองทุนสงเคราะห์ในเวลาที่ยืมมาเป็นหลักประกันก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์กำหนด

การนำเงินกองทุนสงเคราะห์ไปลงทุนหรือหาประโยชน์ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังก่อน

มาตรา ๖๒ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกองทุนสงเคราะห์ ให้จ่ายจากดอกผลของกองทุนสงเคราะห์ตามมาตรา ๕๘ (๒) ซึ่งต้องไม่เกินร้อยละสามของดอกผลของกองทุนสงเคราะห์ดังกล่าวตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์กำหนด

ในกรณีที่ดอกผลของกองทุนสงเคราะห์ตามวรรคหนึ่งไม่เพียงพอใช้จ่ายในการดำเนินงานให้กระทรวงศึกษาธิการตั้งงบประมาณอุดหนุนตามความจำเป็น

มาตรา ๖๓ ให้มีคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ ประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ

(๒) เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และผู้แทนกระทรวงการคลังเป็นกรรมการ

(๓) ผู้แทนสมาคมเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชน ผู้แทนฝ่ายผู้อำนวยการ ผู้แทนฝ่ายครูและบุคลากรทางการศึกษาฝ่ายละหนึ่งคนซึ่งได้รับคัดเลือกตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด เป็นกรรมการ

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสามคน ซึ่งมีความรู้ด้านการเงิน การคลัง การบริหารกองทุนหรือกฎหมายที่คัดเลือกโดยที่ประชุมร่วมกันระหว่างประธานกรรมการและกรรมการตาม (๒) และ (๓) เป็นกรรมการ

ให้ผู้อำนวยการกองทุนสงเคราะห์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๖๔ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) ไม่เป็นบุคคลซึ่งทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐไล่ออก ให้ออกหรือเลิกจ้างเพราะทุจริตต่อหน้าที่

(๒) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือกรรมการ ที่ปรึกษา และเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง

มาตรา ๖๕ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปีและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้

มาตรา ๖๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๖๕ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง
เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- (๖) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖๔

ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการว่างลงและยังมีได้แต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างให้คณะกรรมการประกอบด้วย
กรรมการเท่าที่เหลืออยู่

มาตรา ๖๗ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่ง
ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่
โดยเร็ว เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่ดำเนินการแต่งตั้งแทนก็ได้ และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้ง
ใหม่อยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๖๘ ให้คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ผู้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย ออกระเบียบ และข้อบังคับในการบริหารกิจการของกองทุนสงเคราะห์ตามที่กำหนด
ในพระราชบัญญัตินี้

(๒) กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการลงทุนของกองทุนสงเคราะห์รวมทั้งการให้สถาบัน
การเงินนำเงินของกองทุนสงเคราะห์ไปลงทุนและหาประโยชน์โดยวิธีอื่น ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๓) กำกับดูแลการจัดการกองทุนสงเคราะห์

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินสวัสดิการสงเคราะห์

(๕) อนุมัติงบประมาณรายจ่ายของกองทุนสงเคราะห์

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับ เก็บรักษา และจ่ายเงินของกองทุนสงเคราะห์

(๗) กำหนดระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของพนักงานและลูกจ้างตลอดจนการกำหนด
เงินเดือน และเงินอื่น รวมถึงการสงเคราะห์และสวัสดิการ

(๘) แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์มอบหมาย

(๙) ปฏิบัติงานอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนสงเคราะห์

มาตรา ๖๙ การประชุมของคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์และคณะกรรมการให้เป็นไปตามระเบียบของ
คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์

ห้ามกรรมการกองทุนสงเคราะห์เข้าร่วมพิจารณาในเรื่องที่ตนมีส่วนได้เสีย

มาตรา ๗๐ ให้กรรมการกองทุนสงเคราะห์และอนุกรรมการได้รับประโยชน์ตอบแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการ
กองทุนสงเคราะห์กำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๗๑ ให้มีผู้อำนวยการกองทุนสงเคราะห์คนหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์แต่งตั้งจากบุคคล ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่เกินหกสิบห้าปี
- (๓) สามารถปฏิบัติงานให้แก่กองทุนสงเคราะห์ได้เต็มเวลา
- (๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
- (๕) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย
- (๖) ไม่เป็นข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ
- (๗) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือกรรมการที่ปรึกษา หรือเจ้าหน้าที่ของ พรรคการเมือง
- (๘) ไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัท เว้นแต่เป็นกรณีที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์มอบหมายให้เป็นกรรมการในบริษัทที่กองทุนสงเคราะห์ เป็นผู้ถือหุ้น
- (๙) ไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับกองทุนสงเคราะห์ หรือในกิจการที่กระทำให้แก่กองทุนสงเคราะห์ โดยตรงหรือโดยอ้อม

มาตรา ๗๒ การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การกำหนดเงื่อนไขในการทดลองปฏิบัติงาน และการทำงาน ในหน้าที่ผู้อำนวยการกองทุนสงเคราะห์ ให้เป็นไปตามสัญญาจ้างที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์กำหนด โดยให้มี อายุการจ้างคราวละไม่เกินสี่ปี และเมื่อครบกำหนดอายุสัญญาจ้างแล้ว คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์จะต่ออายุ สัญญาจ้างอีกก็ได้

ให้ประธานคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์เป็นผู้มีอำนาจทำสัญญาจ้างผู้อำนวยการกองทุนสงเคราะห์ในนาม ของกองทุนสงเคราะห์

ให้ผู้อำนวยการกองทุนสงเคราะห์ได้รับเงินค่าจ้าง ค่าตอบแทน และเงินอื่นตามที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ กำหนด

มาตรา ๗๓ ให้ผู้อำนวยการกองทุนสงเคราะห์เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้าง และรับผิดชอบในการบริหาร กิจการของกองทุนสงเคราะห์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนสงเคราะห์และตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และ นโยบายที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์กำหนด

มาตรา ๗๔ ในกิจการของกองทุนสงเคราะห์ที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการกองทุนสงเคราะห์เป็นผู้แทน ของกองทุนสงเคราะห์

ผู้อำนวยการกองทุนสงเคราะห์อาจมอบอำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานแทนได้ตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกองทุน สงเคราะห์กำหนด ข้อบังคับดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นิติกรรมที่กระทำโดยฝ่าฝืนข้อบังคับตามวรรคสอง ย่อมไม่ผูกพันกองทุนสงเคราะห์ เว้นแต่คณะกรรมการกองทุน สงเคราะห์จะให้สัตยาบัน

มาตรา ๗๕ ให้โรงเรียนในระบบ ผู้อำนวยการ ครู บุคลากรทางการศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการส่งเงินสะสม หรือเงินสมทบ แล้วแต่กรณี เข้ากองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายนี้ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาส่งเงินสะสมสำหรับตนเองในอัตราที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์กำหนดซึ่งต้องไม่เกินร้อยละสามของเงินเดือนรายเดือนที่แต่ละคนได้รับ และต้องไม่เกินวงเงินตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) โรงเรียนในระบบส่งเงินสมทบเป็นจำนวนเท่ากับเงินสะสมที่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาส่งตาม (๑) เป็นรายคน

(๓) กระทรวงศึกษาธิการส่งเงินสมทบเป็นจำนวนสองเท่าของเงินสะสมที่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาส่งตาม (๑) เป็นรายคน

มาตรา ๗๖ ให้โรงเรียนในระบบหักและรวบรวมเงินสะสมของผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ต้องส่งตามมาตรา ๗๕ (๑) ไว้ในทุกราวที่มีการจ่ายเงินเดือนและให้นำส่งเงินสะสมดังกล่าว พร้อมทั้งเงินสมทบที่โรงเรียนในระบบต้องส่งตามมาตรา ๗๕ (๒) ตามวิธีการที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์กำหนดภายในวันที่สิบของเดือนถัดไปทุกเดือน

ในกรณีที่โรงเรียนในระบบไม่นำส่งเงินสมทบตามกำหนดเวลาในวรรคหนึ่งหรือส่งไม่ครบถ้วนให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละสองต่อเดือนจนกว่าจะนำส่งหรือนำส่งครบถ้วน

มาตรา ๗๗ ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาซึ่งส่งเงินสะสมตามมาตรา ๗๕ (๑) ติดต่อกันครบสองเดือนแล้ว มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการสงเคราะห์

เงินสวัสดิการสงเคราะห์ตามวรรคหนึ่ง ให้จ่ายจากดอกผลของกองทุนสงเคราะห์ตามมาตรา ๕๘ (๒) ตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์กำหนดตามมาตรา ๖๘

มาตรา ๗๘ ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษามีสิทธิได้รับเงินทุนเลี้ยงชีพเมื่อออกจากงาน ดังต่อไปนี้
(๑) เงินทุนเลี้ยงชีพประเภท ๑ เท่ากับจำนวนที่ผู้อำนวยการ ครู หรือบุคลากรทางการศึกษา แล้วแต่กรณีได้ส่งเงินสะสมตามมาตรา ๗๕ (๑) พร้อมทั้งดอกผลที่คำนวณได้ตามมาตรา ๕๘ (๑)

(๒) เงินทุนเลี้ยงชีพประเภท ๒ เท่ากับจำนวนที่โรงเรียนในระบบและกระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเงินสมทบตามมาตรา ๗๕ (๒) และ (๓) โดยไม่รวมดอกผลตามมาตรา ๕๘ (๒)

ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาไม่มีสิทธิได้รับเงินทุนเลี้ยงชีพประเภท ๒ ในกรณีออกจากงานโดยมีความผิด หรือก่อนมีเวลาทำงานครบสิบปี เว้นแต่เป็นการออกจากงานเพราะตาย เจ็บป่วยหรือทุพพลภาพซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจและแสดงความเห็นว่าไม่สามารถประกอบวิชาชีพต่อไปได้ หรือเพราะโรงเรียนในระบบเลิกกิจการ

ในกรณีที่ผู้อำนวยการ ครู หรือบุคลากรทางการศึกษามีเวลาทำงานเกินสิบปี กองทุนสงเคราะห์อาจจ่ายเงินตอบแทนนอกเหนือจากเงินทุนเลี้ยงชีพประเภท ๒ ก็ได้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์กำหนด

การนับเวลาทำงาน ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่หนึ่งของเดือนที่ผู้อำนวยการ ครู หรือบุคลากรทางการศึกษาได้ส่งเงินสะสมตามมาตรา ๗๕ (๑)

มาตรา ๗๙ ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาซึ่งออกจากงานโดยไม่มีความผิดและมีเวลาทำงานไม่น้อยกว่าห้าปี แต่ไม่ถึงสิบปี อาจได้รับเงินทุนเลี้ยงชีพประเภท ๒ ได้ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) ยังไม่รับเงินทุนเลี้ยงชีพประเภท ๑ และส่งเงินสะสมตามมาตรา ๗๕ (๑) เท่าจำนวนที่ส่งในเดือนสุดท้ายก่อนออกจากงานต่อไปจนครบสิบปี

(๒) ในการคำนวณเงินลงทุนเฉลี่ยชีพประเภท ๒ ให้คำนวณเฉพาะเงินที่โรงเรียนและกระทรวงศึกษาธิการส่งสมทบ ตามมาตรา ๗๕ (๒) และ (๓) จนถึงวันที่ผู้อำนวยการ ครู หรือบุคลากรทางการศึกษาออกจากงาน

(๓) ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์กำหนด

มาตรา ๘๐ เมื่อผู้อำนวยการ ครู หรือบุคลากรทางการศึกษา ตายหรือสาบสูญเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือทำงานให้แก่โรงเรียนในระบบ ให้กองทุนสงเคราะห์จ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่คู่สมรสและทายาทโดยธรรม ของผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาหรือบุคคลที่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาระบุไว้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๘๑ เมื่อผู้อำนวยการ ครู หรือบุคลากรทางการศึกษา ประสบอันตรายเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือทำงานให้แก่โรงเรียนในระบบ ให้จ่ายเงินสวัสดิการสงเคราะห์ให้ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ประสบอันตรายแก่กายหรือจิตใจจนถึงแก่ทุพพลภาพ ให้จ่ายให้เป็นเงินค่าทดแทน

(๒) ในกรณีที่ประสบอันตรายจนสูญเสียสมรรถภาพทางร่างกายหรือจิตใจให้จ่ายเป็นค่าฟื้นฟูสมรรถภาพภายหลัง จากการรักษาด้วยวิธีการทางการแพทย์ได้สิ้นสุดลงแล้วเพื่อให้สามารถประกอบอาชีพที่เหมาะสมได้

การจ่ายเงินตามวรรคหนึ่ง ให้จ่ายจากดอกผลของกองทุนสงเคราะห์ ตามมาตรา ๕๘ (๒) ทั้งนี้ ตามระเบียบ ที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์กำหนด

มาตรา ๘๒ สิทธิการรับเงินจากกองทุนสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นสิทธิเฉพาะตัวไม่อาจโอน แก่กันได้ และไม่อยู่ในข่ายแห่งการบังคับคดี เว้นแต่เป็นการชำระหนี้ที่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา เป็นหนี้กองทุนสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๓ ให้กองทุนสงเคราะห์จัดทำบัญชีของกองทุนสงเคราะห์ ให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีตามกฎหมาย ว่าด้วยการบัญชี

กองทุนสงเคราะห์ต้องเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชี ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี

มาตรา ๘๔ ให้กองทุนสงเคราะห์จัดทำงบการเงินส่งให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี วันเริ่มและวันสิ้นปีบัญชีของกองทุนสงเคราะห์ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์กำหนด

มาตรา ๘๕ ให้คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์แต่งตั้งบุคคลภายนอก ซึ่งเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเป็นผู้สอบ บัญชีของกองทุนสงเคราะห์ทุกรอบปีบัญชี

มาตรา ๘๖ ให้ผู้สอบบัญชีมีหน้าที่ตรวจสอบสรรพสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกองทุน สงเคราะห์ เพื่อการนี้ให้มีอำนาจสอบถามผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา กรรมการ กองทุนสงเคราะห์ และผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนสงเคราะห์ และเรียกให้ส่งสรรพสมุดบัญชี และเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกองทุนสงเคราะห์เป็นการเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๘๗ ให้ผู้สอบบัญชีจัดทำรายงานการสอบบัญชีที่แสดงความเห็นต่องบการเงินเสนอคณะกรรมการ กองทุนสงเคราะห์เพื่อรับรองภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวัน และให้คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์เสนอต่อรัฐมนตรีภายใน หนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

ให้กองทุนสงเคราะห์เผยแพร่รายงานประจำปี โดยแสดงรายละเอียดของงบการเงินที่ผู้สอบบัญชีให้ความเห็นแล้ว

ส่วนที่ ๖ การคุ้มครองการทำงาน

มาตรา ๘๘ กิจการของโรงเรียนในระบบเฉพาะในส่วนของผู้อำนวยการ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีสัญชาติไทย ไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่ผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน

การคุ้มครองการทำงาน การจัดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองการทำงานและประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำของผู้อำนวยการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนในระบบ และการวินิจฉัยร้องทุกข์ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๘๙ ให้กิจการของโรงเรียนในระบบในส่วนที่เกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งไม่มีสัญชาติไทยของโรงเรียนในระบบไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน รวมถึงกองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน ทั้งนี้ ครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งไม่มีสัญชาติไทยต้องได้รับสวัสดิการและสิทธิประโยชน์เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยคำนึงถึงความเหมาะสมและเป็นธรรม

ในกรณีการจ้างงานครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งมีกำหนดระยะเวลาจ้างไว้แน่นอนและสิ้นสุดการจ้างตามระยะเวลานั้น โดยมีการจัดทำสัญญาจ้างเป็นหนังสือไว้ตั้งแต่เมื่อเริ่มจ้างและได้ทำงานในช่วงเวลานั้นเสร็จสิ้นไปและให้ถือว่าเป็นการสิ้นสุดสัญญาจ้าง ซึ่งมีใช้การเลิกจ้างไม่เป็นธรรมแต่ประการใด และไม่อยู่ในกฎหมายแรงงานว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานในส่วนที่เกี่ยวกับเงินชดเชย

การคุ้มครองการทำงาน การจัดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองการทำงานและประโยชน์ตอบแทนขั้นต่ำของครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย และการวินิจฉัยร้องทุกข์ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๙๐ ในกรณีครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่มีสัญชาติไทยอาจให้บริหารทางการศึกษานอกโรงเรียนในระบบได้ต่อเมื่อโรงเรียนในระบบมีหนังสือมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรให้มีการให้บริหารทางการศึกษาในสถานที่อื่นและไม่ถือว่าขัดกับกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว

ส่วนที่ ๗ การกำกับดูแล

มาตรา ๙๑ ห้ามผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาใช้หรือยอมให้ผู้อื่นใช้อาคาร สถานที่ และบริเวณของโรงเรียนในระบบเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเป็นการอันไม่ควรแก่กิจการของโรงเรียนในระบบ

มาตรา ๙๒ ห้ามโรงเรียนในระบบทำหรือยินยอมให้บุคคลอื่นทำการใดอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศหรือวัฒนธรรมของชาติหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา ๙๓ ห้ามโรงเรียนในระบบหยุดสอนติดต่อกันเกินเจ็ดวันอันมิใช่เป็นการหยุดตามปกติของโรงเรียน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ในกรณีเช่นนั้นให้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบพร้อมด้วยเหตุผลของการหยุดสอน

มาตรา ๙๔ ในกรณีที่มิภยันตรายหรือเหตุการณ์อันกระทบต่อสวัสดิภาพของนักเรียนหรือการจัดการศึกษา ให้แก่นักเรียน ผู้อนุญาตจะสั่งให้โรงเรียนในระบบที่เกี่ยวข้องหยุดสอนตามเวลาที่กำหนดก็ได้

มาตรา ๙๕ ในกรณีที่ปรากฏว่าอาคาร สถานที่ หรือบริเวณของโรงเรียนในระบบมีสภาพขัดต่อสุขลักษณะ หรืออนามัย ไม่มั่นคง หรือมีเหตุอื่นอันอาจเป็นภยันตรายแก่นักเรียน ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาอันสมควร

ในระหว่างที่ยังมิได้ดำเนินการแก้ไขตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จ ผู้อนุญาตจะสั่งให้โรงเรียนในระบบหยุดสอน โดยจะสั่งให้ดำเนินการอื่นใดอันจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนด้วยก็ได้

มาตรา ๙๖ ในกรณีที่อาคาร สถานที่ หรือบริเวณของโรงเรียนในระบบถูกทำลายหรือได้รับความเสียหายหรือมีเหตุจำเป็นอื่นที่ทำให้ไม่สามารถใช้ดำเนินการเป็นโรงเรียนได้ ให้ผู้อำนวยการแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบและดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

ในระหว่างดำเนินการแก้ไขตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นระยะเวลาในระหว่างเปิดภาคเรียนและต้องใช้เวลาในการดำเนินการแก้ไขเกินสามสิบวัน ผู้อำนวยการต้องจัดหาสถานที่แห่งอื่นเพื่อดำเนินกิจการของโรงเรียนในระบบเป็นการชั่วคราว แล้วแจ้งให้ผู้อนุญาตทราบภายในสามวันนับแต่วันที่จัดหาสถานที่ได้

ในกรณีที่ผู้อนุญาตเห็นว่าสถานที่ที่จะใช้เป็นการชั่วคราวไม่เหมาะสมหรือปลอดภัยสำหรับนักเรียน ให้แจ้งให้ผู้อำนวยการจัดหาสถานที่ใหม่ภายในเวลาที่กำหนด

มาตรา ๙๗ เมื่อความปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือมีผู้ร้องเรียนว่าโรงเรียนในระบบก่อให้เกิดความเดือดร้อน หรือเสียหายแก่ประชาชน มีพฤติการณ์อันเป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือมีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงโดยเร็ว แล้วรายงานผลการตรวจสอบต่อผู้อนุญาตเพื่อพิจารณาสั่งการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

มาตรา ๙๘ การโฆษณาของโรงเรียนในระบบต้องไม่เป็นเท็จ เกินความจริงหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในกรณีที่ผู้อนุญาตเห็นว่าการโฆษณาของโรงเรียนในระบบฝ่าฝืนวรรคหนึ่ง ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งให้โรงเรียนในระบบปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

(๑) หยุดการโฆษณา

(๒) แก้ไขการโฆษณาให้ถูกต้อง

(๓) โฆษณาเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดของประชาชนที่อาจเกิดขึ้นแล้วตามวิธีการที่ผู้อนุญาตกำหนด

ในกรณีที่โรงเรียนในระบบใดไม่ดำเนินการตามคำสั่งของผู้อนุญาต หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ผู้อนุญาตกำหนดตามวรรคสอง ผู้อนุญาตมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนในระบบนั้นได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติการณ์ที่กระทำผิด

มาตรา ๙๙ โรงเรียนในระบบใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต หรือจัดการศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งให้แก้ไขภายในเวลาที่กำหนด

โรงเรียนในระบบใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งให้โรงเรียนในระบบ
งดรับนักเรียนใหม่ หรือให้หยุดดำเนินการตามใบอนุญาตทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว หรือสั่งการอย่างอื่น
ตามควรแก่กรณี ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติการณ์ที่กระทำผิด

การสั่งการตามวรรคหนึ่งไม่กระทบถึงการดำเนินคดีกับผู้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด

มาตรา ๑๐๐ ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งให้โรงเรียนในระบบอยู่ในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมการศึกษาเอกชนหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีเขตอำนาจเมื่อมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) โรงเรียนในระบบไม่มีทุนเพียงพอที่จะดำเนินการต่อไป

(๒) โรงเรียนในระบบฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศ
ที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ และอาจทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่การดำเนินการของโรงเรียนในระบบ

(๓) โรงเรียนในระบบฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งการตามพระราช
บัญญัตินี้ และอาจทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่การดำเนินการของโรงเรียนในระบบ

(๔) โรงเรียนในระบบไม่ปฏิบัติตามตราสารจัดตั้ง และอาจทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่การดำเนินการ
ของโรงเรียนในระบบ

(๕) คณะกรรมการบริหาร กรรมการบริหาร ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ ครู บุคลากรทางการศึกษา หรือนักเรียน
ของโรงเรียนในระบบกระทำการอันเป็นภัยอย่างร้ายแรงต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ ความสงบ
เรียบร้อย วัฒนธรรมของชาติ หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๖) เมื่อมีกรณีตามมาตรา ๑๐๙ มาตรา ๑๑๐ มาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ หรือมาตรา ๑๑๓

(๗) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้แจ้งคำสั่งควบคุมโรงเรียนในระบบให้คณะกรรมการบริหารของโรงเรียนในระบบทราบและปิดประกาศคำสั่ง
ดังกล่าวไว้ที่หน้าประตูโรงเรียนในระบบด้วย

มาตรา ๑๐๑ เมื่อได้มีคำสั่งควบคุมโรงเรียนในระบบตามมาตรา ๙๘ แล้ว ให้ผู้อนุญาตแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุม
โรงเรียนในระบบขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความสามารถ
และประสบการณ์ในด้านการศึกษาและด้านอื่นที่เกี่ยวข้องอีกไม่เกินหกคน เพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนคณะกรรมการบริหาร
และดำเนินการของโรงเรียนในระบบเป็นการชั่วคราวในระหว่างที่โรงเรียนในระบบอยู่ในความควบคุม

เมื่อแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบแล้ว ให้ผู้อนุญาตรายงานให้คณะกรรมการทราบ

มาตรา ๑๐๒ เมื่อได้มีคำสั่งควบคุมโรงเรียนในระบบตามมาตรา ๙๘ แล้ว ผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ
ครู บุคลากรทางการศึกษา เจ้าหน้าที่ และผู้ปฏิบัติงานอื่นของโรงเรียนในระบบต้องปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนนั้น
ตามที่คณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบมอบหมายและต้องจัดการตามสมควรเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย และ
ดูแลรักษาทรัพย์สินของโรงเรียนในระบบ

ผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ และผู้จัดการ ต้องส่งมอบทรัพย์สินพร้อมด้วยสรรพสมุดบัญชี เอกสาร และสิ่งอื่น
เกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สินของโรงเรียนในระบบตลอดจนหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียนทั้งหมดของโรงเรียนในระบบนั้น
ให้แก่คณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มิคำสั่งควบคุมโรงเรียนในระบบตามมาตรา ๙๘

มาตรา ๑๐๓ ผู้อนุญาตอาจสั่งให้ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการไปปฏิบัติงานในโรงเรียนในระบบระหว่างเวลา
ที่อยู่ในความควบคุมของคณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบได้ตามความจำเป็นโดยให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการ
ตามปกติ

มาตรา ๑๐๔ เมื่อคณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบเห็นว่าเหตุแห่งการสั่งให้ควบคุมโรงเรียนในระบบได้ล่วงพ้นหรือได้รับการแก้ไขหรือปรับปรุงแล้ว ให้คณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบเสนอความเห็นต่อผู้อนุญาต

ในกรณีที่ผู้อนุญาตเห็นสมควรยกเลิกคำสั่งควบคุมโรงเรียนในระบบ ให้ออกคำสั่งยกเลิกและแจ้งให้คณะกรรมการบริหารทราบพร้อมทั้งปิดประกาศคำสั่งดังกล่าวไว้ที่หน้าประตูโรงเรียนในระบบแล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบ และให้คณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบส่งมอบทรัพย์สินและเอกสารหลักฐานที่ได้รับมอบตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสองคืนให้แก่โรงเรียนในระบบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คำสั่งยกเลิกการควบคุมโรงเรียนในระบบ

มาตรา ๑๐๕ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการระหว่างการควบคุมโรงเรียนในระบบรวมทั้งเงินค่าตอบแทนในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบ ให้จ่ายจากเงินของโรงเรียนในระบบตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่โรงเรียนในระบบมีเงินไม่พอจ่ายตามวรรคหนึ่ง โรงเรียนในระบบมีสิทธิกู้ยืมเงินจากกองทุนตามมาตรา ๕๑ มาสมทบจ่ายได้

มาตรา ๑๐๖ เมื่อคณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบเห็นว่าโรงเรียนในระบบที่ถูกควบคุมไม่สมควรดำเนินกิจการต่อไปไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้รายงานผู้อนุญาตเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

มาตรา ๑๐๗ เมื่อผู้อนุญาตได้รับรายงานตามมาตรา ๑๐๔ แล้ว ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งให้คณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบดำเนินการควบคุมต่อไปตามเวลาที่กำหนดหรือจะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบก็ได้

มาตรา ๑๐๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้คณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และมีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๓๐

ส่วนที่ ๘

จรรยา มรรยาท วินัย และหน้าที่

มาตรา ๑๐๙ ผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ ผู้บริหาร ผู้จัดการ ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีจรรยา มรรยาท วินัย และหน้าที่ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ส่วนที่ ๙

การโอนใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบ

มาตรา ๑๑๐ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดประสงค์จะโอนใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบให้บุคคลอื่น ให้ยื่นคำขอต่อผู้อนุญาตตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อผู้อนุญาตเห็นว่าผู้รับโอนมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๒๔ แล้วแต่กรณี ให้อนุญาตโดยเร็ว

มาตรา ๑๑๑ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตตายหรือเป็นคนสาบสูญ และทายาทที่มีความประสงค์จะดำเนินกิจการโรงเรียนในระบบต่อไป ให้ทายาทซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๓ หรือในกรณีที่มิใช่ทายาทหลายคน ให้ทายาทด้วยกันนั้นตกลงตั้งทายาทคนหนึ่งซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๓ ยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตต่อผู้อนุญาตภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับใบอนุญาตตายหรือสาบสูญหรือภายในระยะเวลาที่ผู้อนุญาตขยายเวลาตามความจำเป็น ถ้ามิได้ยื่นคำขอภายในเวลาที่กำหนด ให้ผู้อนุญาตมีคำสั่งควบคุมโรงเรียนในระบบตามมาตรา ๙๘

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไปเสียจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่โดยไม่มีผู้ใดได้รับข่าวเกี่ยวกับผู้รับใบอนุญาตเป็นเวลาเกินสามสิบวัน ทายาทของผู้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งมีสิทธิยื่นคำขออนุญาตทำหน้าที่แทนผู้รับใบอนุญาตจนกว่าศาลจะมีคำสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตเป็นคนสาบสูญหรือผู้รับใบอนุญาตตายหรือปรากฏตัว

เมื่อยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้ผู้ยื่นคำขอมิสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับผู้รับใบอนุญาตไปพลางก่อนจนกว่าผู้อนุญาตจะไม่อนุญาตให้โอนใบอนุญาต

มาตรา ๑๑๒ เมื่อมีกรณีตามมาตรา ๑๐๙ วรรคหนึ่ง หรือกรณีผู้รับใบอนุญาตได้ไปเสียจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ตามมาตรา ๑๐๙ วรรคสอง เป็นเวลาถึงหนึ่งปี ถ้าทายาทไม่ประสงค์จะดำเนินกิจการโรงเรียนในระบบนั้นต่อไป ให้ทายาทยื่นคำขอลีกกิจการโรงเรียนในระบบตามมาตรา ๑๑๖ หรือโอนใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบให้บุคคลอื่นตามมาตรา ๑๐๘ ทั้งนี้ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้รับใบอนุญาตตาย สาบสูญ หรือวันที่ครบหนึ่งปีที่ไปเสียจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ ถ้ามิได้ยื่นคำขอภายในเวลาที่กำหนด ให้ผู้อนุญาตมีคำสั่งควบคุมโรงเรียนในระบบตามมาตรา ๙๘

มาตรา ๑๑๓ ในกรณีตามมาตรา ๑๐๙ ถ้าไม่มีทายาทคนใดมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๓ หรือในกรณีที่มิใช่ทายาทหลายคนแต่ไม่สามารถตกลงกันได้และทายาทยังประสงค์จะดำเนินกิจการโรงเรียนในระบบต่อไป ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกดำเนินการจัดตั้งนิติบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๓ เพื่อยื่นคำขอรับโอนใบอนุญาตต่อผู้อนุญาตภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่จัดตั้งนิติบุคคล โดยให้นำความในมาตรา ๑๐๙ วรรคสาม มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม ถ้ามิได้ยื่นคำขอภายในเวลาที่กำหนด ให้ผู้อนุญาตมีคำสั่งควบคุมโรงเรียนในระบบตามมาตรา ๙๘

มาตรา ๑๑๔ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นบุคคลธรรมดาและขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๓ ให้ผู้รับใบอนุญาตโอนใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบให้ผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๒๔ แล้วแต่กรณี ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นนิติบุคคลและขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ นิติบุคคลนั้นต้องแก้ไขให้ถูกต้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว

ถ้าผู้รับใบอนุญาตไม่อาจดำเนินการภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี ให้ผู้อนุญาตสั่งควบคุมโรงเรียนในระบบตามมาตรา ๙๘

มาตรา ๑๑๕ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นนิติบุคคลและสิ้นสภาพนิติบุคคลหรือล้มละลายให้ผู้อนุญาตมีคำสั่งควบคุมโรงเรียนในระบบตามมาตรา ๙๘

มาตรา ๑๑๖ ในระหว่างที่ไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้รับใบอนุญาตตามหมวดนี้ ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้รับใบอนุญาต

ส่วนที่ ๑๐ การเลิกกิจการและการชำระบัญชี

มาตรา ๑๑๗ โรงเรียนในระบบเลิกกิจการ เมื่อ

- (๑) ผู้รับใบอนุญาตหรือทายาท แล้วแต่กรณี ได้รับอนุญาตให้เลิกกิจการโรงเรียนในระบบ หรือ
- (๒) ผู้รับใบอนุญาตถูกเพิกถอนใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบ

มาตรา ๑๑๘ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตหรือทายาท แล้วแต่กรณี ไม่ประสงค์จะดำเนินกิจการโรงเรียนในระบบต่อไป ให้ยื่นคำขอลเลิกกิจการโรงเรียนในระบบพร้อมด้วยเหตุผลต่อผู้อนุญาตล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันก่อนสิ้นปีการศึกษา

ในกรณีที่มีเหตุพัวพันที่โรงเรียนในระบบจะดำเนินกิจการต่อไปได้ ผู้รับใบอนุญาตหรือทายาท แล้วแต่กรณี จะขออนุญาตเลิกกิจการโรงเรียนในระบบโดยยื่นคำขอล่วงหน้าน้อยกว่าระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่งก็ได้

ในการอนุญาตตามคำขอตตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ผู้อนุญาตจะกำหนดมาตรการหรือเงื่อนไขให้โรงเรียนในระบบต้องปฏิบัติเพื่อคุ้มครองหรือเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนนั้นก่อนอนุญาตให้เลิกกิจการโรงเรียนในระบบตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๑๑๙ เมื่อโรงเรียนในระบบเลิกกิจการตามมาตรา ๑๑๕ ให้คณะกรรมการบริหารหรือคณะกรรมการควบคุมโรงเรียนในระบบ แล้วแต่กรณี แต่งตั้งผู้ชำระบัญชีเพื่อชำระบัญชีของโรงเรียนในระบบ และให้นำความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในระหว่างชำระบัญชี ให้ถือว่าโรงเรียนในระบบนั้นยังคงตั้งอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี เมื่อได้ชำระบัญชีตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้ามีทรัพย์สินเหลืออยู่ ให้คืนแก่ผู้รับใบอนุญาต

มาตรา ๑๒๐ ก่อนได้รับอนุญาตให้เลิกกิจการโรงเรียนในระบบ ให้ผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ และผู้จัดการ มีหน้าที่ส่งมอบเอกสารหลักฐานตามมาตรา ๔๑ (๔) และ (๕) และเอกสารอื่นที่คณะกรรมการกำหนดให้แก่ผู้อนุญาต

ในกรณีที่ผู้อนุญาตเห็นว่าเอกสารหลักฐานที่ส่งตามวรรคหนึ่งยังไม่ครบถ้วน ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งให้บุคคลตามวรรคหนึ่งส่งเพิ่มเติมจนครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนดได้และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวยังคงมีหน้าที่ตามวรรคหนึ่งต่อไปจนกว่าจะส่งเอกสารหลักฐานครบถ้วน

เมื่อโรงเรียนในระบบเลิกกิจการแล้วและมีความจำเป็นต้องออกหนังสือรับรองผลการศึกษานักเรียน ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจออกให้แทนโรงเรียนในระบบได้

ให้ผู้อนุญาตดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในระบบที่เลิกกิจการตามควรแก่กรณี

ส่วนที่ ๑๑ การอุทธรณ์

มาตรา ๑๒๑ ในกรุงเทพมหานคร ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และประธานกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาในกรุงเทพมหานครคนหนึ่งซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งผู้แทนสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเอกชนจำนวนสามคน เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการสถานศึกษาของรัฐในกรุงเทพมหานคร เป็นเลขานุการคนหนึ่งและผู้ช่วยเลขานุการคนหนึ่ง

ในจังหวัดอื่นแต่ละจังหวัดนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานอัยการจังหวัด ประธานกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนั้นคนหนึ่งซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง และผู้แทนคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดจำนวนสามคน เป็นกรรมการ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งผู้อำนวยการสถานศึกษาของรัฐในจังหวัดนั้น เป็นเลขานุการคนหนึ่งและผู้ช่วยเลขานุการคนหนึ่ง เว้นแต่ในจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมอบอำนาจให้เป็นผู้อนุญาตให้จังหวัดนั้นมีปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการซึ่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ และให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งประธานกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด และผู้แทนสมาคมโรงเรียนเอกชนจังหวัดจำนวนสามคนเป็นกรรมการ และแต่งตั้งผู้อำนวยการสถานศึกษาของรัฐในจังหวัดนั้นเป็นเลขานุการคนหนึ่งและผู้ช่วยเลขานุการคนหนึ่ง

ให้นำความในมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับการประชุมของคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์โดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๒ ผู้ซึ่งต้องปฏิบัติตามคำสั่งหรือได้รับผลกระทบจากคำสั่งของผู้อนุญาตผู้ใดไม่พอใจในคำสั่งดังกล่าวให้มีสิทธิยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งจากผู้อนุญาตหรือวันที่ทราบคำสั่ง แล้วแต่กรณี

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๒๓ การยื่นอุทธรณ์ การรับอุทธรณ์ วิธีพิจารณาอุทธรณ์ และกำหนดเวลาพิจารณาอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การอุทธรณ์ไม่เป็นการทุเลาการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาต เว้นแต่ประธานกรรมการของคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์จะมีคำสั่งให้ทุเลาการปฏิบัติตามคำสั่งเพื่อรอคำวินิจฉัยอุทธรณ์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๓
โรงเรียนนอกระบบ

มาตรา ๑๒๔ การจัดตั้งโรงเรียนนอกระบบ ต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต ประเภทและลักษณะของโรงเรียนนอกระบบ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรของโรงเรียนนอกระบบ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

โรงเรียนนอกระบบสามารถจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมในวันและเวลาตามความเหมาะสมของหลักสูตร

มาตรา ๑๒๕ การขอรับใบอนุญาต และการออกใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนนอกระบบให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องแนบรายละเอียดเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียนนอกระบบมาพร้อมกับคำขอและอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ ประเภท และลักษณะของโรงเรียนนอกระบบ
- (๒) ที่ตั้ง และแผนผังแสดงบริเวณและอาคารของโรงเรียนนอกระบบ
- (๓) หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการศึกษา
- (๔) หลักเกณฑ์การคิดค่าธรรมเนียมการศึกษา และค่าธรรมเนียมอื่น รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการเพิ่มค่าธรรมเนียม

ดังกล่าว

(๕) รายการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้ได้รับอนุญาตจะเปลี่ยนแปลงรายการตามวรรคหนึ่งไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต

ให้ผู้อนุญาตพิจารณาคำขออนุญาตให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับคำขออนุญาต

มาตรา ๑๒๖ ให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีผู้บริหารคนหนึ่งเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการบริหารงานของโรงเรียนนอกระบบให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและรายละเอียดตามมาตรา ๑๒๑ วรรคหนึ่ง โดยผู้รับใบอนุญาตซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคสองจะเป็นผู้บริหารเองก็ได้ และให้ส่งหลักฐานการแต่งตั้งหรือการเข้าเป็นผู้บริหาร แล้วแต่กรณี ให้ผู้อนุญาตทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันแต่งตั้งหรือวันเข้าบริหาร คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้บริหาร ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (๑) สัญชาติไทย
- (๒) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้มีประสบการณ์ทำงานไม่ต่ำกว่าห้าปีในสาขา

ที่ขออนุญาตเปิดสอน

- (๔) มีความประพฤติเรียบร้อยไม่บกพร่องในศีลธรรมอันดี
- (๕) เลื่อมใสในการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๖) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

สำหรับโรงเรียนนอกระบบประเภทโรงเรียนปอเนาะ และศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) มิให้นำคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตาม (๓) มาใช้บังคับในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตและผู้บริหารเป็นบุคคลเดียวกัน แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นผู้ เชี่ยวชาญในศาสนาอิสลามหรือในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่สังคมและชุมชนยอมรับ

มาตรา ๑๒๗ ให้โรงเรียนนอกระบบจัดให้มีครูหรือผู้สอนซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสมกับหลักสูตรและมีจำนวนที่เหมาะสมกับนักเรียน ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

โรงเรียนนอกระบบสามารถจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติตามหลักสูตรที่ได้รับการอนุญาตภายนอกสถานศึกษาได้ โดยให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

โรงเรียนนอกระบบอาจจัดการศึกษาตามหลักสูตรที่ได้รับการอนุญาตภายนอกสถานศึกษาได้ รูปแบบ วิธีการจัดการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๒๘ คณะกรรมการจะกำหนดให้โรงเรียนนอกระบบบางประเภทหรือบางขนาดที่ผู้บริหารต้องจัดทำรายงานแสดงกิจการและงบการเงินของโรงเรียนนอกระบบเสนอต่อผู้อนุญาตทุกปีตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้

มาตรา ๑๒๙ การเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่นในโรงเรียนนอกระบบต้องไม่มีลักษณะเป็นการแสวงหากำไรเกินควร เมื่อคำนึงถึงคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา และสิทธิประโยชน์ที่นักเรียนได้รับ

มาตรา ๑๓๐ ในกรณีที่โรงเรียนนอกระบบประสงค์จะเลิกกิจการ ให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนวันที่ประสงค์จะเลิกกิจการและให้ใบอนุญาตนั้นสิ้นผลเมื่อถึงกำหนดเลิกกิจการ

เมื่อผู้อนุญาตตรวจพบว่าโรงเรียนนอกระบบแห่งใดหยุดดำเนินกิจการเกินเก้าสิบวันโดยไม่แจ้งเลิกกิจการตามวรรคหนึ่ง ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตโรงเรียนนอกระบบดังกล่าวได้

มาตรา ๑๓๑ ให้นำบทบัญญัติดังต่อไปนี้ รวมทั้งบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องมาใช้บังคับแก่โรงเรียนนอกระบบโดยอนุโลม

(๑) มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่งและวรรคสาม และมาตรา ๕๐ (๓) (๔) และ (๕)

(๒) มาตรา ๗๕ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๗๙ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ และมาตรา ๘๒ สำหรับผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

(๓) บทบัญญัติส่วนที่ ๖ ส่วนที่ ๗ ส่วนที่ ๘ ส่วนที่ ๙ และส่วนที่ ๑๑ ของหมวด ๒ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงมาตรา ๘๘

ส่วนที่ ๑

การอุดหนุนและส่งเสริม

มาตรา ๑๓๒ รัฐพึงให้การอุดหนุนและส่งเสริมโรงเรียนนอกระบบนอกเหนือจากเงินอุดหนุนตามมาตรา ๓๕ ได้ตามที่คณะกรรมการเสนอแนะ โดยเฉพาะในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) จัดครู ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาพร้อมทั้งค่าตอบแทนบุคลากรดังกล่าวให้ในกรณีขาดแคลนหรือในกรณีมุ่งเน้นวิชาการด้านใดด้านหนึ่ง

(๒) จัดครู ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาพร้อมทั้งค่าตอบแทนครู ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์การศึกษา สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา สำหรับนักเรียนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

(๓) ลดหย่อนหรือยกเว้นอากรขาเข้าสินค้าประเภทครุภัณฑ์และอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

(๔) ลดหย่อนหรือยกเว้นเงินภาษีเงินได้ของผู้รับใบอนุญาต ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากร

(๕) ลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือภาษีอื่นใดในทำนองเดียวกัน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

(๖) การจัดเก็บค่าสาธารณูปโภค อันประกอบด้วย ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ให้เรียกเก็บในอัตราเดียวกับโรงเรียนของรัฐ

(๗) สนับสนุนการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างทั่วถึงโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายหรือเสียค่าใช้จ่ายในอัตราเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

(๘) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนเอกชนกับสถาบันการศึกษาของรัฐหรือสถานประกอบการ

การอุดหนุนและส่งเสริมของรัฐต้องคำนึงถึงหลักความเสมอภาคระหว่างโรงเรียนรัฐกับโรงเรียนเอกชนเพื่อร่วมกันพัฒนาการศึกษาชาติ

หมวด ๔

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๓๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในโรงเรียนในระหว่างเวลาทำการ และมีหนังสือเรียกผู้ซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ ส่งเอกสาร หรือวัตถุที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา

การเข้าไปในโรงเรียนตามวรรคหนึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องและให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่และกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๑๗ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๕

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๓๔ ผู้ใดจัดตั้งโรงเรียนในระบบโดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๕ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๑ วรรคสาม มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๓๖ โรงเรียนในระบบใดจัดการเรียนการสอนผิดไปจากรายละเอียดที่ระบุไว้ตามมาตรา ๒๒ (๒) หรือเรียกเก็บค่าธรรมเนียมผิดไปจากอัตราที่ระบุไว้ตามมาตรา ๒๒ (๓) หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๓๗ โรงเรียนในระบบใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๑๓๘ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดไม่แต่งตั้งผู้อำนวยการหรือไม่แจ้งตามมาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๑๓๙ ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนในระบบผู้ใดแต่งตั้งผู้ไม่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๓๙ วรรคสอง เป็นผู้อำนวยการ หรือแต่งตั้งผู้ไม่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง เป็นรองผู้อำนวยการหรือยินยอมให้ผู้ไม่ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๐ ผู้อำนวยการผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๑๔๑ ผู้ใดปลอมเอกสารหลักฐานตามมาตรา ๔๑ (๔) หรือ (๕) ขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด เต็มหรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในเอกสารหลักฐานดังกล่าว หรือประทับตราปลอมหรือลงลายมือชื่อปลอมในเอกสารหลักฐานนั้น หรือทำหรือให้คาร์บอนเอกสารหลักฐานดังกล่าวเป็นเท็จ ทั้งนี้ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ถ้าได้กระทำเพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารหลักฐานที่แท้จริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นผู้อำนวยการ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง

ผู้ใดใช้หรืออ้างเอกสารหลักฐานที่ตนรู้อยู่แล้วว่าเกิดจากการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ใช้หรืออ้างเอกสารหลักฐานอันเป็นความผิดตามวรรคสามด้วย ให้ลงโทษตามวรรคสามแต่กระหนเดียว

มาตรา ๑๔๒ โรงเรียนในระบบใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง หรือไม่จัดทำเอกสารเป็นภาษาไทย ตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ตามมาตรา ๔๕ วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๔๓ ผู้จัดการผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๑๔๔ โรงเรียนในระบบใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๑๔๕ ผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ ครู หรือบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๖ โรงเรียนในระบบใดฝ่าฝืนมาตรา ๙๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๔๗ โรงเรียนในระบบใดฝ่าฝืนมาตรา ๙๑ หรือผู้อำนวยการผู้ใดไม่แจ้งให้ผู้อนุญาตทราบตามมาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๔๘ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตตามมาตรา ๙๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๔๙ ผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ ครู บุคลากรทางการศึกษา เจ้าหน้าที่หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นของโรงเรียนในระบบผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๕๐ ผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ หรือผู้จัดการผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสอง มาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทและปรับอีกวันละห้าพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืน

มาตรา ๑๕๑ ผู้ใดจัดตั้งโรงเรียนนอกระบบโดยไม่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๒ โรงเรียนนอกระบบใดจัดการเรียนการสอนผิดไปจากรายละเอียดที่ระบุไว้ตามมาตรา ๑๒๓ (๓) หรือเรียกเก็บค่าธรรมเนียมผิดไปจากหลักเกณฑ์ที่ระบุไว้ตามมาตรา ๑๒๓ (๔) หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒๓ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๕๓ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดไม่แต่งตั้งผู้บริหารตามมาตรา ๑๒๔ วรรคหนึ่ง หรือแต่งตั้งผู้ไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒๔ วรรคสอง หรือยินยอมให้ผู้ไม่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๕๔ โรงเรียนนอกระบบใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๕๕ ผู้บริหารผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๑๕๖ ผู้ใดขัดขวาง ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือกรรมการควบคุมโรงเรียนซึ่งปฏิบัติตามมาตรา ๑๓๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๗ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตเป็นนิติบุคคลกระทำความผิดและถูกลงโทษ ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นหรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือการกระทำและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

มาตรา ๑๕๘ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้มีโทษปรับสถานเดียวให้ผู้อนุญาตมีอำนาจเปรียบเทียบได้เมื่อผู้อนุญาตได้ทำการเปรียบเทียบกรณีใด และผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบภายในสามสิบวันแล้วให้คดีนั้นเป็นอันเลิกกัน

๓. ข้อเสนอของผู้ศึกษา

๑) ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ตารางที่ ๕.๑ สรุปผลการศึกษายุทธศาสตร์และแนวทางการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในระบบการศึกษาทั้งในระดับนานาชาติและในประเทศไทย และแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการจัดการศึกษาของประเทศไทยในอนาคต

ตารางที่ ๔ กรอบแนวคิดนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในระบบการศึกษา (Policy Framework for Private Sector Engagement in Education)

แนวทางการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน	ก. การร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (PPP)	ข. โรงเรียนเอกชนที่ได้รับเงินอุดหนุน (Subsidies)	ค. โรงเรียนในกำกับของรัฐ (Contract Schools)	ง. คุปองการศึกษา Vouchers	จ. โรงเรียนเอกชนที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุน	ช. การจัดการศึกษาโดยครอบครัวหรือกลุ่มของครอบครัว (Home School)
๑. สนับสนุนการวางแผนและกำหนดทิศทางนโยบายการศึกษา (Education Policy and Planning)	โครงการโรงเรียนประชารัฐ					
๒. สนับสนุนด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (Innovation and Tech Support)	โครงการโรงเรียนประชารัฐ					
๓. สนับสนุนด้านการสื่อสารณรงค์และการระดมทุน (Advocacy and Fund Raising)	โครงการโรงเรียนประชารัฐ					
๔. ร่วมจัดการศึกษาดำเนินเงินอุดหนุนจากภาครัฐ (บางส่วน) (Partially Publicly Funded Private Schools)		โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ในไทยที่รับเงินอุดหนุน				
๕. ร่วมจัดการศึกษาดำเนินเงินอุดหนุนจากภาครัฐ (ทั้งหมด) (Publicly Funded Private Schools)			สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร	ชิลี เนเธอร์แลนด์		เครือข่ายบ้านเรียน
๖. ร่วมจัดการศึกษาโดยไม่รับเงินอุดหนุนจากภาครัฐ (Privately Funded Private Schools)					โรงเรียนเอกชนที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุน โรงเรียนนานาชาติ	เครือข่ายบ้านเรียน
๗. ร่วมกำกับติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการจัดการศึกษาต่อตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ (Monitoring and Evaluation)	โครงการโรงเรียนประชารัฐ					

จากตารางที่ ๔ รูปแบบแนวทางการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในระบบการศึกษาไทย สามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ แนวทางสำคัญ ได้แก่

- ๑) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในระบบการศึกษาไทย ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ รูปแบบย่อยได้แก่
  - ก. การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่รับเงินอุดหนุน (Subsidies) จากภาครัฐ
  - ข. การจัดการศึกษาโดยโรงเรียนเอกชนที่ไม่รับเงินอุดหนุนจากภาครัฐ
  - ค. การจัดการศึกษาโดยครอบครัว (บ้านเรียน)

ส่วนแนวทางการจัดการศึกษาโดยภาคเอกชนแบบโรงเรียนในกำกับของรัฐ (Contract School) เช่น รูปแบบ Charter School หรือ Academy School ในสหรัฐอเมริกา หรือ สหราชอาณาจักร ยังไม่มีการดำเนินการในประเทศไทย

- ๒) การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผน และการกำกับติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา เช่น โครงการโรงเรียนประชารัฐ ซึ่งมีเครือข่ายภาคเอกชนจำนวนมากที่เข้าร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
- ๓) การร่วมสนับสนุนนวัตกรรม เทคโนโลยี การสื่อสารรณรงค์ และการระดมทุน เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา

ปัจจุบันภาคเอกชนในประเทศไทยได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษาครอบคลุมรูปแบบต่าง ๆ ยกเว้นการมีโรงเรียนในกำกับของรัฐ (Contract School) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาใน ๕.๑ ที่แสดงให้เห็นว่าระบบการศึกษาไทยมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของเอกชนอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเทียบกับนานาชาติ ดังนั้นทางเลือกทางนโยบาย (Policy Options) การปฏิรูปการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในระบบการศึกษาไทยในอนาคตจึงอาจแบ่งออกได้เป็น ๗ แนวทางดังต่อไปนี้

- ๑) การส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยโรงเรียนเอกชนทั้งที่รับ และไม่รับเงินอุดหนุน รวมทั้งการจัดการศึกษาโดยครอบครัว (บ้านเรียน) ให้มีสัดส่วนที่สูงขึ้นในระบบการศึกษาไทย ผ่านกระบวนการปฏิรูปการศึกษาระบบประมาณด้านการศึกษาให้ภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสนับสนุนงบประมาณด้านต่าง ๆ ให้แก่โรงเรียนเอกชนได้มากยิ่งขึ้น ทั้งในเชิงปริมาณ และ ในเชิงความเสมอภาคเมื่อเทียบกับการจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียนของรัฐ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันในระบบการศึกษาไทยมากขึ้น ซึ่งภายใต้การกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ สามารถ ส่งเสริมทั้งคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ และส่งเสริมประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาในประเทศไทยได้ในอนาคต
- ๒) จัดทำกฎหมายที่เปิดโอกาสให้มีการจัดการศึกษาโดยโรงเรียนในกำกับของรัฐได้ในประเทศไทย โดยอาจพิจารณารูปแบบและบทเรียนในการดำเนินการ Charter School และ Academy School ในประเทศสหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร เป็นต้น เพื่อดึงดูดให้ภาคเอกชนที่สนใจและมีนวัตกรรมรวมทั้งเทคโนโลยีด้านการศึกษา เปิดสถานศึกษาที่สามารถรับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐได้เทียบเท่าโรงเรียนของรัฐ โดยมีการบริหารจัดการเป็นอิสระภายใต้การกำกับดูแลของภาครัฐ โดยอาจเริ่มจากสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเฉพาะด้าน เช่น สถาบันเทคโนโลยี หรือสถาบันวิชาชีพเฉพาะทาง เป็นต้น โดยมีกระบวนการวิจัย และการประเมินผลเพื่อการพัฒนา ควบคู่ไปกับกระบวนการทดลองแนวทางการจัดการศึกษา

โดยภาคเอกชน ด้วยงบประมาณของภาครัฐดังกล่าวที่เหมาะสมกับบริบทของระบบการศึกษาไทยอย่างแท้จริง โดยรูปแบบการจัดทำกฎหมายอาจพิจารณาตัวอย่าง พรบ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่เปิดโอกาสให้มีการทดลองนวัตกรรมการจัดการศึกษาดังกล่าวในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนด และมีกระบวนการประเมินผลเพื่อขยายผลเชิงนโยบายต่อไปในอนาคต เป็นต้น

- ๓) จัดทำกฎหมายการศึกษาที่เกี่ยวข้องเพื่อทดลองแนวทางการใช้คูปองการศึกษา (School Voucher) เพื่อสนับสนุนการจัดสรรงบประมาณการศึกษาโดยวิธีการด้านอุปสงค์ (Demand-side Financing) ในประเทศไทย ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีในประเทศไทยมาแล้วหลายทศวรรษ แต่ยังมีได้มีกระบวนการดำเนินการหรือทดลองอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม แนวทางการทดลองกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคเอกชนในลักษณะนี้ จึงควรเป็นแนวทางลักษณะเดียวกับการจัดการศึกษาโดยโรงเรียนในกำกับของรัฐข้างต้น โดยใช้กลไกใน พรบ.พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่เปิดโอกาสให้มีการทดลองนวัตกรรมการจัดการศึกษาดังกล่าวในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนด และมีกระบวนการประเมินผลเพื่อขยายผลเชิงนโยบายต่อไปในอนาคต
- ๔) การจัดตั้งกลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นทางการ เพื่อดำเนินการสนับสนุนการกำหนดทิศทางนโยบายด้านการศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ และพัฒนากำลังคนของไทยในระยะยาว ตัวอย่างเช่น การกำหนดให้คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน (กกร.) มีกลไกการทำงานร่วมกับรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงแรงงาน เป็นต้น เพื่อให้ทิศทางนโยบายการจัดการศึกษา และกำกับติดตามและการประเมินผลคุณภาพบัณฑิตและผู้สำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่เข้าสู่ตลาดแรงงาน เกิดการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบระหว่างผู้ผลิต (ศธ. อว. มท. และ รง.) และ ผู้ใช้ (ผู้จ้างงานภาคเอกชน และภาครัฐ) เพื่อให้กระบวนการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการจัดการศึกษาของภาครัฐเกิดขึ้นทั้งระบบห่วงโซ่การผลิต (Supply Chain) มิใช่เกิดขึ้นเป็นส่วนๆ โดยขาดการเชื่อมโยงดังแสดงในตารางที่ ๕.๑
- ๕) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการสนับสนุน นวัตกรรม เทคโนโลยี การสื่อสารรณรงค์เพื่อการขับเคลื่อนสังคม และการระดมทุนจากภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาในปัจจุบันยังเกิดขึ้นในรูปแบบโครงการ (Project-based) ที่กระจัดกระจาย ขาดการเชื่อมโยง และ ขาดความยั่งยืน ทั้งที่ภาคเอกชนในประเทศไทย ทั้งบริษัทสัญชาติไทย และบริษัทข้ามชาติต่างมีนวัตกรรม เทคโนโลยี รวมถึงแหล่งเงินทุนจำนวนมากที่ระบบการศึกษาไทยต้องการ และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของกำลังคนของไทยในระยะยาว หนึ่งในแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ การกำหนดมาตรการทางภาษีของภาครัฐให้มีความชัดเจน และต่อเนื่อง ผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากภาคเอกชนอย่างรอบด้าน ตัวอย่างเช่น มาตรการลดหย่อนภาษีของเงินบริจาคเพื่อการศึกษา ในปัจจุบันที่ยังขาดความชัดเจนและความต่อเนื่อง บางมาตรการจำเป็นต้องรอการต่ออายุเป็นครั้งๆ ตามนโยบายของรัฐบาลที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง บางมาตรการ เช่น การลดหย่อนภาษี ๓ เท่าเพื่อการลงทุนวิจัยพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีก็เป็นมาตรการระยะสั้นที่ไม่ได้รับการต่ออายุ เป็นต้น ดังนั้นภาคเอกชนจึงไม่สามารถวางแผนระยะยาว และเข้าร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษาของภาครัฐได้อย่างยั่งยืน รัฐบาลจึงอาจพิจารณารับฟังความคิดเห็นจากภาคเอกชน

และจัดลำดับความสำคัญของนโยบายการลดหย่อนภาษีดังกล่าวนี้เพิ่มขึ้น และมีความชัดเจนต่อเนืองมากขึ้นในอนาคต

- ๖) เพื่อให้การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการจัดการศึกษา มีความหลากหลายและส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมการทำงานในอนาคต การปฏิรูประบบการศึกษาทั้งในระดับปรัชญาในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ ท้องถิ่น และภาคเอกชน ไปจนถึงสถาปัตยกรรมด้านข้อมูลและระบบงบประมาณด้านการศึกษาของประเทศ ที่ควรมุ่งส่งเสริมการจัดสรรงบประมาณเป็นรายบุคคลด้านอุปสงค์ให้มากขึ้น (Demand-side financing) เพื่อเปิดโอกาสให้มีการทดลองนวัตกรรมทางการเงินการคลังเพื่อการศึกษา (Innovative Financing) เช่น การจัดสรรงบประมาณแบบ block grant หรือ คุปองการศึกษา เป็นต้น
- ๗) กระบวนการวิจัยประเมินผลการจัดการศึกษาโดยภาครัฐ ท้องถิ่น และ เอกชน รวมทั้งการประเมินผลการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน เพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ (Accountability) และส่งเสริมความหลากหลายในการจัดการศึกษา (Diversity) และ การแข่งขันด้านคุณภาพการจัดการศึกษา ให้แก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยข้อมูลผลการประเมินสถานศึกษาที่มีมาตรฐานทางวิชาการเป็นที่ยอมรับเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการเลือกสถานศึกษา และเป็นการสร้างเสริมพลัง (Empower) และความเป็นอิสระของประชาชนในการมีส่วนร่วมในระบบการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการจัดทำนโยบายปฏิรูปการศึกษาในระยะยาวอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

บรรณานุกรม

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (๒๕๔๐). การกระจายอำนาจในการบริหารการศึกษา.

สืบค้นจาก <http://thesis.rru.ac.th/files/pdf>

สุรัสวดี หุ่นพยนต์ และคณะ. (๒๕๖๐). การกระจายอำนาจทางการศึกษาจากนโยบายสู่การปฏิบัติ.

สืบค้นจาก www.asia.tu.ac.th > Executive_Summary

ผลการศึกษา วิเคราะห์โครงสร้างและระบบการบริหารของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ๑๔ ประเทศ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สนช. รายงานการพิจารณาศึกษาการบังคับใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน

พ.ศ. ๒๕๕๐

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๕๙). ผลการประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาและกฎหมายลำดับ

รอง พ.ศ. ๒๕๕๙.

สืบค้นจาก <http://onec.go.th/>

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (๒๕๖๒). รายงานพันธกิจคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา.

สืบค้นจาก <http://onec.go.th/>

รายงานการศึกษารูปแบบและกลไกการมีส่วนร่วมและสมาชิกการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สืบค้นจาก <http://www.onec.go.th/>

กรมวิชาการ. (๒๕๔๔). กระทรวงศึกษาธิการ.

สืบค้นจาก <http://library.christian.ac.th>

แผนการบูรณาการด้านการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สืบค้นจาก <https://www.moe.go.th/>

ปารณทัตต์ แสนวิเศษ. (๒๕๕๕). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา.

สืบค้นจาก <http://alist.snru.ac.th/BibDetail.aspx>

ประสาร พรหมณา. (๒๕๕๓). การบริหารแบบมีส่วนร่วม : แนวคิด ทฤษฎี การบริหารแบบมีส่วนร่วม.

สืบค้นจาก <http://trang.nfe.go.th/alltis๑๖/UserFiles/Pdf/wijaiman.pdf>

พิณสุตา สิริธรังศรี. (๒๕๕๔). การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม : แนวคิด ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

สืบค้นจาก <https://grade.rmutr.ac.th>

อุทัย บุญประเสริฐ. (๒๕๔๓). การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. สืบค้นจาก www.graduate.dusit.ac.th

บุญมี เณรยอด. (๒๕๔๕). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. สืบค้นจาก www.Sarwww.sar.rmutt.ac.th

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา” (๒๕๕๑). แนวทางการบริหารโรงเรียนนิติบุคคลในกำกับของรัฐ กรณีศึกษา

โรงเรียนมหิตลวิทยานุสรณ์ สืบค้นจาก <http://onec.go.th/>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๕๒). การพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เป็น

นิติบุคคลระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นจาก <http://onec.go.th/>

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม.

สืบค้นจาก <http://web.krisdika.go.th>

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ ฉบับที่สอง พ.ศ. ๒๕๕๔.

สืบค้นจาก <http://web.krisdika.go.th>

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

สืบค้นจาก <http://web.krisdika.go.th>

พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒

สืบค้นจาก <http://web.krisdika.go.th>

พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

สืบค้นจาก <http://web.krisdika.go.th>

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ สืบค้นจาก <http://web.krisdika.go.th>

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๘/๒๕๕๙ เรื่อง การบริหารจัดการรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐ
และภาคเอกชน

สืบค้นจาก <http://web.krisdika.go.th>

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษา

สืบค้นจาก <http://web.krisdika.go.th>

คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่ ๒๓๗/๒๕๖๐ เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด
และศึกษาธิการจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ผู้อนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน

สืบค้นจาก <http://web.krisdika.go.th>

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๘

สืบค้นจาก <http://web.krisdika.go.th>

ภาคผนวก

แบบสอบถาม สัมภาษณ์ รับฟังความคิดเห็น

ผู้ศึกษาได้ศึกษาข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก สอบถาม รับฟังความคิดเห็น โดยมีประเด็นคำถามในการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

๑. สภาพปัญหาการจัดการศึกษาของเอกชน
๒. สภาพปัญหาความร่วมมือในการสนับสนุนการศึกษาจากภาคเอกชน
๓. ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนในปัจจุบัน
๔. การจัดการศึกษาของเอกชนสะท้อนถึงปัญหาคุณภาพทางการศึกษา
๕. สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาในการสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐกับเอกชนในด้านการศึกษา
๖. ปัจจัยในการตัดสินใจของภาคเอกชนที่จะเข้ามาสนับสนุนการศึกษา
๗. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาและการสนับสนุนทางการศึกษาระหว่างรัฐกับเอกชน ควรเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการ
๘. แนวทางความร่วมมือ การสนับสนุนส่งเสริม ระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษา
๙. แนวทางความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรระหว่างรัฐกับเอกชนเพื่อการจัดการศึกษาของเอกชนและสถานศึกษา
๑๐. ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษา
๑๑. การปรับปรุงกฎหมายการศึกษา กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ที่เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างรัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษา

คณะผู้จัดทำ

ผู้ศึกษา

ดร.ไกรยศ ภัทราราวาท

ที่ปรึกษา

ดร.สุภัทร จำปาทอง

เลขาธิการสภาการศึกษา

(๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓)

ดร.อำนาจ วิชยานุวัติ

เลขาธิการสภาการศึกษา

(๑ ตุลาคม ๒๕๖๓)

ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

(๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓)

ดร.อุษณีย์ ธโนศวรรย์

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

(๑ ตุลาคม ๒๕๖๒)

นายสมพงษ์ ฟูสะอาดธรรม

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษาศึกษา

บริหารโครงการ

นางสาวชนัญญา อุจน์จันทร์

ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมและประเมิน

การบังคับใช้กฎหมายการศึกษา

กำกับติดตามโครงการ และให้ความเห็นวิชาการ

นางสาวชนัญญา อุจน์จันทร์

ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมและประเมิน

การบังคับใช้กฎหมายการศึกษา

นายชาญชัย มาณจักษ์

นิติกรชำนาญการ

นายเฉลิมพล เขียดพุด

นิติกรชำนาญการ

บรรณาธิการ และพิสูจน์อักษร

นางสาวชนัญญา อุจน์จันทร์

ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมและประเมิน

การบังคับใช้กฎหมายการศึกษา

นายชาญชัย มาณจักษ์

นิติกรชำนาญการ

นายเฉลิมพล เขียดพุด

นิติกรชำนาญการ

หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษาศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

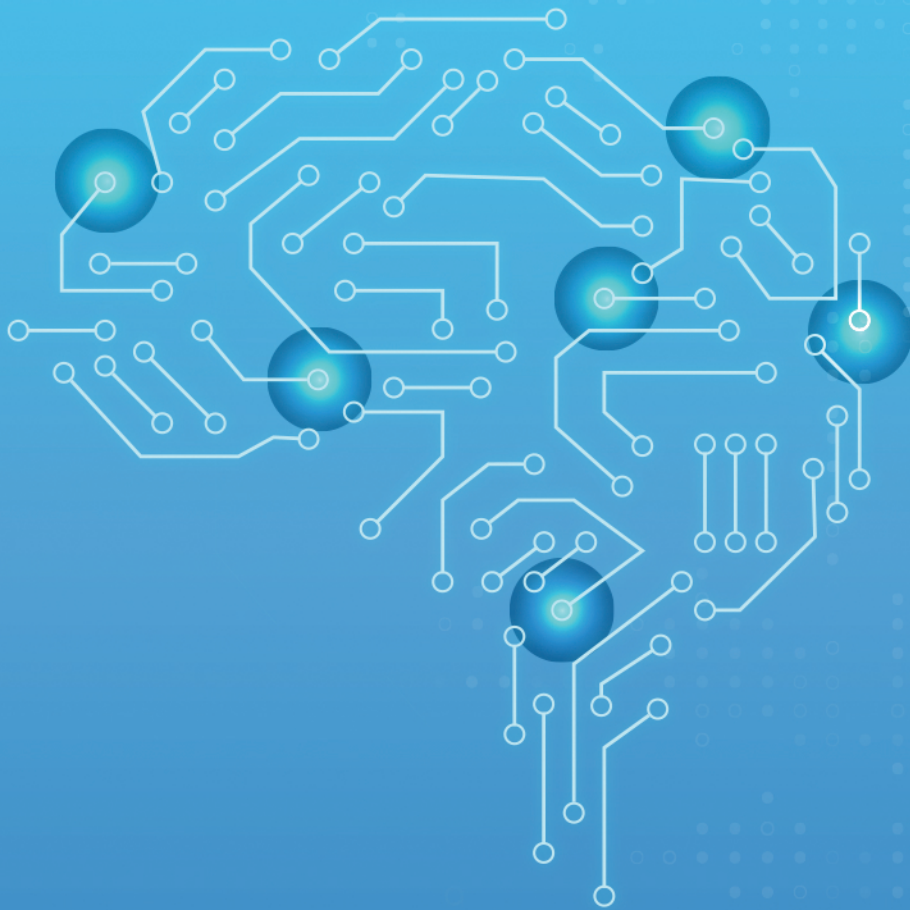
โทรศัพท์ ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๓๕๖ โทรสาร ๐ ๒๖๖๘ ๒๗๗๕

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๙๙/๒๐ ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๑๑๒๙

สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

๔๔/๒๐ ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๘๑๒๓ ต่อ ๒๓๔๔

โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๒๘๘๕

Website : www.onec.go.th